

bulletin slovenskej advokácie

POZVÁNKA Galavečer SAK

**Pomohli sme zmeniť
zákon pre účinnejší
boj proti pokútnikom**

**Postavenie pozem-
kového spoločenstva
v súdnom konaní**

**Obchodný register
a jeho pripravované
zmeny**

**Zaručená konverzia
a advokáti**

**Kódex správania
SAK schválený
Uradom na ochranu
osobných údajov SR**



AKTUÁLNE

- 2 **ROZHOVOR**
V prípade sťažnosti odporúčam advokátom
prioritne reagovať na výzvu revíznej komisie
JUDr. Zuzana Čížová
- 4 **DISKUSIA**
Nové pravidlá pre konanie pred Ústavným súdom SR
JUDr. František Sedlačko, PhD., LL.M.
- 6 Oznámenie SAK o povinných platbách advokátov
- 8 Pokútnictvo v právnych službách –
formy, spôsoby odhaľovania, dokazovanie a právny postih
- 11 Pomohli sme zmeniť zákon pre účinnejší boj proti pokútnikom

PRÁVNA TEÓRIA A PRAX**ČLÁNKY**

- 12 Niekoľko poznámok k výkonu záložného práva
a jeho premlčaniu (2. časť)
JUDr. Marek Valachovič, PhD., JUDr. Mgr. Marek Perdík
- 21 Postavenie pozemkového spoločenstva v súdnom konaní
JUDr. Marek Maslák, PhD.

INFORMÁCIE

- 27 Obchodný register a jeho pripravované zmeny
Mgr. Mária Mikulašková, JUDr. Martin Lohazer
- 33 Zaručená konverzia a advokáti
JUDr. Martin Friedrich
- 42 Kódex správania SAK schválený
Úradom na ochranu osobných údajov SR
Jakub Berthoty, LL.M.,

JUDIKATÚRA

- 48 Platba za systémové služby v prípade vývozu elektriny
ako poplatok s rovnakým účinkom ako clo
- 51 Obmedzenie prístupu k advokátovi v prípravnom konaní
porušením práva na spravodlivý súdny proces
- 55 K platnosti dojednania o zmluvnej pokute

ADVOKÁCIA**SAK**

- 58 Aktuálne udalosti
- 60 Z decembrového a januárového zasadnutia P SAK
- 60 Pýta(j)te sa predsedníctva
- 66 Neoprávnené zadržiavanie prijatej zálohy advokátom
určenej na dohodnutý účel
- 70 Spolupráca SAK na reforme poručenskej agendy
- 72 Nový rok 2019 opäť v znamení stretnutia právnikov
- ZAHŔANIČIE**
- 74 Fínska advokátska komora: defensor legis
- 78 Seminár John Marshall Law School. Telč, november 2018
- 79 Čo sa stane v Telči, neostane v Telči
- 82 *Bulletin advokácie* prináša...
- 84 Povinnosť advokáta vyplatiť zloženú čiastku
za podmienok dohodnutých v zmluve o úschove

ZAÚJÍMAVOSTI

- 88 Ivan Dérer – slovenský advokát, československý minister
(3. časť)
JUDr. Peter Kerecman, PhD.
- 74 **LITERATÚRA**
- 94 Zmluvné záväzky v autorskom práve
prof. JUDr. Peter Vojčík, CSc.

**Vážené kolegyně
a kolegovia,**

opäť je jeden rok za nami a všetci bilancujeme.
Keď uplynie starý rok, očakávame od toho nového vždy
nejaké, aspoň čiastočné, zmeny k lepšiemu. V našom
stavovskom časopise sa snažíme s autormi a všetkými
spolupracovníkmi, vrátane kolektívu redakčnej rady
priniesť najnovšie aktuálne informácie, ktoré vám môžu
pomôcť pri vašej práci. Dúfam, že sa nám to darí a bude-
me v tomto trende pokračovať aj v roku 2019.

Úprimne sa teším tomu, čo sa našej komore v spolupráci
s MS SR podarilo minulý rok dosiahnuť v ex offio obhajobách.
Elektronické prideľovanie ex offio obhajob je oce-
nenie stovkám advokátov, ktorí pracujú v mimoriadne
ťažkých pomeroch najmä na vidieku, radi robia trestné
obhajoby, ale nevedeli sa dostať po celé roky do pora-
dia. Tento počin MS SR a P SAK je významný aj z hľadiska
výchovy schopných advokátov, ktorí budú odborne
spôsobilí na poskytovanie tohto druhu právnej pomoci.
Iste sa novému elektronickému systému ustanovovania
obhajob ex offio potešia aj orgány činné v trestnom ko-
naní, pretože noví kolegovia, ktorí vstúpia do tohto od-
vetvia poskytovania právnej pomoci im pomôžu v plnej
miere dodržiavať všetky ustanovenia trestného poriad-
ku, ktoré sa týkajú práv obvinených a práv obhajoby.

Novela Trestného zákona vo vzťahu k pokútnictvu je len
prvý krok, treba ešte dosiahnuť, aby sa nové ustanovenie
uplatnilo aj v praxi. Myslím si, že práca komory v tejto
oblasti sa zefektívnila. Musíme však v tomto boji vytrvať.
(viac na s. 8)

Všetkým, ktorí sa o tieto legislatívne zmeny zaslúžili,
úprimne ďakujem.

Chcel by som upozorniť ešte na veľmi pozitívny počin –
mediálne výstupy komory s vysvetľovaním postavenia
advokáta vo vzťahu ku klientovi. Média často stotožňujú
morálny profil a osobu klienta s osobou advokáta, naj-
mä v negatívnom zmysle, čo najviac postihuje kolegov,
ktorí obhajujú v najzávažnejších trestných veciach.
Nemôžeme čakať od našich prevažne bulvárnych
médií, že budú tento problém vysvetľovať verejnosti.
Musíme to robiť my, advokáti, dôstojným a adekvátnym
vysvetľujúcim spôsobom, aby verejnosť začala vnímať
osobu advokáta skutočne ako garanta zákonnosti
trestného procesu.

Prajem vám v roku 2019 veľa zdravia a pracovných
úspechov

Jozef Brázdil

predseda Redakčnej rady
Bulletinu slovenskej advokácie

K fotografií na obálke

Tradičné Novoročné stretnutie právnikov sa konalo
10. januára 2019 v Hoteli Carlton v Bratislave. (viac na s. 72)
Foto Vladislav Zigo

ROZHOVOR

V prípade sťažnosti odporúčam advokátom prioritne reagovať na výzvu revíznej komisie

Predsedníčka Revíznej komisie Slovenskej advokátskej komory JUDr. Zuzana Čížová hodnotí rok 2018 z pohľadu práce revíznej komisie, vyčísluje počet sťažností, poukazuje na najčastejšie previnenia advokátov a odporúča, čo v prípade, ak je proti kolegovi začaté sťažnostné konanie.



■ Ako priebežne hodnotíte prácu revíznej komisie v jej aktuálnom funkčnom období?

Prácu revíznej komisie hodnotím ako veľmi efektívnu. Členovia vykonávajú svoju funkciu v súlade s kladenými požiadavkami a zodpovedne plnia všetky činnosti, ktorými sú poverení. Zasadáme každý mesiac v kalendárnom roku, teda aj počas letných prázdnin. Ťažiskovo naša práca spočíva v šetrení sťažností, účasti na disciplinárnych konaniach a vo vypracovávaní listín, ktoré sú výsledkom rozhodovacej činnosti revíznej komisie (oznámenia sťažovateľom o odložení vecí, písomné upozornenia kolegom, návrhy na začatie disciplinárneho konania, odvolania, vyjadrenia, podnety). Okrem toho vykonávame kontrolu činnosti predsedníctva komory

a kancelárie komory z hľadiska zákonnosti, hospodárneho nakladania s majetkom komory, súladu s predpismi komory a uzneseniami konferencie advokátov. Za týmto účelom sa ja alebo mnou poverený člen revíznej komisie zúčastňujeme na zasadnutiach predsedníctva s poradným hlasom, následne kolektívne na zasadnutiach revíznej komisie posudzujeme rozhodnutia predsedníctva z vyššie uvedených hľadísk a prijímame súvisiace rozhodnutia. Tiež poskytujeme každú prvú stredu v mesiaci informácie verejnosti ohľadne podávania sťažností.

■ Koľko sťažností zaevidovala revízna komisia v roku 2018 a v koľkých prípadoch bol podaný návrh na začatie disciplinárneho konania?

V roku 2018 zaevidovala revízna komisia 467 sťažností, z toho v 15-tich prípadoch sme začali šetrenie z vlastnej činnosti. Rozhodli sme o 540 sťažnostiach (časť z nich napadla ešte v roku 2017), z toho 441 sťažností bolo odložených ako nedôvodné, 33 sťažností bolo odložených z dôvodu premlčania alebo nedosiahnutia intenzity disciplinárneho previnenia a zároveň boli kolegovia písomne upozornení na chyby a nesprávny postup, a v 66-tich prípadoch bolo rozhodnuté o podaní návrhu na začatie disciplinárneho konania. Okrem návrhov na začatie disciplinárneho konania revízna komisia podala proti rozhodnutiam disciplinárnych senátov 13 odvolaní a v dvoch prípadoch využila mimoriadny opravný prostriedok a podala podnet na zrušenie právoplatného rozhodnutia.

■ Akých pochybení, resp. disciplinárnych previnení sa advokáti dopúšťajú najčastejšie?

Kolegovia sa často dopúšťajú disciplinárnych previnení súvisiacich aj s časovou náročnosťou poskytovania právnych služieb a administratívnym zaťažením advokátov, ako je neplnenie povinností písomne finančne vysporiadať vec po skončení zastúpenia a vrátiť klientovi všetky doklady (§ 13 Advokátskeho poriadku SAK); neinformovanie o výške odmeny pred začatím poskytovania právnej služby spotrebiteľovi (§ 18 ods. 4 ZoA); neposkytnutie zákonom vyžadova-

nej súčinnosti bezodkladne sa vyjadriť o obsahu sťažnosti (§28 ods. 4 ZoA). Ďalej zaznamenávame previnenia spočívajúce v (i) nedostatočnom vedení obhajoby, z dôvodu neprejednávania spôsobu obhajoby s klientmi umiestnenými v ÚVToS a ÚVV a ich nenavštevovanie v týchto zariadeniach; (ii) nedostatočnom informovaní klientov o priebehu vybavovania ich právnych vecí (o pojednávaní, rozhodnutiach, z ktorých vyplývajú pre klientov práva a najmä povinnosti); (iii) nezúčastňovaní sa na pojednávaní bez akceptácie ospravedlnenia; (iv) neodovzdaní klientovi priznanej náhrady trov konania; (v) neodmietnutí poskytnutia právnej služby v prípade konfliktu záujmov (§21 ZoA); (vi) nevykonaní neodkladných úkonov v prípade skončenia zastúpenia (§ 22 ods. 5 ZoA); (vii) poskytovaní právnych služieb počas pozastavenia výkonu advokácie; (viii) v neposlednom rade boli podané návrhy aj voči kolegom, ktorí pri svojich písomných alebo ústnych prejavoch používali výrazy a argumenty v rozpore so zásadami slušného správania sa, znižujúce dôstojnosť advokátskeho stavu.

■ Čoho by sa mali advokáti v rámci svojej praxe vyvarovať, pokiaľ ide o hrozbu disciplinárneho postihu?

Odporúčam všetky povinnosti, ktoré ukladá zákon voči klientovi, plniť preukázateľným spôsobom. V prípade, ak klient nie je spokojný s výsledkom vo svojej veci, hľadá, najmä v sporovej a trestnej agende, zodpovednosť za výsledok, pričom sa stáva, že túto zodpovednosť vidí v nedostatočnom chránení jeho práv zo strany advokáta. Zákon poskytuje možnosť revízie činnosti jeho advokáta formou podania sťažnosti, preto je vhodné poučenia, pokyny a žiadosti, ktoré boli vykonané počas poskytovania právnych služieb, realizovať tak, aby o ich vykonaní nebola pochybnosť. Ďalej odporúčam v každej situácii zachovávať profesionálny nadhľad, dodržiavať povinnosť mlčanlivosti, odmietnuť poskytnutie právnych služieb, pokiaľ tým zároveň dochádza ku kolízii a poskytovať právne služby v súlade so zákonom, dobrými mravmi a zásadami slušného správania sa. V prípade pochybností o správnom postupe, dávam do pozornosti rozhodnutia disciplinárnych senátov, ktoré sú pravidelne publikované v zbierkach disciplinárnych rozhodnutí SAK a sú k dispozícii aj na webovej stránke komory v súkromnej sekcii.

■ Aký postup vo všeobecnosti odporúčate advokátom pre prípad, že bola proti nim podaná sťažnosť?

Vyjadriť sa k obsahu sťažnosti a poskytnúť požadovanú súčinnosť je podľa zákona o advokácii jednou zo základných povinností advokáta, ktorej porušenie je považované za disciplinárne previnenie. Aby sa kolega vyhol zbytočným problémom, odporúčam prioritne reagovať na výzvu revíznej komisie a poskytnúť požadované vysvetlenie a spisovú dokumentáciu, pokiaľ je požadovaná (poukazujem, že obsah sťažnostného spisu je predmetom zákonom stanovenej povinnosti mlčanlivosti a s jeho obsahom sa môžu oboznámiť len účastníci konania, ktorým je predseda revíznej komisie, ním poverená osoba, dotknutý advokát, voči ktorému sťažnosť smeruje a jeho zástupca). Stáva sa, že kolegovia sa nepodariť doručiť zásielku na ním uvedenú adresu kancelárie z dôvo-

du neprevzatia zásielky alebo je zásielka vrátená s poznámkou adresát je neznámy. Nakoľko nezabezpečenie možnosti doručovania zásielok v mieste svojho sídla alebo pracoviska zapísaného v matrike komory je porušením povinnosti podľa § 39 Advokátskeho poriadku SAK, odporúčam preberať zásielky doručované komorou a v prípade zmeny sídla, resp. pracoviska (ako aj ďalších údajov) toto bezodkladne oznámiť matrike komory. Ďalej odporúčam aktívne využívať možnosť dohodnúť sa so sťažovateľom (§ 2 ods. 5 Disciplinárneho poriadku SAK), čo je dôvodom na rozhodnutie o zastavení šetriaceho konania. V prípade, ak je podaný návrh na začatie disciplinárneho konania a kolega skutok, ktorý vykazuje znaky disciplinárneho previnenia, nepopiera, je možné využiť aj inštitút dohody o vine a uložení disciplinárneho previnenia (§ 7 a nasl. Disciplinárneho poriadku SAK), na ktorého začatie odporúčam dať podnet.

■ Považujete za vhodné, aby sa advokát v disciplinárnom konaní nechal zastúpiť niektorým z kolegov?

Je samozrejme na zvážení každého kolegu, či toto právo, ktoré mu priznáva zákon, využije. Disciplinárne obvinený je osobou znalou práva a predpisov komory, a preto vo väčšine prípadov inštitút zastúpenia využívaný nie je. Napriek poznaniu práva však pre niektorých kolegov je ťažšie si zachovať profesionálny nadhľad, čo môže ovplyvniť aj trpezlivo reakcie na situácie vyskytujúce sa v disciplinárnom konaní, preto v niektorých prípadoch sa zastúpenie práve z týchto dôvodov môže javiť ako vhodné.

ADVOKÁTI DAVISTI – Vladimír Clementis, Ján Poničan, Daniel Okáli



Slovenská advokátska komora vydala v rámci svojej edičnej činnosti zameranej na významné osobnosti slovenského kultúrneho života z radov advokátov knihu **JUDr. Petra Kerecmana**, autora, ktorý už niekoľko rokov mapuje históriu slovenskej advokácie. Rozsiahla publikácia (460 strán) s bohatým obrazovým materiálom je k dispozícii **ZADARMO**. V prípade záujmu kontaktujte e-mailom na adrese: darina.stracinova@sak.sk alebo ondrisova@sak.sk.

DISKUSIA

Nové pravidlá pre konanie pred Ústavným súdom Slovenskej republiky

Svoje námety na nové témy, krátke glosy alebo stručné poznámky do kontaktnej rubriky zasielajte na e-mailovú adresu office@sak.sk. Vaše podnety publikačne spracuje **JUDr. František Sedlačko, PhD., LL.M.**



Popri obmene personálneho obsadenia Ústavného súdu Slovenskej republiky dochádza v roku 2019 aj k zásadnej legislatívnej zmene. S účinnosťou od 1. 3. 2019 sa pôvodný zákon NR SR č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o organizácii ÚS SR“) nahrádza novým zákonom č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „ZÚS“).

Už pri prvom oboznámení sa s predpisom je zrejmé, že nová právna úprava je výrazne rozsiahlejšia a podrobnejšia. Prvý článok ZÚS, teda samotný zákon o Ústavnom súde SR, má spolu 251 paragrafov, čo je viac než dvojnásobok oproti svojmu „subtilnejšiemu“ predchodcovi. Podstatnú časť zákona tvoria ustanovenia o osobitných konaniach, kde je právomoc ústavného súdu vymedzená čl. 125 a nasl. Ústavy SR.

Z pragmatických dôvodov je tento krátky príspevok zameraný iba na tie ustanovenia ZÚS, ktoré sa týkajú advokátskej praxe najčastejšie a najintenzívnejšie. Ide o všeobecné ustanovenia o konaní pred ústavným súdom (prvá hlava piatej časti ZÚS; § 32 až § 73) a o osobitné ustanovenia o konaní o sťažnosti fyzickej osoby alebo právnickej osoby (šiesta hlava piatej časti ZÚS; § 122 až § 135). Pozornosť je venovaná predovšetkým relevantným zmenám oproti pôvodnej právnej úprave.

In medias res – pre konanie o tzv. individuálnej sťažnosti naďalej platí povinné zastúpenie sťažovateľa advokátom počas celého konania. Pokiaľ je však sťažovateľom advokát, nemusí byť v konaní zastúpený (§ 34 ods. 2 ZÚS). Zákon v § 37 upravuje aj možnosť ustanoviť právneho zástupcu navrhovateľovi v konaní pred ústavným súdom, ak to odôvodňujú jeho majetkové pomery a nejde o zrejme bezúspešné uplatňovanie nároku na ochranu ústavnosti.

Zásadnou zmenou je zavedenie inštitútu zúčastnenej osoby podľa § 33 ZÚS. Tou je v konaní o ústavnej sťažnosti, zjednodušené povedané, účastník pôvodného konania; ak nie

je zároveň sťažovateľom. Z hľadiska právnej istoty a zachovania princípu rovnosti ide rozhodne o krok vpred, ktorého sa právna prax dlhodobo dovoľavala.

Ak ústavný súd prijme ústavnú sťažnosť na ďalšie konanie, obligatórne upovedomí o tejto skutočnosti zúčastnenú osobu a umožní jej vyjadriť sa v stanovenej lehote (§ 126 v nadv. na § 56 ods. 6 ZÚS). To výrazným spôsobom mení charakter samotného konania, keďže doterajší § 51 ods. 2 zákona o organizácii ÚS SR bol v danej súvislosti považovaný za nedostatočný. Právu zúčastnenej osoby vyjadriť sa k ústavnej sťažnosti prispôsobuje zákon v § 40 ods. 3 ZÚS aj potrebný počet rovnopisov a príloh podania v listinnej podobe, ktoré je potrebné zúčastnenej osobe doručiť.

Zúčastnená osoba má právo byť prítomná na ústnom pojednávaní, ktoré sa v konaní o ústavnej sťažnosti uskutočňuje v zmysle § 58 ods. 1 písm. f) ZÚS. Nie je však oprávnená trvať na ústnom pojednávaní, ak ústavný súd so súhlasom účastníkov od ústneho pojednávania upustil podľa § 58 ods. 3 ZÚS. Zúčastnenej osobe sa doručujú všetky rozhodnutia ústavného súdu v konkrétnej veci. V súlade so znením druhej vety § 68 ods. 1 ZÚS nemusí ústavný súd doručovať zúčastnenej osobe uznesenie o odmietnutí ústavnej sťažnosti, ak o jej podaní neinformoval účastníka konania, proti ktorému ústavná sťažnosť smeruje. Vlastné trovy konania pred ústavným súdom znáša zúčastnená osoba bez možnosti ich náhrady (§ 73 ods. 3 ZÚS).

Pokiaľ ide o vady resp. nedostatky ústavnej sťažnosti, ich odstraňovanie je naďalej fakultatívne. Ústavný súd môže, avšak nemusí vyzvať sťažovateľa na ich odstránenie (§ 56 ods. 3 ZÚS). V porovnaní s pôvodným znením § 25 ods. 2 i.f. zákona o organizácii ÚS SR teda nedochádza k zavedeniu povinného odstraňovania väd ústavnej sťažnosti, aj keď nové znenie takýto postup otvorenejšie pripúšťa. Sťažovateľ sa teda nemôže spoliehať, že uzneseniu o odmietnutí jeho ústavnej sťažnosti pre absenciu zákonných náležitostí podľa § 56 ods. 2 písm. c) ZÚS bude predchádzať kva-

lifikovaná výzva ústavného súdu na odstránenie zistených nedostatkov.

Do akej miery bude samotný ústavný súd využívať svoje oprávnenie na fakultatívne odstraňovanie väd jednotlivých ústavných sťažností bude otázkou reálnej ústavnoprávnej praxe najbližších rokov. V tomto smere bol ústavný súd v režime zákona o organizácii ÚS SR pomerne rigorózný a nekompromisný (porovnaj napr. IV. ÚS 168/2005, IV. ÚS 77/2008, IV. ÚS 159/2010, III. ÚS 206/2010, I. ÚS 368/2010, III. ÚS 357/2010, II. ÚS 310/2015, II. ÚS 384/2016, II. ÚS 231/2018, II. ÚS 363/2018).

Osobitne treba zdôrazniť, že za náležitosť ústavnej sťažnosti sa v zmysle § 43 ods. 3 ZÚS naďalej považuje aj splnomocnenie udelené advokátovi, pokiaľ nie je sťažovateľom advokát (k požiadavke na predloženie originálu pozri túto rubriku v BSA 9/2018), a podľa § 123 ods. 3 ZÚS aj kópia právoplatného rozhodnutia, opatrenia alebo dôkaz o inom zásahu, ktorým malo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody.

V nadväznosti na ustálenú judikatúru, najmä ohľadom zachovania dvojmesačnej lehoty na podanie ústavnej sťažnosti po odmietnutí dovolania, ustanovuje § 124 ZÚS výslovné pravidlo, podľa ktorého „ak bol vo veci podaný mimoriadny opravný prostriedok, lehota na podanie ústavnej sťažnosti vo vzťahu k rozhodnutiu, ktoré bolo mimoriadnym opravným prostriedkom napadnuté, začína plynúť od doručenia rozhodnutia o mimoriadnom opravnom prostriedku.“.

Na rozdiel od pôvodného znenia § 52 ods. 2 zákona o organizácii ÚS SR rozlišuje nová právna úprava dôsledne medzi odkladom vykonateľnosti v prípade hrozby závažnej ujmy, pokiaľ odloženie vykonateľnosti nie je v rozpore s verejným záujmom (§ 129 ZÚS), a dočasným opatrením podľa § 130 ZÚS. Odklad vykonateľnosti a dočasné opatrenie zaniknú najneskôr právoplatnosťou rozhodnutia ústavného súdu vo veci samej, ak ústavný súd nerozhodne o ich skoršom zrušení.

K určitým zmenám dochádza aj v súvislosti s priznaním finančného zadosťučinenia sťažovateľovi. Zachovanou ostáva povinnosť sťažovateľa v zmysle § 123 ods. 2 ZÚS uviesť v sťažnosti rozsah finančného zadosťučinenia, ktorého sa domáha, a jeho dôvody (totožne pôvodný § 50 ods. 3 zákona o organizácii ÚS SR). Ústavný súd však môže sťažovateľovi finančné zadosťučinenie podľa § 133 ods. 3 písm. e) ZÚS priznať, iba ak o to výslovne požiadal. Paričná lehota je štandardne dvojmesačná a začiatok jej plynutia je viazaný na právoplatnosť rozhodnutia ústavného súdu. V prípade omeškania s plnením sa v zmysle § 135 ods. 2 ZÚS *ex lege* zvyšuje priznané finančné zadosťučinenie o 5 % za každý začatý rok omeškania.

Konanie pred ústavným súdom nepodlieha súdnym poplatkom ani po novom. Výnimku predstavuje iba súdny poplatok osobitne uložený podľa § 72 ZÚS za jedenástu a každú ďalšiu ústavnú sťažnosť v jednom kalendárnom roku, podanú tým istým neúspešným sťažovateľom v skutkovo a právne obdobnej veci (totožne pôvodný § 35 zákona o organizácii ÚS SR).

Na samotné konanie pred ústavným súdom sa v zmysle § 62 ZÚS subsidiárne a primerane vzťahuje Civilný sporový poriadok, ak to povaha veci nevyklučuje. Zákon o e-Governmente sa v súlade s § 63 ods. 1 ZÚS použije bez obmedzenia; avšak pokiaľ ústavný súd z technických dôvodov nie je objektívne schopný vykonať právny úkon pri výkone verejnej moci elektronicky, je oprávnený vykonať tento úkon aj inak ako elektronicky (§ 63 ods. 3 ZÚS).

Z intertemporálneho hľadiska je nevyhnutné zdôrazniť, že podľa § 246 ZÚS sa tento právny predpis použije aj na konania začaté za účinnosti zákona o organizácii ÚS SR. Právne účinky úkonov, ktoré v konaní nastali do konca februára 2019, zostávajú zachované. Na lehoty, ktoré pred 1. 3. 2019 neuplynuli, sa použijú ustanovenia ZÚS; ak však zákon pôvodne ustanovoval lehotu dlhšiu, uplynie lehota až v tomto neskoršom čase. ■



Redakcia upozorňuje!

Článok pod názvom **Niektoré aspekty nového zákona o obetiach trestných činov. Ad: Ešte niekoľko poznámok k obmedzeniu práv obhajoby v súvislosti so zmenou inštitútu konfrontácie** (uverejnený v *Bulletine slovenskej advokácie* č. 11/2018, s. 4) spracovaný autormi doc. JUDr. Margitou Prokeinovou, PhD. a JUDr. Ondrejom Laciakom, PhD., bol podporovaný Agentúrou na podporu výskumu a vývoja na základe zmluvy č. APVV 16-0471. *This work was supported by the Slovak Research and Development Agency under the contract No. APVV 16-0471.*

Oznámenie SAK o povinných platbách advokátov

Upozornenie k prihlasovaniu na semináre advokátskych koncipientov

Na riadne vedenie účtovnej evidencie je nevyhnutné korektné vyplňanie požadovaných údajov, a to aj **presných** identifikačných údajov **zamestnávateľa** advokátskeho koncipienta (IČO, DIČ, IČ DPH). V prípade, že **advokáti vyplnia potrebné údaje** priamo prostredníctvom žiadosti na webovom sídle Slovenskej advokátskej komory, tieto budú v prihlasovacom formulári doplnené systémom automaticky na účely fakturácie.

Upozornenie k povinným platbám

Dovoľujeme si požiadať advokátov o **dodržanie účtovných údajov** uvedených pri jednotlivých platbách z dôvodu ich presnej identifikácie. Upozorňujeme, že **každá z nižšie uvedených platieb sa vykonáva na iné číslo účtu**. Ako variabilný symbol sa požaduje **registračné číslo advokáta**, teda číslo, pod ktorým je **advokát – fyzická osoba** zapísaný v zozname vedenom komorou. Aj advokáti – konatelia obchodnej spoločnosti založenej na poskytovaní právnych služieb podľa zákona o advokácii používajú pri platbách uvedených pod bodom 1. a 2. ako variabilný symbol **registračné číslo**, pod ktorým sú ako advokáti – fyzické osoby zapísaní v zozname vedenom komorou (s výnimkou príspevku na výchovu a vzdelávanie advokátskych koncipientov zamestnaných právnickou osobou a poistného výkonu povolania právnickej osoby – v týchto prípadoch je variabilným symbolom **IČO spoločnosti**). **Upozorňujeme, že číslo uvedené na preukaze spoločníka – konateľa obchodnej spoločnosti sa pri platbách komore nepoužíva (ak je iné ako registračné číslo advokáta – fyzickej osoby)**. V prípade pochybností o registračnom čísle si informáciu môžete overiť na odbore matriky na telefónnom čísle 02/204 227 38, prípadne na e-mailových adresách matrika@sak.sk alebo office@sak.sk.

Bankové účty má Slovenská advokátska komora zriadené v Poštovej banke, a. s. Prosíme o úhradu poplatkov na rok 2019 na uvedené čísla účtov.

I.

Príspevok na činnosť komory za rok 2019

- advokát aktívne vykonávajúci advokáciu: **326 eur**
- advokát s pozastaveným výkonom advokácie počas celého roka 2019: **163 eur**

- splatnosť: **do 30. apríla 2019**
- IBAN: **SK60 6500 0000 0000 2031 8155**
- BIC: **POBN SKBA**
- variabilný symbol: **registračné číslo advokáta**
- špecifický symbol: **2019**

Pri platbách zo zahraničia prosíme uviesť do poznámky **Vaše priezvisko, registračné číslo a rok 2019**.

II.

Príspevok do sociálneho fondu komory za rok 2019

- advokát aktívne vykonávajúci advokáciu: **17 eur**
- advokát s pozastaveným výkonom advokácie: **17 eur**
- splatnosť: **do 30. apríla 2019**
- IBAN: **SK63 6500 0000 0000 2031 8198**
- BIC: **POBN SKBA**
- variabilný symbol: **registračné číslo advokáta**
- špecifický symbol: **2019**

III.

Príspevok na vzdelávanie a výchovu koncipienta za rok 2018

■ výška: **96 eur** za každého zamestnaného koncipienta v kalendárnom roku 2018. Ak advokát nezamestnával v roku 2018 advokátskeho koncipienta počas celého roka, platí príspevok alikvotne podľa počtu aj začatých mesiacov, kedy ho zamestnával, t. j. 8 eur/mesiac. Tento príspevok sa **neplatí** za koncipienta, ktorému neplynú prax advokátskeho koncipienta: je na rodičovskej dovolenke, vykonáva odbornú stáž, alebo úspešne vykonal advokátsku skúšku a stále je zamestnaný ako advokátsky koncipient

- splatnosť: **do 31. januára 2019**
- IBAN: **SK07 6500 0000 0000 2031 8139**
- BIC: **POBN SKBA**
- variabilný symbol: **registračné číslo advokáta alebo IČO obchodnej spoločnosti, ak zamestnávala koncipienta.**

Pri platbách zo zahraničia prosíme uviesť do poznámky **registračné číslo advokáta alebo IČO obchodnej spoločnosti**.

IV.

Poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú výkonom advokácie

Upozorňujeme na povinnosť stanovenú v § 27 ods. 1 zákona o advokácii, podľa ktorej je advokát povinný pri zápise do zoznamu advokátov a kedykoľvek na písomnú výzvu SAK

do 30 dní preukázať komore samostatnú poistnú zmluvu o poistení svojej zodpovednosti za škodu spôsobenú výkonom advokácie. Poistenie musí trvať počas celého času výkonu advokácie. Nesplnenie tejto povinnosti má podľa § 7 ods. 1 písm. h) za následok vyčiarknutie zo zoznamu vedenej komorou.

Slovenská advokátska komora uzavrela na účel splnenia tejto povinnosti hromadnú poistnú zmluvu s poisťovňou **KOOPERATIVA poisťovňa, a. s. Vienna Insurance Group**, Štefanovičova 4, 816 23 Bratislava. Poistná zmluva je uverejnená na webovej stránke komory v časti vyhradenej advokátom a advokátskym koncipientom. Poistná zmluva a poistné sadzby neboli menené žiadnym dodatkom. Advokáti vedení v zozname komory (resp. obchodné spoločnosti vykonávajúce advokáciu) sa k nej budú môcť do **31. januára 2019** pripojiť vyplnením formulára po prihlásení na webstránku SAK v časti *Žiadosti a hlásenia* → *Poistenie výkonu povolania na rok 2019*. Poistné zodpovedajúce zvolenej poistnej sume (tabuľky sú uvedené na www.sak.sk) je následne potrebné uhradiť najneskôr **do 31. januára 2019**.

■ Výška poistenia:

- **Advokáti – fyzické osoby:** minimálna poistná suma je 100 000 eur, zodpovedá jej **ročné poistné 40 eur**.
- **Spoločnosti s. r. o.** minimálna poistná suma je 1 500 000 eur na jedného spoločníka, zodpovedá jej **ročné poistné 794 eur na jedného spoločníka**

■ splatnosť: **do 31. januára 2019**

■ IBAN: **SK16 6500 0000 0000 2031 8171**

■ BIC: **POBN SKBA**

■ variabilný symbol: **registračné číslo advokáta alebo IČO obchodnej spoločnosti**, ak žiada o poistenie spoločnosť

■ špecifický symbol: **193 (pre FO), 196 (pre SRO)**

V prípade voľby inej poistnej sumy je potrebné uhradiť zodpovedajúce vyššie poistné podľa tabuliek uvedených na webovej stránke komory.

Pri platbách zo zahraničia prosíme uviesť **do poznámky: Vaše priezvisko, registračné číslo a rok 2019**.

Ak nebude uhradené poistné **pripísané na účet komory najneskôr 31. januára 2019**, poistenie výkonu povolania vznikne najskôr dňom pripísania poistného na účet komory; aj zákonná podmienka poistenia výkonu povolania bude splnená najskôr týmto dňom a môže tak dôjsť k situácii, kedy nebude časť roka krytá poistením výkonu povolania.

Ak advokát alebo obchodná spoločnosť vykonávajúca advokáciu uzavrie na rok 2019 **individuálne poistenie** zodpovedajúce za škodu spôsobenú výkonom advokácie, môže túto skutočnosť oznámiť SAK takisto vyplnením formulára po prihlásení na webovú stránku komory (*Hlásenie o individuálnom poistení*) a odoslaním kópie poistnej zmluvy priamo prostredníctvom webstránky komory, alebo môže túto skutočnosť oznámiť zaslaním samostatnej poistnej zmluvy riadnou poštou **najneskôr do 31. januára 2019**.

O poistenie len správcu konkurznej podstaty osobitne je potrebné písomne požiadať kanceláriu SAK. Pri platbe

poistného len správcu konkurznej podstaty **variabilný symbol je registračné číslo advokáta, nie číslo správcu konkurznej podstaty**.

■ IBAN: SK82 6500 0000 0000 2031 8147

■ BIC: POBN SKBA

■ variabilný symbol: registračné číslo advokáta v SAK

■ špecifický symbol: 195

Výpočtové základy

Podľa vyjadrenia Štatistického úradu Slovenskej republiky bola priemerná mesačná mzda zamestnanca hospodárstva SR v I. polroku 2018 bola **980 eur**.

V zmysle príslušných ustanovení vyhlášky a pre ľahšiu orientáciu ďalej uvádzame zlomky výpočtového základu:

1/6 výpočtového základu (§ 11 ods. 2, § 12 ods. 3 písm. c)
... **163,33 eur**

1/8 výpočtového základu (§ 12 ods. 3 písm. b)
... **122,50 eur**

1/12 výpočtového základu (§ 12 ods. 3 písm. a)
... **81,67 eur**

1/13 výpočtového základu (§ 11 ods. 1)
... **75,38 eur**

1/24 výpočtového základu (§ 12 ods. 1 a 2)
... **40,83 eur**

1/60 výpočtového základu (§ 17 ods. 1)
... **16,33 eur**

1/100 výpočtového základu (§ 16 ods. 3 vyhlášky)
... **9,80 eur**

Výška výpočtového základu na účely výpočtu **tarifnej odmeny advokáta za zastupovanie klienta v trestnom konaní a konaní o priestupkoch** je priemerná mesačná mzda zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky za prvý polrok kalendárneho roka, ktorý o štyri roky predchádza roku určujúcemu výpočtový základ podľa odseku 3 (§ 1 ods. 4 vyhlášky). Podľa vyjadrenia Štatistického úradu Slovenskej republiky bola v I. polroku 2015 priemerná mesačná mzda zamestnanca hospodárstva SR **858 eur**.

1/6 výpočtového základu (§ 12 ods. 3 písm. c)
... **143,00 eur**

1/8 výpočtového základu (§ 12 ods. 3 písm. b)
... **107,25 eur**

1/12 výpočtového základu (§ 12 ods. 3 písm. a)
... **71,50 eur**

1/13 výpočtového základu (§ 11 ods. 1)
... **66,00 eur**

1/24 výpočtového základu (§ 12 ods. 1 a 2)
... **35,75 eur**

1/60 výpočtového základu (§ 17 ods. 1)
... **14,30 eur**

1/100 výpočtového základu (§ 16 ods. 3 vyhl.)
... **8,58 eur**

Pokútnictvo v právnych službách – formy, spôsoby odhaľovania, dokazovanie a právny postih

Slovenská advokátska komora dlhodobo venuje pozornosť boju s pokútnictvom v právnych službách. Od roku 2015 táto činnosť nadobudla organizovanejšiu podobu, v rámci orgánov SAK bola zriadená pracovná Komisia na ochranu spotrebiteľov právnych služieb, ktorej členmi sú tak členovia predsedníctva SAK, ako aj ďalší advokáti, ktorí majú s touto problematikou dlhodobé skúsenosti.

Od zriadenia Komisie je možné konštatovať, že práca komory v tejto oblasti sa zefektívnila, čoho výsledkom je odhalenie a podniknutie právnych krokov v takmer 100 prípadoch pokútnictva.

Medzi najčastejšie prípady pokútnictva, ktoré sú evidované aj vďaka aktívnemu zapájaniu sa kolegov advokátov z rôznych regiónov, patrí poskytovanie právnych služieb neoprávnenými subjektmi v rámci zakladania obchodných spoločností, vybavovanie živnostenských listov, vykonávanie zmien v zápisoch v obchodnom registri, fúzií, premien, likvidácií spoločností, alebo konkurzov na majetok spoločností. V rámci týchto pokútnícky, teda neoprávnenými osobami poskytovaných právnych služieb dochádza najmä k poskytovaniu právnych služieb – § 1, ods. 2 Zákona o advokácii č. 586/2003 Z. z. (ďalej len „Zákon o advokácii“) vo forme spisovania listín o právnych úkonoch (napr. spoločenské zmluvy, návrhy na začatie konania, a pod.), ďalej vo forme zastupovania pred orgánmi verejnej moci a pred súdmi (pred okresným súdom v sídle krajského súdu, oddelením obchodného registra vo veci zápisu spoločnosti do obchodného registra, pred Okresným úradom, odbor živnostenský vo veci vybavenia živnostenského listu, pred daňovým úradom vo veci registrácie zakladaných obchodných spoločností na účely dane z príjmov, DPH a iných daní, či už v klasickej forme, na základe písomne udeleného splnomocnenia, alebo v elektronickej podobe, v konaniach začatých v zmysle Zákona o e-Governmente, na základe používania zaručeného elektronického podpisu zástupcu. V rámci tohto druhu protiprávne poskytovaných právnych služieb taktiež dochádza aj k poskytovaniu právneho poradenstva, čo je taktiež činnosť, na ktorú v zmysle § 1, ods. 2 Zákona o advokácii, ktorý voči všeobecnému právnemu predpisu v oblasti podnikania – živnostenskému zákonu, predstavuje lex specialis oproti lex generalis, majú legálne podnikateľské oprávnenie iba advokáti riadne zapísaní v zozname advokátov vedenom Slovenskou advokátskou komorou.

Medzi veľmi častý druh pokútnictva patrí takisto zastupovanie cudzincov pred príslušnými orgánmi cudzineckej polície vo veci žiadostí o udelenie povolenia na pobyt na území Slovenskej republiky. Nakoľko aj zastupovanie v tomto konaní spadá jednoznačne pod definíciu právnych služieb v zmysle § 1, ods. 2 Zákona o advokácii, je nepochybné, že konanie osôb, ktoré nie sú advokátmi a zastupujúc osoby v týchto konaniach môže naplniť skutkové znaky trestného činu neoprávneného podnikania v zmysle § 251 Trestného zákona. Vďaka súčinnosti a spolupráci s oddeleniami cudzineckej polície došlo práve v tejto oblasti pokútnictva v právnych službách k najväčšiemu pokroku a v lete 2018 sme sa dočkali prvého právoplatného odsudzujúceho rozhodnutia súdu za spáchanie trestného činu neoprávneného podnikania v právnych službách (Trestný rozkaz Okresného súdu Bratislava II. č. 4T/71/2018 zo dňa 19. 7. 2018, právoplatný dňa 19. 7. 2018) a v súčasnosti prebiehajú rozsiahle vyšetrovania v ďalších obdobných prípadoch v konaniach začatých na podnet Slovenskej advokátskej komory.

Ďalšou oblasťou, kde dochádza k poskytovaniu právnych služieb, najmä vo forme „zastupovania fyzických a právnických osôb voči iným osobám“ (§ 1, ods. 2 Zákona o advokácii) je vymáhanie pohľadávok tzv. mimosúdny spôsobom. Nakoľko definícia právnych služieb vo forme zastupovania jednoznačne zahŕňa nielen zastupovanie pred orgánmi verejnej moci a pred súdmi, ale aj voči iným osobám, je zrejmé, že aj tzv. vymáhanie pohľadávok právnou cestou (čo je jediná legálna cesta) patrí medzi právne služby, ktoré v zmysle § 1, ods. 2 zákona o advokácii môžu poskytovať iba oprávnené osoby, teda advokáti.

V neposlednom rade patrí medzi známe formy pokútnictva aj spisovanie listín o právnych úkonoch, najmä kúpnych a nájomných zmlúv a zastupovanie pred orgánmi verejnej moci – Okresnými úradmi, odbormi katastrálnymi, osobami, ktoré poskytujú služby realitných kancelárií. Aj v tejto oblasti Slovenská advokátska komora zbiera dôkazy a pripravuje

právne kroky na právny postih poskytovateľov realitných služieb, ktorí si protiprávne, na úkor oprávnených poskytovateľov právnych služieb, „privyrábajú“ spisovaním zmlúv pre klientov a ich zastupovaním pred príslušnými katastrálnymi úradmi.

Medzi veľmi sofistikovaný spôsob pokútnictva v právnych službách patrí aj získavanie a realizácia zákaziek na poradenské služby v rámci verejného obstarávania, alebo iného obstarávacieho konania, ktorých súčasťou sú aj právne služby. V tejto oblasti evidujeme častý výskyt poskytnutia právnych služieb neoprávnenými subjektmi, ktorí sú víťazmi verejného obstarávania, pričom časť týkajúcu sa právnych služieb poskytujú zadávateľovi na základe „subdodávky“ právnych služieb. Aj takýto spôsob poskytovania právnych služieb považujeme za protiprávny, nakoľko osoby, ktoré nie sú oprávnenými poskytovateľmi právnych služieb nemajú oprávnenie právne služby nielen poskytovať, ale ani predávať (čo je obvyklou súčasťou každej podnikateľskej činnosti). Veľmi známa je v praxi používaná a všeobecne rešpektovaná argumentácia, že ani elektrinu, ktorú poskytovateľ elektriny predá koncovému užívateľovi, nemôže tento ďalej prediť ďalšej osobe, pretože nemá na to podnikateľské oprávnenie. V prípade právnych služieb ide presne o ten istý princíp, teda, kto nie je držiteľom oprávnenia na poskytovanie právnych služieb, teda nie je zapísaný v zozname advokátov vedenom SAK, nemôže ani ďalej prediť právne služby, ktoré mu boli poskytnuté pre jeho klienta. Navyše, takýto „subdodávateľský“ spôsob poskytovania právnych služieb priamo odporuje § 29a zákona o advokácii a advokát, ktorý takto právne služby poskytuje pre hlavného dodávateľa poradenských služieb (či už v rámci alebo mimo verejného obstarávania), sa vystavuje nebezpečenstvu disciplinárneho stíhania zo strany príslušných disciplinárnych orgánov SAK.

V poslednej dobe medzi veľmi často objavujúce sa prípady pokútnictva patrí aj priamo zastupovanie fyzických či právnických osôb v civilných konaniach pred príslušnými súdmi. Aj v tejto oblasti Slovenská advokátska komora eviduje a podniká právne kroky za účelom odstránenia, či zamedzenia tohto protiprávneho stavu, resp. konania pokútníkov. S poľutovaním musíme konštatovať, že často ide o osoby, ktoré boli vyčiarknuté z rôznych dôvodov zo zoznamu advokátov vedeného SAK, alebo im bol v minulosti odmietnutý zápis do tohto zoznamu. Medzi častých pokútníkov patria aj osoby, ktoré v minulosti neuspeli pri advokátskych skúškach, alebo osoby, ktoré boli koncipientmi. Teda obvykle ide o osoby, ktoré poznatky o spôsobe a obsahu poskytovaných právnych služieb získali od advokátov, teda oprávnených poskytovateľov právnych služieb a iba protiprávnym spôsobom speňajú know-how, ktorí získali od advokátov.

Bolo by možné sa zmieniť aj o ďalších možných spôsoboch pokútnictva, avšak s ohľadom na možnú preukázateľnosť a teda aj stíhateľnosť má v súčasnosti zmysel sa zaoberať viac menej vyššie uvedenými spôsobmi.

Počas aktívnej práce na prípadoch, ktoré spadajú pod niektorý z vyššie uvedených spôsobov pokútnictva, získala SAK rozsiahly know-how spôsobov odhaľovania pokútnictva,

ako aj získavania dôkazov na účely trestného postihu tohto konania.

Medzi prvotné spôsoby odhaľovania pokútnickej činnosti patrí najmä výskum na internete, informácie, podnety a sťažnosti advokátov, ale v poslednom čase, aj vďaka aktívnej mediálnej činnosti SAK v tejto oblasti, ktorej cieľom je oboznámenie verejnosti s celospoločenskou škodlivosťou a nebezpečnosťou tohto javu, aj na základe podnetov občanov, či orgánov štátnej správy, alebo súdov, ktorí s pokútnictvom prichádzajú do styku (okresné súdy, živnostenské úrady, oddelenia polície, a pod.).

Po získaní základnej informácie o možnom protiprávnom poskytovaní právnych služieb, teda pokútnictve v právnych službách, dochádza k úkonom smerujúcim k zabezpečeniu dôkazov na preukázanie tejto protiprávnej činnosti. Najmä v tejto oblasti kvalita činnosti SAK značným spôsobom pokročila, čoho dôsledkom je, že príslušné vyšetrovacie orgány nemajú možnosť oznámenia o podozrení z páchania trestnej činnosti len tak, bez odôvodnenia odmietnuť, a ak sa tak stane, obvykle takéto rozhodnutia o odmietnutí poverených vyšetrovateľov na základe sťažností podaných SAK dozorujúci prokurátori zrušia a je nariadené dokazovanie v zmysle nami predložených dôkazov a návrhov na dokazovanie. Slovenská advokátska komora je teda v súčasnosti schopná získavať konkrétne dôkazy, ktoré majú hodnotu dôkazov na účely trestného stíhania o ponúkaní právnych služieb, ako aj o skutočnom poskytovaní právnych služieb, a to najmä notárskymi zápisnicami, ktorými sú raz a navždy nespochybniteľným spôsobom zachytené internetové stránky pokútníkov v právnych službách, pričom už tento dôkaz predstavuje preukázanie spáchania neoprávneného podnikania v právnych službách vo forme pokusu, ktorý je v zmysle § 14 Trestného zákona rovnako trestný ako dokonaná trestná činnosť, a ďalej získaním kópií splnomocnení, či iných listinných dôkazov priamo zo spisov, čiže priamych dôkazov o páchaní trestnej činnosti neoprávneného podnikania v právnych službách vo forme „zastupovania pred súdmi, orgánmi verejnej moci, či inými osobami“ (§ 1, ods. 2 Zákona o advokácii). Preukazovacia schopnosť SAK pokročila dokonca až do takej miery, že komora je schopná na základe dožiadaní, resp. vykonania dôkazov navrhnutých orgánom činným v trestnom konaní zistiť zastupovanie podozrivými subjektmi aj v konaniach, ktoré sú začaté a vedené v elektronickej podobe, teda v zmysle Zákona o e-governmente. Slovenská advokátska komora sa svojou poznávacou a pracovnou činnosťou prepracovala k spôsobom preukazovania neoprávneného podnikania v právnych službách aj v oblasti, na ktorú sa pokútnici sústredili a spoľahli, že ich protiprávna činnosť nie je odhaliteľná a preukázateľná, teda v oblasti konaní začatých na základe zaručeného elektronického podpisu páchatel'ov protiprávneho poskytovania právnych služieb.

Z hľadiska právnej kvalifikácie pokútnictva v právnych službách ako protiprávnej činnosti kvalifikuje SAK jednotlivé prípady ako činnosti, ktoré môžu naplniť skutkovú podstatu trestného činu Neoprávneného podnikania (§ 251, ods. 1.

a 4. TZ), v súbehu s trestným činom Poškodzovania spotrebiteľa (§ 269, ods. 1. a 2. TZ) a Zneužívania účasti na hospodárskej súťaži (§ 250, ods. 1. a 2. TZ), z hľadiska daňového taktiež pripadá a býva oznamované podozrenie z Krátenia dane (§ 276 TZ).

Oznámenia o podozrení z páchania uvedenej trestnej činnosti podáva Slovenská advokátska komora v postavení poškodeného, pričom svoje postavenie odvodzuje z § 71, ods. 2. písm. f) zákona o advokácii, z ktorého vyplýva, že predsedníctvo Slovenskej advokátskej komory „f) zastupuje, chráni a presadzuje záujmy advokátov vo všetkých oblastiach“ a súčasne z dôvodu, že protiprávnym konaním pokútnikov je taktiež poškodzované dobré meno – good will Slovenskej advokátskej komory, teda dochádza k tzv. nehmotnej škode na právach duševného vlastníctva SAK.

Následne SAK v tomto postavení vyčísluje a uplatňuje škodu, ktorá je určiteľná v každom zo zistených prípadov, a to buď skutočne zistená škoda (skutočne zistené odmeny, ktoré pokútnici prijali od svojich tzv. klientov) pri poskytovaní pokútnických právnych služieb – táto je zisťovaná výsluchom poškodených osôb, teda tzv. klientov pokútnikov, alebo, pokiaľ je zistenie skutočnej škody nemožné, alebo náročné, dochádza k určeniu škody na základe odmeny vypočítanej podľa Vyhlášky Ministerstva spravodlivosti SR o odmenách a náhradách advokátov č. 655/2004 Z. z. Pritom škodu na účely právnej kvalifikácie trestného činu je možné vypočítať a skutočne sa to aj deje v prípadoch, kedy je zistený iba pokus o spáchanie trestného činu, pretože pokútnici obvykle na svojich stránkach majú dokonca uvedený „cenník“ protiprávných služieb, a keď tomu tak nie je, aj v tomto prípade je možné presne určiť výšku odmeny, teda škody na strane oprávnených poskytovateľov právnych služieb – advokátov, na základe uvedenej Vyhlášky Ministerstva spravodlivosti SR o odmenách a náhradách advokátov č. 655/2004 Z. z.

Všetky vyššie opísané aktivity SAK, determinácia prípadov pokútnictva, ich právna kvalifikácia z hľadiska trestnosti a právneho postihu, spôsob ich odhaľovania, zabezpečovania dôkazov, ako aj následné právne kroky smerujúce k postihu konkrétnych prípadov prispeli k tomu, že boj SAK s pokútnictvom v právnych službách nadobudol nielen kvantitatívny pokrok, teda rozsah spracovaných prípadov, ale aj kvalitu v oblasti postihu tejto protiprávnej činnosti.

Priamym dôsledkom činnosti SAK v tejto oblasti je ukončenie protiprávneho poskytovania právnych služieb, vrátane deaktivácie internetových stránok pokútnikov, trestné stíhanie pokútnikov, začaté trestné stíhanie, v zaznamenaných prípadoch už rozsiahle vyšetrovanie ich konkrétnej činnosti, čo indikuje prípravu na vznesenie obvinenia, rozhodnutia dozorujúcich prokurátorov, obsahujúce právne názory smerujúce k potieraniu pokútnictva v právnych službách, ako aj už reálne existujúce právoplatné odsudzujúce rozhodnutie súdu za spáchanie trestného činu neoprávneného podnikania v právnych službách. Zaznamenali sme dokonca aj prípad, kedy pokútnici, uvedomujúc si protiprávnosť svojej činnosti, dobrovoľne, na základe dohody, odškodnili SAK ako

oznamovateľa a tým prejavili účinnú ľútosť. V neposlednom rade je výsledkom boja SAK s pokútnictvom aj čoraz hlbšie oboznámenie verejnosti a štátnych orgánov s celospoločenskou škodlivosťou a nebezpečnosťou pokútnictva v právnych službách, ktoré v konečnom dôsledku môže napáchať nemalé škody na právach, či majetku občanov, ktorí sa stali obeťmi pokútnikov v právnych službách. Boj s pokútnictvom v právnych službách teda priamo prispieva k právnej istote občanov a tiež k realizácii ich práv a právom chránených záujmov v rámci právneho štátu.

Nakoniec je potrebné uviesť, že výsledkom boja Slovenskej advokátskej komory s pokútnictvom v právnych službách a právnym postihom tejto protiprávnej činnosti je aj nedávno prijatá novela § 251 Trestného zákona, účinná od 1. januára 2019, ktorou bola výslovne stanovená protiprávnosť a trestnosť vykonávania činností tzv. regulovaných povolání, teda aj advokátov, osobami, ktoré nie sú držiteľmi príslušného povolenia podľa osobitného predpisu, teda v prípade právnych služieb osôb, ktoré nie sú zapísané v zozname advokátov vedenom SAK, alebo nemajú oprávnenie na poskytovanie právnych služieb v obmedzenom rozsahu na základe iných špeciálnych právnych predpisov, ako napr. Zákon o notároch, Zákon o daňových poradcov, Zákon o patentových zástupcoch a pod..

Dôsledky a výsledky aktívneho boja a činností Slovenskej advokátskej komory proti neoprávnenému poskytovaniu právnych služieb, teda proti pokútnictvu v právnych službách sú signifikantné a sú vytvorené všetky predpoklady na to, aby táto celospoločensky nebezpečná činnosť bola potlačená v jej základe a celku a aby páchatelia tejto trestnej činnosti boli skutočne potrestaní.

Nakoľko možnosti SAK, ako stavovského orgánu, nedosahujú rozsah potrebný na postih uvedenej protiprávnej činnosti spôsobmi inými, ako postihom v rámci trestných konaní začatých na podnet SAK, rozhodli sa členovia Komisie SAK na ochranu spotrebiteľov právnych služieb požiadať o príspevok na činnosť boja proti pokútnictvu aj v rámci grantových schém realizovaných Ministerstvom spravodlivosti SR, a prostredníctvom nimi založeného Združenia na ochranu spotrebiteľov právnych služieb podali na MS SR koncom roka 2018 žiadosť o poskytnutie finančnej dotácie pre potreby boja s pokútnictvom, a to v rámci projektu „Stop pokútnictvu v Právnych Službách – prevencia a aktívna ochrana občanov pred ich poškodením nekvalifikovaným poskytnutím právnych služieb“ a na to nadväzujúci projekt „Advokáti Pro Bono – kvalifikovaná bezplatná právna pomoc v prospech zraniteľných skupín občanov“, ktorým bude umožnené advokátom, ktorí majú záujem na poskytovaní právnej pomoci Pro Bono priamo v spolupráci so svojou stavovskou organizáciou, zúčastniť sa na tejto prospešnej a dobrej advokácii budujúcej činnosti.

Nakoniec považujem za potrebné uviesť, že vyššie uvedené Združenie na ochranu spotrebiteľov právnych služieb, ktoré je už od roku 2015 aktívnou súčasťou boja proti pokútnictvu v právnych službách bolo taktiež zaregistrované na účely poskytnutia 2 %, resp. 3 % z daní z príjmov, so zá-

merom, že týmto spôsobom bude umožnené samotným advokátom, ktorých sa boj s pokútnictvom v právnych službách bezprostredne týka, ale prípadne aj iným osobám, aby prispeli na boj s pokútnictvom poukázaním svojich 2 %, resp. 3 % z dane z príjmov práve na túto činnosť, teda na účet Združenia na ochranu spotrebiteľov právnych služieb, osobitne na osvetovú, vzdelávaciu a odbornú činnosť v tejto oblasti.

Záverom mi dovoľte informovať čitateľov tohto príspevku, že pokiaľ majú záujem podporiť boj s pokútnictvom v právnych službách tým, že poukážu 2 %, resp. 3 % zo svojich daní z príjmov na účet Združenia na ochranu spotrebiteľov právnych služieb, údaje o prijímateľovi 2 %, resp. 3 %, potrebné pre vyplnenie príslušného formulára vyhlásenia o poukázaní

2 %, resp. 3 % z dane z príjmov, ako aj na prípadné iné finančné príspevky na činnosť tohto združenia:

Názov prijímateľa:

Združenie na ochranu spotrebiteľov právnych služieb

Právna forma: občianske združenie

Sídlo: Kolárska 4, 813 42 Bratislava

IČO: 50040812

č. účtu: 2947020791/1100, zriadený v Tatra Banka, a. s.

IBAN: SK0311000000002947020791

JUDr. Stanislav Irsák

advokát, člen komisie SAK

na ochranu spotrebiteľov právnych služieb

Pomohli sme zmeniť zákon pre účinnejší boj proti pokútnikom

Slovenská advokátska komora dlhodobo bojuje proti rôznym podvodníkom, ktorí poskytujú právne služby za odplatu bez príslušného oprávnenia. Rôzni podvodníci totiž svojou činnosťou škodia predovšetkým bežným ľuďom. Nejde pritom len o podvodníkov, ktorí poskytujú právne služby, ale aj iné profesie bojujú s podobnými podvodníkmi.

Našimi dlhodobými snahami bolo odstrániť tento ne-
duh aj legislatívnym spôsobom, či už zavedením novej
skutkovej podstaty do trestného zákona, alebo zmenou
skutkovej podstaty neoprávneného podnikania. Práve
druhá cesta bola schodná a Slovenskej advokátskej ko-
more sa podarilo presadiť novelu Trestného zákona. Dú-
fame, že táto zmena bude viesť k lepším možnostiam
postihovania takéhoto nelegálneho konania.

Od 1. januára 2019 nadobudla účinnosť novela Trestného zákona prijatá v zákone č. 321/2018 Z. z., ktorou sa mení skutková podstata trestného činu neoprávneného podnikania tým, že sa doplnila kvalifikovaná skutková podstata o poskytovanie služieb bez odbornej kvalifikácie alebo vykonávanie iných odborných činností, ktoré podľa zákona môže vykonávať len ten, kto má odbornú spôsobilosť.

V § 251 sa odsek 2 dopĺňa písmenom e), ktoré znie:

„e) tým, že poskytuje bez odbornej kvalifikácie služby alebo vykonáva iné odborné činnosti, ktoré podľa zákona môže vykonávať len ten, kto má odbornú spôsobilosť.“

Reaguje sa tak na prípady, kedy osoby bez odbornej kvalifikácie vykonávajú za úplatu činnosti, ktoré svojím obsahom naplňajú činnosti regulované zákonom – tzv. slobodných povolání (architekt, advokát, audítor, lekár, lekárnik, veterinár, stavebný inžinier, daňový poradca, patentový zástupca) ako aj regulovaných činností súdnych exekútorov a notárov. Všetky tieto profesie prísne regulujú zákony a na ľudí, ktorí ich chcú vykonávať, sú kladené prísne požiadavky. Ide predovšetkým o ochra-
nu bežných ľudí, aby sa mohli v čo najväčšej miere spo-
ľahnúť na to, že ak oslovia odborníka, dostanú kvalitnú
službu, dobrú radu, riadny výkon.

Slovenská advokátska komora iniciovala túto zmenu s cieľom lepšie bojovať proti rôznym podvodníkom, ktorí poskytujú (nielen) právne služby bez príslušného povolenia a často dokonca aj bez adekvátneho vzdelania. Len za obdobie posledných dvoch rokov komora podala viac ako 70 trestných oznámení na pre podozrenie zo spá-
chania trestného činu neoprávneného podnikania z dô-
vodu neoprávneného poskytovania právnych služieb. Aj samotní advokáti môžu dávať trestné oznámenia, ak sa o podobnom konaní dozvedia, prípadne môžu informo-
vať kanceláriu SAK a postupovať spoločne.

JUDr. Tomáš Borec

predseda SAK

Niekoľko poznámok k výkonu záložného práva a jeho premlčaniu

2. časť

JUDr. Marek Valachovič, PhD.

JUDr. Mgr. Marek Perdík

V prvej časti nášho článku sme sa venovali problematike výkonu záložného práva. Nasledujúce riadky sú venované aj niektorým problematickým aspektom existencie premlčaných záložných práv v nadväznosti na článok M. Mrvu.¹ Cieľom je predložiť právne i mimoprávne argumenty, na základe ktorých by, podľa nášho názoru, bolo vhodné legislatívne upraviť niektoré dôsledky, ktoré sú s premlčaním záložných práv v súčasnosti spojené.

2.1 Základné problematické aspekty premlčania záložného práva

U záložného práva k nehnuteľnosti, ktoré je zapísané v katastri nehnuteľností je potrebné, na rozdiel od klasického záväzkového vzťahu rozlišovať dva aspekty. Prvým je uplatnenie námietky premlčania pred súdom, v dôsledku čoho pri jej dôvodnosti nemôže byť právo priznané. Druhým aspektom je evidencia záložného práva v katastri nehnuteľností, ktorá je na uplatnení námietky premlčania nezávislá. Vo vzťahu k záložnému právu tak nie je naplnený účel premlčania len samotným vznesením námietky premlčania, čo je, ako rozoberieme nižšie, neuralgickým bodom súčasnej platnej úpravy záložného práva v Slovenskej republike. Pri dlhotrvajúcom subjektívnom práve, ktoré je oslabené premlčaním sa vytráca zmysel jeho evidencie v katastri nehnuteľností.

Záveru M. Mrvu, na ktoré v tejto časti príspevku reagujeme, vyvolávajú viaceré otázky, s ktorými sa autor dostatočne nevysporiadal, resp. ich vôbec nezodpovedal. Za potrebné považujeme vyjadriť sa predovšetkým k nižšie uvedeným problémom, ktoré vyplývajú z článku M. Mrvu.

1. Aký je charakter námietky premlčania a za akých podmienok ju možno účinne vzniesť?
2. O aké ustanovenie platnej právnej úpravy je možné oprieť záver o zániku záložného práva v dôsledku jeho premlčania?
3. Do akej miery možno aplikovať českú judikatúru v kontexte iného spôsobu výkonu záložného práva?

Pred rozborom vyššie uvedených otázok je nutné poukázať na niektoré formulačné nepresnosti, ktoré sa v článku M. Mrvu uvádzajú. Autor predovšetkým v celom texte hovorí o premlčaní záložného práva, čo síce zodpovedá dikcii § 100 ods. 2 OZ,² avšak v skutočnosti sa záložné právo ako vecné právo premlčať nemôže. Súhlasíme s M. Števcekom³ a L. Vymazalom,⁴ že premlčanie záložného práva nie je pojmovo možné, pretože sa na ňom nemá čo premlčať. Podstatou a účelom záložného práva je totiž zabezpečenie pohľadávky záložného veriteľa pre prípad, že jeho pohľadávka nebude riadne a včas splnená. **Premlčať sa môže len právo záložného veriteľa na výkon záložného práva**, t. j. možnosť s úspechom realizovať uhradzovaciu funkciu záložného práva. Uvedený záver možno ľahko demonštrovať na inštitúte zákonného záložného práva podľa § 15 BytZ, ktoré sa z povahy veci nemôže premlčať, pretože sa vzťahuje stále na ten istý byt a nebytový priestor, pričom zabezpečené pohľadávky sú splatné každý mesiac. Toto právo na uspokojenie zabezpečenej pohľadávky zo zálohu sa aktivuje v momente, kedy

1 MRVA, M.: Premlčanie záložného práva zriadeného podľa §§ 151a a nasl. zákona č. 40/1964 Občianskeho zákonníka v znení neskorších predpisov a jeho premlčanie. Bulletin slovenskej advokácie, č. 10, 2016, s. 14 – 18.

2 Pojmy a definície uvedené v tomto článku veľkými písmenami majú rovnaký význam a sú použité v súlade s ich vymedzením v 1. časti nášho príspevku.

3 ŠTEVČEK, M., DULAK, A., BAJÁNKOVÁ, J., FEČÍK, M., SEDLAČKO, F., TOMAŠOVIČ, M. a kol.: Občiansky zákonník I. § 1 – 450. Komentár. Praha: C. H. Beck, 2015, s. 679.

4 VYMAZAL, L.: Promlčení zástavního práva. Právní rozhledy, 2009, č. 3 s. 95.

5 Tento záver vyplýva aj z rozhodnutia NS ČR sp. zn. 21 Cdo 1918/2005 z 25. 4. 2007.

6 Návrh novely OZ je dostupný na: www.justice.gov.sk/Stranky/-aktualitadetail.aspx?-announcementID=2412

záložný veriteľ má možnosť pristúpiť k jeho výkonu, t. z. po márnom uplynutí lehoty splatnosti zabezpečenej pohľadávky v zmysle § 151j ods. 1 OZ.⁵ Samotné uplynutie lehoty však nie je v prípade výkonu záložného práva formou dobrovoľnej dražby postačujúce. Ďalšou podmienkou je výška istiny pohľadávky, ktorá musí byť vyššia ako 2 000 eur.

Napokon, vyššie uvedené závery potvrdzuje aj návrh „veľkej“ novely OZ, ktorú dňa 15. 10. 2018 predložilo Ministerstvo spravodlivosti SR v rámci rekodifikácie súkromného práva na verejné pripomienkovanie.⁶ Tento návrh totiž komplexne novelizuje záväzkové právo ako aj právnu úpravu premlčania (zavedením nových § 100 až § 114b). Úpravy záložného práva, resp. vecných práv v druhej časti OZ sa však novela netýka. Novo navrhovaný § 105 OZ sa týka premlčania nárokov zo záložného a zádržného práva a teda nie premlčania záložného práva. Dôvodová správa k tomu uvádza, že „Podstata nároku zo záložného práva spočíva (z hľadiska premlčania) v práve záložného veriteľa domáhať sa od záložcu, aby strpel výkon záložného práva. Po premlčaní nároku zo záložného práva môže záložca odmietnuť plniť (§ 114f ods. 2).“ Navrhovaná účinnosť tejto novely OZ je 1. júla 2020.

Ďalším záverom M. Mrvu, s ktorým pojmovo nemožno súhlasiť je jeho tvrdenie, že záložné právo po vznesení námietky premlčania trvá vo forme naturálnej obligácie. Tento záver paradoxne vylučuje rozhodnutie Najvyššieho súdu ČR sp. zn. 21Cdo 2185/2009 z 21. 12. 2010, ktoré sám autor cituje vo svojom článku na podporu svojej argumentácie. NS ČR v tomto rozhodnutí výslovne uvádza, že: „I když promlčené právo přetrvává – obecně vzato – jako tzv. naturální obligace, **nelze takový závěr bez dalšího vztáhnout také na zástavní právo...**

Namítnul-li zástavní dlužník důvodně promlčení zástavního práva, **nelze tu úspěšně dovozovat tzv. naturální obligaci spočívající v možnosti uspokojení zajištěné pohledávky z výtěžku zpeněžení zástavy, neboť zpeněžení zástavy na návrh zástavního věřitele tu již nemůže být provedeno a dobrovolné splnění práva (nároku) na uspokojení zajištěné pohledávky z výtěžku zpeněžení zástavy zástavním dlužníkem není pojmově možné; k přijetí „promlčeného dluhu“ tedy v tomto případě, na rozdíl od záväzkových právních vztahů, už z povahy věci nemůže dojít.**“ Vo forme naturálnej obligácie ostáva len právo na plnenie, nie však záložné právo.

2.2 Charakter námietky premlčania

Občiansky zákonník pojem premlčania nevymedzuje. V § 100 ods. 1 OZ ustanovuje len, že právo sa premlčí, ak sa nevykonalo v dobe v tomto zákone ustanovenej, pričom sa odkazuje na § 101 až 110 OZ. Zároveň druhá a tretia veta § 100 ods. 1 OZ dopĺňajú, že **na premlčanie súd prihliadne len na námietku dlžníka, resp., že ak sa dlžník premlčania dovoľá, nemožno premlčané právo veriteľovi priznať.**

Premlčanie sa definuje ako uplynutie času stanoveného v zákone na vykonanie práva, ktorý uplynul bez toho, že by právo bolo bývalo vykonané, v dôsledku čoho povinný subjekt môže

JUDr. Marek Valachovič, PhD.

je absolvent Právnickej fakulty Trnavskej univerzity, kde v roku 2007 obhájil svoju rigoróznú prácu s názvom „Výkon záložného práva“.



Od roku 2008 je advokátom aktuálne pôsobiacim v advokátskej kancelárii VALACHOVIČ & PARTNERS s. r. o. Popri advokátskej činnosti prednáša a publikuje na rôzne

témy z oblasti občianskeho a obchodného práva so zameraním na oblasť vecných práv. Je spoluautorom odborného komentára k zákonu o vlastníctve bytov a nebytových priestorov a tiež členom Komisie pre rekodifikáciu súkromného práva zriadenej Ministerstvom spravodlivosti SR.

JUDr. Mgr. Marek Perdík

je absolvent Právnickej fakulty UPJŠ v Košiciach a Filozofickej fakulty UCM v Trnave. Pôsobí ako správca konkurznej podstaty



a ako konateľ dražobnej spoločnosti Finlegal services, s. r. o. V oblasti správy bytových domov je predsedom občianskeho Združenia pre lepšiu správu bytových domov a šéfredaktorom časopisu Zlepšovák. V uvedenej oblasti sa venuje prednášateľskej a publikačnej činnosti.

čeliť súdnemu uplatneniu práva námietkou premlčania. Účelom premlčania je pôsobiť na veriteľa, aby v primeranom čase uplatnil svoje subjektívne právo v zmysle známej rímskoprávnej zásady *vigilantibus iura scripta sunt* a na druhej strane v súlade s princípom právnej istoty chrániť dlžníka pred časovo neobmedzenou možnosťou uplatnenia veriteľovho práva.

Rozhodujúcim oprávnením dlžníka v súvislosti s premlčaním je vznik práva na uplatnenie námietky premlčania, ktorý ju môže, ale nemusí uplatniť. V dôsledku premlčania teda právo (na rozdiel od preklúzie) nezaniká, trvá ďalej, ale do značnej miery sa oslabuje zmenšením možnosti jeho úspešného uplatnenia v dôsledku zániku nároku ako zložky práva.⁷ Dôležitým je aj poznatok, že slovenské súkromné právo pred prijatím tzv. stredného občianskeho zákonníka (zákon č. 140/1951 Zb.) rozlišovalo premlčanie, ktoré spôsobovalo zánik práva (*praescriptio extinctiva*) a premlčanie, na základe ktorého sa právo získavalo (*praescriptio acquisitiva*).⁸

Podmienkami premlčania práva podľa § 100 ods. 1 OZ teda je:

- a) márne uplynutie premlčacej lehoty a
- b) uplatnenie námietky premlčania dlžníkom na súde.

Ad a) Márne uplynutie premlčacej lehoty ako objektívna právna skutočnosť má za následok premlčanie práva, o ktoré ide. Zákon stanovuje jednotlivé premlčacie lehoty a preto je možné v každom individuálnom prípade možné určiť začiatok plynutia premlčacej lehoty ako aj jej koniec. V prípade záložného práva je toto pravidlo modifikované ešte druhou vetou v § 100 ods. 2 OZ, podľa ktorej **záložné práva sa nepremľujú skôr, než zabezpečená pohľadávka**.

Časový okamih začatia plynutia premlčacej lehoty je však v prípade záložného práva tiež modifikované objektívnou právnou skutočnosťou v podobe reálnej možnosti určenia jej začiatku. V zmysle § 101 OZ „*pokiaľ nie je v ďalších ustanoveniach uvedené inak, premlčacia doba je trojročná a plynie odo dňa, keď sa právo mohlo vykonať po prvý raz*“. Hoci zákon používa pojem premlčacia doba, v skutočnosti ide o lehotu, teda časový úsek, v ktorom je potrebné uplatniť (realizovať) subjektívne právo.⁹ V súlade s právnou doktrínou preto budeme v tomto článku hovoriť o premlčacej lehote. Podstatná je najmä druhá polovica znenia, ktorá určuje objektívnym spôsobom prostredníctvom pojmu „*mohlo*“ začiatok plynutia premlčacej lehoty pre výkon záložného práva. Ak sa napr. zákonné záložné právo v zmysle § 15 BytZ vykonáva formou dobrovoľnej dražby, začne lehota pre jeho výkon plynúť len v momente prekročenia výšky istiny 2 000 eur. V prípade nedosiahnutia tejto výšky pohľadávky záložní veriteľia v pozícii ostatných vlastníkov bytov a nebytových priestorov nemôžu zákonné záložné právo vykonať.

Ad b) Dovolanie sa premlčania je jednostranným právnym úkonom dlžníka. Z jeho povahy vyplýva, že musí ísť o výslovný a adresovaný právny úkon smerujúci voči druhému účastníkovi právneho vzťahu; nestačí len všeobecné vyjadrenie dlžníka k časovému aspektu uplatneného nároku (R 9/2001). Podľa I. Feketeho¹⁰ dovolanie premlčania je hmotnoprávnym úkonom dlžníka **v súdnom procese voči subjektívnemu právu**. Premlčania sa tak možno dovolať v priebehu premlčacej lehoty **na súde alebo u iného príslušného orgánu** (mimosúdne dovolanie sa premlčania nemá podľa súčasnej právnej úpravy právne účinky).¹¹ Právne účinky má len dôvodné vznesenie námietky premlčania, pričom dôvodnosť skúma súd vo vzťahu k žalobnému tvrdeniu.

Postoj, že námietka premlčania, prípadne obrana voči nej má skôr procesný, a nie hmotnoprávny charakter, a preto fakty súvisiace s posúdením premlčania musia byť stranami do sporu vnesené, je možné odôvodniť francúzskou a nemeckou jurisprudenciou. Obe totiž vychádzajú z predpokladu, že premlčanie má procesný a nie hmotnoprávny následok, keďže sa nepremľuje právo samotné, ale právo podať žalobu, pričom tento postoj nadväzuje na rímskoprávne koncepty nároku presadzovaného súdnou cestou.¹²

Súd nie je povinný poučiť dlžníka o jeho práve vzniesť námietku premlčania. Táto zásada bola modifikovaná § 5b zákona č. 250/2007 Z. z. účinným od 1. 5. 2014, o ktorom však Ústavný súd SR (ďalej aj „**ÚS SR**“) v náleze PL. ÚS 11/2016 z 7. 2. 2018 rozhodol, že nie je v súlade s čl. 46 ods. 1 v spojení s čl. 1 ods. 1 Ústavy SR.¹³ V tomto náleze ÚS SR v súvislosti s charakterom premlčania výstižne uviedol, že premlčanie je unikátne tým, že stojí uprostred priesečníka práva hmotného a procesného až tak, že patrí právu hmotnému aj procesnému alebo ani jednému z nich.

Z citovaných právnych názorov vyplýva, že hoci záložca nemusí byť aj obligačným dlžníkom v hlavnom záväzkovom vzťahu voči záložnému veriteľovi, možno ho na účely § 100 OZ považovať za dlžníka aj vzhľadom na definíciu záväzkového vzťahu podľa § 488 OZ. Napokon, aj právna veda uvádza,¹⁴ že ak sa premlčania dovolal záložca, bolo by potrebné právne účinky premlčania posúdiť s prihliadnutím na § 151j ods. 2 OZ.

7 Tento základný princíp, resp. rozdiel medzi premlčaním a preklúziou vyplýva už z čias rímskeho práva. V rímskom práve sa premlčovali takmer všetky práva, pričom všeobecná premlčacia lehota bola 30 rokov. K tomu pozri bližšie WEINHOLD, D. Promlčení a prekluze v obchodných záväzkových vzťahoch. 2. vydání. C. H. Beck, 2002.

8 STRAPÁČ, P., ĐURA-NA, M.: Námietka premlčania a rozpor s dobrými mravmi. Bulletin slovenskej advokácie, č. 4, 2013, s. 17 a BAUDYŠ, P.: Promlčení – oslabení nebo zánik práva? Právní rozhledy, č. 7, 2002, s. 328 – 329.

9 Dielo cit. v poznámke č. 3, s. 680.

10 FEKETE, I.: Občiansky zákonník 1. Zväzok, Veľký komentár, 2. vydanie, Eurokódex, 2014, s. 636.

11 KOTRECOVÁ, A.: K otázke možnosti vznesenia námietky premlčania v odvolacom konaní. In: Notitiae ex Academia Bratislavensi Iurisprudentiae, č. 1, 2007, s. 133.

12 SVOBODA, K. Námietka promlčení jako procesní institut. Právní rozhledy, č. 8 2012, s. 284 – 286.

13 Na tento nálezh odkazujeme aj v súvislosti s detailným rozborom účelu inštitútu premlčania a jeho historicko-právnymi a teoretickými základmi v právnom poriadku.

14 Dielo cit. v poznámke č. 10, s. 637.

2.3 Porovnanie právnych úprav v ČR a SR v súvislosti s uplatnením námietky premĺčania výkonu záložného práva

Zásadným problémom, ku ktorému sa však dostupná odborná literatúra vrátane M. Mrvu podrobnejšie nevyjadruje je otázka, v akom súdnom konaní môže záložca vzniesť účinne námietku premĺčania výkonu záložného práva. Platná právna úprava (§ 151j ods. 1 OZ) je totiž založená na konštrukcii, že výkon záložného práva sa v zásade realizuje bez ingerencie súdu. Ide teda o tzv. mimosúdny výkon záložného práva, ktorý je spravidla:

- dohodnutý v záložnej zmluve (spravidla priamy predaj zálohu tretej osobe) alebo
- dobrovoľnou dražbou podľa ZoDD, ktorý tiež môže byť dohodnutý v záložnej zmluve, alebo môže ísť o realizáciu zákonného záložného práva (napr. podľa § 15 BytZ) alebo záložného práva vzniknutého na základe rozhodnutia súdu či správneho orgánu.

Na základe našich praktických skúseností si dovoľíme tvrdiť, že väčšina záložných práv sa od účinnosti Reformy ZP v praxi realizuje mimosúdne práve jedným z vyššie uvedených spôsobov. Výnimkou z mimosúdneho výkonu záložného práva je predaj zálohu v exekúcii podľa zákona č. 233/1995 Z. z. Exekučného poriadku v platnom znení.

V prípade mimosúdneho výkonu záložného práva je potom záložca v postavení žalobcu, ktorý sa domáha, aby bolo záložnému veriteľovi zabránené vo výkone záložného práva. Obrane záložcu voči výkonu záložného práva zo strany záložného veriteľa sme sa podrobne venovali v 1. časti nášho príspevku, a preto len zopakujeme, že obrana má spravidla formu žaloby o určenie neexistencie záložného práva, resp. uloženia povinnosti záložnému veriteľovi zdržať sa výkonu záložného práva či už žalobe alebo v návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia. Prípadne ide o kombináciu týchto návrhov. Žaloba o určenie neplatnosti dobrovoľnej dražby v zmysle § 21 ods. 2 ZoDD je síce možnosťou obrany (bývalého) záložcu, v spore na základe tejto žaloby by však museli byť skúmané vyššie položené otázky ako prejudiciálne. Uplatnenie námietky premĺčania v tomto zmysle robí z osoby oprávnenej takúto námietku podať automaticky žalobcu.

M. Mrva vo svojom článku cituje viacero rozhodnutí, najmä českých, ale aj slovenských súdov, v ktorých sa záložcovia domáhali určenia, že záložné právo neexistuje z dôvodu jeho premĺčania. Faktom však je, že zo slovenskej judikatúry uvádza len dve rozhodnutia okresných súdov a jedno rozhodnutie Krajského súdu v Prešove. Rozhodnutia NS SR, na ktoré v článku M. Mrva poukazuje¹⁵ sa však vôbec netýkali problematiky premĺčania výkonu záložného práva. Z tohto dôvodu je potrebné pracovať s českou judikatúrou vydanou do prijatia NČOZ opatrne.

V tejto súvislosti musíme poukázať na zásadné odlišnosti medzi právnou úpravou v SR a ČR do účinnosti nového českého civilného kódexu, ktorá nastala 1. 1. 2014. Do tohto dátumu totiž česká právna úprava záložného práva vychádzala z koncepcie, že výkon záložného práva bolo možné realizovať výlučne na základe exekučného titulu (cez inštitút verejných dražieb alebo tzv. konanie o výkon rozhodnutia súdnym predajom zálohu). Z toho vyplýva zásadný rozdiel oproti slovenskej právnej úprave zavedenej Reformou ZP. Zatiaľ čo záložný dlžník pri návrhu záložného veriteľa na výkon rozhodnutia súdnym predajom zálohu¹⁶ alebo v konaní o priznaní pohľadávky záložného veriteľa v „klasickom“ sporovom konaní v ČR mohol vzniesť námietku premĺčania výkonu záložného práva, osoba v rovnakom postavení podľa slovenskej úpravy takúto možnosť nemá.

Domnievame sa, že na účely záložného práva právny poriadok SR výstižnejšie uchopil jeho podstatu a princípy než právny poriadok ČR tým, že výkon záložného práva nepodmienil existenciou exekučného titulu v zmysle § 36 ods. 1 zákona č. 26/2000 Sb. o verejných dražbách, v zmysle ktorého „dražba nedobrovoľná je dražba prováděná na návrh dražebního věřitele, jehož pohledávka je přiznána vykonatelným soudním rozhodnutím nebo vykonatelným rozhodčím nálezem, nebo doložena vykonatelným notářským zápisem, který obsahuje náležitosti stanovené zvláštním právním předpisem, anebo doložena jiným vykonatelným rozhodnutím, jehož soudní výkon připouští zákon, včetně platebních výměrů a výkazů nedoplatků“. Výnimkou v Českej republike je len výkon záložného práva priamym predajom zálohu záložným veriteľom, pri ktorom sa existencia exekučného titulu nevyžaduje.

K spočívaniu premĺčania ohľadom záložným právom zabezpečenej pohľadávky mohlo dôjsť výlučne podaním žaloby na plnenie. Ako konštatuje L. Vymazal, podanie žaloby na nariadenie súdneho predaja zálohu podľa ustanovení zákona č. 99/1963 Zb. Občanského soudního

15 Ide o rozhodnutia NS SR sp. zn. 5Cdo/31/2011 zo 6. 12. 2012 alebo uznesenie NS SR sp. zn. 4 Cdo/111/2008 z 30. 6. 2009. Išlo o konanie o neplatnosti vrátenia daru, resp. určenie neplatnosti odstúpenia od kúpnej zmluvy na prevod nehnuteľností.

16 Bližšie k tomu spôsobu realizácie záložného práva v ČR pozri rozhodnutia NS ČR sp. zn. 21 Cdo 1871/2017 zo 17. 10. 2017 sp. zn. 21 Cdo 3892/2010 z 28. 11. 2012 a článok J. Grygara dostupný na: www.bulletin-advokacie.cz/rize-ni-o-soudnim-prodeji-zastavy?browser=mobi

řádu¹⁷ v znení platnom do 31. 12. 2013 nemá na premlčanie zabezpečenej pohľadávky vplyv. Pri tejto forme výkonu záložného práva, ktorý má dve fázy sa totiž zabezpečená pohľadávka nepreukazuje, iba dokladá. Uznesenie súdu, ktorým sa takejto žalobe vyhovie nie je súdnym rozhodnutím, ktoré by v zmysle § 110 ods. 1 prvej vety OZ spôsobilo vznik 10-ročnej premlčacej lehoty na uplatnenie práva v exekúcii. Napriek tomu je však žaloba na súdny predaj zálohu (1. fáza predaja zálohu pri ingerencii súdu) považovaná za uplatnenie práva záložného veriteľa na uspokojenie zo zálohu (realizačnej funkcie záložného práva) a teda jej podanie má za následok zastavenie plynutia premlčacej lehoty záložného práva.¹⁸ To však platí len vtedy, ak po vydaní právoplatného uznesenia o nariadení predaja zálohu súdom záložný veriteľ v primeranej dobe podá návrh na výkon rozhodnutia na základe tohto uznesenia, t. z. realizuje druhú fázu súdneho predaja zálohu. NS ČR tak vyložil § 112 OZ o riadnom pokračovaní v zahájenom konaní, pričom nevysvetlil, čo sa považuje za primeranú dobu s tým, že posúdenie, či záložný veriteľ podal návrh na nariadenie výkonu rozhodnutia alebo exekúcie predajom zálohu v primeranej lehote je vždy závislé od konkrétnych okolností každého prípadu.¹⁹

Česká judikatúra teda vychádzala z predpokladu, že v prípade, ak sa záložca (v ČR označený ako záložný dlžník) dôvodne dovoľá námietky premlčania, môže sa následne domáhať určenia, že záložné právo neexistuje. Na vznesenie námietky premlčania mal záložný dlžník buď inštitút žaloby záložného veriteľa o priznanie samotnej zabezpečenej pohľadávky alebo konanie o súdom predaji zálohu.

Z vyššie uvedeného trendu sa vymyká len právny názor zaujatý v už citovanom rozsudku NS ČR sp. zn. 21Cdo 2185/2009 z 21. 12. 2010, ktorý bez ďalšieho skúmania jeho aplikovateľnosti prevzali aj niektoré slovenské sudy.²⁰ NS ČR v citovanom rozsudku konštatoval, že „Ak došlo k premlčaniu záložného práva, môže sa dlžník nepochybné dovoľať premlčania **pri každej (zákonom poskytnutej) obrane proti výkonu práva (nároku) záložného veriteľa na uspokojenie zabezpečenej pohľadávky z výťažku speňažením zálohu, teda rovnako v konaní, začatom podaním žaloby o určení, že tu záložné právo nie je.**“

Akokoľvek sa tento názor javí ako správny a spravodlivý, bol však aj v ČR podrobený kritike²¹ z dôvodu, že **nemal príliš podklad v platnej právnej úprave, keďže tá premlčanie výkonu záložného práva neuvádzala ako dôvod jeho zániku.** Výstižne tento stav komentoval A. Baudyš, ktorý doslova uviedol, že: „Koncepte dnešní, právě tak jako koncepte předvídaná věcným záměrem nového občanského zákoníka, nutí soudy vědome lhát. Podle této koncepce musí soud prohlásit jménem republiky, že promlčené právo tu není, ač každý ví, že tu promlčené právo je, ale pouze v oslabené formě.“²² Podľa Baudyša by sudy vedome v mene republiky klamať nemali a opakovane navrhoval, aby tu mala prednosť vyššie spomínaná koncepcia spájajúca premlčanie so zánikom práva.

Na tejto úprave nič nezmenil ani NČOZ, ktorý v § 618 (zjavne inšpirovaným § 1499 ABGB) stanovuje, že „Promlčí-li se právo zapsané ve veřejném seznamu nebo v rejstříku zástav, vymaže z něj promlčené právo ten, kdo veřejný seznam nebo rejstřík zástav vede, na návrh osoby, která má na výmazu právní zájem.“ Ani táto právna úprava teda s premlčaním záložného práva nespája jeho zánik a zánik záložného práva nespája ani s jeho výmazom z verejného zoznamu (t. z. katastra nehnuteľností).²³ S premlčaním práva je tak spojená len možnosť jeho výmazu z verejného zoznamu, nie však zániku tohto práva.

2.4 Absencia právnej úpravy o zániku záložného práva premlčaním jeho výkonu

Skutočnosť, že záložné právo bude z katastra nehnuteľností vymazané ešte neznamená, že toto vecné právo zaniklo.²⁴ Aj vymazané záložné právo môže naďalej existovať, hoci jeho výkon je premlčaný.

Rovnako podľa platnej právnej úpravy v OZ záložné právo môže zaniknúť niektorým zo spôsobov zániku upravených v § 151md ods. 1 OZ alebo v osobitných predpisoch (napr. § 672 ods. 2 OZ), avšak napriek tomu môže byť evidované v katastri nehnuteľností.

V tejto súvislosti je potrebné zdôrazniť, že právna úprava vecných práv, vrátane záložného práva, sa riadi zásadou obmedzeného počtu (*numerus clausus*), čo znamená, že táto úprava má **kogentný charakter.** Zákon teda kogentne ustanovuje druhy vecných práv, ich obsah, spôsob nadobudnutia, resp. vzniku a zániku.²⁵ Z toho vyplýva, že ani dôvody zániku záložného práva

17 Od 1. 1. 2014 bola úprava súdneho predaja zálohu „prenesená“ z Občanského soudního řádu do. 353a až § 358 zákona č. 292/2013 Sb. zákona o zvláštních řízeních soudních.

18 VYMAZAL, L. Několik úvah k promlčení zástavního práva. Právní rozhledy, č. 3, 2009, s. 94.

19 K tomu vid' rozhodnutie NS ČR sp. zn. 21 Cdo 3892/2010 z 28. 11. 2012

20 Napr. rozhodnutie Krajského soudu v Žiline sp. zn. 14Cob/246/2012 z 26. 9. 2013.

21 TINTĚRA, T.: Otazníky nad promlčením zástavního práva. Právní fórum, č. 8, 2012, s. 338.

22 BAUDYŠ, P.: Promlčení – oslabení nebo zánik práva? Právní rozhledy, č. 7, 2002, s. 329.

23 Porovnaj ust. § 1376 až § 1379 NČOZ.

24 Pozri napr. rozhodnutie NS ČR sp. zn. 21Cdo 2069/2008 z 15. 6. 2010.

25 Dielo cit. v poznámke č. 3, s. 781.

nemožno nad rámec zákona rozširovať či dopĺňať, najmä ak ide o tak zásadnú otázku, akou je premlčanie výkonu záložného práva.

Ak by sme vychádzali z rozsudku NS ČR sp. zn. 21Cdo 2185/2009 z 21. 12. 2010, v našich podmienkach by to znamenalo, že záložca by podal žalobu na určenie, že záložné právo tu neexistuje z dôvodu premlčania práva záložného veriteľa na výkon záložného práva. Kogentná právna úprava však neumožňuje vyhovieť takémuto petitu z dôvodu, že premlčanie záložného práva neznamena jeho zánik v zmysle § 151md ods. 1 OZ.

Na jednej strane sa javí byť nespravodlivé, aby v dôsledku nedostatku právnej úpravy (absencia osobitného konania o súdnom predaji zálohu ako v ČR) bolo záložcovi odňaté právo môcť dôvodne namietať premlčanie výkonu záložného práva. Aplikujúc tento záver na inštitút zákonného záložného práva by to znamenalo, že vlastník bytu ako dlžník, ktorý je zároveň aj záložcom zo zákonného záložného práva podľa § 15 BytZ by nemal ako účinne namietať premlčanie práva ostatných vlastníkov bytov a nebytových priestorov na výkon zákonného záložného práva vo vzťahu ku konkrétnym zabezpečovaným pohľadávkam. Tie sa premlčujú vo všeobecnej trojročnej premlčacej lehote podľa § 101 OZ, pričom ale výkon záložného práva môžu vlastníci realizovať až pri dosiahnutí hodnoty zabezpečovaných pohľadávok bez príslušenstva vo výške 2 000 eur (§ 3 ods. 6 ZoDD). Z toho jasne vyplýva, že začiatok plynutia premlčacej lehoty samotnej zabezpečenej pohľadávky sa nekryje s momentom začatia plynutia premlčania práva záložného veriteľa na výkon zákonného záložného práva.

Na druhej strane je v rozpore s procesnou doktrínou, aby námietka premlčania záložcu mohla byť účinne uplatnená v konaní o určovacej žalobe podľa § 137 písm. c) CSP, ktorá slúži na určenie, či tu právo je alebo nie je, ak je na tom naliehavý právny záujem. Z doktríny preventívneho charakteru určovacej žaloby vyplýva, že podanie určovacej žaloby nespôsobuje, že premlčacia lehota prestáva plynúť, nakoľko nie je uplatnením práva v zmysle § 112 OZ. Tieto účinky nastanú až podaním žaloby na plnenie, avšak z tohto pravidla existujú určité výnimky (napr. § 402 Obchodného zákonníka).²⁶ Ako je uvedené vyššie, námietka premlčania predstavuje obranu dlžníka voči uplatnenému nároku veriteľa v žalobe na plnenie. Obligačný dlžník môže vzniesť námietku premlčania voči zabezpečenej pohľadávke len vtedy, ak ju veriteľ uplatní súdnou cestou. To sa však v podmienkach mimosúdneho výkonu záložného práva SR často nerealizuje.

Súd určovacím rozsudkom ku dňu vyhlásenia rozhodnutia deklaruje, či požadované právo existuje alebo neexistuje. Keďže záložné právo, ktorého výkon je premlčaný naďalej ako vecné právo existuje, **petit žaloby na určenie neexistencie záložného práva nemá hmotnoprávnu oporu v zákone.** Záložca sa podľa nášho názoru môže s výhľadom na úspech domáhať **len určenia, že výkon záložného práva je vo vzťahu ku konkrétnym pohľadávkam premlčaný.** Pri zákonom záložnom práve podľa § 15 BytZ nemožno určiť, že to je premlčané ako celok. Z tohto dôvodu je vyššie uvedená špecifikácia pohľadávok, pre ktoré z dôvodu premlčania nie je možné viesť účinne výkon záložného práva mimoriadne dôležitá najmä pri zákonom záložnom práve k bytu a nebytového priestoru. To býva v katastri nehnuteľností v časti „C“ listu vlastníctva často zapísané len vo všeobecnej rovine s odkazom na § 15 BytZ, čo zodpovedá jeho povahe a prioritnému postaveniu medzi záložnými právami.²⁷ Táto konkretizácia pohľadávok v petite uvedenej žaloby má však význam aj pri iných tituloch zriadenia záložného práva, napr. pri záložnej zmluve zabezpečujúcej viacero pohľadávok záložného veriteľa, ktorých splatnosť môže byť rôzna.

V súlade s ústavno-konformným výkladom právnych noriem je možné vzhľadom na platnú právnu úpravu pripustiť, aby aj v konaní o určenie premlčania výkonu záložného práva záložca voči záložnému veriteľovi mohol účinne uplatniť (napr. aj priamo v žalobe) námietku premlčania voči výkonu záložného práva záložného veriteľa, ktorý už začal alebo len hrozí. Táto žaloba bude predstavovať výnimku z vyššie uvedeného doktrinálneho záveru o nespočítaní premlčania pri podaní určovacej žaloby. Aj iní autori²⁸ zastávajú názor, že záložca má naliehavý právny záujem na určení, že premlčané záložné právo nie je vykonateľné vzhľadom na dovolanie sa premlčania záložcom. Podľa nich je prijateľná interpretácia, že takýto určovací rozsudok je podkladom na výmaz záložného práva z príslušného registra záložných práv, a to napriek tomu, že záložné právo vo svojej naturálnej podobe de iure trvá.

Domnievame sa, že takémuto následku chýba adekvátne hmotnoprávne, ale aj procesná úprava v § 34 zákona č. 162/1995 Z. z. o katastri nehnuteľností v platnom znení. Podľa tohto ustanovenia vymaže okresný úrad práva k nehnuteľnostiam len ak vznikli, zmenili sa alebo zanikli zo zákona, rozhodnutím štátneho orgánu a z iných právnych skutočností uvedených v tomto

26 ŠTEVČEK, M., FICOVÁ, S., BARICOVÁ, J. MESIARKINOVÁ, S., BAJÁNKOVÁ, J., TOMAŠOVIČ, M. a kol.: Civilný sporový poriadok. Komentár. Praha: C. H. Beck, 2016, s. 500 a 504.

27 K tomu bližšie pozri VALACHOVIČ, M.: Záložné záložné právo podľa § 15 zákona o vlastníctve bytov a nebytových priestorov (č. 182/1993 Z. z.). Bulletin slovenskej advokácie, č. 1-2, 2008, s. 13 – 18 alebo VALACHOVIČ, M.: Ešte raz k zákonnému záložnému právu vlastníkov bytov a nebytových priestorov. Justičná revue, č. 11, 2018, s. 1253 – 1267.

28 Dielo cit. v poznámke č. 3, s. 1241.

ustanovení. Bez adekvátnej zmeny tejto právnej úpravy tak bude jedinou ústavne konformnou interpretáciou tohto stavu len tvrdenie, že na základe právoplatného rozsudku súdu, ktorým sa určí premlčanie výkonu záložného práva, resp. nevykonateľnosť záložného práva dôjde k **zмене tohto záložného práva**. To znamená, že na základe výroku takéhoto rozsudku by mal okresný úrad, katastrálny odbor do listu vlastníctva zapísať do časti „C“ k záložnému právu aj poznámku o tom, že výkon tohto práva je vo vzťahu ku konkrétnej zabezpečenej pohľadávke premlčaný. V tejto súvislosti logicky vzniká otázka, či by takýto zápis pri záložnom práve bol pre záložcu dostatočný z hľadiska ďalšieho nakladania so zálohom, na ktorom viazne záložné právo, ktoré nemožno v dôsledku premlčania vykonať. Nie sme však presvedčení o tom, že premlčanie výkonu záložného práva je zmenou záložného práva do takej miery, že odpadne zákonný dôvod pre jeho zápis v katastri nehnuteľností, resp., že je to dôvod na jeho úplný výmaz. Dôvod zániku záložného práva v dôsledku premlčaného práva záložného veriteľa na jeho výkon zákon neupravuje.

Už pred desaťročím dvaja českí autori²⁹ poukázali na skúsenosti z realitnej praxe, podľa ktorých v tom čase v ČR nikto nemal záujem kúpiť nehnuteľnosť zaťaženú záložným právom, hoci aj premlčaným, pokiaľ nebude toto záložné právo z nehnuteľnosti odstránené a z katastra nehnuteľností vymazané. Vlastník sám tak podľa nich nemohol realizovať skutočnú hodnotu zálohu jeho prevodom na iného. V súčasnosti je pre realitný trh problematickým aj zápis zákonného záložného práva k bytu a nebytovému priestoru na liste vlastníctva. Napriek skutočnosti, že ide o záložné právo, ktoré vzniká zo zákona, a nie je nutné ho z toho dôvodu na liste vlastníctva evidovať, jeho možný zápis spôsobuje účastníkom právneho vzťahu v praxi problémy.

Domnievame sa, že tak v ČR, ako ani u nás tomu v súčasnosti nie je inak. Ide tu nielen o možný prevod nehnuteľnosti na tretiu osobu, ale aj o jej ďalšie zaťaženie v prospech iného záložného veriteľa (napr. banky) za účelom zabezpečenia pohľadávky vlastníka zálohu alebo tretej osoby. Aj keby banka súhlasila so zriadením záložného práva napr. na nehnuteľnosť, na ktorej viazne ako prvé v poradí nevykonateľné záložné právo v dôsledku jeho premlčania, stále by toto záložné právo na zálohu viazlo (aj po jeho prevode pri výkone záložného práva neprednostným záložným veriteľom) a teda by znižovalo trhovú hodnotu zálohu. Prednostný záložný veriteľ by síce výkonu záložného práva iným záložným veriteľom nemohol zabrániť podľa § 151m ods. 8 OZ tým, že začne vykonávať svoje záložné právo (lebo toto jeho výkon je premlčaný), avšak mohol by uplatňovať uspokojenie svojej pohľadávky z výťažku predaja zálohu. Až v prípade, ak by z tohto výťažku bola celá pohľadávka prednostného záložného veriteľa uspokojená, záložné právo by zaniklo podľa § 151 ods. 1 písm. a) OZ zánikom zabezpečenej pohľadávky.

Českí kolegovia poukazujú na tamojšiu súdnu prax,³⁰ ktorá v súvislosti s premlčaným právom zodpovedajúcim vecnému bremenu dospela k záveru, že v takom prípade je možné sa domáhať zrušenia vecného bremena podľa § 151p ods. 3 OZ, t. z. na základe zmeny pomerov medzi oprávneným a povinným aj bez náhrady. Uvádzajú tiež, že „Ak je v rozpore s princípom právnej istoty existencia dlhotrvajúcich občianskych subjektívnych práv, musí s ním byť v rozpore (a maiori ad minus) i existencia zápisu, ktoré de facto zaniklo a stratilo svoj ekonomický zmysel, pričom zápis tohto práva má pre dlžníka stále nepriaznivé následky.“³¹

Podľa právnej vedy i judikatúry určovacia žaloba zakladá prekážku litispendencie pre inú žalobu s rovnakým obsahom medzi totožnými stranami. Okrem toho pozitívna určovacia žaloba vytvára prekážku litispendencie aj pre negatívnu určovaciu žalobu, ak je petítom oboch petíto rovnané právo medzi tými istými stranami. Rovnako platí, že vyhovujúci rozsudok o určení (ne)existencie práva je prekážkou res iudicata pre určovaciu žalobu s rovnakým obsahom medzi totožnými stranami. A hoci rozsudok o určovacej žalobe nezakladá prekážku res iudicatae, jeho výrok záväzne určuje, akým súd v konaní o žalobe na plnenie vyrieši predbežnú otázku, či právo (ktorého porušenie žalobca tvrdí) existovalo alebo nie.³²

Záver

Ako sme sa snažili poukázať v tomto článku, aspekty premlčania záložného práva majú širšie súvislosti (procesné i hmotnoprávne) a z tohto dôvodu je potrebné danú tému rozobrať detailnejšie, než to urobili autori v príspevkoch, na ktoré sme reagovali. Do akej miery sa nám to tento iný uhol pohľadu do danej problematiky podarilo vniesť, ponechávame na čitateľovi. Možno

29 LASÁK, J., VYHNÁNEK, L.: Nesnesiteľná ťažkosť existencie promlčených zástavných práv aneb prvý pokus o výkrik. Právní rozhledy, č. 1, 2008, s. 22 – 27.

30 Rozhodnutie NS ČR sp. zn. 22 Cdo 346/2006 z 27. 2. 2006.

31 Dielo cit. v poznámke č. 29 s. 26.

32 Dielo cit. v poznámke č. 26, s. 501 a rozhodnutie NS SR sp. zn. 5 Cdo 120/2009 z 13. 10. 2009.

uzavrieť, že rozsudok, ktorým súd určil premlčanie výkonu záložného práva, síce nie je de lege lata podkladom na výmaz premlčaného záložného práva z katastra nehnuteľností, avšak bude dostatočnou ochranou záložcu pred prípadným budúcim výkonom záložného práva k tej istej zabezpečenej pohľadávke.

Jedným z vhodných riešení tohto stavu sa de lege ferenda javí, aby sa v rámci rekodifikácie súkromného práva prijala právna úprava, ktorá sa v prípade záložných práv vráti ku koncepcii premlčania, ktorá na našom území historicky platila (viď vyššie) a podľa ktorej premlčaním právo zanikalo. Na druhej strane tento koncept premlčania už v súčasnosti nezodpovedá moderným právnym úpravám európskych krajín. Je však k dispozícii iné vhodné riešenie daného problému? Pripravovaná novela OZ, spomínaná v úvode tejto časti príspevku, ktorá má za cieľ rekodifikovať záväzkové právo vrátane úpravy premlčania je vhodnou príležitosťou, aby sa tento problémový aspekt výmazu premlčaných záložných práv z katastra nehnuteľností legislatívne upravil. Predložený návrh novely OZ tento problém upravuje v § 114h, v zmysle ktorého má platiť že „Ak je právo, z ktorého premlčaný nárok vyplýva, zapísané vo verejnom zozname alebo registri, **možno ho vymazať na základe rozhodnutia súdu o tom, že tu takéto právo nie je.**“

Dôvodová správa k tomuto ustanoveniu uvádza, že „Vzhľadom na celkovú zmenu koncepcie inštitútu premlčania v súkromnom práve je nevyhnutné zaviesť osobitné pravidlo pre účinky premlčania vo vzťahu k nárokom, ktoré sa neuplatňujú na súde (napr. **nároky zo záložného alebo zádržného práva**). Primárnym účinkom je oprávnenie povinnej osoby mimosúdne namietnuť premlčanie, v dôsledku čoho nemôže veriteľ svoj nárok vykonať. Tohto práva sa povinná osoba nemôže vopred vzdať (porovnaj § 114g ods. 4).

Napriek tomu, že dôvodne vznesenou námietkou premlčania nedochádza k reálnemu zániku práva ani premlčaného nároku, **v záujme právnej istoty je povinná osoba oprávnená domáhať sa žalobou podľa § 137 písm. c) CSP určenia, na základe ktorého bude možný výmaz príslušného práva z verejného zoznamu alebo registra. Typickým príkladom je premlčaný nárok zo záložného práva, pri ktorom nie je daný legitímny dôvod časovo neobmedzeného trvania jeho zápisu** (aj keď samotné záložné právo nezaniklo) a záložca sa môže úspešne domáhať určenia, že záloh nie je záložným právom zaťaženy. K týmto záverom dospela súdna prax už za predchádzajúcej úpravy.“

Vyššie uvedená úprava by teda mala definitívne vyriešiť problém záložných práv, ktorých výkon je premlčaný. Ich zápis v katastri nehnuteľností nepochybne deformuje trh s nehnuteľnosťami. Ako je uvedené vyššie, vznesením námietky premlčania, resp. vydaním určovacího rozsudku súdu sa inštitút premlčania pri záložnom práve úplne nevyčerpáva. Je preto potrebné prijať takú právnu úpravu, ktorá skutočnosť premlčania premietne aj do príslušného registra záložných práv.

Vo vzťahu k navrhovanému § 114h OZ by sa však žiadalo spresniť text tohto ustanovenia tak, aby existovala možnosť výmazu práva z verejného registra na základe rozhodnutia súdu, že výkon tohto práva je vo vzťahu ku konkrétnej pohľadávke premlčaný, nakoľko súčasný návrh skôr evokuje, že súd bude v danom prípade určovať, že takéto vecné právo tu nie je. Premlčaním nárokov zo záložného práva toto vecné právo však nezaniká (na tom nič nemení ani navrhovaná novela OZ), a preto súd podľa nášho názoru nebude môcť ani po prijatí navrhovanej novely OZ určiť, že tu záložné právo, ktorého výkon je premlčaný neexistuje. Uvedená možnosť výmazu záložného práva z verejného registra záložných práv sa, samozrejme, nemôže týkať záložných práv, ktoré vznikajú zo zákona (napr. záložné právo podľa § 15 BytZ).

Závery tohto článku sú teda primerane aplikovateľné aj na iné registre záložných práv než kataster nehnuteľností, ktoré sa riadia zásadou materiálnej publicity. ■

RESUMÉ

Niekoľko poznámok k výkonu záložného práva a jeho premlčaniu. 2. časť

Autori sa v článku zaoberajú problematikou výkonu záložného práva a jeho premlčaním vo vzťahu k nehnuteľnostiam. Reagujú pritom na články, ktoré boli k tejto téme publikované v Bulletin slovenskej advokácie v číslach 10/2016 a 6/2018. V prvej časti článku sa autori venujú predchádzajúcej právnej úprave záložného práva, ktorá platila na našom území do 31. 12. 2002 a porovnávajú ju s právnou úpravou platnou v Českej republike. Na podklade viacerých rozhod-

nutí najvyšších súdnych autorít autori prezentujú názor, že aj ochrana spotrebiteľov má svoje limity a návrat k výkonu záložného práva založenom na existencii exekučného titulu priznávajúceho zabezpečenú pohľadávku by nebola vhodná.

V druhej časti článku autori poukazujú na skutočnosť, že aplikovateľnosť českej judikatúry vo vzťahu k vznieseniu námietky premlčania pri mimosúdnom výkone záložného práva je problematická. Na rozbere príslušnej hmotnoprávnej i procesnej úpravy autori hľadajú riešenie súčasného legislatívneho vakuu pri riešení výmazu premlčaných záložných práv z katastra nehnuteľností. V závere článku navrhujú autori aj riešenie *de lege ferenda*, ktoré by sa mohlo v budúcnosti aplikovať na inštitút záložného práva v súvislosti s jeho premlčaným výkonom aj v kontexte s pripravovanou komplexnou novelizáciou inštitútu premlčania v Občianskom zákonníku.

SUMMARY

Some Comments on the Pledge Enforcement and on the Limitation Period Applicable Thereto. Part 2

The authors deal with the pledge enforcement and with the limitation period applicable thereto in relation to immovable property. Their article is a follow-up to articles published in Bulletin of Slovak Advocacy No. 10/2016 and 6/2018. In the first part, the authors deal with the legislation governing pledges, which was in force in the Slovak Republic until 31 December 2002, and they compare it with the legislation in force in the Czech Republic. The authors express the opinion that consumer protection also has its limits, and the return to the pledge enforcement based on the existence of an enforceable title awarding a secured claim would not be appropriate; the authors do so on the basis of several decisions made by the supreme judicial authorities.

The authors in the second part of their article point to the fact that the applicability of the Czech case law in relation to raising objection that the limitation period has passed in the case of out-of-court enforcement of a pledge is problematic. The authors on the basis of an analysis in terms of both substantive and procedural law focus on the existing gap in law when dealing with the de-registration of pledges subject to the limitation of actions principle from land registries. At the end of their article the authors propose a *de lege ferenda* solution, which could be applied in the future to the concept of pledges in connection with their non-enforcement once the limitation period has passed, also in the context of the upcoming reform of the limitation of actions concept in the Civil Code.

ZUSAMMENFASSUNG

Einige Bemerkungen zur Verwertung des Pfandrechtes und zu seiner Verjährung. 2. Teil

Die Autoren befassen sich im Artikel mit der Problematik der Verwertung und der Verjährung des Pfandrechtes in Bezug auf die Liegenschaften. Sie äußern sich dabei zu den Artikeln, die zu diesem Thema im Bulletin der Slowakischen Rechtsanwaltschaft in der Nr. 10/2016 und 6/2018 veröffentlicht worden sind. Im ersten Teil widmen sich die Autoren der früheren Rechtsregelung des Pfandrechtes, die auf unserem Gebiet bis 31. 12. 2002 gegolten hat und vergleichen sie mit der in der Tschechischen Republik geltenden Rechtsregelung. Auf Unterlage mehrerer Entscheidungen von höchsten gerichtlichen Autoritäten vertreten sie die Meinung, dass auch der Verbraucherschutz seine Limits hat und die Rückkehr zur Verwertung des Pfandrechtes, gegründet auf der Existenz des Exekutionstitels, durch den die gesicherte Forderung zuerkannt wird, als ungeeignet erscheint.

Im zweiten Teil des Artikels wird von den Autoren auf die Tatsache hingewiesen, dass die Anwendbarkeit der tschechischen Judikatur in Bezug auf die Verjährungseinrede bei einer außergerichtlichen Verwertung des Pfandes, problematisch ist. Aufgrund der Analyse der betreffenden materiell-rechtlichen und prozessualen Regelung suchen die Autoren nach einer Lösung im derzeitigen legislativen Vakuum bei der Löschung von verjährten Pfandrechten aus dem Liegenschaftskataster. Zum Schluss schlagen die Autoren eine *de lege ferenda* Lösung vor, die künftig auf das Instrument des Pfandrechtes in Zusammenhang mit seiner verjährten Verwertung auch im Kontext mit der vorbereiteten vollständigen Novellierung des Instrumentes der Verjährung im Bürgerlichen Gesetzbuch angewendet werden könnte.

Postavenie pozemkového spoločenstva v súdnom konaní¹

JUDr. Marek Maslák, PhD.

Hoci sú pozemkové spoločenstvá (ďalej aj ako „spoločenstvá“) príznačnými útvarmi pre naše územie, na Slovensku je ich veľký počet a aj pre laikov ide o známu formu, prostredníctvom ktorej sa hospodári na poľnohospodárskej a lesnej pôde, v právnickej obci sa im venuje len veľmi málo priestoru. Jeden z páličivých problémov, ktorý trápi tieto spoločenstvá, je nejednoznačná právna úprava ich postavenia v konaniach pred súdmi, ktorej interpretácia môže viesť až k odmietnutiu spravodlivosti (denegatio iustitiae). Práve tejto otázke sa budeme venovať v nasledujúcom článku.

¹ Príspevok vznikol v rámci riešenia projektu APVV-14-0061 „Rozširovanie sociálnej funkcie slovenského súkromného práva pri uplatňovaní zásad európskeho práva“.

² Bližšie pozri ŠTEFANOVIČ, M. *Pozemkové právo*. 2. vyd. Bratislava : EURO-UNION, 2006, s. 162 – 197, ako aj MASLÁK, M., JAKUBÁČ, R., ŠTEFANKO, J. *Zákon o pozemkových spoločenstvách. Komentár*. Praha : Wolters Kluwer. Zatiaľ nevydané.

³ V prípade spoločnej nehnuteľnosti za súčasnej aplikácie niektorých ustanovení zákona o pozemkových spoločenstvách. Pozri § 1 ods. 2 ZoPS.

1. Podstata a význam spoločenstiev

Postavenie spoločenstiev upravuje zákon č. 97/2013 Z. z. o pozemkových spoločenstvách v znení neskorších predpisov (ďalej ako „zákon o pozemkových spoločenstvách“, resp. „ZoPS“). Urbariáty, komposesoráty a im podobné útvary (v súčasnosti nazývané pozemkové spoločenstvá) sú príznačné pre naše územie a slúžia lepšiemu a hospodárnejšiemu využívaniu (v súčasnosti) poľnohospodárskej či lesnej pôdy. Tieto spoločenstvá majú hlboké historické pozadie, ich pôvod siaha až do obdobia stredoveku, pričom si prešli rôznymi spoločenskými obdobiami.² Centrálnym pojmom činnosti spoločenstiev je pôda. Pôda je pre život človeka nesmierne dôležitá, pričom v súčasnosti sú vlastnícke vzťahy k pôde v Slovenskej republike značne rozdrobené, čo je spôsobené historickými udalosťami. Táto rozdrobenosť spôsobuje problémy z hľadiska racionálneho využívania pôdy, pričom tento problém je riešený aj prostredníctvom existencie a fungovania spoločenstiev.

Primárne je potrebné vychádzať z toho, že všetky spoločenstvá podľa zákona o pozemkových spoločenstvách sú právnickými osobami (§ 3 ZoPS). V súčasnosti nie je možné, aby existovali spoločenstvá bez právnej subjektivity, ako tomu bolo za účinnosti predchádzajúceho zákona č. 181/1995 Z. z. o pozemkových spoločenstvách.

Vznikom spoločenstva nedochádza k zmene vlastníckeho práva k spoločnej nehnuteľnosti, resp. k spoločne obhospodarovanej nehnuteľnosti, títo jednotliví vlastníci, resp. spoluvlastníci sa zo zákona stávajú členmi spoločenstva, no spoločenstvo ako také svojím vznikom vlastnícke právo k daným nehnuteľnostiam nenadobúda. Spoločenstvo si jednotliví spoluvlastníci (podielníci, urbárnici) zriaďujú z dôvodu racionálnejšieho hospodárenia na poľnohospodárskej, resp. lesnej pôde, pretože z dôvodu ich veľkého množstva (vo väčšine prípadov sú ich stovky) je racionálne využitie tejto pôdy nimi samotnými v režime podielového spoluvlastníctva podľa Občianskeho zákonníka³ nemožné. Cieľom spoločenstva je teda zabezpečovať hospodárenie na poľnohospodárskej či lesnej pôde tvoriacej spoločnú nehnuteľnosť, resp. spoločne obhospodarované nehnuteľnosti.⁴

JUDr. Marek Maslák, PhD.



je odborným asistentom na Katedre občianskeho a obchodného práva Právnickej fakulty Trnavskej univerzity v Trnave. Zaoberá sa predovšetkým civilným právom procesným, ako aj pozemkovým právom.

2. Spoločenstvo (alebo výbor?) ako zástupca svojich členov v určených záležitostiach

Zákon o pozemkových spoločnostiach v § 16 ods. 2 písm. a) a c) ustanovuje, že „výbor koná za členov spoločnosti pred súdmi a orgánmi verejnej správy vo veciach podnikania na spoločnej nehnuteľnosti alebo na spoločne obhospodarovanej nehnuteľnosti, ich spoločného užívania a obstarávania spoločných vecí vyplývajúcich z ich vlastníctva“, a že „výbor zastupuje členov spoločnosti, okrem členov spoločnosti podľa § 10 ods. 1 a 2,⁵ vo veciach nadobúdania časti spoločnej nehnuteľnosti, ktorej vlastníctvo je sporné.“

Pokiaľ ide o veci podľa § 16 ods. 2 písm. a) ZoPS, môže ísť napríklad o konania vo veciach vydania bezdôvodného obohatenia, náhrady škody, zaplata nájomného a pod. Uvedené zastúpenie sa týka tak spoluvlastníkov spoločnej nehnuteľnosti, ako aj vlastníkov, resp. spoluvlastníkov spoločne obhospodarovanej nehnuteľnosti. Takisto sa týka aj spoluvlastníkov, ktorých podiely spravuje alebo s ktorými nakladá Slovenský pozemkový fond či iná právnická osoba (ide tu najmä o Lesy Slovenskej republiky, š. p.). V prípade, ak v súvislosti s hospodárením spoločnosti (hospodárením na majetku jeho členov, podielnikov) bude potreba konať pred súdom či orgánom verejnej správy za členov spoločnosti, bude sa aplikovať § 16 ods. 2 písm. a) ZoPS.

Pokiaľ ide o § 16 ods. 2 písm. c) ZoPS, uvedené ustanovenie sa týka vlastníckeho práva k spoločnej nehnuteľnosti, prípadne jej časti (t. j. nevzťahuje sa na veci vlastníckeho práva k spoločne obhospodarovanej nehnuteľnosti a takisto sa nevzťahuje na zastupovanie štátu a neznámych vlastníkov ako členov spoločnosti). V tomto smere treba zákonodarcovi vytknúť nepresnú formuláciu týkajúcu sa „nadobúdania časti spoločnej nehnuteľnosti, ktorej vlastníctvo je sporné“. Skôr by bolo vhodnejšie uviesť „vo veciach vlastníckeho práva k spoločnej nehnuteľnosti, prípadne jej časti, ktorej vlastníctvo je sporné“, pretože rozsudky súdov vo veciach určenia vlastníckeho práva sú deklaratórnymi rozsudkami, nie konštitutívnymi, teda súd nejudikuje nadobudnutie vlastníckeho práva, ale len potvrdzuje (deklaruje) vlastnícke právo.⁶ Navyše, keď zákonodarcu v rozoberanom § 16 ods. 2 písm. c) ZoPS poukazuje na nadobúdanie vlastníctva k časti spoločnej nehnuteľnosti, evokuje to, akoby sa zastúpenie vzťahovalo len na prípady žalobcu, nie aj žalovaného, čo iste nebolo cieľom zákonodarcu, pričom nenájdeme rozumný argument, prečo by sme uvedené ustanovenie mali takýmto reštriktívnym spôsobom vykladať.

Ako sme už naznačili, dikcia vyššie citovaných ustanovení nie je príliš vydarená. Pôsobí máľúco, keď zákonodarcu uvádza, že v uvedených veciach koná, resp. zastupuje výbor spoločnosti. Výbor je v zmysle § 16 ods. 1 prvá veta ZoPS výkonným a štatutárnym orgánom spoločnosti. Ide o obligatórny orgán spoločnosti, prostredníctvom ktorého spoločnosť koná navonok. Samotný výbor však nemá právnu subjektivitu, právnickou osobou nie je výbor, ale spoločnosť ako také. Možno sa stretnúť so súdnymi rozhodnutiami, v ktorých sa uvádza, že v uvedených konaniach zastupuje členov spoločnosti výbor.⁷ Hoci Civilný sporový poriadok explicitne nevylučuje prípad, že zástupcom strany konania by bola entita bez právnej subjektivity (ak by takéto postavenie entite priznával osobitný zákon), domnievame sa, že uvedené znenie § 16 ods. 2 ZoPS je potrebné interpretovať tak, že zástupcom je v tam uvedených prípadoch spoločnosť, ktoré koná prostredníctvom svojho štatutárneho orgánu, a to výboru. Tak sa to napokon uvádza aj v dôvodovej správe k zákonu č. 110/2018 Z. z. (osobitná časť, čl. I, bod 37), ktorým bol ostatne novelizovaný aj § 16 ods. 2 ZoPS: „Ustanovením sa zakladá zákonné zastúpenie členov spoločnosti spoločnosťou konajúcim prostredníctvom výboru.“ Ide tu skôr o nedôslednosť zákonodarcu, ako o jeho zámer.

Veci uvedené v § 16 ods. 2 ZoPS sú vecami jednotlivých podielnikov. Avšak v záujme zrealizovania vykonávania ich vlastníckeho práva, prípadne jeho určenia zákon konštruje zastúpenie členov spoločnosťou (ktoré koná prostredníctvom výboru). V týchto veciach teda nejde o veci spoločnosti, ale o veci jeho jednotlivých podielnikov.⁸ V osobitnej časti dôvodovej správy k § 16 ZoPS v pôvodnom znení⁹ sa uvádza, že „v odseku 2 sa ustanovuje aktívna legitímácia výboru v konaniach pred súdmi a orgánmi verejnej správy v určených záležitostiach.“ Citovaná veta je nesprávna. Vo veciach uvedených v § 16 ods. 2 ZoPS nejde o veci spoločnosti, ale o veci jednotlivých podielnikov, preto sa v prípadnom súdnom konaní bude posudzovať aktívna, resp. pasívna vecná legitímácia vo vzťahu k jednotlivým spoluvlastníkom,¹⁰ spoločnosť je v tomto prípade len ich zástupca. Ergo, aktívna či pasívna vecná legitímácia tu môže patriť

4 Podľa § 19 ods. 1 ZoPS:

„Spoločnosť na účely podnikania na spoločnej nehnuteľnosti alebo na spoločne obhospodarovanej nehnuteľnosti, ich spoločného užívania a obstarávania spoločných vecí vyplývajúcich z vlastníctva k nim

a) vykonáva poľnohospodársku prvovýrobu a s ňou súvisiace spracovanie alebo úpravu poľnohospodárskych produktov,

b) hospodári v lesoch a na vodných plochách.“

5 Ide o podiely spoločnej nehnuteľnosti vo vlastníctve štátu, resp. neznámych vlastníkov, pričom tieto podiely spravuje, resp. s nimi nakladá Slovenský pozemkový fond.

6 Ako uviedol aj Okresný súd Trenčín v uznesení zo 6. septembra 2017, sp. zn. 17 C 21/2017.

7 V odôvodnení rozsudku Okresného súdu Dolný Kubín z 25. marca 2015, sp. zn. 6C/154/2014 sa uvádza: „Aktívna legitímácia konať pred súdom za členov spoločnosti teda náleží výboru pozemkového spoločnosti, a to len v určených záležitostiach.“ Hoci treba tiež uviesť, že v predmetnom rozsudku, pokiaľ ide o označenie strán, bolo za žalobcu označené samotné spoločnosť (v ďalšom texte sa tiež vyjadříme k vecnej legitímácii v týchto konaniach). Takisto v odôvodnení uznesenia Okresného súdu Trenčín zo 6. septembra 2017, sp. zn. 17C/21/2017 nájdeme: „Účelom tohto ustanovenia (myslí sa tu § 16 ods. 2 ZoPS v znení do 30. júna 2018) malo byť oprávnenie výboru zastupovať členov pozemkového spoločnosti aj v súdnych konaniach o určovacích žalobách. V prípade prijatia

tohto záveru by výbor mohol konať pred súdom za žalobcov.“

8 Primárne je dôležité, aby bolo v súdnom konaní zrejmé, či ide o vec samotného spoločenstva alebo o zastupovanie jednotlivých členov spoločenstva. Ak by napríklad predseda spoločenstva žiadal na súde zaplataenie odmeny za výkon jeho funkcie, ktorú mu priznalo a jej výšku určilo valné zhromaždenie spoločenstva, bude žalovať samotné spoločenstvo a nie jeho jednotlivých členov zastúpených spoločenstvom, keďže odmenu mu má zaplatiť samotné spoločenstvo a nie jeho členovia.

9 „Výbor koná za členov spoločenstva okrem členov spoločenstva podľa § 10 ods. 1 a 2 pred súdmi a orgánmi verejnej správy vo veciach podnikania na spoločnej nehnuteľnosti alebo na spoločne obhospodarovovaných nehnuteľnostiach, ich spoločného užívania a obstarávania spoločných vecí vyplývajúcich z ich vlastníctva, alebo ich môže zastupovať vo veciach nadobúdania vlastníctva k sporným nehnuteľnostiam, ktoré sa majú stať súčasťou spoločnej nehnuteľnosti.“

10 Pokiaľ ide o pojem vecná legitimácia v konaní, odkazujeme na rozhodnutie Najvyššieho súdu SR, sp. zn. 3 Cdo 192/2004.

11 Preto je nesprávna konštatácia v odôvodnení uznesenia Krajského súdu v Prešove z 28. septembra 2017, sp. zn. 2Co/109/2017, podľa ktorej vo veciach podľa § 16 ods. 2 ZoPS má aktívnu vecnú legitimáciu výbor spoločenstva. Rovnako aj rozsudok Krajského súdu v Prešove z 10. septembra 2015, sp. zn. 13Co/59/2014.

spoluvlastníkom, nie spoločenstvu.¹¹ Navyše, ako sme uviedli, *stricto sensu* tu nekoná výbor, ale spoločenstvo (v mene ktorého koná výbor ako jeho štatutárny orgán).

3. Je zo strany členov potrebné plnomocenstvo na zastupovanie spoločenstvom v súdnom konaní?

V tomto smere poukazujeme na uznesenie Okresného súdu Trenčín zo 6. septembra 2017, sp. zn. 17/C/21/2017. V predmetnom uznesení odmietol súd žalobu o určenie vlastníckeho práva, okrem iného, aj z dôvodu, že v prípade oprávnenia spoločenstva konať za členov podľa § 16 ods. 2 ZoPS nejde o priame zákonné zastúpenie, ale na ich zastupovanie je potrebné plnomocenstvo.¹² Je pravdou, že súd tu vychádzal z mierne odlišného znenia § 16 ods. 2 v porovnaní so súčasnou dikciou. Ustanovenie § 16 ods. 2 ZoPS v znení do 30. júna 2018, okrem iného, uvádzalo, že výbor členov spoločenstva „*môže zastupovať vo veciach nadobúdania vlastníctva k sporným nehnuteľnostiam, ktoré sa majú stať súčasťou spoločnej nehnuteľnosti*“. Okresný súd Trenčín sa pri svojej argumentácii o potrebe osobitného plnomocenstva všetkých členov oprel o znenie „*môže zastupovať*“, a teda poukázal na to, že zákonodarca nepoužil znenie „*zastupuje*“, resp. „*konať*“. Ďalej súd v rozoberanom uznesení poukázal na to, že niektorí členovia ako žalobcovia nemajú vedomosť o prebiehajúcom konaní, resp. že niektorí z nich nechcú vyvolať tento spor, ako aj na prípadné následky v podobe znášania trov konania úspešnej protistrany.

Myslíme si, že zákonodarca preformulovaním druhej časti § 16 ods. 2 ZoPS v znení do 30. júna 2018 len precizoval svoj zámer, aby mohlo spoločenstvo vlastníkov spoločnej nehnuteľnosti (bez potreby plnomocenstva zo strany každého jednotlivého spoluvlastníka) zo zákona zastupovať v konaniach o určenie vlastníckeho práva k spoločnej nehnuteľnosti, resp. jej časti.¹³ Ani predchádzajúce znenie § 16 ods. 2 ZoPS z hľadiska teleologického účelu tejto normy nie je možné interpretovať tak, že nejde o zákonné zastúpenie spoločenstva. Uvedené však len dokazuje výraznú nedôslednosť zákonodarcu pri koncipovaní tzv. urbárskeho kódexu, pričom následkom toho sú problémy v aplikačnej praxi a koniec koncov právna neistota urbárikov. Možno sa opýtať, z akého dôvodu by zákonodarca osobitne v zákone o pozemkových spoločenstvách upravoval oprávnenie spoločenstva konať za jeho členov v určených záležitostiach ako zástupca, ak by jeho cieľom bolo ustanoviť potrebu plnomocenstiev zo strany jeho členov? Ak by sme § 16 ods. 2 písm. a) ZoPS, resp. § 16 ods. 2 písm. c) ZoPS vykladali takýmto reštriktívnym spôsobom, celkom by sa stratil ich zmysel, keďže zo všeobecnej právnej úpravy (Občiansky zákonník, Civilný sporový poriadok) vyplýva, že členovia spoločenstva sa môžu dať zastúpiť. V prípade zákona o pozemkových spoločenstvách však priamo zákon zakladá zastúpenie spoločenstva za členov (resp. za niektorých jeho členov) v presne určených záležitostiach. Ide tu teda o spoločenstvo ako o zákonného zástupcu. Ak by sme prijali záver, že § 16 ods. 1 písm. a) a c) ZoPS neustanovujú oprávnenie spoločenstva konať ako zákonný zástupca, *de facto* tým odnímame jednotlivým podielnikom možnosť súdnej ochrany, keďže často v prípadoch tak veľkého počtu podielnikov je nereálne očakávať, že sa všetci zhodnú na podaní žaloby a budú v konaní vystupovať (veď často ide o vekovo starších ľudí, v prípade mnohých členov prebiehajú dedičské konania, niektorí žijú dlhodobo mimo sídla spoločenstva vrátane zahraničia a pod.). Domnievame sa, že interpretácia, podľa ktorej by sa na konania, na ktoré dopadá § 16 ods. 1 písm. a) a c) ZoPS, vyžadovalo písomné plnomocenstvo zo strany členov spoločenstva na samotné spoločenstvo, by viedla k odmietnutiu spravodlivosti (*denegatio iustitiae*), a teda k porušeniu práva na súdnu ochranu, resp. práva na spravodlivý proces. Ako konštatoval aj Ústavný súd SR v uznesení z 8. septembra 2016, sp. zn. II. ÚS 673/2016: „*Ak je na uplatnenie alebo ochranu základného práva alebo slobody potrebné uskutočniť konanie pred orgánom verejnej moci ... koncepcia týchto konaní musí zabezpečovať reálny výkon a ochranu základného práva alebo slobody ...*“

Avšak treba tiež dodať, že § 16 ods. 2 písm. a) a c) ZoPS nevylučujú možnosť konania samotnými spoluvlastníkmi (čo je predstaviteľné najmä v prípade spoločenstiev s menším počtom spoluvlastníkov). Ide tu o špecifický prípad zákonného zastúpenia pred súdmi (ako aj orgánmi verejnej správy), kedy síce osoba zastúpeného má procesnú spôsobilosť, no z dôvodu reálnej vymožitelnosti práv zastúpeného (keďže ide o veľký počet zastúpených) zákonodarca zakotvuje

ich zákonné zastúpenie spoločenstvom (bez toho, aby vylučoval osobné konanie členov v tam určených záležitostiach).

Ako uvádza Jurčová: „Hoci oprávnenie konať v mene inej osoby sa tradične spája s prejavenu vôľou tejto osoby udeliť oprávnenie zastupovať, v niektorých prípadoch oprávnenie zastupovať zakladá priamo zákon.“¹⁴ Hoci zo znenia § 24 OZ¹⁵ skôr vyplýva, že na splnomocnenie ďalšieho zástupcu (napr. advokáta) spoločenstvom (konajúcim prostredníctvom výboru) je potrebné rozhodnutie zhromaždenia spoločenstva, máme za to, že spoločenstvo konajúce prostredníctvom výboru môže splnomocniť ďalšiu osobu aj bez rozhodnutia zhromaždenia. Ako ďalej uvádza Jurčová: „Je zrejmé, že výklad v odbornej literatúre otvára možnosť všetkým zákonným zástupcom dohodnúť kvalifikované zmluvné zastúpenie a udeliť plnomocnenstvo bez obmedzenia alebo potreby výslovnej úpravy, s čím možno súhlasiť.“¹⁶ S jej názorom sa plne stotožňujeme.

Áno, je možné polemizovať nad tým, prečo zákonodarca nezakotvil nevyhnutnosť prijatia uznesenia valného zhromaždenia spoločenstva určitým počtom členov (napr. nadpolovičnou väčšinou prítomných) na zastupovanie spoločenstvom v konaniach pred súdmi v prípadoch členov spoločenstva ako žalobcov. Napríklad, súdne konanie o určenie vlastníckeho práva k spoločnej nehnuteľnosti, resp. jej časti môže mať významný dopad vo vzťahu k majetku jeho členov, pričom je tu riziko znášania trov konania. Zákonodarcovi možno vytknúť, že výboru ako štatutárnemu orgánu spoločenstva dáva významné oprávnenie, a to rozhodnúť sa, či spoločenstvo bude konať pred súdom za jednotlivých spoluvlastníkov (a teda napríklad podať žalobu) aj bez potreby osobitného rozhodnutia zhromaždenia o tomto kroku. To nepovažujeme za správne.¹⁷ Pri rozhodovaní o uzavretí zmluvy o prevode podielu spoločenstvom v prospech členov spoločenstva podľa § 16 ods. 2 písm. d) ZoPS sa vyžaduje rozhodnutie zhromaždenia podľa § 14 ods. 7 písm. e) ZoPS. No v prípade zákonného zastúpenia podľa § 16 ods. 2 písm. a) a c) ZoPS sa v § 14 ZoPS, ktorý hovorí o tom, čo patrí do pôsobnosti zhromaždenia, neuvádza rozhodovanie o tom, či spoločenstvo začne konanie pred súdom alebo nie. V tak dôležitých veciach, akou je napríklad otázka podania žaloby o určenie vlastníckeho práva, by o tom mali byť jednotliví podielníci na zhromaždení informovaní a mali by mať možnosť rozhodnúť, či budú konanie viesť alebo nie. Spoločenstvám možno len odporučiť, aby tieto otázky prerokovali na zhromaždeniach.

S ostatne uvedeným súvisí aj otázka povinnosti nahradiť trovy konania v prípade neúspechu v konaní. Treba si uvedomiť, že stranou konania nie je v týchto prípadoch spoločenstvo, ale jednotliví podielníci (spoločenstvo ich len zastupuje). V takom prípade podľa všeobecnej procesnej právnej úpravy (Civilný sporový poriadok) znáša povinnosť nahradiť trovy konania neúspešná strana a nie jej zástupca. V týchto prípadoch by bolo namieste, keby zákon o pozemkových spoločenstvách obsahoval osobitnú úpravu, pretože nepovažujeme za spravodlivé, aby členovia spoločenstiev znášali (možno často aj vysokú náhradu trov konania) priamo. Náhradu trov konania by malo primárne platiť spoločenstvo, čo sa v konečnom dôsledku dotkne aj jeho členov (podielníkov) – napr. v nižšom alebo žiadnom podiele na zisku za určité obdobie a pod.

4. Akým spôsobom v týchto prípadoch naplniť náležitosť žaloby, pokiaľ ide o označenie strán?

V jednom z rozsudkov Okresného súdu Humenné¹⁸ je uvedené, že v rámci určovacích žalôb o vlastnícke právo musia byť ako strana uvedení všetci podieloví spoluvlastníci na spoločnej nehnuteľnosti, pretože spoločenstvo nemôže byť vlastníkom (to podľa súčasnej právnej úpravy však už úplne neplatí),¹⁹ vlastníkom môžu byť len jednotliví členovia. V danom prípade žalobca označil žalovaného ako „Urbárske a pasienkové združenie – Pozemkové spoločenstvo Y. J.“, pričom v priebehu konania podal návrh na pristúpenie ďalších subjektov na strane žalovaného, čomu súd napokon vyhovel a pripustil, aby do konania pristúpili žalovaní v 2. až 198. rade (t. j. jednotliví členovia tohto spoločenstva). Okresný súd Humenné zamietol žalobu, okrem iného, aj z dôvodu, že v čase podania návrhu na pristúpenie niektorí členovia spoločenstva už nežili; tiež, že žalobca neuviedol všetkých členov, resp. podielových spoluvlastníkov.

Domnievame sa, že v týchto prípadoch nie je namieste postupovať formalisticky. Napríklad, ak je zo žaloby zrejmé, že spoločenstvo sa domáha vlastníckeho práva v prospech svojich jednotlivých členov, resp. je z nej zrejmé, že vlastníckymi majú byť členovia toho – ktorého spo-

12 V danom prípade boli žalobcami jednotliví spoluvlastníci (členovia spoločenstva), ktorí žalovali o určenie vlastníckeho práva, pričom spoločenstvo konajúce prostredníctvom výboru splnomocnilo advokáta na zastupovanie v konaní.

13 K tomuto záveru nás vedie aj čl. I, bod 37 osobitnej časti dôvodovej správy k zákonu č. 110/2018 Z. z.

14 JURČOVÁ, M. In ŠTEVČEK, M., DULAK, A., BAJÁNKOVÁ, J., FEČÍK, M., SEDLAČKO, F., TOMAŠOVIČ, M. a kol. *Občiansky zákonník I.* § 1 – 450. Praha : C. H. Beck, 2015, s. 167.

15 „Zástupca musí konať osobne; ďalšieho zástupcu si môže ustanoviť, len ak je to právnym predpisom ustanovené alebo účastníkmi dohodnuté. Aj z právnych úkonov ďalšieho zástupcu vznikajú práva a povinnosti priamo zastúpenému.“

16 JURČOVÁ, M. In ŠTEVČEK, M., DULAK, A., BAJÁNKOVÁ, J., FEČÍK, M., SEDLAČKO, F., TOMAŠOVIČ, M. a kol. *Občiansky zákonník I.* § 1 – 450. Praha : C. H. Beck, 2015, s. 165.

17 Navyše, ak v zmysle § 16 ods. 4 posledná veta ZoPS platí, že na právny úkon, ktorý robí výbor a pri ktorom je predpísaná písomná forma, postačuje podpis predsedu.

18 Rozsudok Okresného súdu Humenné z 9. júna 2015, sp. zn. 11C/962/2000 (potvrdený rozsudkom Krajského súdu v Prešove z 22. novembra 2016, sp. zn. 20Co/292/2015).

19 Pozri § 9 ods. 11 ZoPS.

20 To však nebolo dané napríklad v prípade konania pred Okresným súdom Námestovo vedenom pod sp. zn. 3C/11/2008, keď spoločenstvo ako žalobca prvotne jednoznačne malo za to, že vlastníkom časti spoločnej nehnuteľnosti má byť samotné spoločenstvo, nie jeho členovia.

21 Podľa § 133 ods. 1 a 2 CSP: „Fyzická osoba sa v žalobe označuje menom, priezviskom, adresou trvalého pobytu alebo pobytu, dátumom narodenia alebo iným identifikačným údajom. Právnická osoba sa v žalobe označuje názvom alebo obchodným menom, adresou sídla a identifikačným číslom organizácie, ak je rozdelená.“

22 Aj Bajánková pripúšťa, že bezvýhradné trvanie na všetkých identifikátoroch označenia strany konania by v niektorých prípadoch mohlo znamenať odňatie spravodlivosti. Pozri BAJÁNKOVÁ, J. In ŠTEVČEK, M., FICOVÁ, S., BARICOVÁ, J., MESIARKINOVÁ, S., BAJÁNKOVÁ, J., TOMAŠOVIČ, M. a kol. *Civilný sporový poriadok. Komentár*. Praha: C. H. Beck, 2016, s. 489.

23 Rozsudok Okresného súdu Martin z 28. novembra 2014, sp. zn. 21C/139/2011.

ločenstva, no označenie strany nie je správne (to znamená, že strana si v konečnom dôsledku vzájomne odporuje a ide teda o nezrozumiteľné podanie),²⁰ podľa nášho názoru má súd využiť postup podľa § 129 CSP, a teda strane konania uviesť, v čom je podanie nezrozumiteľné a ako ho treba opraviť.

Ak je zo žaloby zrejmé, že stranou konania sú jednotliví členovia spoločenstva a spoločenstvo ich zastupuje ako zákonný zástupca, domnievame sa, že v žalobe nie je potrebné osobitne uvádzať údaje každého jedného člena spoločenstva, stačí poukázať, že stranou sú jednotliví spoluvlastníci tej – ktorej spoločnej nehnuteľnosti zapísaní na príslušnom liste vlastníctva zastúpení spoločenstvom v zmysle § 16 ods. 2 písm. a) ZoPS, resp. § 16 ods. 2 písm. c) ZoPS [ak ide o spoločne obhospodarované nehnuteľnosti v prípade podľa § 16 ods. 2 písm. a) ZoPS, tu vo väčšine prípadov nebude problém s identifikáciou jednotlivých vlastníkov]. V niektorých prípadoch by striktné vyžadovanie náležitostí žaloby v podobe uvedenia identifikačných znakov každého subjektu konania (t. j. každého podielníka na spoločnej nehnuteľnosti) v zmysle § 133 CSP²¹ mohlo znamenať porušenie princípu zákazu odopretia spravodlivosti (*denegatio iustitiae*), a teda porušenie ústavného práva na súdnu ochranu, resp. práva na spravodlivý proces.²² V prípade stoviek členov spoločenstiev nie je možné spravodlivo požadovať, aby boli títo v žalobe označení v zmysle § 133 CSP (resp. § 134 a § 135 CSP). Súd by mali vždy zohľadňovať okolnosti konkrétneho prípadu a prihliadať na počet členov spoločenstva, t. j. na počet osôb na strane žalobcu, resp. žalovaného.

5. Postavenie Slovenského pozemkového fondu

Ustanovenie § 16 ods. 2 písm. c) ZoPS nám ponúka aj ďalšiu otázku, keďže ustanovuje, že spoločenstvo prostredníctvom výboru zastupuje členov spoločenstva, okrem členov, ktorých podiely spravuje alebo s ktorými nakladá Slovenský pozemkový fond. Čo v prípade, keď Slovenský pozemkový fond nebude súhlasiť napríklad so žalobou o určenie vlastníckeho práva, ktorú bude chcieť podať spoločenstvo za jeho členov? V tejto súvislosti sa Okresný súd Martin vyjadril nasledovne: „Podľa názoru súdu Slovenský pozemkový fond pred súdmi koná v mene vlastníkov podielov spoločnej nehnuteľnosti, ktorých zo zákona zastupuje vtedy, ak to považuje za potrebné a účelné. Rozhodnutie o tom, či fond v mene vlastníkov podielov spoločnej nehnuteľnosti podá návrh na súd, alebo sa k podanému návrhu pripojí, závisí od jeho vlastného posúdenia.“²³ S týmto rozhodnutím sa nestotožňujeme, pretože z § 10 ods. 5 ZoPS vyplýva, že Slovenský pozemkový fond je povinný konať ako zákonný zástupca za štát a neznámych spoluvlastníkov. Ustanovenie § 10 ods. 5 ZoPS uvádza, že fond „koná“ a nie „môže konať“. Ochrana vlastníckych práv podielníkov nemôže byť závislá od rozhodnutia Slovenského pozemkového fondu tak, že členovia spoločenstva nemajú vplyv na toto rozhodnutie.

V tejto súvislosti je namieste poukázať na zmenu zákona o pozemkových spoločenstvách zákonom č. 110/2018 Z. z., keďže podľa § 16 ods. 2 ZoPS v znení do 30. júna 2018 spoločenstvo konalo za svojich členov pred súdmi a orgánmi verejnej správy vo veciach podnikania na spoločnej nehnuteľnosti alebo na spoločne obhospodarovaných nehnuteľnostiach, ich spoločného užívania a obstarávania spoločných vecí vyplývajúcich z ich vlastníctva, avšak okrem členov spoločenstva podľa § 10 ods. 1 a 2 (teda tých, ktorých podiely spravuje, alebo s ktorými nakladá Slovenský pozemkový fond). Zároveň zákonom č. 110/2018 Z. z. došlo k zmene dikcie § 10 ods. 5 ZoPS, ktorý je v súčasnom znení nasledujúci: „Fond v konaní pred súdom alebo pred orgánom verejnej správy koná v mene vlastníkov podielov spoločnej nehnuteľnosti podľa odsekov 1 a 2 vo veciach **vlastníctva** podielov spoločnej nehnuteľnosti, a to aj vtedy, ak vlastnícke právo týchto vlastníkov je sporné.“ Zákon o pozemkových spoločenstvách v znení do 30. júna 2018 v citovanom § 10 ods. 5 neobsahoval vyznačené slovo „vlastníctva“. Dôvodová správa k tejto zmene uvádza: „Z dôvodu jasnosti právnej úpravy sa v § 10 ods. 5 explicitne ustanovuje, že fond koná za vlastníkov podielov spoločnej nehnuteľnosti, ktoré spravuje a s ktorými nakladá, iba vo veciach vlastníctva, pretože vo veciach užívania a hospodárenia na dotknutých pozemkoch koná za tieto osoby spoločenstvo prostredníctvom svojho výboru podľa § 16 ods. 2. To však implicitne vyplýva aj z doterajšej právnej úpravy, takže nedochádza k zmene právnej úpravy, iba k jej precizovaniu.“ V dôvodovej správe sa teda dočítame niečo iné, ako vyplýva z dikcie § 10 ods. 5 ZoPS v spojitosti s § 16 ods. 2 ZoPS v znení do 30. júna 2018. Zo znenia § 16 ods. 2 ZoPS

v znení do 30. júna 2018 jednoznačne vyplýva, že zákonné zastúpenie spoločenstva sa vo vyššie uvedených veciach nevzťahovalo na podiely, ktoré spravuje, resp. s ktorými nakladá Slovenský pozemkový fond. Myslíme si však, že v týchto veciach bol Slovenský pozemkový fond povinný príslušných členov zastupovať, nezáležalo to teda na jeho vôli, či sa tak rozhodne alebo nie.

6. Záver

Summa summarum, myslíme si, že súdy (a napokon aj orgány verejnej správy) by mali postupovať obzvlášť citlivo, pokiaľ ide o posudzovanie postavenia spoločenstiev, resp. ich členov v konaniach prebiehajúcich pred nimi, a to tak, aby bol napĺňaný účel a podstata fungovania spoločenstiev podľa zákona o pozemkových spoločenstvách s konečným zreteľom na reálny výkon práv urbánnikov tak, aby nedošlo k porušeniu základného práva na súdnu ochranu, resp. práva na spravodlivý proces. Ako sme poukázali v článku, v aplikačnej praxi sa nezriedka stáva, že ochrana práv spoluvlastníkov spoločnej nehnuteľnosti je len iluzórna, bez efektívnej súdnej ochrany. Úprava fungovania spoločenstiev je tak špecifická, že interpretácia jednotlivých ustanovení môže byť veľmi náročná, pričom zároveň môže byť aj v rozpore s gramatickým výkladom, alebo inak povedané, s prvotným chápaním znenia ustanovenia (tu máme na mysli najmä otázku náležitosti vymedzenia strán konania v žalobe), no aj v procesnom práve je preferovaná teleologická metóda výkladu (čl. 3 ods. 2 CSP). Jedným dychom však treba dodať, že k problematickým situáciám ohľadne postavenia spoločenstiev v súdnych konaniach prispieva aj nedôsledná právna úprava konania za spoluvlastníkov samotným spoločenstvom v zákone o pozemkových spoločenstvách, pričom v predchádzajúcich riadkoch sme uviedli návrhy *de lege ferenda*, ktoré by tieto problematické otázky mohli vyriešiť. ■

RESUMÉ

Postavenie pozemkového spoločenstva v súdnom konaní

Autor sa v predkladanom príspevku venuje otázke postavenia pozemkových spoločenstiev v súdnych konaniach, ktorých predmetom sú rôzne nároky (či už ide o peňažné plnenie alebo určenie vlastníckeho práva, prípadne iné nároky). Upozorňuje, že vo väčšine prípadov ide o konania, kde je pozemkové spoločenstvo zákonným zástupcom svojich členov a nie priamo stranou konania, a zároveň, že často nie je dosť dobre možné v žalobe uviesť každého spoluvlastníka spoločnej nehnuteľnosti.

SUMMARY

Status of an Association of Owners of the Common Land in Court Proceedings

The author deals with the status of the associations of owners of the common land in court proceedings which involve various claims (be it either claims for cash benefits or claims for the determination of the title or any other claims). The author points out that the proceedings in most cases involve situations in which an association of owners of the common land by virtue of law represents its members and is not directly a party to the proceedings and, moreover, it is often not feasible for each co-owner of the common land to be included in the civil action.

ZUSAMMENFASSUNG

Stellung der Grundstücksgemeinschaft im Gerichtsverfahren

Der Autor befasst sich im vorgelegten Artikel mit der Frage der Grundstücksgemeinschaften in Gerichtsverfahren, deren Gegenstand verschiedene Ansprüche (z.B. finanzielle Leistung oder die Festlegung des Eigentumsrechtes bzw. andere Ansprüche) sind. Er weist darauf hin, dass in den meisten Fällen es sich um Verfahren handelt, bei welchen die Grundstücksgemeinschaft als gesetzlicher Vertreter deren Mitglieder und nicht als direkte Verfahrenspartei auftritt und zugleich, in der Klage ist es oft nicht möglich, jeden einzelnen Miteigentümer der gemeinschaftlichen Liegenschaft zu nennen.

Obchodný register a jeho pripravované zmeny

Autori článku vo svojom príspevku predstavujú základné tézy pri príprave opatrení Ministerstva spravodlivosti SR na zlepšenie fungovania obchodného registra a životných situácií podnikateľov. Cieľom článku nie je vyčerpávajúčim spôsobom poňať celú problematiku, ale poukázať na vybrané a najzásadnejšie opatrenia.

Úvod

Dňa 20. apríla 2018 vláda Slovenskej republiky schválila nelegislatívny materiál s názvom „Návrh opatrení na zlepšenie fungovania obchodného registra“ (ďalej len „návrh opatrení“), ktorý bol vypracovaný v súlade s úlohami vyplývajúcimi z Programového vyhlásenia vlády Slovenskej republiky na roky 2016-2020. Jeho cieľom je predovšetkým vytvorenie opatrení zameraných na zvýšenie komfortu služieb pre zapisované subjekty a odbremenenie registrových súdov od presne vymedzenej nesporevej časti agendy obchodného registra. Návrh opatrení smeruje taktiež k zlepšeniu hodnotenia Slovenskej republiky v oblasti podnikateľského prostredia (vytvorenie predpokladov na systematické zlepšovanie postavenia Slovenskej republiky voči krajinám OECD a Európskej únie v hodnoteniach podnikateľského prostredia, napr. postavenie Slovenskej republiky v analýze Doing Business). Základnými tézami navrhovaných opatrení sú – čistenie obchodného registra, elektronizácia procesov, lepšie prepojenie registrov, optimalizácia registrových súdov a zavedenie externého registrátora.¹

1 Vlastný materiál návrhu opatrení je dostupný na internete:
<http://www.rokovania.gov.sk/File.aspx/View-Documents/Mater-Dokum-216971?prefixFile=m_>.

„Čistenie“ obchodného registra

Jedným z navrhovaných opatrení je okrem iného aj efektívna oprava neaktuálnych údajov zapísaných v obchodnom registri a výmaz zapísaných osôb, ktoré si vo vzťahu k obchodnému registru neplnia svoje zákonné povinnosti.

Obchodný register v súčasnosti obsahuje aj údaje, ktoré sa v dobe presadzovania používania informačných technológií javia ako neaktuálne. Ide o určité historické špecifikum obchodného registra ako celku, čo v konečnom dôsledku pri referencovaní údajov spôsobuje dodatočnú administratívnu záťaž a nemožnosť spoľahnúť sa na aktuálnosť verejných údajov v obchodnom registri.

Do budúcnosti sa plánuje vytvoriť nový informačný systém obchodného registra. Predpokladom pre efektívnu a spoľahlivú migráciu dát zo „starého“ do „nového“ informačného systému obchodného registra je aj vyčistenie súčasnej databázy obchodného registra od nekorektných údajov. Odstránenie neaktuálnych údajov z obchodného registra je nutným predpokladom prípravy nového informačného systému obchodného registra s relevantnou a konzistentnou bázou dát. Takéto čistenie môže pomôcť aj inštitúciám a verejnej správe pri lepšej tvorbe politik a znížení administratívy zbytočným oslovovaním neaktívnych spoločností. Pridanou hodnotou vyčistenia údajov v obchodnom registri je aj to, že sa dosiahne kvalita dát, ktorú požaduje Národná koncepcia informatizácie verejnej správy.²

2 Dostupné na internete:
<<https://www.vicemier.gov.sk/index.php/informatizacia/narodna-koncepcia-informatizacie-verejnej-spravy-nkivs/index.html>>.

Vo výsledku je realizácia opatrení zameraných na čistenie údajov v obchodnom registri predpokladom na to, aby zapísané údaje mohli byť použiteľné na právne účely on-line, čím sa takmer úplne eliminuje potreba používania výpisov z obchodného registra.³

V Slovenskej republike je v obchodnom registri zapísaných približne 300 tisíc⁴ subjektov. Viaceré z týchto obchodných spoločností vykazujú znaky tzv. „mŕtvych spoločností“. Tieto spoločnosti si vo vzťahu k obchodnému registru neplnia svoje zákonné povinnosti, napr. v stanovenej lehote si nezmenili základné imanie zo slovenských korún na eurá⁵ (od roku 2009 prostredníctvom bezplatného návrhu na zápis do obchodného registra) alebo v stanovenej lehote nepredložili riadnu individuálnu účtovnú závierku.⁶ Viaceré zo zapísaných subjektov sú taktiež spoločnosti, ktoré boli do obchodného registra „preklopené“ z podnikových registrov, a v súčasnosti je ich existencia iba formálna.

Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky (ďalej len „ministerstvo“) v súčasnosti pripravuje čistenie obchodného registra ako súčasť realizácie národného projektu „Obchodný register a životné situácie podnikateľov“.⁷ Jednotlivé opatrenia sa budú realizovať v postupných fázach. Ministerstvo uvažuje nad myšlienkou zapisovania jednoznačných identifikátorov o všetkých zapísaných fyzických osobách (dátum narodenia a rodné číslo, ak je pridelené) tak, aby tieto osoby mohli byť stotožnené s referenčnými údajmi v referenčných registroch a mohli byť vykonávané automatizované zmeny zapísaných údajov v súlade s princípom „jedenkrát a dosť“, t. j., ak má štáť údaj o osobe už zapísaný, nemôže ho požadovať znova.

Ďalšie opatrenie, nad ktorým sa uvažuje, je vyčistenie obchodného registra práve od spoločností, ktoré si nezmenili základné imanie na menu euro. Ak si zapísané subjekty nezmenia základné imanie v určitej lehote od účinnosti pripravovaného zákona, zrušia sa bez likvidácie. Registrový súd po uplynutí lehoty vykoná ich výmaz z obchodného registra, pričom toto opatrenie by sa nepoužilo na osoby zapísané v obchodnom registri, vo vzťahu ku ktorým prebieha konkurzné konanie alebo ktoré sú v likvidácii a likvidátor vyhlási registrovému súdu, že je možné predpokladať dostatok majetku na rozdelenie likvidačného zostatku. Z hľadiska zachovania právnej istoty sa zvažuje zverejnenie zoznamu týchto osôb na webovom sídle ministerstva a v Obchodnom vestníku pred účinnosťou zákona tak, aby príslušné zapísané subjekty boli dostatočne včas informované o možnosti ich výmazu z obchodného registra. Na prvý pohľad sa môže javiť, že takto nastavené kritérium pre *ex officio* výmaz obchodnej spoločnosti je veľmi striktné. Mimoriadne opatrenia tohto charakteru si však vyžadujú riešenia, ktoré sa môžu javiť ako „tvrdé“, no pri tak veľkej neaktuálnosti a nekorektnosti údajov zapísaných v obchodnom registri sa takéto riešenie danej situácie javí ako jediné možné.

Jedným zo zamýšľaných opatrení je aj zavedenie taxatívneho výpočtu (*numerus clausus*) zapísaných subjektov do obchodného registra, ktorým sa obmedzí doterajší rozsah zapísaných subjektov na tie, ktoré v praxi reálne uskutočňujú svoju činnosť. Navrhuje sa zaviesť opatrenie, podľa ktorého sa zapísané osoby, vedené v obchodnom registri podľa doterajších predpisov, ktoré sa už podľa „nového“ zákona do obchodného registra nebudú zapisovať, registrový súd z obchodného registra vymaže. Ministerstvo, ako správca informačného systému obchodného registra, poskytne pre potreby výmazu registrovému súdu potrebnú súčinnosť. Výmazom tieto osoby nezaniknú (ich právna subjektivita ostane týmto opatrením nedotknutá). Takýmto spôsobom dôjde k výmazu takých subjektov, ako sú štátne a obecné podniky, obecné úrady či národné výbory.

V neposlednom rade sa navrhuje, aby sa fyzické osoby už nezapisovali do obchodného registra. Historicky sa tieto osoby zapisovali do obchodného registra v dôsledku neexistencie osobitného registra, kde by mohli byť vedené. Ide najmä o fyzické osoby, ktoré sa do obchodného registra zapísali na vlastnú žiadosť alebo o fyzické osoby, ktoré sa do obchodného registra zapisujú na základe osobitného zákona či o podniky zahraničných fyzických osôb. Ich zapisovanie do obchodného registra sa zriadením Registra právnických osôb, fyzických osôb podnikateľov a orgánov verejnej moci (ďalej len „RPO“) už nejaví ako správne a navrhuje sa ich následné zapisovanie do RPO, s čím sa budú viazať aj účinky získania oprávnenia na podnikanie. Údaje z obchodného registra už v súčasnosti slúžia ako zdrojové údaje pre RPO. Následne sa docielí stav, kedy budú tieto údaje považované za referenčné. Register právnických osôb tak tieto údaje vôbec nebude meniť.⁸

Pri podnikoch zahraničných právnických osôb a ich organizačných zložkách sa z dôvodu nedostatočných informácií, ktoré sú vo vzťahu k týmto osobám zapísané v obchodnom registri, zvažuje zavedenie ich bezplatnej preregistrácie.

3 Vlastný materiál návrhu opatrení je dostupný na internete:

<<http://www.rokovania.gov.sk/File.aspx/View-DokumentHtml/Mater-Dokument-216971?prefixFile=m>>.

4 Uvedený počet zapísaných osôb v obchodnom registri vyplýva zo štatistických údajov ministerstva, ktoré získalo na základe údajov z informačného systému na registrových súdoch.

5 Podľa dostupných štatistík ministerstva k 19. 9. 2018 ide približne o viac ako 30 000 zapísaných osôb.

6 Podľa zákona č. 595/2003 Z. z. o dani z príjmov v znení neskorších predpisov.

7 Dostupné na internete: <<http://www.justice.gov.sk/Stranky/Nase-sluzby/Nase-projekty/-Obchodny-register-a-zivotne-situacie-podnikatelov/-Uvod.aspx>>.

8 Vlastný materiál návrhu opatrení je dostupný na internete: <<http://www.rokovania.gov.sk/File.aspx/View-DokumentHtml/Mater-Dokument-216971?prefixFile=m>>.

Elektronizácia procesov v obchodnom registri a efektívne prepojenie s referenčnými registrami

Praktické skúsenosti ministerstva s využívaním elektronických služieb obchodného registra sú dosiaľ veľmi pozitívne. Ministerstvo neevviduje zásadnejšie technické problémy s prevádzkou týchto služieb. Elektronický spôsob podávania návrhov na zápis údajov do obchodného registra, na zápis zmeny zapísaných údajov do obchodného registra a na výmaz zapísaných údajov z obchodného registra (ďalej len „návrh do obchodného registra“) využíva v súčasnosti značná časť zapísaných subjektov (najmä pri tzv. prvozapisoch má podávanie návrhov do obchodného registra v listinnej podobe klesajúcu tendenciu).⁹

Je zrejme, že elektronické návrhy do obchodného registra zjednodušujú prácu personálu na súdoch (najmä prácu s prílohami, ktoré sa prikladajú spolu s návrhom). Na základe štatistických údajov, ktoré má ministerstvo k dispozícii sa javí ako vhodné zaviesť výlučný elektronický spôsob podávania návrhov do obchodného registra. Pre osoby, ktoré možnosťami elektronickej komunikácie v prvej fáze realizácie navrhovaných opatrení nebudú disponovať, zostane zachovaná možnosť podať návrh do obchodného registra najmä prostredníctvom advokáta, notára alebo prostredníctvom jednotného kontaktného miesta. Následne v druhej fáze navrhovaných opatrení, po realizácii technických a personálnych požiadaviek súvisiacich so zavedením možnosti podávania návrhov do obchodného registra externým registrátorom, osoby, ktoré aj naďalej nebudú komunikovať elektronicke, budú môcť podať návrh do obchodného registra osobne u externého registrátora.¹⁰

Na základe schválenej štúdie uskutočniteľnosti k Informačnému systému obchodného registra¹¹ sa predpokladá zavedenie elektronických intuitívnych formulárov s kontrolou navrhovaných údajov s údajmi najmä v referenčných registroch. Týmto opatrením sa do budúca predíde opätovnému „zahľteniu“ obchodného registra neaktuálnymi a nekorektnými údajmi. Tieto inteligentné formuláre predpokladajú preberanie existujúcich údajov z informačných systémov verejnej správy (v súlade s princípom „jedenkrát a dosť“), čím sa značne zníži chybovosť zapísaných údajov v obchodnom registri.

Elektronizácia procesov v obchodnom registri je iba jedným z predpokladov efektívneho fungovania obchodného registra. Do budúca sa ako vhodné javí zabezpečiť, aby zbierka listín fungovala už iba v elektronickej podobe. Vzhľadom na stav digitalizácie listín na jednotlivých registrových súdoch, ako aj na rozdielne personálne obsadenie zbierky listín alebo rozdielne materiálno-technické vybavenie úseku zbierky listín, sa použitie jednotného prístupu k digitalizácii listín na všetkých registrových súdoch nejaví adekvátne.¹² V návrhu opatrení sa teda k digitalizácii zbierky listín pristupuje dvoma spôsobmi v závislosti od miery digitalizácie listín uložených v zbierke listín a zohľadňuje sa tu predovšetkým „špecifický“ stav zbierky listín na registrovom súde v Bratislave.

V dobe moderných informačných technológií je nevyhnutné, aby sa zamedzilo prípadom, kedy sú podnikatelia vystavení situáciám viacnásobnej registrácie údajov na viacerých miestach. Za týmto účelom je nevyhnutné vybudovať fungujúcu interkonektivitu medzi referenčnými a zdrojovými registrami, čím by pre podnikateľov odpadla vyššie spomínaná administratívna záťaž. Domnievame sa, že toto zamýšľané opatrenie spolu s opatreniami na čistenie údajov v obchodnom registri v budúcnosti zabezpečí právnu záväznosť údajov obchodného registra na internete (princíp materiálnej publicity).

Ministerstvo na základe analýzy požiadaviek a skúseností z praxe identifikovalo opatrenie, ktorého zavedením by sa podstatným spôsobom zvýšil komfort zapisovaných subjektov a naplnila by sa požiadavka princípu „jedenkrát a dosť“, zabezpečila by sa požiadavka na zverejňovanie takých údajov, ktoré sú referencované využitím hodnôt referenčných údajov, čo by v konečnom dôsledku predchádzalo vzniku nezrovnalostí v paralelne vedených evidenciách obdobných údajov. Obsahom tohto opatrenia by mohlo byť aj prepracovanie koncepcie spracovávania údajov o predmete podnikania jednak v obchodnom registri a zároveň v živnostenskom registri. Navrhované riešenie predstavuje otočenie smeru „prúdenia údajov“. V súčasnosti sa údaje o predmete podnikania právnických osôb preberajú do RPO z obchodného registra, čo nezodpovedá princípom vedenia verejných registrov v Slovenskej republike, keďže je prirodzené, že údaje o predmete podnikania a teda aj rozsahu verejnoprávnych oprávnení na činnosť zapísanej osoby, by sa mal do referenčného registra preberať zo zdrojového registra, resp. zdrojových

9 Podľa dostupných štatistík Ministerstva je pomer elektronických podaní (65 %) k papierovým (35 %) výrazne vyšší.

10 Vlastný materiál návrhu opatrení je dostupný na internete:
<<http://www.rokovania.gov.sk/File.aspx/View-DocumentHtml/Mater-Dokum-216971?prefixFile=m>>.

11 Schválená verzia Štúdie uskutočniteľnosti pre Informačný systém obchodného registra, je dostupná na internete:
<<https://metais.finance.gov.sk/studia/detail/-67cab118-1a08-e9dc-a136-a2f3a51811dd?tab=documents>>.

12 Vlastný materiál návrhu opatrení je dostupný na internete:
<<http://www.rokovania.gov.sk/File.aspx/View-DocumentHtml/Mater-Dokum-216971?prefixFile=m>>.

registrov.¹³ Zdrojom údajov o verejnoprávných oprávneniach osôb zapísaných v obchodnom registri je prirodzene živnostenský register, resp. registre iných orgánov, ktoré obdobné oprávnenia udeľujú. Do obchodného registra sa údaje o živnostenských a iných oprávneniach zapisujú azda len z dôvodov, ktoré môžeme označiť ako „praktické“, resp. aj „historické“.

Navrhovaná myšlienka ministerstva smeruje k tomu, aby sa údaje o predmete podnikania podľa verejnoprávných predpisov (živnostenské oprávnenie a iné oprávnenia na podnikanie) preberali z RPO, čo by si však vyžiadalo zmenu nastavenia systému. Osoby, ktoré by chceli vykonávať činnosť, na ktorú sa vyžaduje oprávnenie by si požiadali o povolenie činnosti u tohto subjektu. Po povolení činnosti by sa predmet podnikania vyplývajúci z takto udelených oprávnení posielal priamo do RPO a následne by z neho obchodný register už preberal referenčný údaj o predmete podnikania automatizovane, na základe integrácie alebo iného automatizovaného prepojenia.

Domnievame sa, že za účelom splnenia požiadaviek vyplývajúcich z práva EÚ, by sa do obchodného registra v návrhu mal uvádzať predmet činnosti podľa zakladateľských dokumentov („vlastnými slovami“), ktoré by nebolo potrebné pri zápise doložiť živnostenským oprávnením, resp. iným oprávnením na podnikanie. Oprávnená osoba, ktorá by mienila zapísať obchodnú spoločnosť do obchodného registra by podala návrh na zápis do obchodného registra bez povinnosti predložiť osvedčenie o živnostenskom oprávnení, resp. inom oprávnení. Do obchodného registra by sa po splnení ostatných povinností navrhovateľa zapísal predmet podnikania, ktorý vyplýva zo spoločenskej zmluvy/zakladateľskej listiny. Verejnoprávne osvedčenie o živnostenskom oprávnení by sa získavalo až ex post a zapísaná osoba by ho nebola povinná doložiť do obchodného registra, ale existujúca integrácia medzi informačnými systémami obchodného a živnostenského registra by zabezpečila automatické „zrkadlenie“ týchto údajov v obchodnom registri (eventuálne zmeny v živnostenskom oprávnení by sa okamžite objavili v obchodnom registri, čím by sa odstránil súčasný nežiaduci stav existencie neaktuálnych informácií o živnostenských oprávneniach v obchodnom registri). Ministerstvo by pri tejto možnosti vydalo odporúčaný zoznam predmetov činnosti, resp. „hlavných predmetov činnosti“. Cieľmi uvedeného opatrenia v súvislosti s predmetom podnikania by sa taktiež zlepšilo postavenie Slovenskej republiky v hodnoteniach podnikateľského prostredia.

Externý registrátor

V súčasnosti je možné registrovať údaje do obchodného registra iba prostredníctvom príslušných registrových súdov, ktoré sú taktiež poverené jeho vedením.¹⁴ V krajinách OECD je však táto úloha zverená aj iným subjektom, ktoré vykonávajú úlohu externého registrátora. Medzi najznámejšie patrí presun registračnej agendy na externých registrátorov – notárov v Českej republike, kde je zavedený dualistický systém registrácie obchodných spoločností súdom a notárom. Presun registrácie možno badať aj v Španielsku, kde notár registruje obchodnú spoločnosť na daňovom úrade a následne ju registruje v španielskom ekvivalente obchodného registra (Registro Mercantil).^{15,16} Trend presunu agendy obchodného registra na externých registrátorov možno badať aj v krajinách Beneluxu. V Holandsku vykonáva takúto formu sprostredkovania notár.¹⁷

Ministerstvo za účelom zistenia najvhodnejšieho subjektu na vykonávanie zápisov do obchodného registra, ktorý by mohol prebrať jeho časť agendy v pozícii externého registrátora, vypracovalo analýzu s názvom „Analýza subjektov pre externé zápisy do Obchodného registra“ (ďalej len „analýza“), ktorá tvorí prílohu č. 1 návrhu opatrení.

V analýze boli vybrané subjekty analyzované na základe rôznych kritérií za účelom zistenia ich vhodnosti a pripravenosti na prípadný výkon časti právomocí v oblasti obchodného registra. Medzi posudzované subjekty patrili notári, advokáti, jednotné kontaktné miesta, integrované obslužné miesta, súdni exekútori a správcovia konkurznej podstaty. Analýza sa taktiež venovala zisteniu optimálneho stavu registrácie, buď monistickým alebo dualistickým systémom, ktorý by tvoril súd a externý registrátor.¹⁸

Advokáti sa javili ako variant, ktorý síce spĺňal kritérium pripravenosti i kvality, avšak nebolo možné opomenúť možnosť vzniku konfliktu záujmov. Ako neprehliadnuteľné riziko vnímali konflikt záujmov i samotní zástupcovia Slovenskej advokátskej komory, najmä v spojení s po-

13 § 49 písm. e) a f) zákona č. 305/2013 Z. z. o elektronickej podobe výkonu pôsobnosti orgánov verejnej moci a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o e-Governmente) v znení neskorších predpisov

14 § 279 ods. 3 zákona č. 161/2015 Z. z. Civilný mimosporový poriadok v znení neskorších predpisov.

15 Dostupné na internete: <<http://movetomalagaspain.com/starting-a-business-in-spain/>>.

16 Vlastný materiál návrhu opatrení je dostupný na internete: <<http://www.rokovania.gov.sk/File.aspx/View-DokumentHtml/Mater-Dokum-216971?prefixFile=m>>.

17 Analýza subjektov pre externé zápisy do obchodného registra je dostupná na internete: <<http://www.rokovania.gov.sk/File.aspx/View-DokumentHtml/Mater-Dokum-216978?prefixFile=m>>.

18 Vlastný materiál návrhu opatrení je dostupný na internete: <<http://www.rokovania.gov.sk/File.aspx/View-DokumentHtml/Mater-Dokum-216971?prefixFile=m>>.

tenciálnym zásahom do nezávislosti advokáta pri poskytovaní právnych služieb formou štátneho dohľadu nad výkonom slobodného povolania. Práve to bolo kľúčovým dôvodom vylúčenia advokátov ako externých registrátorov. Advokáti by však na procese registrácie nemali prestať participovať a budú naďalej poskytovať potrebné právne služby súvisiace s odbornou prípravou podkladov potrebných na vykonanie zápisu do obchodného registra, ako i poskytovať služby súvisiace s elektronickým podávaním návrhov do obchodného registra.

Integrované obslužné miesta a jednotné kontaktné miesta sa spočiatku javili ako vhodný kandidát na externého registrátora, avšak z analýzy vyplynul ako výrazný problém nedostatočne odborne pripravený personálny substrát a z toho plynúca možná absencia právnej istoty a poskytovania kvalitného klientskeho servisu. Prípadné odborné a kapacitné zabezpečenie personálu na presun agendy externého registrátora by spôsobil značné časové a finančné náklady.

Pri správcoch konkurznej podstaty bola v analýze vyzdvihnutá predovšetkým ich úzka špecializácia na vymedzený okruh právnych vzťahov v oblasti insolvenčného konania, čo by si taktiež vyžadovalo nielen ich zvýšené vyťaženie, ale i finančné náklady na ich odbornú prípravu. Podobne aj pri súdnych exekútoroch by takýto presun agendy spôsobil ich neprimerané zaťaženie a potrebnú následnú odbornú prípravu.

Pri analyzovaní kritérií pripravenosti na prevzatie agendy registrácie a zápisov do obchodného registra sa ako najvhodnejší subjekt ukázal notár. Výrazným pozitívom bola aj jeho predchádzajúca skúsenosť pri prvej úprave elektronických služieb obchodného registra (priame prepojenie informačného systému Notárskej komory Slovenskej republiky s obchodným registrom). Notári disponujú technickou ako i odbornou personálnou pripravenosťou na prevzatie agendy súvisiacej so zápismi do obchodného registra. Taktiež možno očakávať kvalitný proklientsky servis pri poskytovaní ďalšej súvisiacej právnej pomoci zapisovaným subjektom, či flexibilitou poskytovaných služieb (časová dostupnosť, možnosť dohodnutia si termínu, e-mailová komunikácia atď.). Uvedené benefity teda zjednodušia podnikateľom prístup k službám a umožnia im, aby vybavili všetky záležitosti týkajúce sa obchodnej spoločnosti u notára v reálnom čase. Notári už v podobnej forme taktiež spolupracujú so súdmi pri vybavovaní nesporevej dedičskej agendy. V prospech zavedenia notárov ako externých registrátorov je skutočnosť, že už v súčasnosti vedú viacero registrov bez zaťaženia štátneho rozpočtu, ako aj dostupnosť registračných služieb v podobe navýšenia počtu registračných miest na 346 s prihliadnutím na existujúcu štruktúru a rozmiestnenie notárskych úradov. Vykonávanie zápisov online a na počkanie notármi by ušetrilo časové a finančné náklady. Umožnenie registrácie notármi by do štátneho rozpočtu prinieslo zisky v podobe zaplateného súdneho poplatku a dani z pridanej hodnoty i príjmu. Benefit možno badať napríklad aj v prípade okamžitej potreby výmeny štatutárneho zástupcu, či pri opravách zapísaných údajov. Rovnako možno identifikovať výrazný pozitívny efekt aj pokiaľ ide o elektronizáciu listín ukladaných do zbierky listín. Notárske úrady majú oveľa vyššiu časovú a personálnu kapacitu na okamžité prevedenie písomnej podoby listín ukladaných do zbierky listín do ich elektronickej podoby ako registrové súdy pri ich súčasnom modeli fungovania. Z podstaty činnosti vykonávanej notárom je konflikt záujmov z povahy veci vylúčený, ak sú podklady na registráciu notárom v pozícii externého registrátora vo forme notárskej zápisnice vypracovanej tým istým notárom (napr. pri spisovaní notárskej zápisnice z valného zhromaždenia a následného bezprostredného vykonania takéhoto zápisu do obchodného registra), alebo ak sú listiny tvoriace podklad pre zápis vypracované advokátom. V zmysle uvedeného sa ako najlepšie riešenie javí, aby mohli byť skutočnosti zapisované externým registrátorom do obchodného registra, ak je podklad týchto skutočností vyhotovený vo forme notárskej zápisnice, alebo sú podklady pre zápis vyhotovené a autorizované elektronickou formou advokátom.

Ako najvhodnejšie riešenie sa v zmysle záverov analýzy javí duálny systém v podobe zachovania registrového súdu a možnosti vykonávania časti agendy týkajúcej sa zápisov do obchodného registra externými registrátormi – notármi. S prípadným zavedením duálneho systému je spätá aj požiadavka na nezvyšovanie finančnej záťaže zapísaných osôb v súvislosti so zmenami v obchodnom registri, predovšetkým v súvislosti s výškou poplatkov spojených s registráciou u externého registrátora.¹⁹ Atraktivita zápisu prostredníctvom notára je v Českej republike²⁰ umocnená i výrazne nižšími poplatkami oproti registrácii súdom.²¹

V prípade uplatnenia duálneho systému v priebehu stretnutí pracovnej skupiny ministerstva navrhovala Notárska komora SR zverenie takejto agendy notárom v prípade, ak je podkladom

19 Analýza subjektov pre externé zápisy do obchodného registra je dostupná na internete:

<<http://www.rokovania.gov.sk/File.aspx/View-DocumentHtml/Mater-Dokum-216978?prefixFile=m>>.

20 Z informácií poskytnutých Ministerstvom spravodlivosti Českej republiky vyplýva, že v období od 1. 5. 2015 do 31. 7. 2017 bolo z celkového počtu zápisov do verejného registra vykonaných 76 % súdmi a 24 % notármi. V prípade prvozápisov však notári vykonali 67 % všetkých zápisov.

21 V zmysle zákona č. 549/1991 Sb. o súdnych poplatkoch v znení pozdejších predpisů je napríklad poplatok za založenie akciové spoločnosti notárom 8 000 Kč, zatiaľ čo pri súde ide o sumu 12 000 Kč. Poplatok za založenie spoločnosti s ručením obmedzeným u notára je 2 700 Kč, v prípade súdu je to 6 000 Kč. Za zmenu či doplnenie zápisu bude výška poplatku 1 000 Kč, pričom na súde pôjde o dvojnásobnú výšku.

na zápis notárska zápisnica v súlade s ustanoveniami Obchodného zákonníka, napríklad zakladateľská zmluva/listina či spoločenská zmluva pri založení spoločnosti alebo osvedčenie o priebehu valného zhromaždenia pri zápise zmien údajov, ku ktorým došlo v dôsledku rozhodnutia valného zhromaždenia. Ako druhý model zverený do právomoci Notárskej komory SR by bol prípad, ak by bol navrhovateľ zastúpený advokátom na základe písomného splnomocnenia.²²

Úvahy ministerstva pri zisťovaní najvhodnejšieho subjektu na vykonávanie zápisov do obchodného registra smerovali predovšetkým k českej ceste, kde možno využiť skúsenosti z pôsobenia notárov v Českej republike. Možno taktiež konštatovať, že aj z pohľadu zahraničných investorov je Slovenská republika vnímaná ako krajina s podobnou právnou kultúrou a právnymi základmi.

V rámci českej právnej úpravy bola výrazná reforma súkromnoprávnej oblasti českého právneho poriadku v ostatnej dobe realizovaná najmä prostredníctvom troch základných kodifikácií, a to českého občianskeho zákonníka, zákona o obchodných korporáciách a českého zákona o medzinárodnom práve. Nová právna úprava zákona o verejných registroch²³ priniesla nový spôsob zápisov skutočností a to umožnením zápisov spoločností do obchodného registra i notárom. Išlo teda o vytvorenie ďalšej alternatívy k zápisom vykonávaným súdmi. Je teda ponechané na rozhodnutí osoby, či si zvolí zápis spoločnosti notárom alebo, i keď budú naplnené podmienky na zápis notárom, sa obráti na súd a tak si určí ďalší prieskum, buď iba formou preskúmania formalít podkladového notárskeho zápisu, poprípade predpokladov na zápis podľa § 13 – 16 zákona o verejných registroch.²⁴ So samotnými zápsmi notárom počítala česká legislatíva už od 1. 1. 2014, a teda prijatia zákona o verejných registroch. Avšak z dôvodu absencie potrebných vykonávacích predpisov ako i z dôvodu nepripravenosti systému bolo reálne možné vykonávať zápis spoločností notárom až od 1. 5. 2015.²⁵

Záver

Úspešná transformácia Obchodného registra, spĺňajúceho štandardy 21. storočia, vyžaduje detailnú legislatívnu prípravu, zmenu procesov a dostupnosť zdrojov pre nový informačný systém. Počas tvorby a prípravy veľkých zmien je nutné pokračovať v progresívnom prístupe k zlepšovaniu súčasného prostredia.

Dostupné materiály týkajúce sa návrhu opatrení obsahujú vybrané odporúčania, ktoré zahŕňajú skrátenie doby zápisu do obchodného registra, ustanovenia elektronickej výmeny dát ako výlučnej formy komunikácie, vyčistenie obchodného registra od nefungujúcich spoločností, zavedenie externého registrátora či zníženie administratívnej záťaže.

Nový informačný systém obchodného registra, podporený novým zákonom o Obchodnom registri, môže zjednodušiť, sprehľadniť a zjednotiť nevyhnutné procesy. Zakladateľ alebo štatutár spoločnosti by mal mať možnosť vykonať všetky potrebné kroky vedúce ku vzniku, zmene a prípadnému výmazu spoločnosti využitím elektronických služieb verejnej správy a Ústredného portálu verejnej správy SR.

Nový systém z dôvodu právnej záväznosti údajov by mal v budúcnosti využívať všetky relevantné referenčné registre. Slovenská republika ako otvorená ekonomika, ktorá usiluje o vstup zahraničných investorov musí sprístupniť infraštruktúru všetkým záujemcom. Funkčnosť služieb obchodného registra vplýva aj na postavenie Slovenskej republiky v prestížnom rebríčku *Doing Business* od Svetovej banky, ktoré by sa prijatím uvedených opatrení mohlo výrazne zlepšiť.

Mgr. Mária Mikulašková
JUDr. Martin Lohazer

22 Analýza subjektov pre externé zápisy do obchodného registra je dostupná na internete:

<<http://www.rokovaniam.gov.sk/File.aspx/View-Documents/Mater-Dokum-216978?prefixFile=m>>.

23 Zákon č. 304/2013 Sb. o verejných rejstříkách právnických a fyzických osob ve znění pozdějších předpisů

24 Dôvodová správa k zákonu o verejných registroch je dostupná na internete: <<https://www.beck-online.cz/bo/chapterview-document.seam?documentId=oz5f6mrqgezv-6mzqgrpwi6q>>.

25 Dostupné na internete: <<http://www.kuceralegal.cz/blog/2016/03/10/zapisy-notarem-do-rejstriku-rychleji-a-levneji/>>.

Zaručená konverzia a advokáti

Cieľom tohto článku je vysvetlenie podstaty zaručenej konverzie, rozdielu medzi autorizáciou dokumentu a zaručenou konverziou a uvedenie podmienok výkonu zaručenej konverzie. V článku poukážeme aj na niektoré praktické problémy spojené s výkonom zaručenej konverzie.

I. Úvod

Problematika zaručenej konverzie nepatrí medzi harmonizované právne úpravy v zmysle nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 910/2014 zo dňa 23. júla 2014 o elektronickej identifikácii a dôveryhodných službách pre elektronické transakcie na vnútornom trhu a o zrušení smernice 1999/93/ES (ďalej len „nariadenie eIDAS“). Právnu úpravu zaručenej konverzie tak nájdeme vo viacerých právnych predpisoch:

zákon 305/2013 Z. z. o elektronickej podobe výkonu pôsobnosti orgánov verejnej moci a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o e-Governmente) (ďalej len „zákon o e-Governmente“),

vyhláška Úradu podpredsedu vlády Slovenskej republiky pre investície a informatizáciu 331/2018 Z. z. o zaručenej konverzii (ďalej len „vyhláška 331/2018 Z. z.“),

S výkonom zaručenej konverzie je však spojená aj problematika kvalifikovaných elektronických podpisov, kvalifikovanej elektronickej časovej pečiatky, mandátnych certifikátov a formátov výstupných dokumentov. Tieto sú upravené v:

1. nariadení eIDAS,
2. zákone 272/2016 Z. z. o dôveryhodných službách pre elektronické transakcie na vnútornom trhu a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších zmien a doplnkov (zákon o dôveryhodných službách) (ďalej len „zákon o dôveryhodných službách“),
3. výnose MF SR 55/2014 o štandardoch pre informačné systémy verejnej správy v znení neskorších zmien a doplnkov (ďalej len „výnos 55/2014 Z. z.“).

II. Čo je zaručená konverzia

Zaručená konverzia je podľa legálnej definície konverzia dokumentov s cieľom zachovania právnych účinkov pôvodného dokumentu a jeho použiteľnosti na právne úkony, pričom zaručená konverzia musí byť vykonaná podľa štvrtej časti zákona o e-Governmente (§ 35 zákona o e-Governmente). Zjednodušene však môžeme povedať, že zaručená konverzia je proces, kedy meníme celý, bežne zmyslami vnímateľný, informačný obsah pôvodného dokumentu do inej podoby s tým, že je dodržaný postup a obmedzenia v zmysle zákona o e-Governmente, pričom neoddeliteľnou prílohou výsledného dokumentu je osvedčovací doložka.

Zákon o e-Governmente pozná tri druhy konverzie:

1. z listinnej do elektronickej podoby (napr. kúpnu zmluvu v písomnej podobe transformujeme do elektronickeho dokumentu na účely katastrálneho konania),
2. z elektronickej do listinnej podoby (napr. rozsudok o rozvode v elektronickej podobe transformujeme do listinnej podoby za účelom jeho odovzdania klientovi),

3. z elektronickej do elektronickej podoby [napr. podľa § 57a písm. a) výnosu 55/2014 Z. z.¹ sa orgánom verejnej moci zasielajú elektronické dokumenty vo formáte Portable Document Format vo verzii A-1 (PDF/A-1) a A-2 (PDF/A-2)]. Ak by došlo v budúcnosti k zmene tohto formátu, bude potrebné vykonať zaručenú konverziu pôvodného elektronického dokumentu do nového elektronického formátu.

III. Čím sa zaručená konverzia líši od autorizácie

Zaručená konverzia je postup, pri ktorom je celý, bežne zmyslami vnímateľný, informačný obsah pôvodného:

- a) elektronického dokumentu transformovaný do novovzniknutého dokumentu v listinnej podobe,
- b) dokumentu v listinnej podobe transformovaný do novovzniknutého elektronického dokumentu,
- c) elektronického dokumentu transformovaný do novovzniknutého elektronického dokumentu.

Autorizácia je vyjadrenie súhlasu s obsahom právneho úkonu a s vykonaním tohto právneho úkonu.

Autorizáciou úkonu sa rozumie vyjadrenie súhlasu s obsahom právneho úkonu a s vykonaním tohto právneho úkonu. V „hmotnom“ svete autorizáciu predstavuje náš vlastnoručný podpis. V elektronickej svete sa autorizácia vykonáva prostredníctvom kvalifikovaného elektronického podpisu alebo kvalifikovanou elektronickej pečatou (§ 23 zákona o e-Governmente). A rovnako ako v „hmotnom“ svete poznáme úradné osvedčenie podpisu, jeho alternatívou v elektronickej svete je spojenie kvalifikovaného elektronického podpisu alebo kvalifikovanej elektronickej pečate s kvalifikovanou elektronickej časovou pečiatkou. Spojenie kvalifikovaného elektronického podpisu a elektronickej časovej pečiatky má význam napríklad v prípade zmlúv o prevode nehnuteľností, kde takýto elektronický podpis s elektronickej pečiatkou nahrádzajú úradne osvedčený vlastnoručný podpis. Kombinácia elektronického podpisu a elektronickej časovej pečiatky je taktiež náležitou zaručenej konverzie.

Autorizácia elektronického dokumentu je analógiou vlastnoručného podpísania písomného dokumentu s tým rozdielom, že všetko prebieha elektronickej. Súhlas s obsahom podania, ktoré chcete odoslať orgánu verejnej moci, uskutočnite prostredníctvom autorizácie elektronického dokumentu, ktorý ste si vyhotovili. Prostredníctvom autorizácie vieme zároveň jednoznačne identifikovať osobu, ktorá dokument elektronickej podpísala.

Zatiaľ čo autorizácia predstavuje vyjadrenie súhlasu s obsahom elektronického dokumentu prostredníctvom jeho podpísania kvalifikovaným elektronickej podpisom alebo kvalifikovanou elektronickej pečatou, zaručená konverzia je odlišný proces, ktorého cieľom je transformácia dokumentov do inej podoby. I napriek tomu, že oba procesy spolu súvisia (napr. advokát autorizuje osvedčovací doložku), je potrebné ich navzájom odlišovať, keďže sa s nimi spájajú rôzne účinky: autorizácia je vyjadrenie súhlasu s obsahom, zatiaľ čo zaručená konverzia je transformácia obsahu pôvodného dokumentu do inej podoby. Advokát pritom zodpovedá za dodržanie podmienok zaručenej konverzie, ale nezodpovedá za pravdivosť alebo úplnosť údajov, ktoré tvoria informačný obsah pôvodného dokumentu (§ 39 ods. 4 zákona o e-Governmente).

IV. Prečo advokát potrebuje zaručenú konverziu

Už v súčasnosti existujú konania, ktoré sú vedené v rýdzo elektronickej podobe:

1. exekučné konanie – § 48 ods. 7 zákona 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučný poriadok) a o zmene a doplnení ďalších zákonov v znení účinnom k 1. 3. 2018,

2. upomínacie konanie – § 4 ods. 1 zákona 307/2016 Z. z. o upomínacom konaní a o doplnení niektorých zákonov v znení účinnom k 1. 3. 2018,

1 ku dňu vyhotovenia tohto článku v elektronickej zbierke zákonov na portáli www.slov-lex.sk je znenie § 57a písm. a) výnosu 55/2014 Z. z. s formátmi A-1 (PDF/A-1) a A-2 (PDF/A-2) viditeľné len v prípade, ak sa zobrazí výnos 55/2014 Z. z. v znení účinnom od 15. novembra 2018. Výnos však bol doplnený o A-1 (PDF/A-1) a A-2 (PDF/A-2), avšak neštandardným spôsobom. Výnos 55/2014 Z. z. bol totiž novelizovaný opatrením a nie neskorším výnosom.

Konsolidované znenie výnosu 55/2014 Z. z. pred účinnosťou poslednej novely, ktorou je opatrenie Úradu podpredsedu vlády Slovenskej republiky pre investície a informatizáciu 311/2018 Z. z., je zverejnené v časti Vykonávacie predpisy/Register opatrení pod číslom 11/2018 (www.slov-lex.sk/chronologicky-register-opatreni/-SK/OP/2018/11/ navštívené 28. 11. 2018)

3. register partnerov verejného sektora – § 5 ods. 2 zákona 315/2016 Z. z. o registri partnerov verejného sektora a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení účinnom k 1. 3. 2018.

V týchto konaniach advokát nemôže komunikovať so súdom inak ako elektronicky. Napríklad, pokiaľ klient disponuje originálom alebo úradne osvedčenou kópiou exekučného titulu v listinnej podobe, nemôže advokát podať návrh na vykonanie exekúcie bez toho, aby disponoval exekučným titulom v elektronickej podobe, ktorý musí byť súčasne výsledkom zaručenej konverzie.

Vo všeobecnosti je zaručenú konverziu potrebné vykonať aj v prípade splnomocnení na zastupovanie klienta (za predpokladu, že splnomocnenie nie je udelené klientom ako pôvodný elektronický dokument), ktoré musí tvoriť prílohu návrhu na začatie konania. Splnomocnenie je jednostranný právny úkon splnomocniteľa (§ 31 Občianskeho zákonníka, § 89 a nasl. CSP), a preto pokiaľ by bolo splnomocnenie vyhotovené ako elektronický dokument, účinky splnomocnenia nadobudne jeho autorizáciou splnomocniteľom (napr. klientom). Autorizácia splnomocnenia advokátom nemá vo vzťahu k vzniku právnych účinkov klientovho splnomocnenia žiadne právne účinky. Advokáti preto nepostupujú správne, ak splnomocnenia od klientov namiesto zaručenej konverzie autorizujú svojím mandátnym certifikátom, pretože vyjadrenie súhlasu s obsahom právneho úkonu udelenia splnomocnenia zo strany klienta pre advokáta (t. j. autorizácia zo strany advokáta) nenahrádza právny úkon udelenia splnomocnenia zo strany klienta (autorizácia zo strany klienta). Ani vo „fyzickom“ svete podpísanie splnomocnenia zo strany advokáta ako osoby, ktorá splnomocnenie prijíma, nemôže nahradiť samotné udelenie splnomocnenia klientom pre advokáta.

Autorizácia splnomocnenia advokátom nemôže vyvolať právne účinky udelenia splnomocnenia klientom.

Medzi ďalšie príklady využitia zaručenej konverzie patrí katastrálne konanie, ktoré je možné viesť iba elektronicky v prípade, ak právny titul (vrátane geometrického plánu a návrhu na vklad/záznam), ktorý má byť podkladom pre zmenu, zápis alebo výmaz práv, je výsledkom zaručenej konverzie.

Zaručenú konverziu je preto nevyhnutné vykonať vždy, ak je potrebné, aby dokument, ktorý je výsledkom zaručenej konverzie, mal zachované právne účinky ako pôvodný dokument. Novovzniknutý dokument zo zaručenej konverzie, ktorý je neoddeliteľne spojený s osvedčovacou doložkou, má rovnaké právne účinky a je použiteľný na právne účely v rovnakom rozsahu ako osvedčená kópia pôvodného dokumentu, ktorého transformáciou vznikol.

Dokument, ktorý je výsledkom zaručenej konverzie, nie je viazaný na osobu, ktorá zaručenú konverziu vykonala. Inak povedané, dokumenty, ktoré sú výsledkom zaručenej konverzie môže použiť akákoľvek tretia osoba odlišná od osoby, ktorá zaručenú konverziu vykonala. Zaručenú konverziu je preto možné poskytovať ako samostatnú službu, pričom však nejde o právnu službu (viď článok IX). Pokiaľ advokát nevie poskytnúť službu zaručenej konverzie, je potrebné odkázať klientov na inú oprávnenú osobu (napr. iný advokát, notár, poštový podnik poskytujúci univerzálnu službu, ak je prevádzkovateľom integrovaného obslužného miesta).

V. Kto je oprávnený na výkon zaručenej konverzie

V súlade s § 35 ods. 3 zákona o e-Governmente môže zaručenú konverziu vykonať len:

- orgán verejnej moci, advokát a notár,
- poštový podnik poskytujúci univerzálnu službu, ak je prevádzkovateľom integrovaného obslužného miesta,
- patentový zástupca, ak nejde o konverziu verejnej listiny, a
- právnická osoba so 100-percentnou majetkovou účasťou štátu, ktorej predmetom podnikania je konsolidácia pohľadávok verejného sektora podľa osobitného predpisu, ak ide o zaručenú konverziu dokumentov týkajúcich sa pohľadávok, ktoré podľa osobitného predpisu nadobudla a ktoré ako poverená osoba podľa osobitného predpisu konsoliduje.

Iné osoby nie sú oprávnené na výkon zaručenej konverzie. V prípade advokátov to znamená, že ani advokátski koncipienti nemôžu vykonať zaručenú konverziu – nesplňajú definíciu advokáta podľa § 2 ods. 1 zákona 586/2003 Z. z. o advokácii a o zmene a doplnení zákona

č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov (ďalej len „ZoA“). Súčasne treba poukázať na to, že výkon zaručenej konverzie nie je právnou službou v zmysle § 1 ods. 2 ZoA (zaručenú konverziu môže robiť aj pošta), ale inou službou podľa § 1 ods. 3 ZoA. Na výkon zaručenej konverzie advokát nedostáva splnomocnenie od klienta a nevzniká tu vzťah klient – advokát. Podľa nášho názoru preto nie je možné v prípade zaručenej konverzie aplikovať § 16 ZoA o zastúpení advokáta.

S otázkou preukazovania oprávnenosti na výkon zaručenej konverzie súvisí aj problematika používania advokátskych mandátnych certifikátov. Mandátny certifikát je kvalifikovaný certifikát pre elektronický podpis, ktorý Slovenská advokátska komora vydáva advokátom (§ 8 zákona o dôveryhodných službách). Prostredníctvom tohto mandátneho certifikátu dochádza k jednoznačnej identifikácii osoby ako advokáta, a teda k preukázaniu jeho oprávnenia na výkon zaručenej konverzie. Z kvalifikovaného certifikátu pre elektronický podpis, ktorý sa nachádza na elektronickom občianskom preukaze (eID) nie je možné zistiť a overiť, či ku dňu vykonania zaručenej konverzie osoba, ktorá zaručenú konverziu vykonala, bola oprávnenou osobou na výkon zaručenej konverzie. Advokáti pri výkone zaručenej konverzie musia používať elektronické advokátske preukazy a mandátne certifikáty k nim vydané.

VI. Obmedzenia pri výkone zaručenej konverzie

Vzhľadom na to, že advokát nesie plnú zodpovednosť za dodržanie zákonnosti pri výkone zaručenej konverzie, je potrebné, aby si bol za každých okolností vedomý obmedzení, ktoré sú spojené so zaručenou konverziou.

Medzi všeobecné obmedzenia môžeme zaradiť nasledujúce prípady:

1. advokát nedisponuje platným mandátnym certifikátom,
2. advokát má pozastavenú činnosť alebo došlo k jeho vyčiarknutiu zo zoznamu advokátov,
3. advokát nedisponuje zariadením, programovým vybavením alebo algoritmom, ktorý spĺňa podmienky uvedené v § 36 ods. 1 zákona o e-Governmente,
4. ak nejde o konverziu z elektronickej do elektronickej podoby, nemožno vykonať zaručenú konverziu elektronického dokumentu, ktorý je audio súborom alebo video súborom.

Obmedzenia pri výkone zaručenej konverzie z listinnej do elektronickej podoby

Podľa § 38 zákona o e-Governmente nemožno vykonať zaručenú konverziu listinného dokumentu v prípade, ak:

1. advokátovi nie je predložený pôvodný listinný dokument v origináli alebo v úradne osvedčenej kópii,
2. podľa osobitných predpisov nie je možné z pôvodného listinného dokumentu vyhotoviť úradne osvedčenú kópiu,
3. by predmetom zaručenej konverzie mal byť dokument v listinnej podobe, ktorého jedinečnosť nie je možné konverziou nahradiť, najmä občiansky preukaz, cestovný doklad, doklad vydaný podľa osobitných predpisov a preukazujúci oprávnenie osoby na výkon činnosti podľa osobitných predpisov, peniaze, cenné papiere, žreb,
4. advokát z predloženého listinného dokumentu nedokáže posúdiť splnenie bezpečnostných záruk pôvodného dokumentu, alebo sú úrovne záruk poskytnutých bezpečnostnými prvkami pôvodného dokumentu kompromitované.

V prípade listinných dokumentov sa bezpečnostné záruky pôvodného dokumentu posudzujú a kontrolujú vizuálne (§ 4 ods. 1 písm. a) vyhlášky 331/2018 Z. z.). Advokát je povinný skontrolovať, či predložený listinný dokument určený na zaručenú konverziu z listinnej do elektronickej podoby:

1. nemá narušenú integritu – advokát je povinný skontrolovať, či sú zachované všetky prvky zabezpečujúce spojenie jednotlivých listov listinného dokumentu a brániace ich oddeleniu od seba alebo zásahu do obsahu listinného dokumentu, napríklad trvalé spojenie mechanickými prostriedkami, ktorých odstránenie spôsobí poškodenie alebo nezmazateľnú

stopu, spojenie páskou alebo inými mechanickými prostriedkami a ochrana listinného dokumentu laminovaním povrchu alebo iným obdobným spôsobom,

2. či disponuje prvkami osvedčujúcimi pravosť pôvodného listinného dokumentu – takýmito prvkami sa rozumejú jedinečné prvky, ktoré sú s listinným dokumentom trvalo spojené alebo predstavujú spôsob jeho vyhotovenia, napríklad vodoznak, reliéfná tlač, embosovanie, pečať, ochranný vzor, optický variabilný prvok, ochranná známka, ochranná fólia alebo nálepka,
3. umožňuje identifikovať osobu, ktorá pôvodný dokument podpísala alebo autorizovala podľa zákona – identifikačnými znakmi sa rozumie podpis, meno, priezvisko, funkcia alebo pečiatka tejto osoby, alebo iný obdobný prvok, alebo kombinácia týchto prvkov, ktoré sú súčasťou pôvodného dokumentu a z ktorých je určiteľná, ak je to možné jednoznačne, identifikácia tejto osoby. Pokiaľ nie je možné jednoznačne identifikovať osobu, ktorá pôvodný dokument podpísala alebo autorizovala podľa zákona, nebráni to vykonaniu zaručenej konverzie, pokiaľ sú predchádzajúce dve podmienky splnené.

Obmedzenia pri výkone zaručenej konverzie z elektronickej do listinnej podoby

Advokát pri výkone zaručenej konverzie pôvodného dokumentu v elektronickej podobe do listinnej podoby musí mať k dispozícii technické a programové prostriedky a algoritmy, ktoré umožňujú skontrolovať bezpečnostné prvky pôvodného elektronického dokumentu. Príkladom takýchto technických a programových prostriedkov a algoritmov je napríklad služba ústredného portálu verejnej správy slovensko.sk s názvom *Služba overenia kvalifikovaného elektronického podpisu (KEP)* (dostupná tu: <https://www.slovensko.sk/sk/e-služby/služba-overenia-zep>), ktorá umožňuje overiť autorizáciu pôvodného elektronického dokumentu.

Posudzovanie úrovne záruk poskytnutých bezpečnostnými prvkami pri elektronických dokumentoch znamená:

1. overenie integrity pôvodného dokumentu – či nedošlo k modifikácii obsahu elektronického dokumentu alebo modifikácie poradia zoskupenia elektronického dokumentu skladajúceho sa z viacerých elektronických dokumentov jedného formátu alebo viacerých formátov, napríklad autorizácia
2. overiť osvedčenie pravosti pôvodného dokumentu – či elektronický dokument obsahuje jedinečné prvky, ktoré v procese validácie zabezpečia pozitívny výsledok len použitím tohto elektronického dokumentu alebo predstavujú spôsob jeho vyhotovenia, napríklad autorizácia,
3. zistiť identifikáciu osoby v rozsahu meno, priezvisko, funkcia, oprávnenie osoby uvedené v prostriedku autorizácie (napr. v mandátnom certifikáte), alebo inom obdobnom prvku, ktorý je súčasťou pôvodného dokumentu a z ktorého je určiteľná identifikácia tejto osoby.

Spoločne pre výkon zaručenej konverzie z listinnej do elektronickej ako aj z elektronickej do listinnej podoby platí, že pri posudzovaní úrovne bezpečnostných záruk sa posudzujú všetky bezpečnostné prvky, o ktorých má žiadateľ vedomosť a ktoré identifikovala osoba vykonávajúca konverziu.

VII. Zachovanie informačného obsahu

Jednou z podmienok na vykonanie zaručenej konverzie je aj zachovanie informačného obsahu pôvodného dokumentu do takej miery, že spätnou transformáciou novovzniknutého dokumentu vznikne dokument, ktorý má rovnaký informačný obsah ako pôvodný dokument (§ 36 ods. 1 písm. a) zákona o e-Governmente v spojení s § 2 písm. d) vyhlášky 331/2018 Z. z.).

Podľa § 2 vyhlášky 331/2018 Z. z. rozoznávame obligatórne a fakultatívne prvky informačného obsahu pôvodného dokumentu.

Za obligatórne prvky informačného obsahu pôvodného dokumentu v zmysle § 2 ods písm. a) a až c) vyhlášky 331/2018 Z. z. považujeme:

- a) obsah, ktorý je predmetom pôvodného dokumentu vo forme textovej alebo grafickej informácie,
- b) členenie a štruktúra pôvodného dokumentu, najmä štruktúra nadpisov a zoznamov, oddelenie odsekov, umiestnenie obrázkov alebo usporiadanie obsahu do tabuľky,
- c) podpis a odtlačok úradnej pečiatky.

Fakultatívne prvky predstavujú informačný obsah pôvodného dokumentu len vtedy, ak označí osoba, ktorá žiada o vykonanie zaručenej konverzie (§ 2 písm. d) vyhlášky 331/2018 Z. z.).

Fakultatívnymi prvkami informačného obsahu sa rozumejú:

- a) počet strán pôvodného dokumentu a umiestnenie obsahu na týchto stranách,
- b) čiarový kód, QR kód alebo obdobný prvok s osobitným významom, ak je technicky uskutočniteľné zachovanie ich funkcie v novovzniknutom dokumente,
- c) rozoznatelnosť obsahu, najmä veľkosť písma, vizuálne smerovanie písma a grafické rozlíšenie,
- d) pri elektronických dokumentoch metaúdaje dokumentu, ktoré sú textovo zobraziteľné v programových prostriedkoch osoby oprávnenej vykonávajúcej konverziu.

V rámci informačného obsahu pôvodného dokumentu sú bezpečnostnými prvkami len podpis a odtlačok úradnej pečiatky a metaúdaje pôvodného elektronického dokumentu (§ 4 ods. 2 vyhlášky 331/2018 Z. z.).

V tejto súvislosti sa často objavuje otázka, či je potrebné skenovať aj prázdne strany pôvodného listinného dokumentu. Keďže počet strán a umiestnenie obsahu na týchto stranách sa za informačný obsah považuje *len v prípade*, ak ich označí žiadateľ o výkon zaručenej konverzie, bude v zásade osoba vykonávajúca zaručenú konverziu povinná preniesť obsah pôvodného dokumentu bez ohľadu na počet strán a umiestnenie obsahu na týchto stranách. To znamená, že bez toho, aby žiadateľ výslovne uviedol, že počet strán pôvodného dokumentu a umiestnenie obsahu na týchto stranách považuje za informačný obsah pôvodného dokumentu, advokát nemusí skenovať prázdne strany. Zároveň uvedenie počtu strán pôvodného dokumentu a umiestnenie obsahu na týchto stranách nepredstavuje bezpečnostný prvok potvrdzujúci zabezpečenie integrity pôvodného dokumentu a osvedčenia pravosti pôvodného dokumentu podľa § 4 ods. 1 vyhlášky 331/2018 Z. z..

VIII. Postup pre výkon zaručenej konverzie

Zaručená konverzia z listinnej do elektronickej podoby

Podrobný postup zaručenej konverzie dokumentov z listinnej podoby do elektronickej je opísaný v § 36 ods. 3 zákona o e-Governmente a § 6 vyhlášky 331/2018 Z. z..

Proces zaručenej konverzie dokumentov z listinnej podoby do elektronickej pozostáva z piatich krokov:

1. posúdenie úrovne záruk poskytnutých bezpečnostnými prvkami pôvodného dokumentu v zmysle § 4 ods. 1 písm. a) vyhlášky 331/2018 Z. z. (viď aj čl. IV Obmedzenia pri výkone zaručenej konverzie),
2. transformácia pôvodného dokumentu v listinnej podobe na elektronický dokument – táto transformácia sa štandardne vykonáva skenovaním listinného dokumentu do formátu PDF/A-1 alebo PDF/A-2,²
3. vytvorenie osvedčovacej doložky vo forme elektronického dokumentu – obsah osvedčovacej je podrobne špecifikovaný prílohe č. 3 vyhlášky 331/2018 Z. z. Forma osvedčovacej doložky sa zverejňuje ako elektronický formulár na slovensko.sk. Je potrebné, aby sa pre výkon zaručenej konverzie používal softvér, ktorý aktualizuje formuláre osvedčovacích doložiek. Napríklad program ZAKO, ktorý mnohí advokáti využívali na zaručenú konverziu dokumentov z listinnej do elektronickej podoby, už nemá aktualizované osvedčovacie doložky z dôvodu ukončenia podpory tohto programu zo strany jeho výrobcu,
4. autorizácia osvedčovacej doložky, jej spojenie s novovzniknutým elektronickým dokumentom a pripojenie časovej pečiatky – na tieto úkony musí mať advokát k dispozícii platný mandátny certifikát a zakúpenú službu časových pečiatok,

2 Op. cit. 1

5. vytvorenie záznamu o vykonanej zaručenej konverzii – podrobnosti o obsahu evidencie záznamov o konverzii a o forme tejto evidencie sú uvedené v § 39 ods. 5 zákona o e-Governmente a v § 8 v spojení s prílohou č. 3 vyhlášky 331/2018 Z. z. Záznam o konverzii je elektronický dokument vyplnený v podobe elektronického formulára. Aplikácia na zaručenú konverziu by mala byť schopná vyhotovovať záznamy o zaručenej konverzii automatizovaným spôsobom,
6. technický opis dátovej štruktúry evidencie záznamov o konverzii sa zverejňuje na webovom sídle Ministerstva financií SR.

S vytváraním záznamov o vykonanej zaručenej konverzii sa spája aj otázka centrálnej evidencie záznamov o vykonanej zaručenej konverzii (§ 39 ods. 6 zákona o e-Governmente). Táto služba mala byť najprv spustená 1. januára 2017, no v súčasnosti je jej spustenie posunuté najneskôr na 1. júl 2019 (§ 60d zákona o e-Governmente).

Vzhľadom na to, že v súčasnosti neexistuje centrálna evidencia o vykonanej zaručenej konverzii, záznamy sa vyhotovujú a vedú lokálne na každom počítači zvlášť. S tým sú spojené aj mnohé praktické problémy. Asi najpálčivejším je potreba vytvárania pravidelných záloh operačného systému, v ktorom budú zahrnuté aj zálohy softvéru pre výkon zaručenej konverzie. V opačnom prípade hrozí, že ak dôjde k reінstalácii operačného systému alebo softvéru na výkon zaručenej konverzie, prípadne k zakúpeniu nového počítača a s tým spojenej migrácii dát, advokát sa nebude vedieť dostať k evidencii svojich záznamov o vykonanej zaručenej konverzii.

Druhým problémom je možná duplicita evidenčného čísla záznamu o zaručenej konverzii. V rámci evidencie záznamov o konverzii je evidenčné číslo záznamu o zaručenej konverzii len jedným z údajov tejto evidencie. Aj v prípade, ak by došlo k duplicite evidenčného čísla záznamu o zaručenej konverzii, na základe ostatných údajov z evidencie záznamov o konverzii bude vždy možné identifikovať údaje dokumentu a údaje, ktoré sa spájali so zaručenou konverziou tohto dokumentu.

Zaručená konverzia z elektronickej do listinnej podoby

Postup vykonania zaručenej konverzie dokumentov z elektronickej do listinnej podoby je opísaný v § 36 ods. 2 zákona o e-Governmente. Na to nadväzuje úprava osvedčovacej doložky, ktorá je uvedená v § 5 v spojení s prílohou č. 1 vyhlášky 331/2018 Z. z.

Proces zaručenej konverzie dokumentov z elektronickej do listinnej podoby sa skladá zo šiestich krokov:

1. Kontrola integrity pôvodného elektronického dokumentu – (viď čl. IV Obmedzenia pri výkone zaručenej konverzie z elektronickej do listinnej podoby).
2. Overenie platnosti autorizácie, ak bol pôvodný elektronický dokument autorizovaný – overením platnosti autorizácie znamená zistenie, či pôvodný elektronický dokument je podpísaný platným kvalifikovaným elektronickým podpisom. Výsledok overenia sa následne prenesie do údajov zaznamenaných v osvedčovacej doložke. Výsledok overenia platnosti autorizácie môže byť trojaký:
 - a) platná autorizácia,
 - b) neplatná autorizácia,
 - c) nemožno overiť.

V návrhu Metodického usmernenia na vykonávanie zaručenej konverzie³ (ďalej len „Metodické usmernenie“) sa uvádza, že informácia o neplatnosti autorizácie alebo nemožnosti jej overenia nie je prekážkou na vykonanie zaručenej konverzie. Advokát je však povinný upozorniť žiadateľa o konverziu, že výsledok autorizácie „neplatná“ alebo „nemožno overiť“ môže mať vplyv na (ne)použiteľnosť listinného dokumentu, ktorý bude výsledkom takejto zaručenej konverzie. Použiteľnosť listinného dokumentu, ktorému predchádzalo overenie autorizácie elektronického dokumentu s výsledkom autorizácie „neplatná“ alebo „nemožno overiť“, neposudzuje osoba, ktorá konverziu vykonala (teda advokát), ale osoba, ktorá bude konvertovaný dokument vyhodnocovať alebo spracovávať.

Pôvodný elektronický dokument môže obsahovať viacero autorizácií, pričom neplatnosť jednej z autorizácií nemusí automaticky vylúčiť zachovanie právnych účinkov pôvodného elektronického dokumentu konvertovaného do listinnej podoby, a to najmä v prípade, ak osoba vyhodnocujúca obsah dokumentu (t. j. osoba iná ako advokát vykonávajúci

3 Metodické usmernenie na vykonávanie zaručenej konverzie (návrh), Pracovná verzia – aktuálne k 11. 4. 2017, Úrad podpredsedu vlády SR pre investície a informatizáciu, dostupné na www.vice-premier.gov.sk/wp-content/uploads/2017/02/-Metodicke-usmernenie-k-zarucenej-konverzii-aktualne-k-11.04.2017.pdf (stav k 2. 8. 2018), str. 11

zaručenú konverziu, ktorý v zmysle § 39 ods. 4 zákona o e-Governmente nezodpovedá za pravdivosť alebo úplnosť údajov, ktoré tvoria informačný obsah pôvodného dokumentu) má za to, že časová súslednosť autorizácií jednotlivých osôb ako aj autorizácie samotné zodpovedajú obsahu dokumentu, ktorý bol nim autorizovaný.

Nesmieme zabudnúť, že neplatnosť autorizácie alebo jej nemožnosť overenia sa nerovná absencii autorizácie. Zaručenú konverziu môžeme vykonať aj v prípade, ak pôvodný elektronický dokument nie je autorizovaný. Ak pôvodný elektronický dokument neobsahuje autorizáciu alebo k nemu nie je pripojená časová pečiatka, táto skutočnosť sa uvedie slovné v osvedčovacej doložke (porovnaj prílohu č. 1 vyhlášky 331/2018 Z. z.).

Ako sme už uviedli v predchádzajúcich odsekoch, pokiaľ je elektronický dokument autorizovaný, advokát je povinný overiť platnosť autorizácie. Niektoré softvérové riešenia, ktoré sú už dnes dostupné, ponúkajú možnosť automatického overenia autorizácie elektronického dokumentu (napr. D.Convert od spoločnosti DITEC, a. s., alebo podpisuj.sk od spoločnosti Archimedes, s. r. o.). To v praxi znamená, že program na zaručenú konverziu zistí, či dokáže sám vyhodnotiť autorizáciu elektronického dokumentu a pokiaľ áno, výsledok overenia zobrazí užívateľovi. Pokiaľ z nejakej príčiny nevie overiť autorizáciu, ponúkne užívateľovi možnosť manuálneho overenia autorizácie.

V súvislosti s automatickým overovaním autorizácie elektronického dokumentu vzniká otázka unesenia dôkazného bremena v prípade, ak by došlo k sporu o tom: (i.) či advokát vykonal overenie autorizácie a (ii.) aký bol výsledok overenia. Podľa nášho názoru by advokát mal disponovať záznamom (tzv. „logom“), ktorý pod jedinečným číslom bude evidovať čas, kedy sa autorizácia overovala a jej výsledok. Väčšina softvérov na zaručenú konverziu, a to aj vrátane spomínaného D.Convertu, vykonávajú automatické overovanie autorizácie elektronického dokumentu tak, že si túto informáciu zistia prostredníctvom poskytovateľa dôveryhodných služieb (napr. prostredníctvom První certifikační autorita, a. s. (I.CA)), pričom užívateľovi zobrazia len výsledok overenia bez súčasného vytvorenia akéhokoľvek záznamu o tom, že takéto overenie sa uskutočnilo. Advokát bude mať k dispozícii výsledok overenia autorizácie, no nevie preukázať, že overenie autorizácie skutočne vykonal a od koho získal informáciu o stave autorizácie elektronického podpisu. V prípade manuálneho overovania autorizácie je situácia jednoduchšia, pretože Služba overenia kvalifikovaného elektronického podpisu (KEP) dostupná na <https://www.slovensko.sk/sk/e-služby/služba-overenia-zep> umožňuje vyhotoviť si aspoň snímku obrazovky (tzv. screenshot) s výsledkom overenia.

Dovolíme si tvrdiť, že pokiaľ nebude tvorba logov pri automatickom overovaní autorizácie súčasťou záznamov, ktoré sa budú v programe na zaručenú konverziu automaticky vytvárať a uchovávať, mali by advokáti overovať autorizáciu len manuálne s tým, že si vyhotovia snímku obrazovky s výsledkom overenia autorizácie. Alternatívou k tomuto postupu je, aby advokát kontaktoval dodávateľa softvéru pre výkon zaručenej konverzie a zistil, od koho softvér získava údaje o zaručenej konverzii. Pokiaľ v budúcnosti nastane spor ohľadom overenia autorizácie, prichádza do úvahy vyžiadanie si záznamu od tretej osoby o výsledku overenia (takouto treťou osobou je napr. I.CA) na základe spárovania dátumu, času a overovaného elektronického dokumentu. Tieto záznamy sa štandardne uchovávajú pod dobu desiatich rokov.

3. Overenie platnosti časovej pečiatky, ak bola k pôvodnému elektronickému dokumentu pripojená časová pečiatka – v prípade overovania platnosti časovej pečiatky platia rovnaké závery, ako v ods. 1 týkajúcom sa overovania autorizácie. Časová pečiatka potvrdzuje, že v čase vyhotovenia časovej pečiatky existovala autorizácia elektronického dokumentu.
4. Transformovanie pôvodného elektronického dokumentu na dokument v listinnej podobe – transformáciou rozumieme vytlačenie pôvodného elektronického dokumentu bez akýchkoľvek úprav alebo zmien.
5. Vytvorenie osvedčovacej doložky v listinnej podobe – osvedčovacia doložka musí obsahovať údaje v zmysle § 5 vyhlášky 331/2018 Z. z. a súčasne musí byť v aktuálne účinnej forme. Po jej vytlačení musí advokát osvedčovaciu doložku vlastnoručne podpísať.
6. Trvalé spojenie osvedčovacej doložky s novovzniknutým dokumentom v listinnej podobe – v zmysle § 5 ods. 3 vyhlášky 331/2018 Z. z. musí byť osvedčovacia doložka trvalo spojená s novovzniknutým listinným dokumentom mechanickými prostriedkami, ktorých

odstránenie spôsobí poškodenie alebo nezmazateľnú stopu na tomto dokumente alebo jeho osvedčovacej doložke. Je na advokátoch, akú metódu spojenia osvedčovacej doložky s novovzniknutým dokumentom zvolia. Advokátom môžeme odporúčať využitie kancelárskych nitovačiek, ktoré prostredníctvom nitov spoja pevne oba dokumenty, prípadne prostredníctvom šnúrky zviazať oba dokumenty, pričom sa konce šnúrok prelepia nálepkou, ktorú advokát podpíše tak, aby jeho podpis presiahol nálepku a zasiahol aj list zošitého papiera.

7. Vytvorenie záznamu o vykonanej zaručenej konverzii – tu platia tie isté závery, ktoré sme uviedli v bode 5. odseku o zaručenej konverzii z listinnej do elektronickej podoby.

VIII. Odmena za výkon zaručenej konverzie

V rámci diskusií na tému zaručenej konverzie sme sa stretli s rôznorodosťou prístupu k stanoveniu výšky náhrad za výkon zaručenej konverzie. Niektorí advokáti si účtujú paušálne sumy vo výške 3 eur až 5 eur, iní si zasa účtujú náhradu podľa počtu strán na základe dohodnutej sumy za jednu stranu či podľa času stráveného vykonaním zaručenej konverzie.

Ani jeden z vyššie uvedených spôsobov nie je správny. Zaručená konverzia nie je právnou službou v zmysle vyhlášky 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb. A pretože nejde o právnú službu, advokáti si nemôžu s klientmi dohodnúť za výkon zaručenej konverzie hodinovú alebo paušálnu odmenu.

Úprava odmeňovania za výkon zaručenej konverzie je komplexne upravená v Sadzobníku úhrad za zaručenú konverziu, ktorý tvorí prílohu vyhlášky č. 331/2018 Z. z..

Aktuálne nastavenie výšky úhrad dáva do nevýhody advokátov, ktorí sú platiteľmi dane z pridanej hodnoty. Sumy uvedené v sadzobníku sú uvedené vrátane dane z pridanej hodnoty, ak osoba vykonávajúca konverziu je platiteľom tejto dane. Advokáti, ktorí nie sú platiteľmi dane z pridanej hodnoty, tak majú v zásade o 20 % vyššiu odmenu za výkon zaručenej konverzie.

Vzhľadom na to, že odmena za výkon zaručenej konverzie nie je vysoká, nepredpokladáme, že tento rozdiel bude predstavovať zásadnú stratu na strane platcov DPH. V praxi sa často stretávame s tým, že advokáti nebudú účtovať klientom samostatne odmenu za zaručenú konverziu a za právne služby, ale službu zaručenej konverzie zahrnú ako bezplatnú službu v rámci poskytovania právnych služieb.

IX. Záver

Zaručená konverzia predstavuje nový a užitočný nástroj pri elektronizácii výkonu advokácie, s ktorým je potrebné sa naučiť pracovať. Je v záujme samotných advokátov, aby ju v praxi využívali, pretože ňou spájajú dva svety: hmotný – listinný a nehmotný – elektronický. Advokáti tak prostredníctvom zaručenej konverzie majú príležitosť priniesť klientom pridanú hodnotu vo svete právnych služieb, ktorý sa nezadržateľne presúva do sveta informačných technológií, no ktorý ešte stále celkom neopustil potrebu zobrazovať informácie aj prostredníctvom papiera. Veríme, že informácie uvedené v tomto článku pomohli objasniť význam, zmysel a rozdiel zaručenej konverzie a budú užitočnou pomôckou pri výkone zaručenej konverzie

JUDr. Martin Friedrich

člen pracovnej skupiny pre elektronizáciu výkonu advokácie

Kódex správania SAK schválený Úradom na ochranu osobných údajov SR

Dňa 4. decembra 2018 Úrad na ochranu osobných údajov SR (ďalej len „Úrad“) schválil kódex správania SAK podľa čl. 40 všeobecného nariadenia o ochrane údajov (tzv. GDPR). Ide o historicky prvý kódex správania v oblasti ochrany osobných údajov schválený na Slovensku a zároveň o jeden z prvých kódexov správania schválených v režime nového GDPR v rámci Európskej únie. Rád by som v tomto príspevku odpovedal na najčastejšie otázky advokátov a verejnosti týkajúce sa kódexu správania SAK.

Prečo sme sa rozhodli prijať kódex správania?

Kódexy správania podľa čl. 40 GDPR sú nástroje na spresnenie uplatňovania požiadaviek GDPR v konkrétnom sektore, v tomto prípade sektoru advokácie. Vďaka kódexu správania by malo všeobecné a rámcové znenie GDPR nadobudnúť pre advokátov ako prevádzkovateľov, na ktorých sa GDPR vzťahuje, oveľa konkrétnejší a presnejší charakter a to v súvislosti s konkrétnymi praktickými otázkami, ako je napr. záväzok mlčanlivosti advokáta. Advokáti by tak mali vďaka kódexu správania vedieť zabezpečiť svoj súlad s GDPR jednoduchšie, presnejšie a jednotnejšie a klienti, prípadne iné fyzické osoby, by vďaka kódexu správania mali dostať lepší obraz o tom, ako advokáti spracúvajú osobné údaje pri výkone povolania, ale aj mimo neho.

Je kódex správania právne záväzný?

Zjednodušene povedané – áno. Ako ukázala aj diskusia v rámci pracovnej skupiny pre verejné právo, nie je úplne jednoduché odpovedať na otázku, čo predstavuje kódex správania po právnej stránke. Podmienkou na schválenie kódexu podľa § 85 ods. 4 písm. d) Zákona o ochrane osobných údajov však bolo preukázanie „postupu združenia (SAK), ktorým sa člen združenia (advokát) zaväzuje dodržiavať schválený kódex správania“. Úradu sme sa snažili vysvetliť, že tento postup spočíva v zákonnej právomoci SAK prijímať pre advokátov záväzné stavovské predpisy. Kódex správania bol prijatý uznesením predsedníctva SAK. Pre advokátov a pre SAK je teda kódex správania právne záväzný ako stavovský predpis SAK. Kódex však zámerne nie je formulovaný tak, aby predstavoval pre advokátov dodatočné povinnosti nad rámec GDPR. V skutočnosti drvivá väčšina textu kódexu len upresňuje pravidlá GDPR, ktoré sa na advokátov aj tak vzťahujú. Ak majú ustanovenia kódexu charakter priamej povinnosti, sú podčiarknuté.¹

Aké najdôležitejšie otázky vyjasňuje kódex správania?

Kódex pomáha vyjasňovať niekoľko interpretačne problematických otázok týkajúcich sa advokátov a GDPR. K týmto otázkam sa uskutočnila na úrovni predsedníctva, pracovných skupín, v rámci došlých pripomienok ku kódexu, v rámci vzdelávacích aktivít SAK a v rámci konania pred Úradom veľmi obsiahla diskusia. Navyše, zapojili sme sa aj do komparatívnej analýzy na úrovni CCBE (ďalej len „Analýza CCBE“), vďaka čomu sme pri príprave kódexu mohli vychádzať aj z názorov iných európskych advokátskych komôr na podobné otázky.² Analýza CCBE ukázala,

1 Tieto sú súhrnne vysvetlené v poslednej časti tohto príspevku.

2 Zapojené komory (19): Rakúsko, Česká republika, Estónsko, Fínsko, Francúzsko, Nemecko, Maďarsko, Írsko, Taliansko, Lichtenštajnsko, Luxemburg, Holandsko, Nórsko, Slovenská republika, Slovinsko, Švédsko, Anglicko a Wales, Škótsko.

3 Naopak, najväčšia zhoda medzi európskymi advokátskymi komorami sa týkala záverov, že:

(i) väčšina advokátskych kancelárií nemá povinnosť vymenovať zodpovednú osobu;

(ii) v prípade poradenstva v oblasti ochrany osobných údajov a poskytovania služieb zodpovednej osoby tomu istému klientovi existuje vysoké riziko konfliktu záujmov;

(iii) je potrebné ďalej usmerňovať advokátov na úrovni komôr stanoviskami, kódexami alebo usmerneniami v oblasti ochrany osobných údajov.

4 Neznamená to, že kódex správania bol pripravený „podľa“ Analýzy CCBE, pretože kódex správania bol pripravený ešte pred dokončením Analýzy CCBE. Skôr sa ukázalo, že náš prístup mal jednoducho najbližšie k odpovediam nemeckých a rakúskych advokátskych komôr (a prekvapivo sa odlišoval napr. od odpovedí Českej advokátskej komory).

5 Viď decembrové vydanie Bulletinu SAK z roku 2017.

6 § 18 ods. 6 zákona o advokácii:
„Advokát spracúva osobné údaje klientov a iných fyzických osôb v rozsahu nevyhnutnom na účely výkonu advokácie v súlade s týmto zákonom a s osobitným predpisom (pozn.: GDPR).“

že ani medzi európskymi advokátskymi komorami neexistoval úplne jednotný výklad ustanovení GDPR vo vzťahu k advokátskemu povolaniu.³ V konečnom dôsledku je možné povedať, že kódex správania SAK sa podobá skôr nemecko-rakúskemu prístupu k ochrane osobných údajov.⁴ Vďaka tomu, že SAK je prvým členom CCBE so schváleným kódexom podľa GDPR je možné, že náš prístup posluží ako určitý námet aj pre iné komory. Nižšie sa pokúsím vybrať tie najdôležitejšie otázky, ktoré kódex vyjasňuje a zároveň vysvetlíť (tam kde je to relevantné vzhľadom na Analýzu CCBE), kde sa názorovo nachádzame v Európe.

Advokát ako prevádzkovateľ

Kódex sa nevyhnutne musel vyjadriť k otázke, či advokát pri výkone povolania je v postavení prevádzkovateľa alebo sprostredkovateľa. Prevažujúce názory v prospech postavenia advokáta ako prevádzkovateľa som sa snažil zhrnúť v príspevku „Postavenie advokáta podľa GDPR“ už na začiatku prípravy kódexu.⁵ Zároveň ide o aj o prevažujúci názor podľa Analýzy CCBE, pričom však mnohé európske advokátske komory dodávajú, že tomu tak nemusí byť vždy a že nie je vyhlásené, aby advokát nemohol konať aj ako sprostredkovateľ. Z týchto dôvodov, kódex správania SAK v bode 2.1 vysvetľuje, že advokát je spracúvaním osobných údajov pri výkone advokátskeho povolania *typicky* v postavení prevádzkovateľa. Prakticky to znamená, že advokáti nemusia so svojimi klientmi uzatvárať zmluvy o spracúvaní osobných údajov podľa čl. 28 GDPR z dôvodu poskytovania právnych služieb.

Združenia advokátov – spoloční prevádzkovatelia

Advokáti vykonávajúci advokáciu v združení podľa § 13 Zákona o advokácii sú podľa bodu 2.3 kódexu správania spoločnými prevádzkovateľmi podľa čl. 26 GDPR, ktorý vyžaduje, aby medzi sebou uzatvorili zmluvu, v ktorej transparentne určia svoje príslušné zodpovednosti za plnenie povinností podľa GDPR, najmä pokiaľ ide o (i) vykonávanie práv dotknutej osoby, (ii) povinnosti poskytovať informácie uvedené v článkoch 13 a 14 GDPR; (iii) kontaktné miesto pre dotknutú osobu; (iv) príslušné úlohy spoločných prevádzkovateľov a ich vzťahy voči dotknutým osobám, pričom základné časti dohody sa poskytnú dotknutým osobám (viď príloha č. 2 kódexu správania). Podľa bodu 2.5 kódexu správania môžu byť spoločnými prevádzkovateľmi (ale nemusia) aj členovia skupín, do ktorých patria najmä medzinárodné kancelárie.

Vymedzenie typických účelov spracúvania

Kódex správania vymedzuje v bode 3.2 typické účely spracúvania, ku ktorým dochádza zo strany advokátov. Každý advokát je oprávnený vymedziť účely aj iným spôsobom, nakoľko ustanovenia týkajúce sa účelov majú skôr odporúčací a zjednocovací charakter. Schválenie znenia kódexu zo strany Úradu – veríme – podporuje názorovú školu, ktorá oponuje tzv. atomizácii účelov, t. j. rozdeľovaniu účelov na príliš drobné a prakticky neuchopiteľné časti (ako napr. rozlišovanie medzi „účelmi“ odvodov do sociálnej a zdravotnej poisťovne ak je jasné, že ten istý pracovnoprávny účel spracúvania).

Právny základ spracúvania osobných údajov na účely výkonu povolania

Názory na túto otázku sú azda najviac líšili medzi jednotlivými krajinami v rámci Analýzy CCBE, avšak medzi opakujúcimi sa právnymi základmi sa objavujú plnenie zmluvy, zákonná povinnosť a oprávnené záujmy. V režime predchádzajúceho zákona č. 122/2013 Z. z. nebola táto otázka problematická, nakoľko prostredníctvom § 9 ods. 1 a § 10 ods. 1 a 2 daného zákona bol právnym základom „zákon o advokácii“, resp. plnenie úloh, oprávnení a povinností podľa neho. Tento režim má historicky najbližšie k dnešnému čl. 6 ods. 1 písm. c) GDPR, t. j. splnenie zákonnej povinnosti a to najmä vo vzťahu k § 18 ods. 6 Zákona o advokácii.⁶ Avšak, ako aj odznelo v konaní pred Úradom, tento právny základ je aktuálne vnímaný veľmi restriktívne a nezahŕňa „oprávnenie“ spracúvať osobné údaje vyplývajúce zo zákona. Ide však o veľmi problematický výklad, ak by sme nemohli považovať každý osobitný zákon, ktorý hovorí, že určitá osoba „môže“ spracúvať osobné údaje za právny základ podľa čl. 6 ods. 1 písm. c) GDPR (s poukazom na čl. 6 ods. 3 GDPR) v situácii, kedy evidentne „musí“ splniť určitú povinnosť v rámci ktorej môže dochádzať k spracúvaniu osobných údajov. Daný výklad totižto núti pre-

vádzkovateľov vykonávať posúdenie prevahy oprávnených záujmov nad záujmami a základnými právami a slobodami fyzických osôb v prípadoch, kedy je dopredu evidentné, že záverom bude, že k spracúvaniu osobných údajov jednoducho musí a bude dochádzať a zároveň otvára dvere možnosti dotknutých osôb namietať podľa čl. 21 GDPR. V tomto smere sme si veľmi dobre uvedomovali, že nejde len o sektor advokácie ale o celý rad ďalších osobitných právnych predpisov, ktorých tento výkladový problém aktuálne trápi. Zvolili sme preto prístup, ktorý podporil súčasné používanie viacerých právnych základov súčasne a medzi „primárne“ právne základy pri účele výkonu povolania sme navrhli splnenie zákonnej povinnosti, plnenie zmluvy a oprávnené záujmy, pričom podľa bodu 3. 1. 4 kódexu druhá veta: „Ak má účel viacero možných právnych základov, advokát je oprávnený spoľahnúť sa na ktorýkoľvek z nich a prispôbiť mu splnenie všetkých súvisiacich povinností podľa GDPR.“ Tento prístup sleduje zachovanie národného režimu zákonnej povinnosti, ale zároveň umožňuje advokátom spoliehať sa aj na iný právny základ v súlade s prevažujúcim prístupom na európskej úrovni.

Odmietnutie žiadosti o prístup k osobnými údajom

Právo na prístup k osobným údajom podľa čl. 15 GDPR a povinnosť advokáta zachovávať mlčanlivosť podľa § 23 Zákona o advokácii sú pravdepodobne najväčšími „trecími“ plochami medzi GDPR a povinnosťami advokáta, ktoré môžu smerovať priamo proti sebe. Na túto skutočnosť reaguje okrem čl. 15 ods. 4 GDPR a § 18 ods. 8 Zákona o advokácii⁷ aj niekoľko veľmi dôležitých a špecifických ustanovení kódexu správania. Snažili sme sa v tomto prípade prispôbiť právo na prístup povinnosti advokáta zachovávať mlčanlivosť a nie naopak. Na účely tohto príspevku postačí konštatovať, že kódex správania za určitých okolností umožňuje advokátom odmietnuť žiadosť o prístup podľa čl. 15 GDPR, ak by tým mohla byť porušená povinnosť zachovávať mlčanlivosť, a to najmä voči iným fyzickým osobám ako je klient (najmä protistrana). Advokát požiadaný o prístup podľa čl. 15 GDPR by sa mal v prvom rade starostlivo oboznámiť s bodom 6.3 kódexu správania, ktorý poskytuje návod na to, ako v konkrétnom prípade postupovať.

V tomto smere sa náš kódex a § 18 ods. 8 Zákona o advokácii uberajú podobným smerom ako nemecko-rakúsky prístup vyplývajúci z Analýzy CCBE. Konkrétne § 29 ods. 1 nemeckého federálneho zákona o ochrane osobných údajov⁸ obmedzuje právo na informácie podľa čl. 14 GDPR, právo na prístup podľa čl. 15 GDPR, právo na informovanie o porušení ochrany osobných údajov podľa čl. 34 GDPR pre prípady, ak by tým bola dotknutá povinnosť zachovávať mlčanlivosť advokáta.

Na rozdiel od nemeckého federálneho zákona, náš § 18 ods. 8 Zákona o advokácii sa navyše vzťahuje aj na právo na prenosnosť podľa čl. 20 GDPR. Neupravuje však, rovnako ako ani kódex správania, obmedzenie oznamovania porušení podľa čl. 34 GDPR z dôvodu, že Úrad nepovažuje kódexy správania za legislatívne opatrenie v zmysle čl. 23 GDPR.

Zavedenie pojmu Malá kancelária

Kódexy správania majú podľa čl. 40 ods. 1 GDPR majú brať do úvahy osobitné potreby mikropodnikov a malých a stredných podnikov (SMEs). Bod 12 kódexu správania preto vychádza z metodológie Komisie EÚ a zároveň zavádza nový pojem „Malá kancelária“, ktorou je kancelária alebo advokát s ročným obrátom menej ako 500 tisíc eur a s menej ako 5 zamestnancami. Zmyslom zavedenia tohto pojmu je odbremenenie menších kancelárií a samostatných advokátov od povinností, ktoré by podľa GDPR mali skôr prislúchať väčším organizáciám, aj vzhľadom na to, že väčšina advokátov vykonáva povolanie samostatne so žiadnym alebo malým počtom zamestnancov. Kódex správania používa pojem Malá kancelária v súvislosti s:

- Obmedzenou povinnosťou prijať internú politiku ochrany osobných údajov v zmysle bodu 12.3 kódexu správania;
- Obmedzenou povinnosťou vykonať posúdenie vplyvu vzhľadom na spracúvanie osobných údajov týkajúcich sa uznania viny za trestné činy a priestupky vo veľkom rozsahu v zmysle bodu 7. 1. 2 kódexu správania;
- Obmedzenou povinnosťou vymenovať zodpovednú osobu podľa bodu 9.1 kódexu správania (odkazom na bod 7. 1. 2 kódexu správania).

Je dôležité poznamenať, že nejde o obmedzenie pravidiel GDPR prostredníctvom čl. 23 GDPR, ale o výklad už existujúcich výnimiek alebo pojmov nachádzajúcich sa v GDPR

⁷ § 18 ods. 6 zákona

o advokácii:

„Advokát nemá povinnosť poskytnúť informácie o spracúvaní osobných údajov, umožniť prístup alebo prenosnosť osobných údajov podľa osobitného predpisu, ak by to mohlo viesť k porušeniu povinnosti advokáta zachovávať mlčanlivosť podľa tohto zákona.“

⁸ Podľa § 29 ods. 1 nemeckého federálneho zákona o ochrane osobných údajov (BDSG) dostupného v angličtine:

„(1) In addition to the exceptions in Article 14 (5) of Regulation (EU) 2016/679, the obligation to provide information to the data subject according to Article 14 (1) to (4) of Regulation (EU) 2016/679 shall not apply as far as meeting this obligation would disclose information which by its nature must be kept secret, in particular because of overriding legitimate interests of a third party. The right of access according to Article 15 of Regulation (EU) 2016/679 shall not apply as far as access would disclose information which by law or by its nature must be kept secret, in particular because of overriding

legitimate interests of a third party. In addition to the exception in Article 34 (3) of Regulation (EU) 2016/679, the obligation to inform the data subject of a personal data breach according to Article 34 of Regulation (EU) 2016/679 shall not apply as far as meeting this obligation would disclose information which by law or by its nature must be kept secret, in particular because of overriding legitimate interests of a third party. By derogation from the exception pursuant to the third sentence, the data subject pursuant to Article 34 of Regulation (EU) 2016/679 shall be informed if the interests of the data subject outweigh the interest in secrecy, in particular taking into account the threat of damage."

(napr., ak je to primerané a pod.). Zároveň, ak advokát má väčší počet pracovníkov alebo väčší obrat ako Malá kancelária, nemusí to znamenať, že vyššie uvedené povinnosti má automaticky. Zmyslom zavedenia pojmu Malá kancelária bolo okrem iného aj zaviesť určitú exaktnosť do pojmov „primerane“ a „veľký rozsah“, pričom tento prístup je vlastný najmä nemeckému prístupu, ktorý spája (nad rámec požiadaviek GDPR) vymenovanie zodpovednej osoby so situáciou, ak osobné údaje v rámci organizácie spracúva viac ako 10 ľudí (§ 38 nemeckého federálneho zákona o ochrane osobných údajov).

Posúdenie vplyvu

Vzhľadom na prebiehajúcu debatu ohľadne toho, čo vlastne posúdenie vplyvu predstavuje a ako by sa malo vykonávať sa kódex správania venuje skôr otázke, kedy advokáti posúdenie vplyvu musia, resp. skôr nemusia vykonať. Kódex správania nemá možnosť zamedziť tomu, aby sa daná povinnosť na advokátov nevzťahovala vôbec, najmä ak má Úrad zverejniť zoznam situácií spadajúcich pod danú povinnosť, pričom dané situácie sa vôbec nemusia týkať výkonu advokácie, ale môžu mať všeobecný charakter. Avšak, najmä pre advokátov špecializujúcich sa na trestné právo bolo podstatné, aby sme v kódexe správne vyložili čl. 35 ods. 3 písm. b) GDPR, podľa ktorého sa mala daná povinnosť vzťahovať na situácie, kedy dochádza k spracúvaniu osobných údajov týkajúcich sa uznania viny za trestné činy a priestupky vo veľkom rozsahu. Len v súvislosti s čl. 35 ods. 3 písm. b) GDPR bod 7. 1. 2 kódexu správania túto povinnosť upresňuje k advokátskej kancelárii, ktorá:

- a) sa špecializuje primárne na trestné právo a príjmy (tržby) z poradenstva v oblasti trestného práva aspoň jedenkrát za posledné tri roky predstavovali 70 percent celkových príjmov (tržieb) v danom účtovnom roku;
- b) nie je Malou kanceláriou v zmysle bodu 12.1 nižšie (t. j. kancelária má viac ako 5 zamestnancov a obrat viac ako 500 000 eur);
- c) má prebiehajúce trestné veci minimálne v šiestich rôznych obvodoch krajských súdov.

Advokát ako zodpovedná osoba

Bod 9 kódexu správania predstavuje veľmi dôležitú časť kódexu správania pre advokátov, ktorí sa v praxi venujú poradenstvu v oblasti ochrany osobných údajov a najmä poskytujú služby zodpovednej osoby. Kódex ich v tomto smere podporuje najmä v bode 9. 2. 1 tým, že umožňujú advokátovi poskytovať služby zodpovednej osoby v rámci poskytovania právnych služieb. Pre advokátov poskytujúcich služby zodpovednej osoby však bude zrejme najdôležitejším bodom v tejto súvislosti bod 9.3 kódexu správania, ktorý pojednáva o konflikte záujmov podľa GDPR. Prevažujúci názor v rámci Analýzy CCBE a ako sa ukázalo neskôr aj názor Úradu smeruje k tomu, že ak by advokát súčasne pôsobil u toho istého klienta ako zodpovedná osoba a súčasne by poskytoval iné právne služby, mohol by sa dostať do konfliktu záujmov podľa GDPR. Snažili sme sa preto v kódexe bližšie preskúmať tieto situácie. Podľa kódexu nejde o konflikt záujmov podľa GDPR, ak advokát najprv pripraví klienta na GDPR a následne uňho začne pôsobiť ako zodpovedná osoba. Takisto nejde o konflikt záujmov podľa GDPR, ak by advokát, pôsobiaci u klienta ako zodpovedná osoba, poskytoval právne poradenstvo v inej oblasti, ako je ochrana osobných údajov (napr. obchodné právo). Ku konfliktu záujmov podľa GDPR by však mohlo dôjsť, ak by advokát ako zodpovedná osoba poskytoval tomu istému klientovi právne služby v oblasti ochrany osobných údajov. Kódex správania preto odporúča, aby advokáti v zásade buď poskytovali právne služby v tejto oblasti alebo pôsobili u daného klienta ako zodpovedná osoba, nie však súčasne.

V rámci Analýzy CCBE viackrát odznel názor, že ak by advokát ako zodpovedná osoba zastupoval klienta v konaní pred dozorným orgánom alebo pred súdom, išlo by o konflikt záujmov podľa GDPR. Zodpovedná osoba má podľa čl. 39 ods. 1 písm. e) GDPR plniť „úlohy kontaktného miesta pre dozorný orgán v súvislosti s otázkami týkajúcimi sa spracúvania vrátane predchádzajúcej konzultácie uvedenej v článku 36 a podľa potreby aj konzultácie v akýchkoľvek iných veciach.“ Vzhľadom na dané ustanovenie sme do kódexu správania zámerne neobsiahli danú situáciu ako vedúcu ku konfliktu záujmu, nakoľko sme nechceli zasiahnuť do aktuálne bežnej praxe zodpovedných osôb a neboli sme presvedčení o tom, či by daný výklad nebol v rozpore s danými úlohami zodpovednej osoby. Vývoj tejto otázky však bude potrebné v praxi

ďalej sledovať. Pre odstránenie pochybností však bod 9. 3. 6 kódexu odmieta výklad, že úloha kontaktného miesta pre dozorný orgán a povinnosť spolupracovať s dozorným orgánom by mala znamenať, že zodpovedná osoba by bola povinná oznamovať dozornému orgánu nedostatky klienta v súlade s GDPR. V zmysle daného bodu kódexu: „*Spolupráca s dozorným orgánom znamená, že klient a zodpovedná osoba nebudú dozornému orgánu brániť vo výkone svojich úloh nezákonným spôsobom. Je legitímnym postupom, ak zodpovedná osoba podobne ako advokát chráni a presadzuje záujmy klienta (a nie dotknutej osoby alebo Úradu na ochranu osobných údajov).*“

Na záver je potrebné poznamenať, že konflikt záujmov podľa GDPR na rozdiel od Zákona o advokácii nezaťažuje advokáta, ale klienta. Ide o povinnosť klienta zabezpečiť, aby ku konfliktu záujmov zodpovednej osoby nedochádzalo vytvorením vhodných podmienok. Zákon o advokácii ani GDPR však priamo nebránia advokátovi poskytovať klientovi poradenstvo alebo služby zodpovednej osoby aj v situácii, ktorá predstavuje konflikt záujmov podľa GDPR. Obozretný advokát by však mal na túto skutočnosť klienta upozorniť, nakoľko daná situácia môže viesť k vzniku zodpovednosti klienta za porušenie GDPR.

Ako bude prebiehať monitorovanie súladu s kódexom správania?

Kódex správania SAK bol schválený bez existencie monitorovacieho subjektu. Podľa našich informácií Úrad na ochranu osobných údajov ešte len pripravuje akreditačné kritériá, ktoré bude musieť monitorujúci subjekt preukázať v konaní o udelení akreditácie podľa § 87 Zákona o ochrane osobných údajov. Predpokladá sa, že monitorovanie dodržiavania kódexu správania zo strany advokátov nastane v zmysle daného ustanovenia a čl. 41 GDPR až po získaní akreditácie, o ktorú bude môcť v zmysle čl. 11 kódexu správania požiadať len SAK alebo subjekt s písomným súhlasom SAK. V akreditačných kritériách by sa malo ujasniť, či vôbec môže SAK vystupovať ako monitorujúci subjekt z dôvodu požiadavky na nezávislosť monitorovacieho subjektu. Bod 11 kódexu správania vychádza z toho, že SAK bude oprávnená vystupovať ako monitorujúci subjekt vzhľadom na to, že už prakticky monitoruje dodržiavanie akýchkoľvek iných stavovských predpisov, medzi ktoré patrí aj kódex správania.

Aké kroky by mal urobiť každý advokát podľa GDPR resp. kódexu správania?

Zabezpečenie súladu advokáta s predpismi na ochranu osobných údajov nie je jednorazová a jednoduchá záležitosť. Kódex správania by však mal advokátom pomôcť zvládnuť. Mnohé webové stránky advokátov a advokátskych kancelárií potvrdzujú, že kódex správania už teraz pomáha formulovať ich podmienky ochrany súkromia (privacy policy) a tým splniť úplne základnú (a najviac viditeľnú) povinnosť podľa čl. 13 a 14 GDPR – tzv. informačnú povinnosť. Pokúsime sa teda popísať aspoň úplne základnú postupnosť krokov, ktoré by mal vykonať každý advokát, aj keď prirodzene nemôže ísť o konečný zoznam krokov.

1. **Podmienky ochrany súkromia na webe.** Advokát by mal začať tým, že sa oboznámi s prílohou č. 2 kódexu správania, ktorá obsahuje základné kapitoly podmienok ochrany súkromia. Tieto podmienky sú určené na to, aby boli zverejnené na webovom sídle advokáta prípadne na iných miestach, kde advokát získava osobné údaje (napr. v tlačenej podobe v sídle kancelárie alebo na profile advokáta na sociálnych sieťach). Do týchto podmienok by mal advokát vyplniť skutočné, úplné a pravdivé informácie podľa čl. 13 a 14 GDPR. Najpodstatnejšou časťou je vymedzenie účelov a právnych základov spracúvania advokáta, pričom je možné vychádzať z typického nastavenia uvedeného v tabuľke v bode 3.2 kódexu správania. *Ak advokát má webové sídlo a získava cez neho osobné údaje, v zmysle bodu 6. 2. 2 kódexu je povinný na ňom poskytovať základné informácie podľa čl. 13 a 14 GDPR.* Odporúčaným postupom je odkazovať tiež na kódex správania, ktorý môže podporne slúžiť na poskytovanie informácií, avšak ako taký nenahrádza informačnú povinnosť advokáta.

2. **Zmluvy so sprostredkovateľmi podľa čl. 28 GDPR.** V rámci prípravy podmienok ochrany súkromia by mal advokát identifikovať iné subjekty, ktoré používa na spracúvanie osobných údajov (tzv. sprostredkovatelia) a uzatvoriť s nimi zmluvy podľa čl. 28 GDPR. S mnohými (najmä zahraničnými) sprostredkovateľmi sú také zmluvy už súčasťou akceptovanej zmluvnej dokumentácie a nie je potrebné ich uzatvárať osobitne. Odporúčame zamerať sa na poskytovateľov služieb cloudového/serverového úložiska, softvérového a technického vybavenia kancelárie, príp. poskytovateľov účtovných, daňových, mzdových a marketingových služieb.
3. **Zmluva spoločných prevádzkovateľov pri združení advokátov.** Podľa bodu 2.3 kódexu je združenie advokátov podľa § 13 Zákona o advokácii príkladom spoločných prevádzkovateľov v zmysle čl. 26 GDPR, kedy združení advokáti musia uzatvoriť zmluvu podľa čl. 26 GDPR a jej základné časti zverejniť (napr. v rámci Podmienok ochrany súkromia).
4. **Cezhraničné prenosy.** V rámci prípravy podmienok ochrany súkromia ako aj v rámci kroku č. 2 by mal advokát identifikovať všetky situácie, kedy sú osobné údaje poskytované mimo Európskeho hospodárskeho priestoru (EEA) a posúdiť, či sú splnené podmienky cezhraničných prenosov podľa čl. 44 až 50 GDPR. Ak tomu tak je, treba odkázať na odporúčanie SAK pri nákupe softvéru a/alebo cloudových služieb, ktoré odporúča neprenášať osobné údaje mimo EEA.
5. **Bezpečnosť osobných údajov.** V oblasti bezpečnosti osobných údajov by mali byť niektoré základné opatrenia vzhľadom na povinnosť advokáta zachovávať mlčanlivosť úplnou samozrejmosťou. Kódex ich opisuje v bodoch 8. 1. 4 a 8. 1. 5. Advokát by mal preveriť, či sa na všetkých jeho zariadeniach: a) používa legálny softvér; b) antivírová ochrana; a c) zabezpečenie formou prístupových hesiel. Zároveň by mal advokát: d) preveriť, či softvér, ktorý využíva na spracúvanie dát neumožňuje pseudonymizáciu alebo šifrovanie a ak áno, dané nastavenie by mal advokát využívať a e) fyzicky zabezpečiť ochranu priestorov kancelárie a najmä priestorov, v ktorých sú uložené klientske spisy.
6. **Interné pravidlá.** Advokát by sa mal zamyslieť, či vzhľadom na okolnosti nie je primerané formalizovať a dodržiavať v rámci kancelárie určité interné pravidlá pre spracúvanie osobných údajov. V tomto smere by mal k rozhodnutiu pomôcť bod 12 kódexu, ktorý obsahuje zoznam dokumentácie, ktorá sa používa v danej oblasti a príloha č. 3 kódexu, ktorá obsahuje hlavné obsahové náležitosti internej politiky ochrany osobných údajov. *Ak je advokát malý alebo stredný podnik, má podľa bodu 12.2 kódexu automaticky povinnosť prijať internú politiku ochrany osobných údajov.*
7. **Zodpovedná osoba.** Advokát (najmä väčšie advokátske kancelárie) by sa mali zamyslieť nad potrebou vymenovania zodpovednej osoby. K prijatiu rozhodnutia by mal pomôcť bod 9.1 kódexu správania. Zodpovednú osobu je potrebné oznámiť Úradu – je tak možné urobiť jednoducho prostredníctvom webovej stránky Úradu.
8. **Posúdenie vplyvu.** Advokáti by mali sledovať prax (a webovú stránku) Úradu vo vzťahu k situáciám, kedy je posúdenie vplyvu povinné vo všeobecnosti. Advokáti špecializujúci sa na oblasť trestného práva by mali posúdiť, či nespĺňajú špecifické požiadavky na vykonanie posúdenia vplyvu podľa čl. 7. 1. 2 kódexu správania.
9. **Žiadosti dotknutých osôb.** Ak advokát prijme žiadosť dotknutej osoby podľa GDPR, je povinný na ňu odpovedať v mesačnej lehote. V takom prípade by sa mal advokát oboznámiť s obsahom bodu 6 kódexu správania, ktorý sa snaží predpokladať typické situácie a žiadosti a obsahuje námet na pripravenie odpovede advokáta.
10. **Zdokumentovanie a oznamovanie porušení ochrany súkromia.** Každý prevádzkovateľ má povinnosť zdokumentovať porušenie ochrany súkromia podľa čl. 33 a 34 GDPR, ako bližšie vysvetľuje bod 8.2 kódexu správania. Iba v niektorých prípadoch porušenie ochrany súkromia vedie k povinnosti oznamovať ho Úradu resp. dotknutým osobám. K zdokumentovaniu porušenia ochrany súkromia a prijatiu rozhodnutia či ho oznámiť (a komu) slúži formulár v prílohe č. 4 kódexu správania.

Jakub Berthoty, LL.M.,

člen pracovnej skupiny pre verejné právo SAK
zodpovedný za prípravu kódexu správania SAK

Z JUDIKATÚRY SÚDNEHO DVORA EURÓPSKEJ ÚNIE

Platba za systémové služby v prípade vývozu elektriny ako poplatok s rovnakým účinkom ako clo



Články 28 a 30 Zmluvy o fungovaní Európskej únie sa majú vykladať v tom zmysle, že bránia právnej úprave členského štátu, ktorá stanovuje taký peňažný poplatok, o aký ide vo veci samej, ktorý zaťažuje elektrinu vyvázanú do iného členského štátu alebo do tretej krajiny iba v prípade, že táto elektrina bola vyrobená v tuzemsku.

Rozsudok Súdneho dvora zo 6. decembra 2018
vo veci C-305/17, FENS – ECLI:EU:C:2018:986.

Podľa dobových správ patrila spoločnosť Korlea Invest, a. s. (ďalej len „Korlea“) na začiatku nového tisícročia k významným subjektom na stredoeurópskom trhu s elektrickou energiou.¹ Okrem iného pôsobila aj na slovenskom trhu s elektrinou na základe rámcovej zmluvy o predaji a kúpe elektrickej energie uzavretej so spoločnosťou Slovenské elektrárne, a. s. účinnou od 15. augusta 2006. Následne 16. januára 2008 Korlea uzavrela so spoločnosťou Slovenská elektrizačná prenosová sústava a. s. (ďalej len „SEPS“) zmluvu o prenose elektriny, ktorá stanovovala, že za poskytnutie systémových služieb musí Korlea v prípade vývozu elektriny uhradiť poplatok vypočítaný v súlade s § 12 ods. 9 nariadenia vlády č. 317/2007 Z. z., ktorým sa ustanovujú pravidlá fungovania trhu s elektrinou (ďalej len „nariadenie vlády č. 317/2007“). Za obdobie od 1. januára 2008 do 31. decembra 2008 zaplatila Korlea spoločnosti SEPS poplatok vypočítaný podľa rozhodnutia Úradu pre reguláciu sieťových odvetví (ďalej len „ÚRSO“) zo 4. decembra 2007 vo výške 6 815 853,415 eura.

V októbri 2008 však Korlea požiadala spoločnosť SEPS o zastavenie účtovania takéhoto poplatku a o vrátenie už zaplatených súm. SEPS tejto žiadosti nevyhovela. V roku 2010 Korlea podala na Okresný súd Bratislava II žalobu o náhradu škody proti ÚRSO. Jej základný argument spočíval v tom, že poplatok za poskytnutie systémových služieb požadovaný v prípade vývozu elektriny predstavuje poplatok s rovnakým účinkom ako clo, ktorý je právom Únie zakázaný. Okresný súd rozsudkom zo 4. februára 2011 žalobu zamietol. Na základe odvolania, ktoré podala Korlea, však Krajský súd Bratislava uznesením z 15. augusta 2012 zrušil rozsudok okresného súdu a vec mu vrátil. Počas konania pred okresným súdom došlo k zmene na strane žalobcu, v pozícii ktorého vystupuje spoločnosť FENS spol. s r. o. Na Korleu bol vo februára 2013 vyhlásený konkurz.²

Okresný súd sa rozhodol prerušiť konanie a rozhodnutím z 28. februára 2017 predložil Súdnu dvoru Európskej únie (ďalej len „Súdny dvor“) tri prejudiciálne otázky, ktoré Súdny dvor pochopil tak, že smerujú k zisteniu, či sa články 28 a 30 Zmluvy o fungovaní Európskej únie (ďalej len „ZFEÚ“) majú vykladať v tom zmysle, že bránia takej právnej úprave členského štátu,

1 Pozri napríklad článok „Košícká Korlea Invest investuje 4 miliardy v Kazachstane“ zo 17. februára 2008 dostupný na <https://ekonomika.sme.sk/c/3733464/ko-sicka-korlea-invest-investuje-4-miliardy-v-kazachstane.html#ixzz5ccD6OUzK>

2 V rozsudku Súdneho dvora sa nepresne uvádza, že spoločnosť FENS je právnu nástupkyňou spoločnosti Korlea. Spoločnosť Korlea existuje naďalej, pričom spoločnosť FENS vznikla až 3. októbra 2013. Je pravdou, že tieto dve spoločnosti spája rovnaké sídlo. S najväčšou pravdepodobnosťou došlo k prevodu pohľadávky voči ÚRSO na spoločnosť FENS po vyhlásení konkurzu na spoločnosť Korlea.

ktorá stanovuje peňažný poplatok, ktorý zaťažuje elektrinu vyvázanú do iného členského štátu alebo do tretej krajiny iba v prípade, že táto elektrina bola vyrobená v tuzemsku.

Článok 28 ZFEÚ upravuje colnú úniu v rámci Únie, ktorá sa vzťahuje na celý obchod s tovarom a zahŕňa zákaz ciel na dovoz a vývoz tovaru medzi členskými štátmi, zákaz všetkých poplatkov, ktoré majú rovnaký účinok ako clá, ako aj prijatie Spoločného colného sadzovníka vo vzťahu k tretím krajinám. Článok 30 ZFEÚ stanovuje zákaz ciel na dovozy a vývozy a poplatky s rovnakým účinkom medzi členskými štátmi, pričom tento zákaz sa vzťahuje aj na clá fiškálnej povahy.

Ešte pred tým, ako Súdny dvor pristúpil k skúmaniu, či poplatok predpokladaný v § 12 ods. 9 nariadenia vlády č. 317/2007 v súvislosti s vývozom elektriny spadá pod pojem „poplatky s rovnakým účinkom ako clo“, musel sa vyjadriť k námietke slovenskej vlády, podporenej aj stanoviskom holandskej vlády, že poplatok predpokladaný v § 12 ods. 9 nariadenia vlády č. 317/2007 zodpovedá cieľom, ktoré sleduje smernica Európskeho parlamentu a Rady 2005/89/ES z 18. januára 2006 o opatreniach na zabezpečenie bezpečnosti dodávok elektrickej energie a investícií do infraštruktúry. V tejto súvislosti Súdny dvor pripomenul, že vnútroštátne opatrenie sa bude posudzovať podľa smernice a nie podľa primárneho práva len vtedy, ak smernica predstavuje úplnú harmonizáciu na úrovni Únie. Keďže toto nie je prípad smernice 2005/89, je potrebné posudzovať dotknutú slovenskú právnu úpravu vo svetle článkov 28 a 30 ZFEÚ a bohatej súvisiacej judikatúry Súdneho dvora.

Podľa konštantnej judikatúry Súdneho dvora sa za poplatok s rovnakým účinkom ako clo považuje akákoľvek, aj nepatrná, jednostranne uložená peňažná povinnosť, ktorá bez ohľadu na svoje označenie a spôsob úhrady zaťažuje tovary na základe skutočnosti, že tieto tovary prekračujú hranicu, hoci nejde o clo vo vlastnom zmysle slova. Nemôže však ísť o peňažnú povinnosť vyplývajúcu zo všeobecného režimu vnútroštátneho zdaňovania, ktorá sa uplatňuje systematicky podľa rovnakých objektívnych kritérií na kategórie výrobkov nezávisle od ich pôvodu alebo určenia, pretože v takom prípade by išlo o diskriminačné vnútroštátne zdanenie, v zmysle článku 110 ZFEÚ, ktorý sa nemôže uplatňovať kumulatívne s článkom 30 ZFEÚ. Za poplatok s rovnakým účinkom ako clo sa nepovažuje ani poplatok, ktorý sa vyberá za určitých podmienok z dôvodu kontrol vykonávaných s cieľom splniť povinnosti uložené právom Únie alebo ktorý predstavuje protiplnenie za službu skutočne poskytnutú hospodárskemu subjektu, ktorý je povinný ju zaplatiť vo výške primeranej uvedenej službe.

Z tohto pozitívneho a negatívneho vymedzenia poplatku s rovnakým účinkom ako clo vyplývajú štyri znaky, ktoré musí konkrétny poplatok spĺňať, aby bol označený za poplatok s rovnakým účinkom ako clo.

Po prvé, musí ísť o peňažnú povinnosť jednostranne uloženú štátom. Tento znak je podľa Súdneho dvora jednoznačne splnený v súvislosti s poplatkom predpokladaným v § 12 ods. 9 nariadenia vlády č. 317/2007.

Po druhé, poplatok musí zaťažovať tovar. Nemusí sa vyberať vo vzťahu k tovaru ako takému, stačí, ak sa vyberá za určitú činnosť, ktorá je nevyhnutná v súvislosti s týmto tovarom. Elektrina je nespochybniteľne tovarom v zmysle práva Únie. Súdny dvor už v inej veci rozhodol, že ak sa poplatok vypočítava podľa množstva prenesených kilowatthodín a nie podľa vzdialenosti prenosu elektriny alebo iného kritéria priamo súvisiaceho s prenosom, musí sa považovať za poplatok, ktorý zaťažuje tovar ako taký. Presne takto sa vypočítava aj poplatok predpokladaný v § 12 ods. 9 nariadenia vlády č. 317/2007, preto sa musí považovať za poplatok zaťažujúci tovar.

Po tretie, poplatok musí zaťažovať tovar z dôvodu prekročenia hranice. Súdny dvor mal za preukázané, že poplatok predpokladaný v § 12 ods. 9 nariadenia vlády č. 317/2007 zaťažuje výlučne elektrinu, ktorá bola vyrobená v Slovenskej republike a následne z nej vyvezená, z čoho vyplýva, že sa vyberá z dôvodu, že elektrina prekročí štátnu hranicu. Neuspel ani argument slovenskej vlády, že nariadenie vlády č. 317/2007 stanovuje rovnaký poplatok aj pre elektrinu spotrebovanú v Slovenskej republike, a to bez ohľadu na pôvod elektriny. V tejto súvislosti Súdny dvor pripomenul, že poplatok týkajúci sa elektriny spotrebovanej v Slovenskej republike a poplatok za vyvázanú energiu by musel tovar zaťažovať v rovnakom štádiu obchodovania, čo nie je prípad poplatkov predpokladaných nariadením vlády č. 317/2007.

Po štvrté, poplatok nesmie byť vyrubený z dôvodu kontrol uskutočnených na dosiahnutie súladu s povinnosťami, ktoré ukladá právo Únie, a nesmie predstavovať protiplnenie za službu skutočne poskytnutú hospodárskemu subjektu vo výške primeranej uvedenej službe. V tejto

súvislosti sa slovenská vláda snažila dokázať, že poplatok predpokladaný v § 12 ods. 9 nariadenia vlády č. 317/2007 sa vyberal za systémové služby, ktoré skutočne boli poskytnuté vývozcom. Podľa Súdneho dvora však slovenská vláda nepodložila túto časť svojej argumentácie takými dôkazmi, ktoré by mohli preukázať, že sporný poplatok predstavoval odmenu za takýto osobitný a určitý prospech.

Súdny dvor po konštatovaní, že sporný poplatok predstavuje poplatok s rovnakým účinkom ako clo, ešte pripomenul, že tento záver sa uplatňuje tak vo vzťahu k elektrine vyvážanej do iného členského štátu, ako aj vo vzťahu k elektrine vyvážanej do tretích krajín, keďže jednotnosť spoločnej obchodnej politiky, ktorá spolu s colnou úniou patrí medzi výlučné právomoci Únie, by bola vážne narušená, ak by členské štáty boli oprávnené jednostranne ukladať poplatky s rovnakým účinkom ako clá na vývoz do tretích krajín.

Úplný záver rozsudku patrí pripomenutiu ďalšej učebnicovej informácie týkajúcej sa práva Únie. Tentoraz ide o absolútnu povahu zákazu ciel a poplatkov s rovnakým účinkom ako clá. Na rozdiel od zákazu množstevných obmedzení a opatrení s rovnakým účinkom, ktoré sú vyjadrené v článkoch 34 a 35 ZFEÚ, zo zákazu ciel a opatrení s rovnakým účinkom nie sú možné výnimky a poplatky, ktoré sú označené za poplatky s rovnakým účinkom ako clo, nie je možné odôvodniť.

Rozhodnutie spracovala: **doc. JUDr. Martina Jánošíková, Ph.D.**

Ústav medzinárodného práva a európskeho práva

Právnickej fakulty UPJŠ v Košiciach

Z JUDIKATÚRY EURÓPSKEHO SÚDU PRE ĽUDSKÉ PRÁVA

Obmedzenie prístupu k advokátovi v prípravnom konaní porušením práva na spravodlivý súdny proces



1 Článok 6

(1) Každý má právo na to, aby jeho vec bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o akomkoľvek trestnom čine, z ktorého je obvinený. Rozsudok musí byť vyhlásený verejne, ale tlač a verejnosť môžu byť vylúčené buď po dobu celého alebo časti procesu v záujme mravnosti, verejného poriadku alebo národnej bezpečnosti v demokratickej spoločnosti, keď to vyžadujú záujmy maloletých alebo ochrana súkromného života účastníkov alebo, v rozsahu považovanom súdom za úplne nevyhnutný, pokiaľ by vzhľadom na osobitné okolnosti mohla byť verejnosť konania na ujmu záujmom spravodlivosti. (...) (3) c) Každý, kto je obvinený z trestného činu, má tieto minimálne práva: c) obhajovať sa osobne alebo prostredníctvom obhajcu podľa vlastného výberu, alebo pokiaľ nemá dostatok prostriedkov na zaplatenie obhajcu, aby sa mu poskytol bezplatne, ak to záujmy spravodlivosti vyžadujú;

Rýchly prístup k advokátovi predstavuje protívahu k zraniteľnosti podozrivých osôb a prevenciu zlého zaobchádzania s podozrivou osobou. Úlohou advokáta je zabezpečiť rešpektovanie práv podozrivej a obvinenej osoby. Podmienkou naplnenia tohto práva je aj okamžité informovanie obvineného o jeho právach, inak jeho ochrana nie je účinná. V prípade, že neexistujú závažné dôvody znemožňujúce podozrivej osobe prístup k advokátovi v prípravnom konaní, súdy musia uplatniť prísnu kontrolu spravodlivosti trestného konania ako celku a bremeno dokazovania naplnenia zásad spravodlivého procesu nesie štát. Ak okrem zamedzenia prístupu k advokátovi sťažovateľ nebol ani informovaný o svojich právach, je vysoká pravdepodobnosť, že došlo k porušeniu článku 6 Európskeho dohovoru o ľudských právach.

Rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva vo veci *Beuze proti Belgicku* z 9. novembra 2018 týkajúci sa sťažnosti č. 71409/10

Dotknuté ustanovenie:

- článok 6¹ par 1 a 3 c) (právo na spravodlivý súdny proces) Európskeho dohovoru o ľudských právach (ďalej len „Dohovor“)

Skutkové okolnosti prípadu

Európsky súd pre ľudské práva nedávno jednohlasne rozhodol o porušení práva na spravodlivý proces v prípade *Beuze* proti Belgicku.

Sťažovateľa Philippe Beuze, belgického občana narodeného v roku 1974 zadržala francúzska polícia 17. decembra 2017 na severe Francúzska a vzala do väzby na základe európskeho zatýkacieho rozkazu vydaného belgickým súdom prvého stupňa v Charleroi z dôvodu obvinenia z úkladnej vraždy priateľky obvineného, ktorej sa mal dopustiť 5. novembra 2007.

Podľa zápisnice z výsluchu vo Francúzsku sa sťažovateľ vzdal práva na konzultáciu s obhajcom a takisto sa vzdal práva na pridelenie advokáta. Francúzsky súd nariadil odovzdať sťažovateľa belgickým orgánom činným v trestnom konaní. Po odovzdaní ho 31. decembra 2007 vypočúval vyšetrovateľ a následne sudca. Pri otázke, či si zvolil advokáta, sťažovateľ odpovedal záporne. Sudca nariadil psychiatrické vyšetrenie a sťažovateľ zostal vo väzbe. Po odovzdaní belgickým orgánom sťažovateľ nedostal možnosť hovoriť s obhajcom, rozhovor s advokátom mu bol povolený až po prijatí rozhodnutia vyšetrojúcim sudcom o väzbe. Hoci mal následne poskytnutú právnu pomoc, advokát nebol prítomný počas výsluchu a iných vyšetrovacích úkonoch. Tento postup vyplýval zo zákona o prípravnom konaní a bol odôvodnený potrebou

utajenia záverov vyšetrovania. V zmysle belgického práva podozrivá a obvinená osoba nebola výslovne upozornená na právo nevypovedať, iba nepriamo bola informovaná, že to, čo povie, bude použité ako dôkaz v súdnom konaní.

Dňa 11. januára 2008 bol sťažovateľ opäť vypočúvaný, v zápisnici nie je zmienka o tom, že mu bol ustanovený advokát alebo že s advokátom komunikoval. Paralelne bol sťažovateľ vypočúvaný aj v súvislosti s inými trestnými činmi a uskutočnila sa aj rekonštrukcia trestného činu odcudzenia motorového vozidla. Všetko sa dialo bez prítomnosti advokáta. Na sťažovateľa bol vydaný zatykač aj v troch ďalších veciach týkajúcich sa pokusu o vraždu, lúpeže a podvodu.

Na začiatku súdneho konania bol sťažovateľovi ustanovený advokát, ktorý požiadal, aby zápisnice z výsluchov boli považované ako dôkaz za neplatné, keďže sťažovateľ nemal ustanoveného advokáta, čím bolo porušené právo na obhajcu a procesné práva podozrivej a obvinenej osoby. Žiadal obvinenie zrušiť z dôvodu nezákonnosti dôkazných prostriedkov. Súd nevyhovел a argumentoval tým, že ani Európsky súd pre ľudské práva nepovažuje toto právo za absolútne a súdne konanie by sa malo z pohľadu práva na spravodlivý súdny proces skúmať ako celok.

Podľa názoru vyšetrovacieho súdu sťažovateľ neinkriminoval vlastnú osobu, netvrdil, že by vyšetrovatelia naňho vyvíjali nejaký nátlak, nebol vypočúvaný v stave mimoriadnej zraniteľnosti a slobodne vypovedal o skutkových okolnostiach. Po vypočúvaní mal vždy možnosť konzultácie s advokátom. Počas dvoch rokov prípravného konania mal možnosť vzniesť sťažnosť ohľadom absencie advokáta, ale nikdy tak neurobil. Jeho obvinenie sa zakladá na iných materiálnych dôkazoch, nie na jeho výpovedi. Vyšetrovací súd vyjadril názor, že právo na obhajobu a všetky procesné záruky boli rešpektované.

Porota uznala sťažovateľa vinného z úkladnej vraždy a pokusu o vraždu a bol mu nariadený doživotný trest odňatia slobody vo väzení Marche-en-Famenne v Belgicku.

Sťažovateľ podal odvolanie poukazujúc na absenciu obhajcu počas výsluchov, keďže po vynešení rozhodnutia EŠLP vo veci *Salduz proti Turecku*² z roku 2008 belgický kasačný súd pravidelne skúmal, či úvodná absencia právnej pomoci nepriaznivo ovplyvnila súdny proces vo vzťahu k postaveniu obvineného. V rozsudku *Salduz* bolo jasne formulované právo podozrivého na prístup k advokátovi už od prvého výsluchu políciou. Prípád sa týkal „systematického porušovania“ práva v Turecku, ktoré spočívalo v existencii zákonnej prekážky v prístupe k advokátovi. S ohľadom na závažnosť takéhoto zákonného ustanovenia, Európsky súd pre ľudské práva ďalej neskúmal, či išlo o celkovo spravodlivé konanie.

Vo veci sťažovateľa však kasačný súd odvolanie zamietol.

Následne sa obrátil na Európsky súd pre ľudské práva (ďalej len „EŠLP“) a 25. novembra 2010 podal sťažnosť, v ktorej uviedol, že mu bol zamedzený prístup k advokátovi počas väzby, bol nedostatočne informovaný o svojich právach – práve nevypovedať a neinkriminovať vlastnú osobu, a že bol zbavený práva na právu pomoc pri výsluchu a vyšetrovacích úkonoch.

Rozhodnutie Európskeho súdu pre ľudské práva

Vnútroštátne právo v Belgicku účinné v čase trestného stíhania a konania proti sťažovateľovi neumožňovalo prístup k advokátovi pre podozrivé osoby vo väzbe a počas výsluchu. V zmysle belgického zákona o prípravnom konaní sťažovateľovi bolo umožnené hovoriť s advokátom až po tom, ako sudca rozhodol o vyšetrovacej väzbe, kedy požiadal komoru o ustanovenie obhajcu. Naďalej však počas vyšetrovacích úkonov, vrátane desiatich výsluchov a rekonštrukcie trestného činu, sťažovateľ nemal prístup k obhajcovi. Sťažovateľ nebol informovaný o práve nevypovedať a viackrát podrobne, ale rôznym spôsobom, vypovedal. Všetky jeho vyjadrenia boli použité ako dôkaz a súd sa nevenoval tomu, či boli dôkazy získané zákonným spôsobom, resp. či mala absencia obhajcu nejaký dopad na jeho výpovede. Členovia poroty neboli informovaní o tom, ako by mali hodnotiť povahu získaných dôkazov.

Reforma vnútroštátneho práva v Belgicku nastala až prijatím novely trestného poriadku v roku 2011 na základe rozhodnutia EŠLP vo veci *Salduz proti Turecku* a tiež novelou zákona o právach osôb pri výsluchoch v roku 2016, ktorou bola transponovaná smernica EÚ 2013/48/EÚ o práve na prístup k obhajcovi v trestnom konaní a v konaní o európskom zatykači a o práve na informovanie tretej osoby po pozbavení osobnej slobody a na komunikáciu s tretími osobami a s konzulárnymi úradmi po pozbavení osobnej slobody. Prvá zmena mala zabezpečiť právo podozrivej osoby na dôvernú konzultáciu s advokátom pred prvým výsluchom, druhá zmena

2 Salduz v. Turecko, sťažnosť č. 36391/02, rozhodnutie veľkej komory z 27. 11. 2008

3 Ibrahim a ostatní v. Spojené kráľovstvo, sťažnosť č. 50541/08, rozsudok z 13. 9. 2016

zaviedla právo podozrivej osoby mať pri sebe advokáta počas výsluchu. Novely tiež posilnili právo nevypovedať a povinnosť informovať podozrivú osobu o tomto práve. Osoby vo väzbe získali právo zvoliť si obhajcu alebo mať obhajcu prideleného advokátskou komorou.

Belgické authority sa v prípade *Beuze proti Belgicku* opierali o skutočnosť, že sťažovateľ sa vzdal práva na obhajcu pri zadržaní francúzskou políciou. Takisto sa opierali o flexibilnejšiu doktrínu vyplývajúcu z rozhodnutia *Ibrahim a ostatní*,³ v zmysle ktorej môžu nastať okolnosti, kedy zákonné obmedzenie prístupu k advokátovi nemá dopad na naplnenie zásad spravodlivého procesu. Judikatura ESĽP v tejto oblasti formulovala rôzne závery v závislosti od okolností prípadov, a dva zásadné rozsudky *Salduz a Ibrahim a ostatní* umožňovali odlišný výklad. Prípad *Beuze proti Belgicku* poskytol súdu možnosť jednoznačnejšie sa vyjadriť k problematike a odôvodniť, prečo prístup k advokátovi je základným aspektom práva na spravodlivý proces. Takisto išlo i príležitosť venovať sa otázke, či advokátova osobná prítomnosť je nutná pri výsluchu a iných vyšetrovacích úkonoch.

Podľa ESĽP, článok 6 Dohovoru sa vzťahuje na obvinenú osobu od vznosenia obvinenia, ale aj na podozrivú osobu od momentu, kedy úkony orgánov činných v trestnom konaní majú dopad na jej postavenie. Spravodlivý súdny proces musí byť zaručený za každých okolností, avšak, spôsob zabezpečenia a miera realizácie jednotlivých zásad závisia aj od okolností prípadu (viď *Ibrahim a ostatní*). Súd vždy skúma spravodlivý súdny proces ako celok, hoci nemožno vylúčiť, že jeden konkrétny faktor je natoľko rozhodujúci, že už v skoršej fáze konania má za následok nespravodlivý súdny proces. Do úvahy súd berie vždy splnenie minimálnych procesných práv zakotvených článku 6 ods. 3 Dohovoru. Tieto práva nie sú samoúčelné, ale prispievajú k cieľu, ktorým je spravodlivý súdny proces.

Podrobne sa ESĽP venoval právu na prístup k advokátovi. Podľa rozhodnutí vo veci *Salduz a Ibrahim a ostatní*, prístup k advokátovi v prípravnom konaní prispieva k predchádzaniu vážnych omylov vo výkone spravodlivosti. Rýchly prístup k advokátovi predstavuje protivaľhu k zraniteľnosti podozrivých osôb a prevenciu zlého zaobchádzania s podozrivými. Úlohou advokáta je zabezpečiť rešpektovanie práva obvineného neprivodiť si trestné stíhanie. Podmienkou naplnenia tohto práva je aj okamžité informovanie obvineného o jeho právach, inak jeho ochrana nie je účinná. V prípade, že obvinený nebol informovaný, ESĽP skúma, či konanie ako celok naplnilo cieľ spravodlivého procesu. Pri absencii prístupu k advokátovi informovanie obvineného nadobúda ešte väčšiu dôležitosť.

Realizácia práva na prístup k advokátovi je v rukách štátu, Dohovor neupravuje spôsob výkonu práva. Existujú však minimálne požiadavky, a to: 1) prístup k advokátovi najneskôr pri vzatí podozrivého do väzby, 2) osobná účasť advokáta pri úvodných výsluchoch a vždy počas výsluchov v prípravnom konaní. Viaceré rozhodnutia poukazujú na nevyhnutnosť osobnej účasti advokáta pri rekognícii. Uplatňuje sa princíp, že musia existovať závažné dôvody na to, aby podozrivá osoba nedostala možnosť obrátiť sa na advokáta pri výsluchu.

Vo veci *Ibrahim a ostatní* ESĽP konsolidoval svoju judikatúru nasledovne: V prípade absencie závažných dôvodov pre zamedzenie prístupu k advokátovi, ESĽP musí uplatniť prísnu kontrolu spravodlivosti trestného konania a bremeno dokazovania nesie vláda. Ak okrem zamedzenia prístupu k advokátovi sťažovateľ nebol ani informovaný o svojich právach, je vyššia pravdepodobnosť, že ESĽP sa prikloní k tomu, že bol porušený článok 6 Dohovoru. Nemožno však hovoriť o absolútnom pravidle. Samotná existencia zákonnej prekážky automaticky neznamená porušenie článku 6 Dohovoru. Pri hodnotení, či išlo o celkovo spravodlivý proces sa ESĽP opiera o nasledovný demonštratívny zoznam (*Ibrahim a ostatní*): miera zraniteľnosti podozrivej osoby, právny rámec prípravného konania, pravidlá prípustnosti dôkazov, možnosť podozrivého namietat pravosť dôkazov, okolnosti získania dôkazov, prípadné zmeny výpovede, váha dôkazov, verejný záujem, povaha subjektu, ktorý rozhodol o vine.

V predmetnom rozhodnutí *Beuze proti Belgicku* z 9. novembra 2018 ESĽP uviedol, že sťažovateľ mal nárok na ochranu v zmysle článku 6 Európskeho dohovoru o ochrane ľudských práv od momentu, kedy bol odovzdaný belgickým orgánom a mal právo na prístup k advokátovi počas väzby a výsluchov. Toto právo sťažovateľa bolo závažne porušené. Skutočnosť, že sťažovateľovi bola poskytnutá právna pomoc vo Francúzsku nemá relevanciu, keďže išlo o výkon európskeho zatýkacieho rozkazu.

V prípade *Beuze* orgány činné v trestnom konaní nepostupovali na základe individuálneho vyhodnotenia, či existujú závažné dôvody na obmedzenie prístupu k advokátovi, keďže toto

vyplývalo zo zákonného ustanovenia. ESLP preto pristúpil k prísnemu váženiu jednotlivých aspektov konania a záveru, či išlo o celkovo spravodlivý súdny proces:

- a) Verejný záujem: povaha trestných činov jasne odôvodňuje verejný záujem na trestnom stíhaní.
- b) Miera zraniteľnosti sťažovateľa: ESLP vyhodnotil, že sťažovateľ napriek nízkemu IQ a ťažkostiam s vyjadrovaním, nebol v zraniteľnejšom stave ako iné osoby vo väzbe.
- c) Okolnosti získania dôkazov: na sťažovateľa nebol vyvíjaný tlak zo strany polície.
- d) Právny rámec prípravného konania a pravidiel prípustnosti dôkazov: s ohľadom na účinnú legislatívu v Belgicku v danom čase, ktorá nespĺňala požiadavky článku 6 ods. 3 Dohovoru, bez prítomnosti advokáta si sťažovateľ nemohol pripraviť svoju obhajobu tak, aby spĺňala požiadavky spravodlivého procesu.
- e) Povaha výpovede: výpoveď sťažovateľa ovplyvnila vývoj vyšetrovania a nespĺňala požiadavky zásady neinkriminovať sám seba.
- f) Použitie dôkazov a poučenie poroty: výpovede sťažovateľa boli predčítané a porota na ich základe dospela k záveru, že išlo o úmyselný trestný čin. Porota nebola poučená o tom, akú váhu má prikladať dôkazom a o tom, že výpoveď bola získaná porušením práva neinkriminovať vlastnú osobu a bez prítomnosti obhajcu.

Kombinácia týchto faktorov podľa ESLP viedla k tomu, že súdny proces bol celkovo nespravodlivý a nenapravil procesné nedostatky prípravného konania, čím bolo porušené právo na spravodlivý súdny proces v zmysle článku 6 ods. 1 a ods. 3 písm. c) Dohovoru, najmä právo na prístup k advokátovi, ktorého úlohou je počas výsluchu dohliadať na dodržiavanie práv podozrivej osoby.

Odôvodnenie je redakčne krátené a upravované.

Rozhodnutie spracovala: **Mgr. Michaela Chládeková, PhD.**

Z ROZHODNUTÍ NAJvyššieho súdu českej republiky

K platnosti dojednania o zmluvnej pokute



Podmienkou platnosti dojednania o zmluvnej pokute je existencia hlavného záväzku, ktorý má byť zmluvnou pokutou zabezpečený. Ak má byť záväzok na zaplatenie zmluvnej pokuty dojednaný platne, musí platne vzniknúť hlavný záväzok. Ak totiž nevznikla povinnosť plniť, nemôže byť ani porušená, a nemôže tak vzniknúť ani nárok na zaplatenie zmluvnej pokuty, ktorou malo byť splnenie povinnosti utvrdené. Zmluvnú pokutu môžu dojsť iba osoby v postavení veriteľa a dlžníka hlavného (zabezpečeného) záväzku.

*Rozsudok Najvyššieho súdu Českej republiky zo dňa 21. júna 2018
sp. zn. 33 Cdo/671/2017*

Dotknuté ustanovenia:

- § 50a, § 544 Občianskeho zákonníka č. 40/1964 Zb.

Krajský súd v Plzni rozsudkom v odvolacom konaní zmenil napadnutý rozsudok okresného súdu a v celom rozsahu zamietol žalobu, ktorou sa žalobca domáhal proti žalovanej zaplatenia čiastky 60 000 Kč s príslušenstvom titulom zmluvnej pokuty z rezervačnej zmluvy.

Rovnako ako súd prvého stupňa vyšiel zo zistenia, že účastníci uzavreli zmluvu o rezervácii nehnuteľnosti z majetku konkurznej podstaty, na základe ktorej sa žalovaná ako sprostredkovateľka zaviazala, že v stanovenej lehote nebude ponúkať nehnuteľnosť na predaj tretím osobám a že bude vyvíjať činnosť a poskytovať všetku potrebnú súčinnosť smerujúcu k tomu, aby žalobca ako záujemca a budúci kupujúci mal možnosť uzavrieť kúpnu zmluvu s konkurznou správkyňou ako predávajúcou, ktorá poverila žalovanú sprostredkovaním predaja.

Žalobca sa zaviazal najneskôr do skončenia rezervačnej lehoty uzavrieť kúpnu zmluvu o prevode nehnuteľností a zároveň sa zaviazal zložiť k rukám žalovanej rezervačný depozit vo výške 60 000 Kč pri podpise zmluvy, ktorý mal byť v deň uzavretia kúpnej zmluvy započítaný na úhradu kúpnej ceny. Účastníci sa dohodli, že ak nebude kúpna zmluva uzavretá do skončenia dojednanej rezervačnej lehoty pre prekážky na strane žalobcu, bude mať žalovaná nárok na zmluvnú pokutu vo výške rezervačného depozitu a ak sa tak stane pre prekážky na strane konkurzného správcu alebo žalovanej, bude rezervačný depozit vrátený žalobcovi.

Žalobca žalovanej rezervačný depozit v dohodnutej výške zložil, avšak v dojednanej lehote kúpnu zmluvu neuzavrel, pretože mu nebol poskytnutý úver na úhradu kúpnej ceny. Žalovaná mu rezervačný depozit nevrátila a ponechala si ho ako zmluvnú pokutu.

Zatiaľ čo okresný súd považoval za preukázané, že k uzavretiu kúpnej zmluvy nedošlo pre prekážky na strane žalovanej, resp. správkyne z dôvodu neposkytnutia potrebnej súčinnosti žalobcovi na zabezpečenie úverového financovania predmetu kúpy, odvolací súd uzavrel, že

k uzavretiu kúpnej zmluvy nedošlo pre prekážky na strane žalobcu, ktorý si včas nezabezpečil financovanie kúpy nehnuteľností. Podľa záverov odvolacieho súdu z obsahu rezervačnej zmluvy nevyplýva akýkoľvek záväzok žalovanej, že poskytne žalobcovi súčinnosť k zabezpečeniu prostriedkov na úhradu kúpnej ceny. Konkurzná správkyňa sa pred uzavretím rezervačnej zmluvy nezaviazala, že s bankou uzavrie záložnú zmluvu za účelom získania úveru, pričom ani žalovaná takéto zabezpečenie žalobcovi nedala.

Na rozdiel od súdu prvého stupňa tak odvolací súd dospel k záveru, že žalobcovi vznikla v súlade so znením rezervačnej zmluvy povinnosť zaplatiť žalovanej dojednanú zmluvnú pokutu vo výške rezervačného depozitu a že žalovaná si ho oprávnené ponechala ako zmluvnú pokutu.

Proti rozsudku odvolacieho súdu podal žalobca dovolanie, v ktorom namietal, že odvolací súd sa nezaoberal otázkou platnosti rezervačnej zmluvy z hľadiska vymáhateľnosti záväzku žalobcu uzavrieť kúpnu zmluvu s treťou osobou, ktorá nebola účastníkom rezervačnej zmluvy, a na to nadväzujúcou otázkou platnosti dojednaní o zmluvnej pokute. Mal za to, že rezervačná zmluva nebola uzavretá medzi tými subjektmi, ktoré mali byť účastníkmi budúcej kúpnej zmluvy, a preto je záväzok z rezervačnej zmluvy uzavrieť zamýšľanú kúpnu zmluvu súdne nevynútiteľný. Ak nebol platne dojednaný hlavný záväzok, nemôže byť platné ani akcesorické dojednanie o zmluvnej pokute. Z uvedených dôvodov žalobca navrhol, aby dovolací súd napadnutý rozsudok zrušil a vec vrátil odvolaciemu súdu na ďalšie konanie.

Najvyšší súd Českej republiky dospel po preskúmaní veci k záveru, že dovolanie žalobcu je prípustné a dôvodné, pretože odvolací súd sa pri riešení otázky platnosti dojednaní o zmluvnej pokute odchýlil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu.

V zmysle záverov Najvyššieho súdu zmluvná pokuta je vedľajším (akcesorickým) záväzkom. Podmienkou platnosti dojednaní o zmluvnej pokute je teda existencia hlavného záväzku, ktorý má byť zmluvnou pokutou utvrdený (zabezpečený). Inými slovami, ak má byť záväzok na zaplatenie zmluvnej pokuty dojednaný platne, musí platne vzniknúť (hlavný) záväzok. Ak totiž nevznikla povinnosť plniť, nemôže byť ani porušená, a nemôže tak vzniknúť ani nárok na zaplatenie zmluvnej pokuty, ktorou malo byť splnenie povinnosti utvrdené. Zmluvnú pokutu môžu dojednať iba osoby v postavení veriteľa a dlžníka hlavného (utvrdeného) záväzku.

Najvyšší súd ďalej vo svojom rozhodnutí poukázal na jeho závery vyjadrené v ustálenej rozhodovacej praxi (napr. 33 Odo 330/2002, 33 Cdo 5143/2014, 28 Cdo 5511/2016), podľa ktorých sa môžu k uzavretiu budúcej zmluvy zaviazvať iba účastníci zmluvy, ktorá má byť nimi v budúcnosti uzavretá; iný subjekt sa sám môže zaviazvať, že do dohodnutej doby uzavrie zmluvu, iba ak je nepriamym zástupcom účastníka budúcej zmluvy. Ak je dojednaný záväzok uzavrieť budúcu zmluvu medzi inými subjektmi, než medzi ktorými má byť v budúcnosti uzavretá, nejde o záväzok, ktorý by bol vynútiteľný žalobou na nahradenie prejavu vôle; taká žaloba logicky neprichádza do úvahy tam, kde má budúcu zmluvu uzavrieť osoba odlišná od účastníkov rezervačnej zmluvy.

Keďže odvolací súd dospel k záveru, že žalovanej vzniklo právo na zmluvnú pokutu (resp., že si oprávnené ponechala rezervačný depozit ako zmluvnú pokutu) bez toho, aby sa zaoberal otázkou, či žalobcovi vznikol platne záväzok uzavrieť kúpnu zmluvu s treťou osobou (konkurznou správkyňou), ktorý mal byť zmluvnou pokutou utvrdený, podarilo sa žalobcovi spochybniť správnosť právneho posúdenia veci v napadnutom rozhodnutí.

Najvyšší súd Českej republiky z uvedených dôvodov zrušil rozsudok odvolacieho súdu a súdu prvého stupňa a vec vrátil súdu prvého stupňa na ďalšie konanie.

Odôvodnenie je redakčne krátené a upravované a doplnené o odkazy na citované ustanovenia pod textom.

Právnu vetu a rozhodnutie spracovala: **JUDr. Zuzana Fabianová, Ph.D.**
advokátka

Publikačná súťaž advokátskych koncipientov

Predsedníctvo Slovenskej advokátskej komory
Redakčná rada Bulletinu slovenskej advokácie

vyhlasujú

Publikačnú súťaž advokátskych koncipientov o najlepšiu esej
na tému

Význam advokácie v právnom štáte

Termín odovzdania príspevkov je
do 30. apríla 2019

Do súťaže budú zaradené eseje s rozsahom maximálne 9 000 znakov vrátane medzier, ktoré musia mať vlastný názov a sú pôvodným autorským dielom osoby, ktorá je zapísaná v zozname advokátskych koncipientov ku dňu 30. apríla 2019.

Články posúdia členovia Redakčnej rady Bulletinu slovenskej advokácie na zasadnutí v máji 2019.

Finančná odmena 500 eur bude víťazovi odovzdaná v júni na seminári advokátov a tri víťazné články budú uverejnené v bulletine.

Eseje zasielajte na ondrisova@sak.sk alebo darina.stracinova@sak.sk

Publikačná súťaž Bulletinu slovenskej advokácie

Redakčná rada Bulletinu slovenskej advokácie
vyhlásila aj na rok 2019

XVIII. ročník publikačnej súťaže Bulletinu slovenskej advokácie

**pre študentov právnických fakúlt,
advokátskych koncipientov
a mladých advokátov do 35 rokov**

Konkrétnu tému si účastníci súťaže zvolia sami. Podmienkou je aktuálnosť témy z teórie alebo praxe slovenského, európskeho či medzinárodného práva. Súťažný príspevok nesmie mať popisný charakter. Príspevky v rozsahu maximálne 34 000 znakov (vrátane medzier) treba poslať e-mailom na adresu ondrisova@sak.sk alebo darina.stracinova@sak.sk. **Termín uzávierky je 30. november 2019.**

Porota zložená z členov redakčnej rady *Bulletinu slovenskej advokácie* príspevky vyhodnotí do konca decembra 2019. Pre autorov sú pripravené finančné ceny, porota má právo cenu neudeliť, resp. ju zvýšiť.

Aktuálne udalosti

Sme lídrami v ochrane osobných údajov

Úradom pre ochranu osobných údajov SR schválený kódex správania advokátov podľa smernice GDPR je už na webovej stránke SAK prístupný v slovenskom aj anglickom jazyku. Ako prvá organizácia v Slovenskej republike a jedna z prvých v Európskej únii máme vlastný sektorálny predpis upravujúci práva a povinnosti osôb pri spracovávaní osobných údajov po účinnosti nariadenia GDPR. Kódex nájdete na advokátskej wikipedii (www.sak.sk/porta/) aj na verejnej časti webu v dokumentoch. Viac o kódexe si prečítajte na s. 42.

Sledujte nás aj na sociálnych sieťach

Slovenská advokátska komora vytvorila svoj profil na sociálnych sieťach *LinkedIn* a *Twitter*, cez ktoré uverejňujeme aktuálne novinky a informácie o podujatiach konaných komorou. Aj novými komunikačnými kanálmi sa snažíme, aby advokáti a koncipienti mali lepší prístup k informáciám o dianí na komore a v právnom svete. Neváhajte nás sledovať!

Stretnutia s predsedníctvom

V prvých mesiacoch roka sa konajú stretnutia členov predsedníctva s advokátmi v regiónoch. V januári a začiatkom februára sa uskutočnili stretnutia s advokátmi Prešovského, Košického, Bratislavského a Trenčianskeho kraja. Advokáti boli informovaní o novinkách prideľovania *ex offio* obhajoby, alternatívnom udeľovaní trestov, legislatívnych aktivitách, na ktorých sa komora zúčastňuje, prijatom kódexe správania pre advokátov podľa GDPR, elektronizácii výkonu advokácie, ako aj o mnohých ďalších témach. Vo februári a v marci budú ešte regionálne stretnutia s advokátmi Trnavského, Banskobystrického, Nitrianskeho a Žilinského kraja, ak máte záujem sa dozvedieť novinky, prípadne sa opýtať otázku predsedníctva, radi vás uvidíme.



SAK ako eventová agentúra

Jednou z hlavných úloh Slovenskej advokátskej komory je vzdelávanie koncipientov a advokátov. O tom, že túto úlohu berieme zodpovedne a naplno svedčí aj počet zorganizovaných podujatí a školení, ktorý by zamestnal aj celú profesionálnu eventovú agentúru. V roku 2018 zorganizoval vzdelávací odbor SAK celkovo 78 vzdelávacích podujatí, ktorými prešlo takmer 6 000 ľudí. Len na samotných školeniach o elektronizácii sa zúčastnilo približne tisíc advokátov.

Galavečer bude tento rok v Košiciach

Slovenská advokátska komora každoročne oceňuje osobnosti z radov advokátov za celoživotný prínos advokácii na slávnostnom galavečere. Toto prestížne podujatie sa bude konať **26. apríla v Košiciach v hoteli DoubleTree by Hilton**. Vstupenky je možné si zakúpiť na webovej stránke komory prostredníctvom sekcie *PODUJATIA*. Neváhajte, vstupeniek je obmedzený počet. (Viac informácií aj na s. 65.)

Zlepšovanie prostredia pre obchodnú arbitráž v spolupráci s AmCham Slovakia

Americká obchodná komora v SR (*AmCham Slovakia*) a Slovenská advokátska komora zorganizovali v spolupráci s Podnikateľskou alianciou Slovenska odborné podujatie venované obchodnej arbitráži v SR. Medzi pozvanými hosťami boli významní zástupcovia biznisu, advokácie, obchodných komôr a štátnej správy. Súčasťou podujatia bola prezentácia činnosti Rozhodcovského súdu SAK, na ktorého chode sa tiež podieľajú viacerí členovia *AmCham Slovakia*.

AmCham v rámci Iniciatívy za vládu zákona (*Rule of Law Initiative*) a SAK v rámci trvalej snahy o kultivovanie právneho prostredia považujú dôveryhodné rozhodcovské konanie za efektívnu alternatívu riešenia obchodných sporov medzi podnikateľmi. SAK a *AmCham* preto podporujú aktivity, ktorých cieľom je spájať právnych profesionálov a prinášať skúsenosti z renomovaných zahraničných arbitrážnych inštitúcií. Príkladom tejto spolupráce je aj *Arbitration Conference 2019*, ktorú v máji organizuje Právnická fakulta UK a *AmCham* za odbornej spolupráce Rozhodcovského súdu SAK.

Slávnostné otvorenie regionálnej kancelárie v Košiciach

Regionálna kancelária v Košiciach už síce slúži advokátom niekoľko mesiacov, ale až 18. januára sme ju v priestoroch kaviarne Slávia v Košiciach slávnostne uviedli do života. Kancelárii, ktorá sa stala neoddeliteľnou súčasťou života advokátov z východného Slovenska, zaprial úspešné fungovanie predseda SAK Tomáš Borec a regionálni zástupcovia SAK pre Košický kraj Jozef Olej a Tomáš Illeš. Regionálna kancelária je primárne určená na zabezpečovanie vydávania a výmeny advokátskych preukazov, ale aj priestor pre vzdelávanie, užšiu spoluprácu, vzájomnú pomoc a komunikáciu medzi advokátmi v regióne.

Mgr. Alexandra Donevová

kancelária SAK

Foto archív SAK

VODCA SVORKY. ÚPLNE NOVÉ BMW X5.



Radosť z jazdy



Využite výhodnú ponuku pre členov Slovenskej advokátskej komory a získajte nové BMW alebo MINI výhodnejšie. Vyberte si vaše nové vozidlo u najväčšieho autorizovaného dílera na Slovensku.

- ☐ Výška cenového zvýhodnenia je rovnaká ako v prípade veľkoodberu 4 vozidiel* firemným klientom!
*platí pre modely, ktoré su na trhu dlhšie ako 12 mesiacov nasledujúcich po oficiálnom uvedení na slovenský trh.
- ☐ Zvýhodnené podmienky sa vzťahujú na člena komory ako fyzickú osobu, fyzickú osobu – podnikateľa, ako aj na právnické osoby, v ktorých má člen komory kapitálovú účasť na základnom imaní 50%.
- ☐ Ponuka platí pre predaj nového vozidla ako aj nákup prostredníctvom štandardných finančných produktov (lízing, úver, operatívny lízing).

Auto Palace Bratislava s.r.o.

Vajnorská 136/C

831 04 Bratislava

www.autopalacebratislava.sk

BMW X5: Spotreba paliva v l/100 km (kombinovaná): 6,0 – 8,5. Emisie CO₂ v g/km (kombinované): 158 – 193.

Z decembrového a januárového zasadnutia P SAK

Predsedníctvo Slovenskej advokátskej komory sa pred vianočnými sviatkami stretlo **13. decembra 2018 v Štrbskom Plese**.

Vzalo na vedomie informácie ● o návšteve **prof. Senga z John Marshall School of Law** v Chicagu, v súčinnosti s ktorou Česká advokátska komora za účasti SAK organizuje tradičný veľmi úspešný seminár o americkom práve v Telči, ● o stretnutí na Ministerstve vnútra SR v súvislosti s aktivitami týkajúcimi sa legislatívnej úpravy a technického zabezpečenia prostredníctvom MV SR, pokiaľ ide o **alternatívny autentifikátor v súvislosti s advokátskym preukazom na vstup na slovensko.sk, resp. na všetky miesta, kde je možné momentálne vstúpiť prostredníctvom eID**. Účinnosť novely zákona o e-governmente je plánovaná 1. mája 2019.

V období do decembrového zasadnutia P SAK vykonalo viacero hlasovaní *per rollam*. Slovenská advokátska komora podpísala **rámčovú zmluvu s Archimedes s. r. o.**, ktorej predmetom sú **cena a rozsah služieb pre advokátov v súlade s ponukou na poskytovanie služieb**. Predsedníctvo SAK ďalej súhlasilo so spracovaním **dizajn manuálu** Slovenskej advokátskej komory a **zmenilo uznesenie o príspevku advokátov na vzdelávanie advokátskych koncipientov** s tým, že príspevok bude s účinnosťou **od 1. júla 2019 vo výške 144 eur** (viď Vestník č. 55, uverejnený 28. 12. 2018).

V rámci informácií o legislatívnych aktivitách P SAK vzalo na vedomie informáciu ● o predložení pripomienok k návrhu **zákona o ukončení niektorých exekúcií**. Po rozporovom konaní rozpor vo veciach zásadných pre SAK stále trvá, niektoré otázky ešte nie sú vyjasnené a sú predmetom úvah, vec sa legislatívne posunie najskôr vo februári 2019; ● o stave legislatívnych prác na návrhu pravidiel, ktorými sa pre štátne orgány upravujú transparentné zásady využívania právnych služieb advokátov zo strany štátu vrátane ich výberu a odmeňovania. Návrh bol upravený v súlade so závermi z rozporových konaní, pričom prijatie niektorých zmien v materiáli zostalo ponechané na rozhodnutie ministra, vrátane problematiky podielovej odmeny. K vlastnému materiálu pripravuje ministerstvo spravodlivosti dôvodovú správu. SAK opätovne navrhla vypustiť ustanovenie, podľa ktorého zmluva o poskytovaní právnych služieb nesmie obsahovať ustanovenia vylučujúce možnosť účastníka zmluvného vzťahu vypovedať zmluvu o poskytovaní právnych služieb, keďže samotná povaha vzťahu advokáta a klienta, ako vyplýva zo zákona o advokácii a advokátskeho poriadku, vylučuje ustanovenia zmluvy, ktoré by per se znemožnili klientovi ukončiť zastupovanie konkrétnym advokátom. SAK tiež upozornila, že počas prvého rozporového konania bola akceptovaná pripomienka SAK týkajúca sa odstránenia zákazu kombinovania spô-

sobov odmeny, pretože vyhláška o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb ako právna norma vyššej právnej sily umožňuje kombinovať spôsoby určenia zmluvnej odmeny. V prípade prijatia nového znenia predmetného článku, ktorý hovorí, že v zmluve o poskytovaní právnych služieb možno dohodnúť zmluvnú odmenu výlučne ako podielovú odmenu alebo hodinovú odmenu, dochádza v zásade k rovnakému následku, teda rozpor trvá; ● o stave prác na novele vyhlášky o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb, na ktorých SAK aktívne participuje.

Predsedníctvo SAK vzalo na vedomie informáciu o schválení **Kódexu správania pre spracúvanie osobných údajov advokátmi podľa všeobecného nariadenia o ochrane údajov (GDPR)** Úradom na ochranu osobných údajov SR. Kódex tvorí vkladáciu prílohu k tomuto číslu bulletinu a bude uverejnený aj v iných komunikačných prostriedkoch komory. (viac aj na s. 42).



Pýta(j)te sa predsedníctva

Je advokátsky koncipient povinný zúčastniť sa na odborných seminároch v prípade, ak disponuje odbornou justičnou skúškou (a teda sa neuchádza o vykonanie advokátskej skúšky), no v potrebnej dĺžke vykonáva činnosť advokátskeho koncipienta a rovnako je v zozname koncipientov zapísaný? Alebo bude podmienka praxe splnená aj bez účasti na advokátskych seminároch?

Bez ohľadu na skutočnosť, že advokátsky koncipient v minulosti úspešne absolvoval odbornú skúšku, ktorú SAK započíta za advokátsku skúšku, má predsedníctvo SAK za to, že primárnym cieľom výchovy advokátskeho koncipienta je nadobudnutie potrebných vedomostí (teoretická príprava) a skúseností (praktická príprava) na riadny výkon budúceho povolania advokáta.

Komora na tento účel organizuje školenia, semináre a iné výchovné a vzdelávacie podujatia. Praktickú prípravu advokátskeho koncipienta zabezpečuje v zmysle ustanovení zákona o advokácii a ostatných stanoviských predpisov školiteľ advokátskeho koncipienta.

Pre úplnosť je potrebné dodať, že v zmysle platných stanoviských predpisov [§ 3 ods. 1 písm. d) zákona o advokácii, § 62a zákona o advokácii, § 40 a nasl. Advokátskeho poriadku schváleného Konferenciou advokátov 10. júna 2017 a § 3 ods. 2 Uznesenia konferencie advokátov o výchove advokátskych koncipientov a ďalšom vzdelávaní advokátov] je účasť advokátskeho koncipienta na seminároch povinná.

Poznáte lepšiu investíciu?

Už nikdy neplatíte za svoje kancelárie nájom!
Je to rovnaké ako s bývaním. Podnikajte vo svojom!

Väčšina z firiem strávi celú svoju históriu v prenájmoch, za často vysoké čiastky, namiesto toho aby využili možnosť investície do komerčnej budovy, alebo do menšej kancelárskej jednotky. Kúpou kancelárskej jednotky si firmy zaistia okamžité zníženie prevádzkových nákladov v rámci neplatenia nájomného.

**„Je to model bežný v zahraničí
- kúpa kancelárskych jednotiek
v administratívnej budove“.**

Pre podnikateľov kúpa vlastných priestorov znamená istotu stálej adresy, elimináciu rizika zvyšovania nájomného alebo jeho výpovedi a predovšetkým zníženie prevádzkových nákladov vlastnej spoločnosti. Investujte do vlastného komfortu. V porovnaní s inými druhmi investícií je nehnuteľnosť komodita, ktorá

vykazuje vysokú mieru cenovej stability na rozdiel od cenných papierov, zlata, dlhopisov, kde ich cena je závislá na výkyvoch trhu alebo na politických rozhodnutiach. Ceny nehnuteľností v celoeurópskom meradle majú stále vyššiu a cenovo stúpajúcu tendenciu.

Kúpou kancelárskej jednotky si okrem vlastných priestorov pre Vaše podnikanie môžete zaistiť aj zhodnotenie peňazí formou garantovaného výnosu – ponúkame vám GARANTOVANÝ NÁJOM. Sme tu pre všetkých, ktorí sa nechcú starať o nájomcov, majú málo času, skúseností alebo sa im z nejakého dôvodu nechce. Kompletný servis a starosť o vyhľadanie nájomníka, spolu s údržbou zveríte nám a po dobu minimálne 3, 5, 7, alebo 10 rokov sa nemusíte o nič starať, iba dostávate garantovaný výnos. Výnosnosť investície v takomto prípade predstavuje až 5% ročne

podľa typu a adresy nehnuteľnosti. Istota dlhodobého výnosu bez rizika, kedy všetky povinnosti a starosti s prenájomom, prevádzkou a nákladmi na úpravu priestorov pre nových nájomcov preberáme za vás.

**Príklad GARANTOVANÉHO NÁJMU
pri investícii vo výške 100 000€
a pri garantovanom nájme na 5 rokov
– 5% príjem z garancie nájmu našou
spoločnosťou = 5000€ ročne.**

Každá nami predávaná kancelárska jednotka je samostatne zapísaná v katastri nehnuteľností a je predávaná do osobného vlastníctva vrátane podielu na spoločných priestoroch a pozemku. Kúpu kancelárskej jednotky je možné financovať bankovým úverom.

Pre viac informácií kontaktujte spoločnosť Amigal Group SK, s.r.o.
Tel.: **0948 029 888** alebo **0948 460 870** | Email.: **info@amigalgroup.sk**

INZERCA

Predsedníctvo SAK ďalej vzalo na vedomie informáciu o **stretnutí komisie pre veci koncipientske**, na ktorom boli prítomní zástupcovia jednotlivých ročníkov. Predmetom diskusie bola najmä nová koncepcia vzdelávania advokátskych koncipientov a navrhované legislatívne zmeny vo vzťahu k prípadnému skráteniu dĺžky koncipientskej praxe. V ďalšom štádiu bude vyhodnotená anketa vykonaná na seminári medzi advokátskymi koncipientmi v V. ročníku.

Predsedníctvo vzalo na vedomie informáciu o neodkladnom rozhodnutí predsedu SAK, ktorým schválil doplnenie uznesenia P SAK o vedení verejného zoznamu odborného zamerania advokátov s tým, že medzi **odborné zamerania bolo doplnené poskytovanie právnych služieb pro bono a opatrovníctvo maloletých detí v trestnom konaní** (viď Vestník č. 55, uverejnený 28. decembra 2018).

Členovia P SAK vzali na vedomie informácie o **príprave novej koncepcie vzdelávania advokátskych koncipientov** so zameraním na plánované procesy, úkony a úlohy s plánovanými termínmi začatia, na osoby, ktoré budú plánovanú činnosť organizovať a realizovať, na okruhy prípadových štúdií na praktické semináre koncipientov a na príručku pre lektorov. Úlohou praktických seminárov bude precvičovanie schopnosti koncipientov riešiť právny problém – či už prostredníctvom sporenia sa v klinickom procese prípadovej štúdie, alebo vo forme riešenia nesporných prípadových štúdií analýzou, resp. vypracovaním napr. záverečných návrhov

podaní v konaní pred súdom, ktoré sú potrebné na úspešné zvládnutie problému. Od lektora aj účastníkov sa bude očakávať kreativita a aktívny prístup tak, aby praktické cvičenie splnilo účel – poukázať na časté problémy pri aplikácii právnych predpisov a naučiť koncipientov verbálne vystupovať, vecne argumentovať, nachádzať aplikačné riešenia a zvládnuť situáciu so zodpovedajúcou advokátskou etikou.

Vzhľadom na to, že nový systém vzdelávania sa môže spustiť najskôr 1. júla 2019, P SAK schválilo **programy seminárov advokátskych koncipientov v I. polroku 2019 podľa súčasného systému cyklického vzdelávania** advokátskych koncipientov.

V časti zasadnutia venovanej ekonomickým otázkam členovia predsedníctva prerokovali doručené **žiadosti** a vzali na vedomie **aktualizovaný zoznam neplatičov príspevku na činnosť SAK za rok 2018**.

Predsedníctvo SAK súhlasilo s možnosťou **sponzoringu galavečera** Slovenskej advokátskej komory, ktorý sa uskutoční **26. apríla 2019 v Košiciach**, a schválilo predloženú **schému sponzoringu** s poverením pre kanceláriu komory osloviť potenciálnych partnerov.

Predsedníctvo tiež schválilo zámer pokračovať v **prieskume Index právnej istoty** aj za rok 2018 a vzalo na vedomie informácie o **projekte budovania advokátskej komunity v regiónoch**, ktorého cieľom je podpora advokátskeho pocitu príslušnosti k stavu, budovanie a prezentovanie dobrého



1. odborná konferencia k pracovnému právu na tému: Možnosti a limity „flexibility“ konania zamestnávateľa

16. máj 2019, Hotel Tatra, Bratislava

Jedinečné podujatie svojho druhu, na ktorom sa špičkoví odborníci z ČR a SR podelia o svoje bohaté skúsenosti z aplikačnej praxe a o legislatívny pohľad na pracovné právo.

Spoločne, prakticky a s nadhľadom nastoľujú najčastejšie diskutované otázky o pracovnom práve a o trhu práce v 3 zaujímavých blokoch:

- Pracovný čas a mzda
- Skončenie pracovného pomeru
- Kompetencie zástupcov zamestnancov

V rámci konferencie vystúpia:

doc. JUDr. Andrea Olšovská, PhD. (Právnická fakulta, Trnavská univerzita v Trnave)

JUDr. et Mgr. Jozef Toman, PhD. (Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR)

JUDr. Jaroslav Škubal (PRK Partners CZ)

JUDr. Ing. Miriam Galandová LL.M., FCCA (PRK Partners SK)

Mgr. Tatiana Valentová (Algger, s.r.o.)

doc. JUDr. Marek Švec, PhD., LL.M. (Labour Law Association/Asociácia pracovného práva)

JUDr. Simona Schuszteková Dušeková, PhD., LL.M. (Labour Law Association / Asociácia pracovného práva)

JUDr. Jan Horecký, PhD. (Právnická fakulta, Masarykova univerzita v Brne)

a mnohí ďalší ...

Moderuje:

doc. JUDr. Marek Švec, PhD., LL.M. (generálny tajomník Labour Law Association)

Účastnícky poplatok:

Do 28. februára 2019 so zľavou 20 % - **143,04 €** s DPH (Bežná cena: 178,80 € s DPH)

Mediálny partner



Odborný garant



Partneri



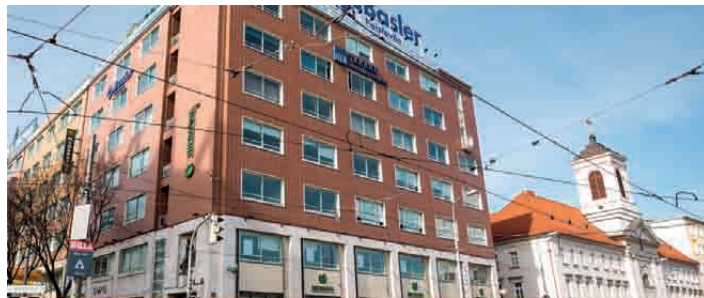
Predaj kancelárskych jednotiek

Predaj
parkovacích
státí k
jednotkám.



BUDOVA C AIR OFFICES – Pestovateľská č.2

Predaj kancelárskych jednotiek od 65m².



Budova Námestie SNP č.15

Predaj kancelárskych jednotiek od 60m².



Budova LUXOR – Štúrova č.3

Predaj kancelárskych jednotiek od 65m².



Budova Gunduličova č.8

Predaj kancelárskych jednotiek od 75m².



Pestovateľská 2, 821 04 Bratislava

0948 460 870 | 0948 029 888 | info@amigalgroup.sk | amigalgroup.sk

INZERCA

mena advokácie a advokátov a podpora angažovanosti sa v prospech spoločnosti prostredníctvom dobrovoľníctva a pro bono aktivít. V bode venovanom mediálnej komunikácii P SAK schválilo vytvorenie **nového komunikačného kanálu SAK prostredníctvom LinkedIn a Twitteru**, zatiaľ s obsahom neutrálnych informácií, aktuálne na bezplatných kontách.



Členovia predsedníctva Slovenskej advokátskej komory privítali nový rok na zasadnutí **10. januára 2019 v Bratislave**.

Vzali na vedomie informáciu o podaní **10 návrhov na voľbu kandidátov na sudcu Ústavného súdu SR**.

V súlade s priebežne uverejňovanými informáciami **od 1. januára 2019 nie sú náklady na aplikáciu na zaručenú konverziu dotované Slovenskou advokátskou komorou** z peňazí všetkých advokátov a ich **výber a úhrada je na voľbe každého advokáta**. Slovenská advokátska komora dohodla zvýhodnené cenové podmienky so spoločnosťami *Archimedes, s. r. o.* a *DITEC Commerce, s. r. o.*

Slovenská advokátska komora mala podpísanú zmluvu aj na **zabezpečenie časových pečiatok** s podmienkami dohodnutými pre už nefungujúci produkt ZAKO so spoločnosťou *D. Trust Certifikačná autorita*. Do 31. decembra 2018 mali advokáti možnosť čerpať časové pečiatky od tejto spoločnosti bez obmedzení, úhradu realizovala komora. Zvýhod-

nené rámcové podmienky spolupráce pri dodávaní služby časových pečiatok sú platné aj naďalej za podmienok, ktoré sú zverejnené v privátnej sekcii na www.sak.sk.

Vzhľadom na skutočnosť, že mnohí advokáti sa rozhodli aj v roku 2019 využívať aplikáciu od spoločnosti *DITEC*, ktorá nemala vyriešenú otázku odberu časových pečiatok od žiadnej certifikačnej autority, spoločnosť *D. Trust Certifikačná autorita* po dohode so SAK poskytla advokátom možnosť prístupu k časovým pečiatkam v období od 1. januára 2019 do 31. januára 2019 bez obmedzení. Ak bude advokát mať aj naďalej záujem využívať časové pečiatky od uvedenej certifikačnej autority, je potrebné uzatvoriť individuálnu dohodu, na základe ktorej mu certifikačná autorita môže služby fakturovať. Informácie sú k dispozícii na webovej stránke SAK.

V rámci legislatívnych aktivít, na ktorých sa SAK podieľa, P SAK vzalo na vedomie informácie o **novele Trestného zákona účinné od 1. januára 2019**, o návrhu riešenia **čistenia Obchodného registra**, o prácach na **novele vyhlášky o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb**, o poslanceckom návrhu **novely zákona o advokácii** a o **novele zákona o exekučnom konaní**.

Osobitnú pozornosť venovali členovia P SAK **zmene systému ustanovovania ex offico obhajcov** na základe novely Trestného poriadku, ktorou sa stanovila povinnosť ustanovovania obhajcov náhodným výberom prostredníctvom programového systému. Možnosť nechať si vyznačiť zmenu zápi-

su v zozname vedenom komorou je limitovaná sídlom a pracoviskom advokátskej kancelárie podľa príslušnosti súdu. Advokáti môžu svoj zápis do zoznamu *ex offio* zmeniť prostredníctvom webovej stránky komory. Zoznamy advokátov budú určené spravidla podľa pôsobnosti okresných súdov a budú dopredu nadefinované. Jeden advokát môže patriť aj do viacerých zoznamov a v každom mu budú veci pridelené nezávisle. Bratislava a Košice budú mať spoločný zoznam pre všetky bratislavské, resp. košické súdy, čo zabezpečí rovnomerné pridelenie v rámci Bratislavy či Košíc bez ohľadu na súd. Krajské súdy budú mať vlastné zoznamy advokátov, ale ich zoznam bude obsahovať advokátov zo zoznamov okresných súdov. Advokát zapísaný v zozname *ex offio* môže ustanovenie odmietnuť zo zákonných dôvodov podľa § 21 písm. a), b), c) a d) zákona o advokácii a nestráti poradie pre náhodný výber pri ďalšom pridelení. V prípade odmietnutia podľa § 21 písm. e) zákona o advokácii, teda z dôvodu pracovnej zaťaženia alebo dlhodobej neprítomnosti, stráca poradie a bude opätovne zaradený až po tom, ako sa podľa nastavených pravidiel vyčerpá celý zoznam. Kancelária komory **zosúladuje sídla a pracoviská advokátskych kancelárií s vedením všetkých zoznamov, najmä zoznamov *ex offio*, podľa miestnej príslušnosti súdov.**

Predsedsníctvo SAK vzalo na vedomie **odporúčanie pracovnej skupiny pre trestné právo k povinnostiam advokáta podľa zákona o ochrane pred legalizáciou príjmov z trestnej činnosti a o ochrane pred financovaním terorizmu.** V *Bulletine slovenskej advokácie* a na portáli *wiki.sak* bude v dohľadnej dobe uverejnený článok ohľadom špecifikácie odporúčania.

Predsedsníctvo SAK sa oboznámilo s **Cochemským modelom**, ktorý je už v behu na viacerých slovenských súdoch. Týka sa **interdisciplinárnej spolupráce v súdnych konaniach v niektorých prípadoch v oblasti rodinného práva.** V *newsletter* a v *Bulletine slovenskej advokácie* bude v blízkej

dobe uverejnená podrobnejšia informácia o aktivitách SAK v projekte s akcentom na potrebu posilniť pozíciu advokáta.

Predsedsníctvo súhlasilo s vytvorením **demo verzie softvérového riešenia online platformy pri poskytovaní právnych služieb** pre prípad, ak by ju prevádzkovala SAK, s cieľom lepšie uchopiť predstavu funkcionality riešenia. Konečné rozhodnutie bude prijaté po vyhodnotení výhod a možných problémov.

Predsedsníctvo komory na oboch zasadnutiach schválilo stanoviská s úpravami na základe diskusie **vo veci dopytov súvisiacich s výkonom advokácie a koncipientskej praxe**, ktorými sa vopred zaoberali pracovná skupina pre veci advokátske a komisia pre zlučiteľnosť výkonu advokácie, resp. koncipientskej praxe s inými povolaniami.

V rámci informácií odboru výchovy a vzdelávania P SAK vzalo na vedomie **prerozdelenie seminárov advokátskych koncipientov podľa ročníkov v prvom polroku 2019**, určilo **moderátorov na jarné termíny** a súhlasilo s vypracovaním **metodiky skúšky schopnosti aplikovať právny poriadok Slovenskej republiky.**

Členovia P SAK rozhodovali o jednotlivých **žiadostiach spadajúcich do pôsobnosti ekonomického odboru** kancelárie SAK. Schválili prípravu publikácie ***Slovenská advokátska komora 1990 – 2020***, ktorú bude spracúvať širší autorský kolektív s ambíciou uviesť ju do života pri príležitosti 30. výročia prijatia zákona o slobodnom výkone advokácie. Určilo cenu výtlačku knihy *Ladislav Čendula: Mojich šesť desaťročí v banskobystrickej advokácii* na 5 eur s DPH.

Členovia predsedsníctva na oboch zasadnutiach rozhodovali o **žiadostiach súvisiacich s matrikou** advokátskych koncipientov, advokátov a usadených euroadvokátov, zahraničných advokátov, spoločností s ručením obmedzeným, verejných obchodných spoločností a komanditných spoločností. Osobitne rozhodovali o návrhoch na pozastavenie výkonu advokácie podľa § 8 ods. 3 písm. b) zákona o advokácii.

–km–

Advokát Vojtech „Tatenko“ Rampášek nestor slovenskej advokácie

Slovenská advokátska komora vydala ďalšiu zo série publikácií venovaných osobnostiam slovenského kultúrneho života z radov advokátov, tentoraz o bratislavskom advokátovi JUDr. Vojtechovi Rampášekovi. Knihu napísal jeho vnuk, mladý advokát **JUDr. Michal Rampášek.**

Publikácia podrobne mapuje život JUDr. Vojtecha Rampášeka v tesnej väzbe na aktuálny vývoj v spoločnosti a právnej úprave výkonu advokácie. Práve zasadenie profesionálnej dráhy JUDr. Rampášeka v tomto kontexte je osobitne dôležité, pretože je zachytený dlhý a rôznorodý časový úsek 57 rokov histórie advokácie – od obdobia česko-slovenskej advokácie z konca 30. rokov až po znovuzrodenie slobodnej advokácie po roku 1990.

Publikácia je k dispozícii za 5 eur.

V prípade záujmu kontaktujte: darina.stracinova@sak.sk alebo ondrisova@sak.sk



GALA VEČER

SLOVENSKEJ
ADVOKÁTSKEJ
KOMORY



Vážené kolegyně, vážení kolegovia,

26. apríla 2019 sa v hoteli DoubleTree by Hilton, Hlavná ulica č. 1 v Košiciach uskutoční

9. ročník slávnostného galavečera Slovenskej advokátskej komory

v rámci podujatí spojených s Dňom advokácie, ktorý je zavŕšením osláv vzniku samostatnej advokácie.

Pri tejto príležitosti Slovenská advokátska komora tradične ocení advokátov za ich celoživotný prínos advokácii.

Program	Dress code	Hlavný umelecký hosť	Cena elektronickej vstupenky
18.30 Uvítací prípitok 19.00 Otvorenie galavečera Odovzdávanie ocenení Slávnostná večera Kultúrny program	black tie 	Lucia Lužinská & All time jazz	90 eur/osoba

ELEKTRONICKÁ ZÁVÄZNÁ PRIHLÁŠKA

Na galavečer sa môžete prihlásiť od 15. februára 2019 v privátnej sekcii **VZDELÁVANIE A PODUJATIA** na webovej stránke komory www.sak.sk vyplnením a potvrdením údajov v záväznej prihláške, ktorá je súčasne aj elektronicou vstupenkou pre jednu alebo dve osoby.

Po zaregistrovaní vám bude na e-mailovú adresu uvedenú v prihláške doručená správa o zaregistrovaní spolu so zálohovou faktúrou, ktorú treba uhradiť najneskôr do dátumu splatnosti. Po zaplatení zálohovej faktúry vám kancelária komory vystaví a pošle daňový doklad – faktúru na fakturačnú adresu uvedenú v prihláške.

Elektronické vstupenky **pre viac ako dve osoby** prosíme dohodnúť telefonicky s pani Janou Pelikánovou (02/204 227 45, pelikanova@sak.sk), ktorá upraví vašu prihlášku a zálohovú faktúru na vyšší počet.

DÁTUM UZÁVIERKY PRIHLÁŠOK je 31. marec 2019.

UBYTOVANIE si zabezpečuje každý účastník individuálne. Hotel DoubleTree by Hilton ponúka ubytovanie v jednojôzkovej/dvojľôzkovej izbe za 79 eur/noc, raňajky 16 eur/osoba. Mestský poplatok vo výške 1,70 eur sa účtuje nad rámec ceny ubytovania. Kontakt na recepciu hotela: 055 3251 100, reservations@hiltonkosice.sk

V prípade otázok kontaktujte hovorkyňu komory Mgr. Alexandru Donevovú (0911 161 991, donevova@sak.sk).

Z DISCIPLINÁRNYCH ROZHODNUTÍ SAK

Neoprávnené zadržiavanie prijatej zálohy advokátom určenej na dohodnutý účel

Advokát, ktorý pri zastupovaní klientov vo veci kúpy nehnuteľnosti zadržiava klientmi poskytnutú finančnú čiastku určenú na konkrétny účel, s odôvodnením, že odmena za jeho právne služby presahuje poskytnutú zálohu, dopúšťa sa disciplinárneho previnenia podľa § 56 ods. 1 zákona o advokácii, pretože takýmto konaním porušuje povinnosti mu uložené podľa § 18 ods. 1, 2 a 3 zákona o advokácii a § 11 ods. 2 a 3 Advokátskeho poriadku SAK.

*Rozhodnutie II. odvolacieho disc. senátu SAK zo 17. marca 2016,
sp. zn. II. ODS-34/15: 1882/2010*

*Rozhodnutie III. disciplinárneho senátu SAK zo 17. júna 2015,
sp. zn. DS III.-73/10: 1882/2010*

Dotknuté ustanovenia:

- § 18 ods. 1, 2 a § 3 zákona č. 586/2003 Z. z. o advokácii a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v platnom znení,
- 11 ods. 2 a 3 Advokátskeho poriadku SAK z 15. júna 2013

Rozhodnutím III. disciplinárneho senátu SAK zo 17. júna 2015, sp. zn. DS III.-73/10: 1882/2010 v spojení s rozhodnutím II. odvolacieho disciplinárneho senátu SAK zo 17. marca 2016, sp. zn. II. ODS-34/15: 1882/2010 bol disciplinárne obvinený advokát

uznaný za vinného

z disciplinárneho previnenia podľa § 56 ods. 1 zákona o advokácii, pretože zavinene závažným spôsobom porušil povinnosti advokáta podľa § 18 ods. 1, 2 a 3 zákona o advokácii a § 11 ods. 2 a 3 Advokátskeho poriadku SAK,

tým, že

zastupujúc svojich klientov – sťažovateľov pri poskytovaní právnych služieb vo veci kúpy nehnuteľnosti zadržiaval sťažovateľmi poskytnutú sumu 100 000 GBP s odôvodnením, že odmena za jeho právne služby presahuje zálohu zloženú sťažovateľmi,

za čo mu bolo uložené

podľa § 56 ods. 2 písm. c) zákona o advokácii disciplinárne opatrenie – **peňažná pokuta** v sume **7 000 eur**.

Podľa § 57 ods. 5 zákona o advokácii bola disciplinárne obvinenému advokátovi uložená povinnosť zaplatiť na účet SAK paušálne náklady disciplinárneho konania vo výške **380 eur** v lehote do 15 dní odo dňa právoplatnosti tohto rozhodnutia.

Z odôvodnenia:

Predseda Revíznej komisie SAK podal dňa 10. 11. 2010 návrh na začatie disciplinárneho konania Disciplinárnej komisii Slovenskej advokátskej komory proti disciplinárne obvinenému, že zastupujúc svojich klientov pri poskytovaní právnych služieb vo veci kúpy nehnuteľnosti :

1. prevzal dňa 13. 1. 2005 sumu 100 000 GBP ako zálohu na kúpnu cenu, pričom sťažovateľom nepodal vyúčtovanie, ako s uvedenou sumou naložil, neuviedol, na aký účel uvedenú sumu použil, nepreukázal použitie peňažných prostriedkov na dohodnutý účel a túto povinnosť si nesplnil ani do podania návrhu,
2. zadržiava sťažovateľmi poskytnutú sumu 100 000 GBP napriek tomu, že ju nepoužil na dohodnutý účel – kúpu nehnuteľnosti s odôvodnením, že odmena za jeho právne služby presahuje zálohu zloženú sťažovateľmi, pričom advokát nepreukázal ani skutočnosť, že ho sťažovatelia požiadali o poskytnutie právnych služieb, ani samotné poskytnutie právnych služieb a rovnako nepreukázal, že by sťažovateľom vyhotovil a doručil presnú špecifikáciu odmeny za poskytnuté právne služby, pričom si túto povinnosť nesplnil ani do podania návrhu,

3. nepodal doplňujúce vyjadrenie k žiadosti SAK zo dňa 14. 6. 2010, pričom žiadosť prevzal dňa 18. 6. 2010.

Disciplinárne obvinený sa mal podľa tohto návrhu dopustiť disciplinárneho previnenia podľa § 56 ods. 1 zákona o advokácii, pretože závažným spôsobom porušil v bode 1. povinnosti advokáta uložené v § 18 ods. 1 až ods. 3 zákona o advokácii ako aj povinnosti uložené v § 11 a v § 13 Advokátskeho poriadku SAK, v bode 2. povinnosti advokáta uložené v § 18 ods. 1 až ods. 3 zákona o advokácii ako aj povinnosti uložené v § 11 a v § 13 Advokátskeho poriadku SAK, v bode 3. povinnosť advokáta uloženú v § 28 ods. 4 zákona o advokácii.

Disciplinárne obvinený sa k tomuto návrhu vyjadril podaním zo dňa 11. 2. 2011 a 11. 4. 2011, pričom namietal:

- premlčanie disciplinárneho previnenia podľa § 58 ods. 2 zákona o advokácii v dvojročnej objektívnej lehote,
- nesprávnu právnu kvalifikáciu skutku vo vzťahu k ust. § 18 zákona o advokácii,
- skutočnosť, že nemohol porušiť § 13 Advokátskeho poriadku SAK,
- aj formálne vady návrhu predsedu Revíznej komisie SAK,
- skutočnosť, že zastavujúce uznesenie krajského prokurátora z dôvodu, že predmetný skutok nie je trestným činom neobsahovalo výrok, že by mohlo ísť o priestupok a potom toto zastavenie trestného stíhania bráni ďalšiemu prejednaníu jeho veci ako disciplinárneho previnenia.

Disciplinárny senát po vykonanom dokazovaní, na základe obsahu sťažnostného spisu a výsluchu disciplinárne obvineného rozhodol 5. 6. 2012, že disciplinárne obvineného spod návrhu na začatie disciplinárneho konania v časti pod bodom 2. oslobodil, pretože nebolo dokázané, že skutok sa stal a v časti pod bodom 3. uznal disciplinárne obvineného za vinného a uložil mu disciplinárne opatrenie – peňažnú pokutu vo výške 327,20 eur a v časti pod bodom 1. konanie zastavil, nakoľko návrh považoval za podaný oneskorene.

Disciplinárne obvinený podal zákonom v stanovenej lehote proti pôvodnému rozhodnutiu (v časti, kde bol uznaný za vinného) odvolanie, pričom voči pôvodnému rozhodnutiu podal dňa 7. 8. 2012 odvolanie aj predseda Revíznej komisie SAK, ktorý žiadal, aby odvolací orgán – predsedníctvo SAK rozhodnutie zmenilo tak, že uzná disciplinárne obvineného za vinného, v súlade s pôvodným návrhom.

Vo veci sa dňa 11. 12. 2012 uskutočnilo odvolacie pojednávanie predsedníctva SAK, v rámci ktorého predseda Revíznej komisie SAK modifikoval návrh na začatie konania a upravil skutkovú vetu v bode 2 tak, že znie: Disciplinárne obvinený advokát zastupujúci svojich klientov – sťažovateľov pri poskytovaní právnych služieb vo veci kúpy nehnuteľnosti zadržiava sťažovateľmi poskytnutú sumu 100 000 GBP s odôvodnením, že odmena za jeho právne služby presahuje zálohu zloženú sťažovateľmi. V bodoch 1 a 3 návrhu zobral tento návrh v celom rozsahu späť.

Predsedníctvo SAK, ako odvolací orgán, rozhodlo rozhodnutím sp. zn. P-48/2012:1882/2010 zo dňa 11. 12. 2012

tak, že uznal disciplinárne obvineného za vinného za vyššie uvedený skutok a za to mu uložil peňažnú pokutu vo výške 7 000 eur. Súčasne advokáta zaviazal podľa § 57 ods. 5 zákona o advokácii uhradiť paušálne trovy konania vo výške 380 eur.

Po zrušení a vrátení celej veci III. disciplinárnemu senátu na nové rozhodnutie sa disciplinárne obvinený viackrát nezúčastnil na disciplinárnom pojednávaní a opakovane sa ospravedlňoval z neúčasti.

S ohľadom na uvedené skutočnosti teda mal III. disciplinárny senát za preukázané, že skutok tak, ako je predmetom upraveného návrhu na začatie disciplinárneho konania sa stal a vykazuje znaky disciplinárneho previnenia. III. disciplinárny senát dňa 17. 6. 2015 rozhodol, že uznal disciplinárne obvineného za vinného, že zastupujúc svojich klientov – sťažovateľov pri poskytovaní právnych služieb vo veci kúpy nehnuteľnosti zadržiaval sťažovateľmi poskytnutú sumu 100 000 GBP s odôvodnením, že odmena za jeho právne služby presahuje zálohu zloženú sťažovateľmi, čím sa dopustil disciplinárneho previnenia podľa § 56 ods. 1 zákona o advokácii, pretože závažným spôsobom porušil povinnosť advokáta uloženú v § 18 ods. 1 až 3 zákona o advokácii, ako aj v § 11 ods. 2 a v § 11 ods. 3 Advokátskeho poriadku SAK, za čo mu uložil podľa § 56 ods. 2 písm. c) zákona o advokácii disciplinárne opatrenie – peňažnú pokutu vo výške 7 000 eur a súčasne ho zaviazal zaplatiť paušálne trovy konania vo výške 380 eur.

Proti tomuto rozhodnutiu disciplinárne obvinený advokát podal odvolanie dňa 14. 10. 2015 a to do výroku o vine a treste.

Keďže v uvedenom odvolaní sa nachádza viac urážlivých a expresívnych výrazov, odvolací senát hodnotil len ich vecnú stránku s tým, že v ich zhrnutí disciplinárne obvinený v odvolaní namietal skutočnosť, že III. disciplinárny senát rozhodoval v nezákonnom zložení, že výrokom o vine III. disciplinárny senát nerešpektoval právoplatné predchádzajúce rozhodnutia a v nich vyslovené závery zo strany OČTK, pričom trestné stíhanie vo veci sprenevery bolo voči nemu právoplatne zastavené, že výška pokuty, ktorá mu bola uložená je nepriemeraná, namietal ďalej chýbajúcu totožnosť skutku a ďalej skutočnosť, že to, že sa zaviazal vrátiť predmetnú sumu sťažovateľom aj s jej príslušenstvom nedokazuje, že sa stal skutok a nakoniec namietal premlčanie.

III. disciplinárny senát sa vysporiadal so všetkými týmito námietkami disciplinárne obvineného advokáta aj s ostatnými námietkami disciplinárne obvineného, najmä podľa ním uvádzanou a namietanou spornou skutočnosťou, a to chýbajúcou totožnosťou skutku pri zmenenom návrhu predsedu Revíznej komisie SAK prednesenom v odvolacom konaní a vznesenou námietkou premlčania disciplinárneho previnenia disciplinárne obvineným. Odvolací senát sa potom plne stotožnil aj s právnou argumentáciou uvedenou v odôvodnení napadnutého rozhodnutia v rozsahu zdôvodnenia týchto námietok zo strany disciplinárneho senátu.

O tom, že skutok sa stal, svedčí nepochybne skutočnosť, že obsahom zmieru v konaní vedenom na okresnom súde, ktorého uzavretie navyše navrhol právny zástupca disciplinár-

Prešovský samosprávny kraj
Krajské múzeum v Prešove
a Slovenská advokátska komora

Vás pozývajú

na podujatie

Advokátske komory na Slovensku v rokoch 1875-1948

spojené
s prezentáciou
rovnomennej
publikácie

dňa 14. marca 2019

o 16:00 hod

Rákociho palác,
Hlavná 86, Prešov



ne obvineného tak, ako to vyplýva z odôvodnenia predmetného uznesenia, bol záväzok odporcu v I. rade a disciplinárne obvineného uhradiť navrhovateľom (osobám označeným v skutkovej vete tohto rozhodnutia) sumu 115 000 GBP, pričom, ako ďalej vyplýva z odôvodnenia dotknutého uznesenia suma 15 000 GBP predstavuje úroky z omeškania a suma 100 000 GBP istinu.

Je potom nepochybné, že disciplinárne obvinený sa na základe uvedeného skutkového stavu dopustil disciplinárneho previnenia podľa § 56 ods. 1 zákona o advokácii, pretože porušil povinnosti advokáta uložené v § 18 ods. 1, 2 a 3 zákona o advokácii a § 11 ods. 2 a 3 Advokátskeho poriadku SAK.

Odvolač í senát po prejednaní odvolania disciplinárne obvineným a oboznámení sa s obsahom disciplinárneho spisu, sťažnostného spisu a odvolaním disciplinárne obvineného skonštatoval, že odvolanie disciplinárne obvineného je nedôvodné. Odvolač í disciplinárny senát sa plne stotožnil so skutkovými aj právnymi závermi uvedenými v I. stupňovom rozhodnutí. Odôvodnenie rozhodnutia je správne a zákonné a odvolač í disciplinárny senát sa s jeho dôvodmi úplne stotožnil a z uvedených dôvodov rozhodnutie disciplinárneho senátu ako vecne správne v celom rozsahu potvrdil.

Pokiaľ ide o uloženie disciplinárneho opatrenia, odvolač í senát dospel v súlade s rozhodnutím disciplinárneho senátu k záveru, že uložené disciplinárne opatrenie peňažná pokuta v sume 7 000 eur bola uložená v súlade so zásadami uvedenými v § 56 ods. 4 zákona o advokácii, a to s ohľadom na rozsah a povahu porušenej povinnosti, na spôsob konania, následok a mieru zavinenia, a preto aj tento výrok rozhodnutia, ako vecne správny potvrdil a aj v tejto časti sa stotožnil s rozhodnutím a dôvodmi uloženia pokuty v takejto výške, ako to zdôvodnil prvostupňový senát.

Rozhodnutie je redakčne krátené, upravované a doplnené o odkazy na citované ustanovenia pod textom.

Právnu vetu a rozhodnutie spracovala
Mgr. Tatiana Frištková
advokátka

EPI KONFERENCIE V ROKU 2019

EPI Konferencie prepájajú teóriu a prax, riešia aktuálne otázky a problémy práva a vytvárajú priestor pre odbornú diskusiu i príjemné stretnutie právnickej obce. Tento rok vás radi privítame na konferenciách:

Odpadové hospodárstvo

21. 3. 2019, Bratislava (Hotel Saffron)

Kybernetická bezpečnosť

1. – 2. 4. 2019, Tatranská Lomnica (Grand Hotel Praha)

Verejné obstarávanie

9. – 10. 4. 2019, Tatranská Lomnica (Grand Hotel Praha)

Konkurz a reštrukturalizácia

14. – 15. 5. 2019, Trenčín (Hotel Elizabeth)

GDPR a zákon o ochrane osobných údajov

6. 6. 2019, Bratislava (Hotel Saffron)

Trestné právo

21. – 22. 10. 2019, Demänovská Dolina (Hotel Tri Studničky)

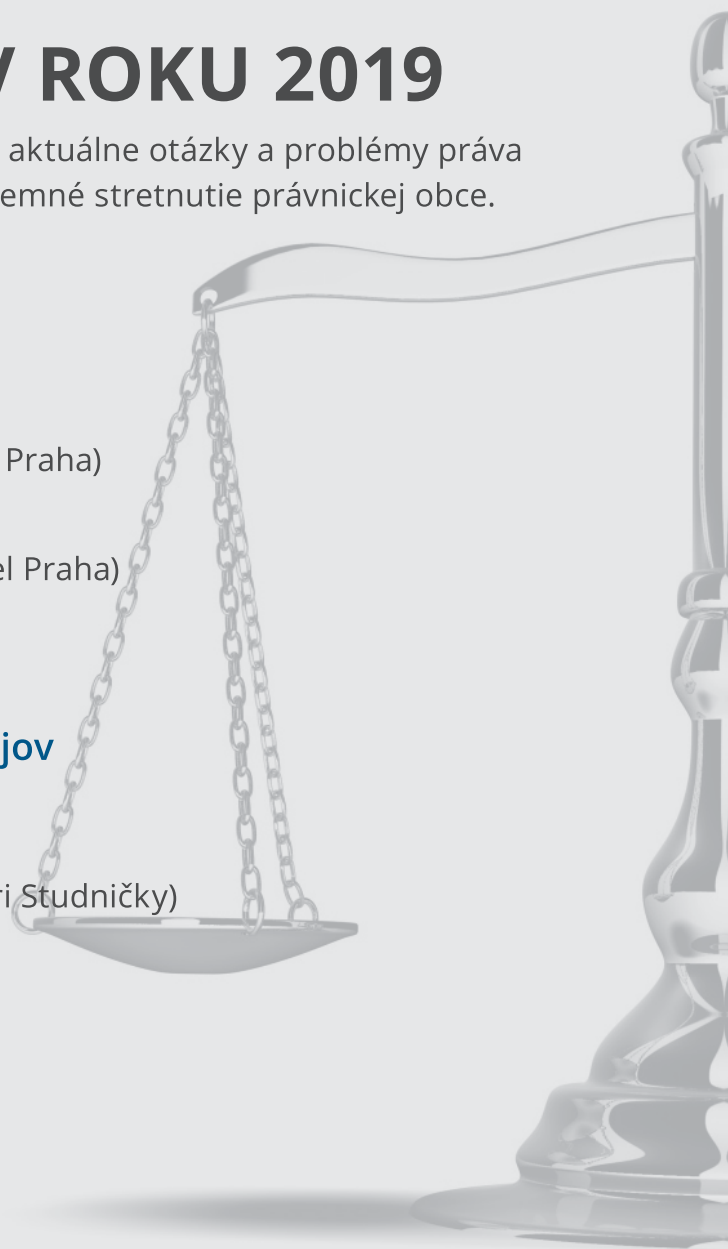
Obchodné právo

12. 11. 2019, Bratislava (Hotel Bratislava)

Pracovné právo

19. 11. 2019, Bratislava (Hotel Saffron)

Viac informácií nájdete na **www.epi.sk**



NOVINKA

EPI Právny systém Premium obsahuje online verziu Eurokódex publikácie:

Vzory a povinná dokumentácia zamestnávateľa

Pracovné právo – Róbert Bános, Jozef Lukajka

ONLINE VERZIA DOSTUPNÁ NA EPI.SK

Spolupráca Slovenskej advokátskej komory na reforme poručenskej agendy

Zástupcovia Slovenskej advokátskej komory spolupracujú s **Ministerstvom spravodlivosti SR** na reforme súdnictva v oblasti poručenskej agendy. **Cieľom je zefektívnenie súdneho konania vo veciach maloletých najmä pri rozvodových konaniach, konaniach o úprave rodičovských práv a povinností a pri konaniach o výkone rozhodnutia vo veciach starostlivosti súdu o maloletých.**

V záujme zrýchlenia rozhodovania a posilnenia participácie práva detí v súdnych konaniach sa uskutočňujú na viacerých súdoch pilotné projekty v rámci operačného programu *Efektívna verejná správa*. Po komunikácii s MS SR boli do týchto projektov zapojení aj zástupcovia SAK. Cieľom je podporovať v týchto konaniach úlohu advokátov, ktorí zohrávajú dôležitú úlohu pri dosahovaní dohody medzi klientmi v záujme eliminovania nepriaznivých dosahov súdneho konania na deti.

Pilotné projekty sú inšpirované tzv. **cochemskou praxou**, ktorá sa začala využívať v 80-tych rokoch minulého storočia na súde v nemeckom Cocheme. Podstatou tejto praxe je interdisciplinárna spolupráca zúčastnených profesijných odborov (mediátori, psychológovia, kolízni a sociálni pracovníci, advokáti a pod.) zameraná na riešenie sporov medzi rodičmi dohodou s cieľom obmedziť autoritatívne rozhodnutia na čo najmenej prípadov, v ktorých ani napriek odbornej pomoci nie je možné dosiahnuť konsenzus. V rámci pilotných projektov na okresných súdoch Košice I., Prešov, Kežmarok, Bratislava II, Bratislava V a na krajských súdoch Bratislava, Košice a Prešov budú pôsobiť koordinátori, ktorí budú rodičov od začiatku konania usmerňovať a viesť podľa možností k dohode. Takisto budú koordinovať prípadnú odbornú pomoc zo strany subjektov vykonávajúcich činnosť podľa zákona o sociálnoprávnej ochrane detí a rodiny a sociálnej kuratele, s väzbou na vytvorenie siete nových Centier pre rodiny, pričom môže byť odporúčaná aj mediácia alebo psychologické poradenstvo. Najlepší záujem dieťaťa je prioritou, ktorú musia sledovať nielen súdy ako subjekty, ktoré majú kompetencie vo veci rozhodovať, ale aj všetci odborníci, zainteresovaní v riešení sporu.

Prvé skúsenosti z pilotných súdov už ukazujú, že koordinátorom sa darí riešiť značnú časť podaní zmierom alebo do-

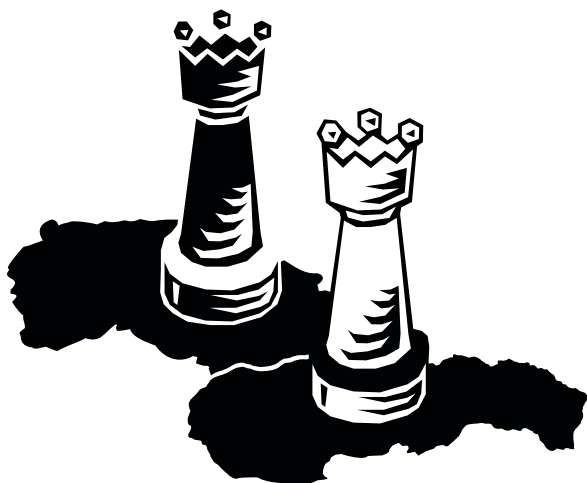
hodou už len vďaka správne mu poučeniu a motivovaniu rodičov k dohode. Zatiaľ v rámci priebežných porád pracovnej skupiny na MS SR neboli predmetom vyhodnocovania prípady, v ktorých boli rodičia maloletých od počiatku zastúpení advokátmi. Postavenie advokátov je pritom v tejto agende nezastupiteľné, pretože ako odborníci sú zväčša dôveryhodnou osobou prvého kontaktu pre ľudí v núdzi, ktorí hľadajú právnu alebo aj inú odbornú pomoc. Je preto dôležité, aby pilotný projekt počítal aj s aktívnym zapojením advokátov strán konania, ktorí by sa podieľali na hľadaní riešenia rešpektujúceho princíp najlepšieho záujmu dieťaťa.

Advokátov v pracovnej skupine ministerstva spravodlivosti reprezentujú JUDr. Sylvia Švecová a JUDr. Helena Dobošová a vedenie Slovenskej advokátskej komory im aj touto cestou ďakuje za prácu v prospech zlepšovania súdnictva na Slovensku. Súčasne boli na zastupovanie SAK v pracovnej skupine poverené JUDr. Magdaléna Hromcová, JUDr. Andrea Havelková a JUDr. Jarmila Záhradníková.

Slovenská advokátska komora v rámci participácie na pilotných projektoch zvažuje aj kreáciu platformy advokátov zaoberajúcich sa rodinným právom, ktorí by v rámci SAK dostávali možnosť spoločných vzájomných stretnutí, ako aj stretnutí so sudcami, kolíznymi opatrovníkmi a inými profesionálmi (za účelom vzájomnej výmeny interdisciplinárnych skúseností), ale aj možnosť špecializovaného vzdelávania a prehlbovania svojich odborných vedomostí/zručností najmä v oblasti psychológie a v oblasti riešenia konfliktov, ktoré nepochybne každý advokát v určitom rozsahu a kvalite potrebuje a využíva pri výkone svojej práce.

Slovenská advokátska komora v rámci participácie na pilotných projektoch pripravuje informatívne stretnutie k pilotným projektom jednotlivých pilotných súdov, ktoré by sa malo uskutočniť v rámci stretnutí advokátov v jednotlivých krajoch. Komora bude o prebiehajúcom projekte a zapojení advokátov doň priebežne informovať aj formou informatívnych stretnutí v jednotlivých krajoch, prostredníctvom *Newslettru* a iných komunikačných kanálov komory.

JUDr. Beata Swanová
JUDr. Sylvia Švecová



MEDZIŠTÁTNY ŠACHOVÝ ZÁPAS ADVOKÁTOV

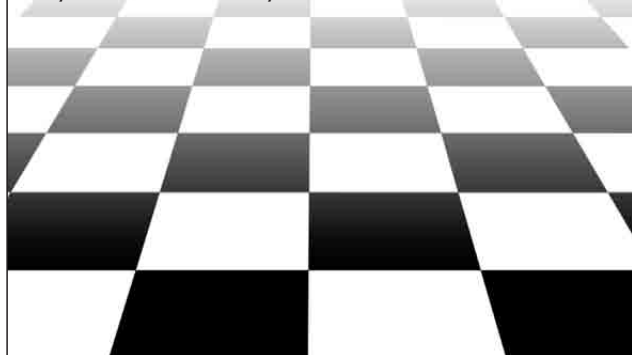
Slovenská advokátska komora pripravuje pri príležitosti Dňa advokácie okrem XII. ročníka tradičného turnaja *Advokát Chess Open Bratislava 2019* ďalšie šachové podujatie, a to v poradí už

5. ročník medzištátneho šachového zápasu advokátov medzi tímami

Slovenskej advokátskej komory
a Českej advokátskej komory

Uskutoční sa pred tradičným turnajom, t. j. **vo štvrtok, 4. apríla 2019** vo veľkej zasadačke budovy Slovenskej advokátskej komory na Kolárskej ulici č. 4 v Bratislave **so začiatkom o 16.00 h.**

V šachovom zápole sa stretnú 5-členné reprezentačné družstvá oboch partnerských komôr v zložení 4 páni a 1 dáma. Zloženie tímov je vopred dané, na podujatie sa nedá prihlásiť, organizátori však privítajú divácku šachovú verejnosť. **Ste srdečne vítaní povzbudiť slovenský tím k víťaznému výkonu.**



SLOVENSKÁ ADVOKÁTSKA KOMORA
v spolupráci s partnermi

organizuje **odborný seminár** pri príležitosti
prijatia prvého zákona č. 132/1990 Zb. o advokácii

a

XII. ročník medzinárodného šachového turnaja ADVOKÁT CHESSE OPEN BRATISLAVA 2019

Ad honorem JUDr. Júliusa Kozmu

5. a 6. apríla 2019
vo veľkej zasadačke SAK
Kolárska 4, Bratislava

Právo účasti majú advokáti, prokurátori, sudcovia, notári, exekútori, advokátski koncipienti, čakatelia na výkon ostatných právnických povolání, kolegovia z právnickej akademickej obce a študenti právnických fakúlt, podnikoví právnici a pozvaní hostia – registrovaní aj neregistrovaní šachisti. Počet účastníkov je ohraničený organizačnými možnosťami usporiadateľa.

Prihlášky posielajte **do 29. marca 2019.**

Kontakt:

Katarína Marečková
mareckova@sak.sk

tel.: 02 204 227 28 fax: 02 529 61 554

Záujemcov, ktorí sa zúčastnia **prvýkrát**, prosíme,
aby pripojili k prihláške **doklad o právnickom vzdelaní,**
resp. o štúdiu na právnickej fakulte.

Formulár prihlášky a propozície nájdete
na **www.sak.sk** v časti **Správy.**

Nový rok 2019 opäť v znamení stretnutia právnikov

Dňa 10. januára 2019 sa zišli v Hoteli Carlton v Bratislave osobnosti právnického života reprezentujúce spektrum všetkých právnických povolání. Prijali pozvanie na stretnutie právnikov, ktoré každoročne organizuje Slovenská advokátska komora na prahu nového roka.

Na úvod podujatia sa predseda Slovenskej advokátskej komory **Tomáš Borec** (foto 1) zamyslel nad tým, aký bude rok 2019. Spomenul voľbu kandidátov na sudcov Ústavného súdu SR a voľbu prezidenta republiky, ale aj každodenné výzvy spojené s výkonom právnických povolání. Za advokátsky stav potvrdil, že advokáti sa budú naďalej snažiť konzistentne presadzovať rozumné princípy vo všetkých oblastiach vrátane legislatívnej činnosti. Zdôraznil, že komora bude pokračovať v boji proti pokútnikom, ktorí poškodzujú právne prostredie, a tým napomáhať k zvyšovaniu dôvery verejnosti v justíciu ako celok.

Súčasnou novoročného stretnutia právnikov je aj tradičné odovzdávanie cien víťazom publikačnej súťaže, ktorú pravidelne vyhlasuje Redakčná rada *Bulletinu slovenskej advokácie*. Tento rok odovzdali ceny za rok 2018 spolu s predsedom komory Tomášom Borecom predseda redakčnej rady **Jozef Brázdil** a **Erich Rabel**, zástupca Vydavateľstva Wolters



Kluwer ako zmluvného partnera SAK, ktoré prispelo sponzorskými darmi.

Jozef Brázdil vyjadril nádej, že Bulletin si udrží stálych prispievateľov, ku ktorým pribudnú noví kvalitní autori, vďaka čomu bude rešpektovaným profesijným časopisom.

Tretiu cenu získal **JUDr. Marek Maslák, PhD.** za príspevok *(Ne)spočívánie premlčacej lehoty v prípade, ak žalobca uplatnil svoje právo na rozhodcovskom súde, ktorý nemal právomoc rozhodovať* (ocenený sa z pracovných dôvodov na odovzdávaní cien nezúčastnil).

Na **druhom mieste** sa umiestnila **JUDr. Jana Mitterpachová, PhD.** za príspevok *Súkromnoprávne aspekty zdieľanej ekonomiky po rozsudku vo veci „Uber“*. (foto 2)

Prvú cenu si za príspevok *Výsluch svedka v civilnom sporovom konaní* prevzal **JUDr. Tomáš Pobiják** (foto 3).

Oficiálny program pokračoval milou udalosťou. Slovenská advokátska komora po knihách o bratislavských advokátoch Jánovi Eugenovi Kováčovi a Tatenkovi Vojtechovi Rampášekovi vydala tentoraz knihu banskobystričského advokáta **Ladislava Čendulu**. Kniha *Ladislav Čendula: Mojich šesť desaťročí v banskobystrickej advokácii* vznikla spoluprácou s banskobystričským novinárom Jozefom Habočíkom, ktorý spracoval rozprávanie Lacka Čendulu do knižnej podoby. Vďaka autorovi a samotnému advokátovi kniha uzrela svetlo sveta a čakalo ju oficiálne uvedenie do života. Ladislav Čendula sa nemohol na slávnostnom akte zo zdravotných dôvodov zúčastniť, nezabudol však poslať pozdrav, z ktorého vyberáme:



Milí kolegovia a priatelia,

veľmi som ocenil počín predsedníctva Slovenskej advokátskej komory nenechať zapadnúť prachom históriu našej advokácie. Tešil som sa na novoročné stretnutie právnikov, na ktoré som sa chystal, veril som, že sa stretnem s iniciátormi počínu zmapovať spomienky banskobystrického advokáta – s Dr. Borecom, Dr. Hreždovičom a v neposlednom rade s Dr. Kerecmanom. Žiaľ, môj zdravotný stav sa ohlásil negatívne a zmaril moju účasť na novoročnom stretnutí.

Som si vedomý toho, že moje riadky nepostrádajú ducha nostalgie a je mi jasné, že nikto z vás neprišiel na toto podujatie vzdychať, ale zabaviť sa. Želám vám preto, aby ste sa dobre zabavili a aspoň na chvíľku zabudli na starosti.

Aby moje pranie nebolo len prozaické, na pomoc som si vzal poéziu Jána Smreka:

*Ja vždy som miloval
tú družnosť vínnych ríš,
spoločne vojdeš dverami,
spoločne vyletiš.*

Srdečne Váš Ladislav Čendula

Do knihy prispeli svojimi spomienkami aj bývalí koncipienti a neskorší kolegovia Lacka Čendulu. Za všetkých sa prihovril **Miroslav Abelovský** (foto 4, sprava), s **Jozefom Brázdilom**, **Jánom Geregom** a **Jozefom Švarcom** uviedli knihu do života symbolicky paragrafmi a pridali humorné príbehy zo života banskobystrických a zvolenských advokátov.

Žijeme v dobe, ktorá – ako sa niekedy zdá – dáva menej príležitostí na priateľské stretnutia a vo všetkých oblastiach života kladie na ľudí zvýšené nároky. O to viac si Slovenská advokátska komora váži takéto pozastavenie v rýchлом slede dní v úvode nového roka a čas, ktorý mu zástupcovia právnických povolání venovali.

–no–

Foto Vladislav Žigo

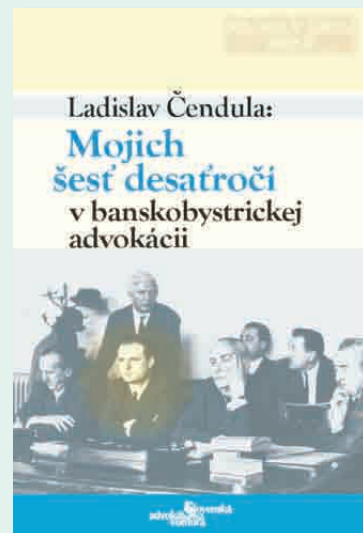


Ladislav Čendula: Mojich šesť desaťročí v banskobystrickej advokácii

Slovenská advokátska komora nadväzuje na už skôr vydané knihy o niektorých významných slovenských advokátoch pôsobiach v dávnejšej minulosti, či v druhej polovici 20. storočia. Vydala ďalšiu knihu spomienok, tentoraz banskobystrického advokáta Ladislava Čendulu. Kniha *Mojich šesť desaťročí v banskobystrickej advokácii* vznikla v spolupráci s banskobystrickým redaktorom Jozefom Habočíkom. Spomienky Ladislava Čendulu približujú čitateľom nielen jeho život v advokácii, ale aj život banskobystrickej advokácie. Súčasťou knihy sú aj spomienkové texty viacerých súčasných advokátov z Banskej Bystrice a Zvolena, ktorých profesijný život bol so životom staršieho kolegu úzko spätý.

Publikácia je k dispozícii za 5 eur.

V prípade záujmu kontaktujte: ondrisova@sak.sk



PREDSTAVUJEME VÁM EURÓPSKU ADVOKÁCIU

Fínska advokátska komora: defensor legis

Bulletin slovenskej advokácie prináša od začiatku roku 2018 v každom čísle čitateľom predstavenie jednej z európskych advokátskych komôr. V dnešnej Európe, v ktorej štátne hranice prestávajú byť zábranou spolupráce medzi advokátmi, stúpa význam poznania fungovania advokácie v iných štátoch. Skúsenosti zahraničných komôr, ich úspechy i každodenný život môžu byť nielen zdrojom poznania iných prístupov k riešeniu obdobných problémov, ale i inšpiráciou pre nás.

Advokát po fínsky: *asianajaja*
používa sa aj švédské *advokat*

Počet aktívnych advokátov v roku 2017: **2 155**
Počet obyvateľov na advokáta: cca 2 500

Internetová stránka: www.asianajajaliitto.fi
Twitter: @Asianajajat



SUOMEN ASIANAJAJALIITTO
FINLANDS ADVOKATFÖRBUND

Historické míľniky fínskej advokácie

História Fínska je pretkaná s históriou Švédska, ku ktorému patrilo takmer sedemsto rokov ako kráľovská provincia od 12. storočia až po príchod armády ruského cára Alexandra I., ktorý Fínsku udelil autonómiu. Fínsko vyhlásilo samostatnosť v roku 1917. Hoci malo skúsenosti s riadením vlastnej krajiny a bohatú národnú kultúru, nasledovalo obdobie občianskej vojny a konfliktov medzi jednotlivými vrstvami obyvateľstva.

Druhá svetová vojna priniesla tri veľké boje za oslobodenie krajiny od ruských a nemeckých vojsk. V nasledujúcom období sa Fínsko ocitlo na hranici medzi Západom a Sovietskym zväzom, čo poznačilo vývoj politiky a v roku 1991 spôsobilo ekonomickú krízu vyvolanú rozpadom Sovietskeho zväzu.

Vzhľadom na dlhé obdobie švédskej nadvlády má právo vo Fínsku svoje korene najmä vo švédskom práve. Zásady právnej etiky a pravidiel súdneho konania vychádzajú z prác švédskeho učenca Olaus Petriho zo 16. storočia. Viaceré kodifikácie zákonov z roku 1734 zostali v účinnosti 250 rokov. Na fínske právo malo vplyv aj právo nemecké a stredo-európske. Napriek anexii Ruským impériom v roku 1809, tá-

to nemala zásadný vplyv na právny systém a Fínsko, naopak, získalo autonómiu a posilnilo sa používanie fínčiny. Fínske veľkokniežactvo ako prvá európska krajina zaviedlo v roku 1906 všeobecné volebné právo pre svojich obyvateľov. Ženy vo Fínsku mohli voliť ako prvé na svete.

Svetoznáma **Helsinská univerzita** bola pôvodne založená v meste Turku v roku 1640 ako švédska kráľovská akadémia. Do hlavného mesta bola presťahovaná v roku 1829, odkedy nesie svoj názov a je najstaršou a najväčšou univerzitou vo Fínsku. V celosvetovom rebríčku sa umiestňuje vždy v prvej stovke. Už v roku 1640 bola jej súčasťou právnická fakulta. Aj prvé zmienky o advokátoch pochádzajú zo 17. storočia.

Napriek nízkemu počtu po švédsky hovoriacich obyvateľov, švédčina zostala úradným jazykom a bilingválne je vyhotovovaná aj všetka legislatíva.

Od 17. storočia hovoríme o rozdelení súdneho systému na správne a všeobecné súdnictvo. Od stredoveku až do roku 1993 bol vo Fínsku duálny systém súdnictva, ktoré sa delilo na mestské a vidiecke. Dnes existuje jednotný systém okresných súdov. Špecifikom fínskeho súdneho systému je, že nepozná ústavný súd a o ústavnosti a zmene ústavy rozhoduje parlament obdobným spôsobom ako pri hlasovaní o iných zákonoch.

Fínsko je hrdé na to, že mnohé snahy o útlak, najmä zo strany Ruska na prelome storočí, boli odrazené spôsobom založeným na zásadách právneho štátu. Fínsko právny štát považuje za dedičstvo škandinávskych mysliteľov, ktoré je rovnako dôležité aj dnes. Jeden zo známych škandinávskych výrokov hovorí: „*maa on lailla rakennettava*“ – „táto krajina bude vybudovaná na práve“. Výrok pravdepodobne pochádza z jednej z islandských ság z 13. storočia, a používa sa aj ako dnešné motto islandskej polície či v ďalších škandinávskych dokumentoch. Fínsko si ho takisto osvojilo.

Po druhej svetovej vojne došlo vo Fínsku k industrializácii a zmene pôvodne agrárnej spoločnosti, čo malo dopad aj na legislatívu. Šesťdesiate roky boli časom intenzívnej spolupráce nordických krajín a vplyvu záväzkov vyplývajúcich z Európskeho hospodárskeho priestoru, čo ešte viac približi-

lo právne systémy a legislatívu krajín v regióne. Fínsko sa stalo členom Európskej únie v roku 1995.

Štruktúra stavovskej organizácie

Fínska advokátska komora bola založená v roku 1919 a v januári tohto roku oslávila sté výročie.

Postavenie Fínskej advokátskej komory reguluje zákon o advokácii z roku 1958. Medzi úlohy komory patrí dohľad nad výkonom advokácie, zvyšovanie kvality právnych služieb, podpora členov a aktívna účasť na legislatívnom procese. Komora poskytuje celoživotné vzdelávanie pre advokátov. Podľa advokátskeho poriadku fínski advokáti musia absolvovať minimálne 18 hodín odborného vzdelávania ročne. Povinné vzdelávanie môže mať aj podobu jazykových kurzov alebo publikačnej činnosti, výskumu či akademickej činnosti v odbore právo. Splnenie tejto povinnosti kontroluje disciplinárny senát.

Fínska advokátska komora sídli v centre Helsínk (foto 1 až 3). Národná advokátska komora má 12 regionálnych kancelárií, ktoré majú charakter „pobočiek“, resp. regionálneho zastúpenia. Nemožno hovoriť o regionálnych komorách *per se*, ide skôr o skupinu regionálnych zástupcov.

Štruktúru orgánov advokátskej komory upravujú vnútorné predpisy, podľa ktorých najvyšším orgánom je tzv. **Delegácia**, ktorá pozostáva z členov zvolených regionálnymi zástupcami a ich počet závisí od počtu členskej základne, teda jeden delegát na každých 40 advokátov z daného kraja. Delegácia zasadá dvakrát ročne a má aktuálne 62 členov.

Ďalším orgánom je **deväťčlenné predsedníctvo**. Členovia zastupujú jednotlivé regióny krajiny. Takisto musia byť medzi členmi zastúpené oba úradné jazyky – fínčina a švédčina, hoci po švédsky hovorí necelých 6 % populácie. Zlože-

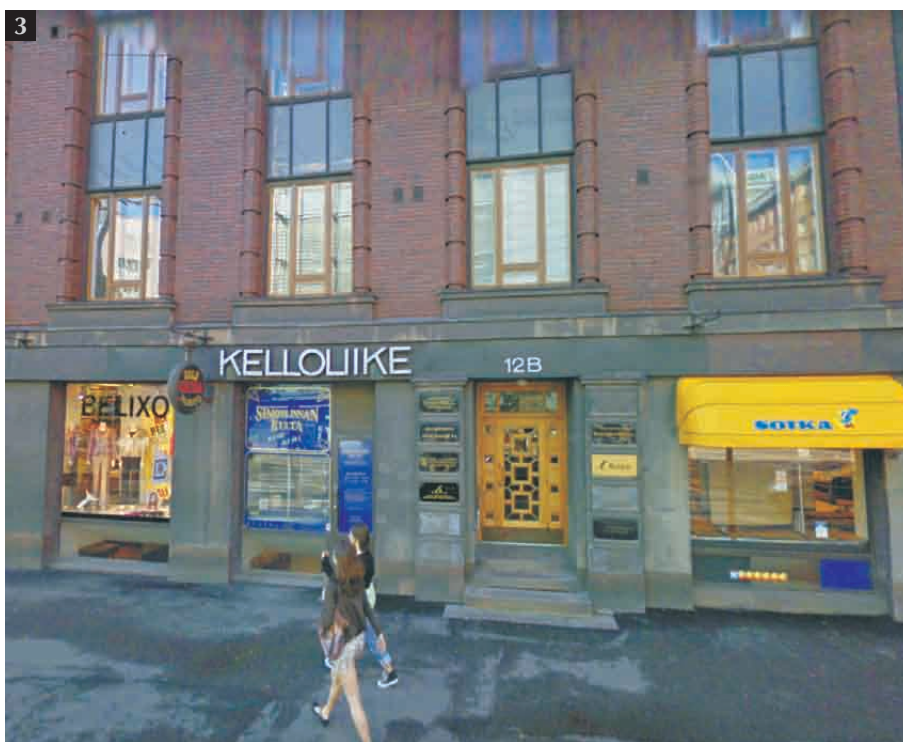
nie musí rešpektovať nasledovné: jeden člen z mesta Turku alebo Satakunta, jeden člen z Häme, Päijät-Häme alebo Stredného Fínska, jeden člen z Kymi, Mikkeli alebo Východného Fínska, jeden člen z Vaasa, Oulu alebo Laponska a jeden zástupca švédsky hovoriacich advokátov.

Disciplinárna komisia je zložená z 11 členov, z ktorých je šesť členov z radov advokátov, traja členovia musia byť uznávaní právnici z akademického prostredia alebo súdnictva a dvaja členovia z radov právnych poradcov s licenciou. Ročne komora prijme približne 500 nových sťažností. Sťažnosti doručené komore a komunikácia s advokátskou komorou môžu prebiehať aj vo švédskom jazyku. Odvolacím súdom proti rozhodnutiam orgánov Fínskej advokátskej komory je Helsinský odvolací súd.

Záujemcovia o zápis do zoznamu advokátov musia mať minimálne 25 rokov, magisterský titul v odbore právo, štvorročnú prax, úspešne zloženú advokátsku skúšku vo Fínskej advokátskej komore, byť bezúhonní a mať plnú spôsobilosť na právne úkony.

Výkon advokácie je nezlučiteľný so zamestnaneckým pomerom či výkonom funkcie v štátnom orgáne. Ročný členský poplatok je pre aktívnych advokátov 812 eur. Advokáti na dôchodku platia poplatok 50 eur, čo im umožňuje používať titul *advokát* a odoberať advokátsky časopis *Advokaatti*, ktorý je určený členom advokátskej komory a venuje sa stavovským otázkam. Vychádza od roku 1996. Advokáti s pozastaveným výkonom advokácie platia 130 eur. Vo Fínsku možno poskytovať právne služby aj výlučne v podobe právnej pomoci a títo advokáti platia nižší ročný poplatok vo výške 425 eur. Advokáti narodení pred rokom 1938 sú vyňatí z povinnosti platiť ročný poplatok.

Predseda a podpredseda sú volení na dva roky, posledné voľby boli v júni 2018. Na čele fínskej advokátskej komory je



4



dnes už druhé volebné obdobie advokát **Jarkko Ruohola** z Turku (foto 4).

Vo Fínsku nie je monopol na poskytovanie právnych služieb, preto existuje i ďalšia kategória právnikov, ktorí nie sú členmi advokátskej komory, ale môžu klientov zastupovať. Aj ich postavenie však podlieha udeľniu licencie, preto hovoríme o *právnych poradcov s licenciou*. Označenie *advokát* môžu používať výlučne členovia advokátskej komory.

Logo Fínskej advokátskej komory

Logo komora používa už od svojho založenia v roku 1919. Nesie na sebe fínsku a švédsku mutáciu názvu komory a nápis *Defensor legis*, teda *Obranca zákona*.

Štatistiky

Fínska advokátska komora má aktuálne 2 155 členov, z ktorých približne 100 pracuje v oblasti právnej pomoci pre osoby v hmotnej núdzi (systéme právnej pomoci je zamestnaných ďalších 100 právnikov, ktorí nie sú členmi komory).

Ženy – advokátky tvoria 30 % členov profesie. Ročne pribudne na zoznam advokátov cca 130 advokátov, medzi ktorými je už pomer mužov a žien vyrovnaný. Vo Fínsku pôsobí asi 800 advokátskych kancelárií, spolu je v nich zamestnaných vyše 600 právnikov/právnych asistentov.

Podľa štatistik advokácia vo Fínsku starne, opačne je to len v hlavnom meste Helsinky. Fínska advokátska komora považuje situáciu dokonca za vážnu a snaží sa motivovať mladých advokátov na poskytovanie služieb v oblastiach, kde najviac advokátov odchádza do dôchodku.

5



Výzvy a úspešné projekty

Oikeusvaltio 2025 - monitoring právneho štátu

V roku 2017 Fínska advokátska komora spustila internetovú stránku *Oikeusvaltio2025.fi*, prostredníctvom ktorej formulovala priority právneho štátu a potrebných reforiem v krajine. Stránka zaznamenáva a sleduje pokrok v naplňaní cieľov a poskytuje priestor na diskusiu s verejnosťou. Reformy by mali byť ukončené do roku 2025 a týkajú sa týchto oblastí: uznanie významu nezávislého advokátskeho povolania, moderné riadenie justície, legislatíva reagujúca na vývoj spoločnosti a dostupná právna pomoc. Každá z oblastí obsahuje desiatky konkrétnych opatrení a stav ich realizácie.

Odborné periodikum so storočnou tradíciou

Odborný časopis *Defensor Legis* vydáva Fínska advokátska komora od roku 1920 a vďaka tejto dlhej tradícii je najstarším odborným periodikom v nordických krajinách. (foto 5)

Dni advokácie

V januári sa v Helsinkách konajú oslavy advokácie pod názvom *Asianajapäivä*, teda Dni advokácie, kde sa každoročne stretá takmer 1 500 advokátov. (foto 6, 7) S ohľadom na sté výročie tento rok pôjde o väčšie podujatie ako obvykle a súčasťou bude tak odborná konferencia, ako aj galavečer.

Právna pomoc žiadateľom o azyl

V roku 2015 bolo vo Fínsku podaných vyše 30 000 žiadostí o azyl a zároveň sa odhalili početné problémy v oblasti právnej pomoci, pri ktorých išlo o zneužitie neznalosti žiadateľ-

6



7



lov, ale aj obchádzanie systému právnej pomoci pokútníkmi. Následne bol prijatý nový zákon, s účinnosťou od januára 2017, ktorým sa upravili pravidlá poskytovania právnej pomoci žiadateľom. Prínos zákona komora videla v zavedení dohľadu nad kvalitou právnej pomoci zo strany advokátskej komory. Na druhej strane však komora návrh zákona ostro kritizovala, lebo tento obmedzil prístup k spravodlivosti tým, že podľa zákona mali žiadatelia nárok na právnu pomoc len v určitých prípadoch (napr. maloletí, analfabeti, zraniteľné či chránené osoby), a to len prostredníctvom advokátov pracujúcich v systéme právnej pomoci v hmotnej núdzi. Z poskytovania právnej pomoci vylúčili ostatných advokátov a komora sa obávala toho, že nebudú dostatočné personálne kapacity na poskytnutie právnej pomoci, keďže nasledujúce roky bolo prijatých ďalších vyše 15 000 žiadostí o azyl. Rovnako komora kritizovala aj skrátenie odvolacej lehoty.

Štúdia o efektívite nákladov v rámci poskytovania právnej pomoci v hmotnej núdzi

Fínska advokátska komora zadala súkromnému výskumnému inštitútu požiadavku na vypracovanie štúdie o efektívite nákladov štátneho systému právnej pomoci. Aktuálne štát platí advokátom poskytujúcim právnu pomoc hodinovú odmenu vo výške 110 eur. Prieskum ukázal, že náklady na zamestnaného právnikov sú 140 až 200 eur/hodina. Právna pomoc poskytnutá advokátom je teda pre štát cenovo výhodnejšia a Fínska advokátska komora navrhla zvýšiť hodinovú odmenu na 140 eur. Vo Fínsku aktuálne pôsobí 200 osôb poskytujúcich právnu pomoc pre osoby v hmotnej núdzi, čo nie je dostatočný počet na rozlohu krajiny a komora zdôrazňuje, že advokáti by mali byť viac zapojení v tejto oblasti, nelen cca polovica z 200 právnikov.

Projekt Profesor z praxe

Fínska advokátska komora a Nadácia Fínskej advokátskej komory podpísali zmluvu s fakultou práva Helsinskej univerzity, na základe ktorej sa otvorila pozícia tzv. profesora z praxe na päťročné obdobie. Profesorom z praxe bude advokát, ktorý študentom priblíži postavenie advokáta, stavovské predpisy a etiku povolania. Zámerom je tiež zvýšiť záujem o postgraduálne štúdium práva. Komora pokrýva tretinu nákladov.

SuomiAreena

V júli 2017 sa Fínska advokátska komora zúčastnila na podujatí v meste Pori s názvom *SuomiAreena*, ktoré predstavuje niekoľkodňové verejné diskusné fórum s viac ako 60 000 návštevníkmi. Ide o vyše 200 rozličných tém realizovaných rôznymi subjektmi, akými sú napr. mimovládne organizácie, ministerstvá, politické strany či komerčné firmy. (foto 8) Podujatie má medzinárodnú účasť a hosťami boli aj prededa Európskej komisie Barroso či generálny tajomník OSN Pan Ki-Mun. Týždňové podujatie je bezplatné a vysiela ho sčasti aj televízia. Fínska advokátska komora sa zapojila formou simulovaného súdneho pojednávania, na ktorom hrali profesionálni herci a sudca z praxe. Fiktívna súdna sieň zaujala 400 divákov a mala veľmi dobré ohlasy. Fínska komora zvažuje participáciu aj v roku 2019.

Zahraničné aktivity

Fínska advokátska komora je plnohodnotným členom Rady advokátskych komôr Európy (CCBE), a takisto participuje na aktivitách Medzinárodnej advokátskej komory (IBA), *International Bar Association's Human Rights Institute* (IBAHRI) a výročnej konferencie CEEBA. Regionálny význam majú pravidelné stretnutia advokátskych komôr zo Škandinávie. Fínska advokátska komora je tiež členom ILAC (*The International Legal Assistance Consortium*).

V rámci CCBE sa Fínska advokátska komora zapojila do vzdelávacieho projektu organizovanom s spolupráci s Nadáciou európskych advokátov (ELF) a Akadémiou európskeho práva (ERA). Išlo o sériu seminárov o konaní pred Súdnym dvorom Európskej únie a spolupracovalo na ňom 9 komôr.

Voľný pohyb advokátov

Fínsko ako členský štát Európskej únie rešpektuje voľný pohyb advokátov z iných krajín a advokáti zo Slovenska majú tak možnosť poskytovať dočasne a príležitostne právne služby na území Fínska ako hosťujúci euroadvokáti alebo sa ako euroadvokáti usadiť (podmienkou je poplatok 812 eur za zápis do zoznamu usadených euroadvokátov).

Ďalšou možnosťou je po troch rokoch praxe ako usadený euroadvokát získať postavenie fínskeho advokáta.

Mgr. Michaela Chládeková, PhD.

Odbor medzinárodných vzťahov SAK

Foto Nina Kaverinen (1, 2, 6, 7), Juha Myllymäki (4), Fínska advokátska komora (8)

Odbor medzinárodných vzťahov srdečne ďakuje za poskytnutú pomoc a materiály pani Liise Aro z Fínskej advokátskej komory.



Seminár John Marshall Law School Telč, november 2018

Milé kolegyně, milí kolegovia,

ak ste ešte nikdy nepočuli o John Marshall Law School z amerického Chicaga, zbystrite pozornosť. Na konci novembra som sa zúčastnila na ich seminári o americkom práve organizovanom v spolupráci s Českou advokátskou komorou a Slovenskou advokátskou komorou. Ide o seminár s dlhoročnou tradíciou – bol to už 18. ročník. Je až neuveriteľné, ako som prvé dni po návrate zo seminára obohatená o nové skúsenosti priam „vyžarovala“ odhodlaním a pozitívnou energiou.

V čom teda vidím hlavný prínos tohto seminára?

Predovšetkým to nebolo len o zlepšení komunikácie v anglickom jazyku a zoznámení sa s americkým právnym systémom. Seminár mi umožnil nazrieť do praktických stránok jeho fungovania očami ľudí z americkej praxe. Pre mňa osobne to znamenalo i nastavenie zrkadla nášmu právnemu systému. Lektori sa počas prednášok zároveň snažili o vytváranie vzájomnej diskusie, porovnanie podmienok toho ktorého právneho systému, a tak i o rozvíjanie kritického myslenia. Veľmi vítam, že seminár mal komornejšiu atmosféru, čo poskytovalo veľa priestoru na spomínanú vzájomnú diskusiu ako aj porovnávanie skúseností medzi českými a slovenskými kolegami i americkými lektormi.

Súčastou programu boli taktiež živé „roleplay“, napríklad v podobe simulácie prvého klientskeho stretnutia, interaktívnej negociácie, skupinovej diskusie k aktuálnym civilizačným problémom a možností ich právneho riešenia, či spoločné sledovanie klasických filmov z amerického právneho prostredia. Okrem iného, príležitosť vypočuť si názor, resp. spoznať právnikov z iného právneho systému s bohatou, často rozmanitou praxou považujem za veľmi prínosnú. Toto všetko mi bez pochyb prinieslo prehĺbenie všeobecných právnických zručností, ktoré v našej praxi používame bez ohľadu na to, v akom právnom systéme sa nachádzame.

Pre mňa osobne bolo veľmi zaujímavé i poznanie, v akej miere sa americká verejnosť zapája do fungovania ich právneho systému – najviac prostredníctvom povinnosti byť členom poroty (tzv. „jury“) v rámci ich súdnictva. Z toho, čo nám bolo prezentované som nadobudla dojem, že Američania majú oveľa väčší záujem o veci verejné – oveľa častejšie verejne vyjadrujú svoje názory, protestujú, lobbujú, či prejavujú nespokojnosť so systémom. Miera ich občianskej uvedomelosti a zodpovednosti je podľa môjho názoru oveľa vyššia ako v našich krajinách. Samozrejme, ich demokracia



má oveľa dlhšiu históriu, pričom mala svoje lepšie i horšie časy, no stále je to určite systém, z ktorého sa môžeme učiť a vziať si niečo „k srdcu“. A možno práve i týmto spôsobom zlepšiť fungovanie demokracie na Slovensku ako aj v Česku.

Rada by som ešte vyzdvihla profesionálne kvality každého z lektorov – od bývalej sudkyne, štátneho prokurátora a kandidáta na *Attorney General*, korporátnych právnikov, dlhoročných advokátov, až k partnerovi americkej pobočky jednej z najväčších advokátskych kancelárií na svete. V USA je inak úplne bežné, že počas svojej právnickej kariéry vystriedate viacero právnych profesií. A práve aj lektori tohto seminára sú týmto prípadom. S ohľadom na to, čo všetko majú za sebou, by ste skôr usúdili, že budú voliť pokojnejší záver ich kariéry. Zdanie však niekedy klame. Ide o ľudí, ktorí sú stále plní odhodlania a motivácie do ďalšieho života. To na mňa pôsobilo veľmi pozitívne a motivujúco.

Mnohí moji známi sa ma pred seminárom s údivom pýtali: „A na čo tebe bude seminár o americkom práve, teda o úplne inom právnom systéme? Ako ho vo svojej praxi využiješ?“ Vtedy som odpovedala opatrne, poukazovala som predovšetkým na zlepšenie angličtiny, získanie nových kontaktov a používala som najmä všeobecné argumenty. Dnes by som na túto otázku odpovedala pomerne vyčerpávajúco.

Vzhľadom na vyššie uvedené si dovoľujem vysloviť stručný záver, resp. odporúčanie: ak budete mať možnosť, na seminári v Telči organizovanom *John Marshall Law School* sa určite zúčastnite!

Mgr. Mariana Koníková

advokátska koncipientka

kancelária Giese & Partner, s. r. o. – organizačná zložka

Čo sa stane v Telči, neostane v Telči



„Právo v USA je cement, ktorý drží americkú rozmanitú spoločnosť pohromade.“ Touto vetou začal svoju prednášku profesor Michael P. Seng, americký právnik, ktorý pôsobí na John Marshall Law School v Chicagu, zaoberajúci sa ústavným právom, právnou komparistikou, systémom federálneho súdnictva v USA, taktiež bytovým právom a otázkami spravodlivej bytovej politiky. Neskôr pri obede na otázku „a čo iné spája, ako napríklad dolár,“ sa pousmial a povedal, že túto tému prenechá ekonómom, že my sme právnici. Mal pravdu. Takmer dvadsiatka mladých právnikov a koncipientov zo Slovenska, Moravy a Čiech sa v týždni, kedy ku nám konečne zavítala na chvíľu zima, stretla na pôde Univerzity brnianskej Masarykovej univerzity v prekrásnom a historickom mestečku Telč, nachádzajúcom sa v srdci Českomoravskej vrchoviny, neďaleko Liberca.

Toto mestečko, ktoré bolo pre svoje prekrásne historické centrum zapísané v roku 1992 na Zoznam Svetového dedičstva UNESCO, poskytlo prechodný domov nielen nám, ale aj 6-tim vynikajúcim právnikom z USA, ktorí už štvrtstoročie v spolupráci s Masarykovou univerzitou a Českou advokátní komorou pravidelne prichádzajú, aby vysvetľovali americký právny systém a prispievali k vzájomnému spoznávaniu našich právnych prostredí.

Rozdiely medzi prostrediami sú obrovské, mnohé sú pre našu odbornú verejnosť známe, mnohé nie. Rozdiely začínajú už vo vzdelávacom procese. Pokým u nás začínajú mladí ľudia študovať právo rovno po príchode na univerzitu, v USA najskôr 4 roky študujú iný odbor, a až potom môžu nastúpiť na právnickú školu, kde štúdium trvá tri roky. Ja sám, u nás s mojím vzdelaním (inžinier strojár, doktorát z ekonómie), ktoré predchádzalo štúdiu práva a praxou, ktorá predchádzala praxi koncipienta, si pripadáam ako jednorozec a občas sa stretávam aj s pozdvihnutým obočím. Každý z našich amerických kolegov nielen že študoval pred právom niečo iné, ale mnohí z nich pôsobili v iných, než právnických profesiách, často v bizarných a dokonca sa to považuje za jednu z kvalít právnika. Významným rozdielom je to, že na právnických fakultách v USA nie je obvyklé, aby študenti po skončení právnickej fakulty zostávali na škole a vykonávali pedagogickú činnosť.

Skupinka šiestich prednášajúcich, vedená profesorom Sengom, poskytla názorný príklad toho, ako sú pedagogické

zbory kreované. Prokurátor John Smietanka, ktorý ako prokurátor viedol množstvo prípadov, pre nás síce neznámych, avšak ktorým aj americké médiá venovali pozornosť, vo veku 75 rokov odovzdáva svoje vedomosti a hlavne praktické skúsenosti študentom, rovnako ako bývalá sudkyňa Sheila Murphy, či dlhoročný podnikový právnik ako Anne Marie Brunner, Mike Fieweger, Richard J. Vavra, alebo penzionovaný lobista Patrick Tacey, ktorý strávil desaťročia lobbingom pre rôzne spoločnosti vo Washington D. C. Akcent na praktickú stránku vzdelania je tak silný, že súčasťou univerzít bývajú kliniky zamerané na prax, ako napríklad *Fair Housing Legal Clinic*, ktorá zároveň prevádzkuje *Housing Legal Support Center*, kde študenti v spolupráci s pedagógmi riešia reálne problémy rôznych skupín obyvateľstva, či diskriminovaných jednotlivcov súvisiace s právom na férové podmienky bývania. O tom, že sa nejedná len o teoretické prístupy k riešeniu uvedených problémov svedčí aj skutočnosť, že študenti pod odborným dohľadom svojich pedagógov ľudí, ktorí sa nemôžu dovoliť advokáta obhajujú pred súdom.

Ďalším zo zaujímavých projektov, ktoré John Marshall Law School rieši, je projekt, ktorého garantom je práve sudkyňa Sheila. Nezabudol som uviesť jej priezvisko, jedná sa práve o jeden z ďalších rozdielov spočívajúcich v tom, že komunikácia, nielen na prednáškach, ale ako nám bolo povedané, aj bežná komunikácia medzi kolegami z USA, či s ich klientmi je veľmi neformálna a oslovujú sa krstnými menami. Projekt, ktorý sudkyňa Sheila garantuje sa volá *Restorative Justice*. Svojou podstatou je zameraný na hľadanie riešenia večného konfliktu práva a spravodlivosti, pričom vychádza z hypotézy, že represný systém trestov nie je dostatočnou zárukou nastolenia spravodlivosti a harmonických vzťahov v spoločnosti. Skúma rôzne techniky obnovenia spravodlivosti v kontexte vzťahov medzi jednotlivcami, ale aj v kontexte vzťahov so spoločnosťou. Poukazuje na to, že väznice sú preplnené a tresty neplnia svoj účel, odsúdeného výkon trestu neprevychová, často ani neodradí od páchania ďalšej činnosti ale hlavne nevyrieši ujmu na právom chránenom záujme, osobitne neposkytne nápravu krivdy poškodeného. Pani Sheilu napriek tomu, že sa s ňou všetci prednášajúci poznali mnohé roky oslovovali Judge Sheila – sudca Sheila. Ostatní sa navzájom medzi sebou neoslovovali profesnými titulmi, bez ohľadu na to, či sa jednalo o prokurátora alebo profesora.

Odôvodnili to tým, že sudca je jediné povolanie po prezidentovi, v ktorom oslovujú človeka „hodnosťou“ aj po skončení funkcie. Všetci prednášajúci sa zhodli na tom, že sudca je veľmi vážna funkcia. Nielen preto, že je to funkcia volená, a teda každý sudca má svoju legitimitu potvrdenú svojimi voľbami, ale hlavne preto, lebo je to strážca procesných postupov. Úlohou sudcu v ich súdnom systéme nie je až tak hľadať spravodlivosť, ale skôr strážiť zákonnosť postupu, ktorý je pre nich svätý. John Smietanka neraz poukázal na prísnosť a striktnosť sudcov najmä voči prokuratúre, či polícii v trestných konaniach.

Rozdiely sú aj v organizácii právnych profesií. V USA každý právnik, ktorý chce vykonávať právnickú profesiu, bez ohľadu na to, či ako advokát, sudca, podnikový právnik, musí byť členom *Bar Association*, a úspešne absolvovať *Bar Exam*. Okrem „oficiálnej“ advokátskej komory, existujú aj komory voľne združujúce advokátov. Ako príklad nám uviedli *Bohemian Lawyers' Association of Chicago*, ktorá združuje právnikov, ktorí pochádzajú alebo sa hlásia ku koreňom zo Slovenska, Čiech, Moravy či Sliezska. Ukázalo sa, že všetci prednášajúci majú svoje korene v našich končinách, a sú na ne hrdí. Aj to bol pre nich jeden z dôvodov, prečo sa aktívne zúčastňujú na tomto projekte.

Zaujímala nás aj rýchlosť konaní. U občianskoprávných konaní sa pojednávanie obvykle uskutoční v rozmedzí pár týždňov až jedného roka od podania žaloby, vo výnimočných prípadoch, kedy miestne príslušný súd je veľmi vyťažený, to môže trvať aj dlhšie, maximálne však tri roky. V trestných konaniach je okamih vznesenia obvinenia vždy spojený so vzatím do väzby, pričom však sudca dbá na to, aby takýto zásah do práv bol riadne podložený výsledkami trestného konania pred vznesením obvinenia. Prokurátor si nedovolí vzniesť obvinenie, pokiaľ si nie je istý dostatkom dôka-

zov, a sudcovia neváhajú návrhy prokurátorov odmietať. Od vznesenia obvinenia do samotného súdneho konania v trestných veciach sú to obvykle týždne, maximálne mesiace. Samotné súdne konanie prebieha nepretržite, hoci aj niekoľko dní či týždňov, a sudca nesúdi inú kauzu, pokiaľ neukončí aktuálnu. Najdlhšie súdne pojednávanie v histórii USA *The McMartin Preschool Abuse Trial, Los Angeles County (1987 to 1990)* trval sedem rokov, jednalo sa však o ojedinelý prípad. Bol to taktiež najdrahší prípad v histórii, ktorý daňových poplatníkov stál 15 miliónov USD, pričom nik nebol odsúdený. Tento prípad mal vplyv na vývoj ďalšej súdnej praxe, nakoľko sa má za to, že je porušovaním ľudských práv ak pojednávanie trvá tak dlho, a to z dôvodu nenapraviteľných škôd na človeku ktorý musí byť do právoplatného odsudzujúceho rozsudku považovaný za nevinného. Voľba, či konanie bude s porotou, alebo bez nej, je obvykle dispozíciou žalobcu, ale v mnohých prípadoch i žalovaného. Táto voľba nemá veľký vplyv na náklady konania, je to skôr rozhodnutie vyplývajúce zo stratégie žaloby či obhajoby.

Zaujímavý je aj odvolací systém, ktorý je konštituovaný veľmi odlišne od toho nášho, nakoľko môže v určitých prípadoch pozostávať až z piatich inštancií. To, či je vôbec reálna možnosť sa odvolať, závisí aj od kauzy a aj od právneho systému členských štátov federácie. Na najvyšší súd USA údajne len v minulom roku prišlo 70 000 podaní, súd sa však zaoberal len sedemdesiatimi, čiže len jedným promile. Konania prebiehajú na rôznych špecializovaných súdoch, ako napríklad súdy dopravné, finančné, bytové a iné.

Popis mojich dojmov zo školenia môže vyvolať dojem, že prednášky boli zamerané na ospevovanie amerického právneho systému, čo však musím uviesť na pravú mieru. Prednášajúci boli, práve naopak, veľmi kritickí, poukazovali na nedostatky. Napriek mnohým kvalitným mechanizmom



v americkom právnom systéme, je podľa nich v amerických väzniciach množstvo nevinných ľudí, a príchodom nových vyšetrovacích postupov najmä implementáciou nových vedeckých poznatkov z genetiky, chémie či biológie sa preskúmaním dôkazových materiálov v uzavretých prípadoch zistilo, že desiatky ľudí, na ktorých bol vykonaný trest smrti, boli nevinní. Práve John Smietanka sa po ukončení svojej kariéry prokurátora okrem pedagogickej činnosti venuje obhajobe nespravodlivo obvinených a odsúdených.

Jedným z paradoxov súdneho konania v USA je napríklad skutočnosť, že v občianskych sporových konaniach s oceneným predmetom sporu neplatia účastníci konania súdny poplatok vypočítaný percentom hodnoty sporu. Súdny poplatok bez ohľadu na hodnotu sporu málokedy prevyšuje niekoľko sto dolárov. Prekvapivá pre nás bola aj skutočnosť, že strana, ktorá spor prehrá, bežne nie je zaviazaná druhej strane úhradou trov konania. Osobitným prípadom sú konania, ktoré skončia pre žalobcu úspešne a okrem náhrady škody mu súd prizná aj tzv. sankčné odškodné, ktoré má reprezentovať akúsi sankciu pre žalovaného, aby konanie, ktoré bolo súdom posúdené ako protiprávne, viac neopakoval. To sú tie prípady, kedy náhrada škody samotnej dosiahne pár tisíc, poťažne niekoľko desať tisíc dolárov, avšak sankčné odškodné dosiahne aj stovky miliónov dolárov.

John ako ďalší tragikomický príklad uviedol prípad médiami sledovaného trestného konania, v ktorom advokáta obžalovaného stretol na obede v reštaurácii, potom, ako ho nevidel na pojednávaní, a na otázku, prečo ho tam nevidel, mu advokát odpovedal, že viac spravodlivosti si jeho klient nemohol dovoliť. Prednášajúci opakovane poukazovali na negatívum právneho (aj spoločenského) systému spočívajúceho v tom, že spravodlivosť je v USA veľmi drahá, a pre nemajetných často slepá. Peniaze súvisia aj s ďalšou stránkou amerického právneho systému, a to sú voľby sudcov a prokurátorov. Okrem sudcov najvyššieho súdu USA, ktorých menuje prezident a schvaľuje senát, všetci ostatní sudcovia v USA sú volení. Nakoľko na volebnú kampaň sú potrebné peniaze, každý z kandidátov má svoje volebné tímy, ktorých najdôležitejšou úlohou je *fundraising* – získavanie peňazí na volebnú kampaň. Rovnako ako aj prezidenta, aj sudcu je možné z jeho funkcie odvolať v procese, ktorý sa nazýva rovnako ako u prezidenta *impeachment*. Téma *impeachmentu* bolo venované jedno celé popoludnie.

Jedna celá prednáška bola venovaná etike výkonu právnického povolania. Táto problematika je veľmi silno a podrobne rozpracovaná a sledovaná. Zaujímavým príkladom bola poznámka o prezidentovi Clintonovi a jeho afére so stážistkou Lewinskou, ktorá síce nevedla k jeho úspešnému *impeachmentu*, ale stála ho miesto v advokátskej komore. Zrejme po opustení prezidentského úradu s ohľadom na výhody, ktoré mu ostali, či s ohľadom na honoráre z prednášok, zrejme neplánoval pokračovať v právnickej kariére, napriek tomu – hoci bol prezidentom – sa s ním advokátska komora nemilosrdne vysporiadala tak, že ho vylúčila.

Na tému etiky nadviazala prednáška Patricka Raceyho o lobbingu. Zaujímavosťou bola ukážka časopisu venované-

ho lobbingu, ktorý obsahoval vyhodnotenie finančného objemu kontraktov na lobbing podľa lobistických spoločností za minulý rok. Z vyhodnotenia bolo zrejmé, že lobbingom sa zaoberá aj množstvo advokátskych firiem, a hodnoty kontraktov dosiahli v prípadoch kedy klientmi boli poisťovne a zbrojárske koncerny astronomickú miliardu USD.

Tri večery boli spojené s premietaním filmov, po ktorých bola diskusia. Prvým filmom bolo dielo Roberta Muligana na motív novely *Harper Lee*, ktorá je dnes povinným čítaním na základných školách v USA *To Kill a Mockingbird*. Čiernobiely film natočený v roku 1962 pojednávajúci o rasovej nespravodlivosti, kde prebiehajúci súdny spor v ktorom je Afroameričan obžalovaný zo znásilnenia je divákovi predostretý z pohľadu maloletých detí bieleho advokáta zastupujúceho obžalovaného. Jeden z prednášajúcich po filme poznamenal, že v tých časoch bolo na juhu obvyklé, že obžalovaného alebo odsúdeného pri prevoze po zastavení auta niekde v poli vyzvali, aby utekal, a zastreli ho od chrbta.

Ďalší večer bol venovaný filmu *All the President's Men* s Robertom Redfordom a Dustinom Hoffmanom z roku 1976 o afére Watergate, doprevádzaný následnou diskusiou, v ktorej najmä John Smietanka upozornil na množstvo skutočností z filmu reálne zobrazujúcich to, ako administratíva prezidenta Nixona marila vyšetrovanie, koľko ľudí bolo z uvedeného dôvodu odsúdených, a – paradoxne – Nixon, ktorý celú aféru priamo riadil, okrem toho, že sám odstúpil, neutrpel žiadnu ujmu s poukazom „*my prezidentov netrestáme*“.

Záver „filmového festivalu“ bol už v znamení humoru, nakoľko nám premietli komédiu režiséra Jonathana Lynna *My cousin Vinny*, v ktorej neskúsený veľkohubý právnik z New Yorku bez licencie prichádza obhajovať svojich bratrancov nespravodlivo obvinených z vraždy na juh Alabamy a vyhrá.

Štvrtok večer bol veľmi neformálny a tak, ako to býva zvykom, spievalo sa. John Smietanka napriek svojmu veku sa ukázal byť rodeným showmanom, v spievaní sme sa striedali, a naša slovenská skupina, ktorá tvorila väčšinu účastníkov, mala zjavne navrch.

Celé podujatie bolo určite pre všetkých veľkým prínosom nielen pre nás účastníkov, ale aj pre prednášajúcich, nakoľko mali možnosť získať predstavu o pozitívach našich krajín, ale aj o našej perspektíve vnímania ich krajiny a ich systému. Naš prínos spočíva nielen v rovine odbornej, ale i jazykovej, nakoľko nie je veľa podujatí, kde by sa advokát, či koncipient mohol takto jazykovo zdokonaľiť, a to predovšetkým v odbornej angličtine.

Ostáva len poďakovať Slovenskej advokátskej komore, a najmä Českej advokátskej komore a Masarykovej Univerzite za to, že tento program existuje. Bolo by vynikajúce, keby takéto programy boli nielen pre spoznávanie právneho systému USA, ale i systémov v krajinách EÚ, Ruska či ázijských krajín.

JUDr. Ing. Jaroslav Dobiš, PhD.

advokátsky koncipient

Advokátska kancelária JUDr. Peter Havlík s. r. o.

Bulletin advokacie prináša...

Vyberáme z čísla 12/2018 českého Bulletinu advokacie

V **úvodníku** s názvom *Adventní pozastavení nad vzděláváním* JUDr. Radim Miketa, člen predstavenstva ČAK, informuje o tom, že predstavenstvo si za jeden z hlavných cieľov dalo umožniť a v čo najväčšej miere ponúknuť advokátom možnosti ďalšieho vzdelávania a na to prijalo aj nové pravidlá.

V rámci **Aktualít** JUDr. Petr Toman informuje o nových pravidlách ďalšieho vzdelávania, ktoré boli prijaté na novembrovom zasadnutí predstavenstva, ako aj o príprave metodického pokynu o poskytovaní právnych služieb online, ktorého cieľom je upresniť kto a ako ich môže poskytovať. V ďalších príspevkoch sa JUDr. Radim Miketa bližšie venuje prijatým pravidlám ďalšieho vzdelávania a JUDr. Martin Maisner, Ph.D., MCI Arb., informuje o príprave metodického pokynu na poskytovanie právnych služieb online a vyzýva advokátov na širokú diskusiu o podobe ich poskytovania. V tejto časti je tiež uverejnený rozhovor s novým predsedom Najvyššieho správneho súdu ČR JUDr. Michalem Mazancem a informácia ČAK o povinných platbách poisťovní.

Časť **Z judikatury** obsahuje ● rozsudok Najvyššieho súdu ČR z 30. 10. 2018, sp. zn. 22 Cdo 3457/2018, k vysporiadaniu spoločného majetku manželov k veci tvoriacej súčasť bezpodielového spoluvlastníctva, ktorá bola platne predaná počas trvania manželstva, v ktorom súd judikoval, že ak dôjde k platnému predaju veci patriacej pod BSM počas trvania manželstva, je predmetom vysporiadania čiastka získaná z predaja, nie tzv. obvyklá cena zistená ku dňu zániku manželstva; ● Nález ústavného súdu z 8. 10. 2018, sp. zn. II. ÚS 725/18, k očkovacej povinnosti a participačným právam dieťaťa v spore rodičov o jeho očkovanie, kde súd vyjadril, že nie je vylúčené, aby výhrada svedomia jedného z rodičov voči zákonnej očkovacej povinnosti dieťaťa bola úspešne uplatnená aj v situácii názorového sporu medzi rodičmi, vtedy je potrebné vážiť slobodu svedomia rodiča odmietajúceho očkovanie nielen s verejným záujmom na ochrane zdravia, ale aj s totožnou slobodou svedomia druhého rodiča, pri zohľadnení práva oboch rodičov na starostlivosť o dieťa. Právo dieťaťa byť vypočuté v konaní, ktoré sa ho týka, sa neobmedzuje na samotné zistenie názoru dieťaťa, ale zahŕňa aj ďalšiu komunikáciu s dieťaťom a informovanie ho o konaní, rozhodnutí a spôsobe zohľadnenia jeho názoru. Za dodržanie tohto práva zodpovedá súd. Toto právo nie je všeobecne viazané na žiadny vekový limit dieťaťa; konkrétna podoba jeho realizácie však vždy musí reflektovať vek, vyspelosť a najlepší záujem dieťaťa. Aj dieťa má právo byť dôležitým subjektom a účastníkom konania, nie len objektom ochrany a pasívnym pozorovateľom rozhodovania o svojej záležitosti; ● Rozsudok Najvyššieho správneho súdu ČR z 19. 7. 2018, sp. zn. 7 As 190/2017-18, k diskrimi-

nácii spotrebiteľa ako záujemcu o nájom bytu, v ktorom súd vyjadril, že k diskriminácii spotrebiteľa, ktorý je záujemcom o nájom bytu, môže dôjsť už tým, že sa poskytovateľ bez objektívneho dôvodu opýta na národnostný pôvod. Na prijatie záveru o diskriminácii nie je nevyhnutné, aby bola prehliadka bytu z dôvodu príslušnosti etnika záujemcu odmietnutá, či došlo k inému konaniu, pri ktorom by bol diskriminačný prístup otvorene prejavý; ● Rozsudok Súdneho dvora EÚ zo 6. 11. 2018 v spojených veciach C-569/16 a C-570/16 Stadt Wuppertal v. Maria Elisabeth Bauer a Volker Willme-roth v. Martina Brosion, k finančnej náhrade dedičom za nevyčerpanú dovolenku zomrelých, v ktorom súd vyjadruje, že dediči zosnulého pracovníka môžu od jeho bývalého zamestnávateľa požadovať finančnú náhradu za platenú dovolenku za kalendárny rok, ktorú tento pracovník nevyčerpal. Nárok zosnulého pracovníka na finančnú náhradu za nevyčerpanú dovolenku totiž môže prejsť na jeho dediča v rámci dedičstva; ● Rozsudok Súdneho dvora EÚ zo 6. 11. 2018 v spojených veciach C-619/16 a C-684/16 Sebastian W. Kreuziger v. Land Berlin a Tetsuji Shimizu v. Max-Planck-Gesellschaft zur Förderung, k otázkam nároku na platenú dovolenku, kde sa súd vyjadril, že pracovník nemôže automaticky prísť o nadobudnutý nárok na platenú dovolenku za kalendárny rok preto, že o ňu nepožiadala. Ak však zamestnávateľ preukáže, že pracovník nečerpal platenú dovolenku za kalendárny rok zámerne a s plnou znalosťou veci po tom, čo mu bolo umožnené jeho nárok na túto dovolenku skutočne uplatniť, nebráni právo Únie strate tohto nároku ani s tým súvisiacej neexistencii finančnej náhrady v prípade ukončenia pracovného pomeru; ● Rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva zo 16. 6. 2016, sťažnosť č. 49176/11 vo veci Versini-Campinchi a Crasnianski v. Francie, k odposluchom komunikácie medzi advokátom a klientom, vyjadril, že profesijné tajomstvo nebráni záznamu a prepisu zákonne odpočúvanej komunikácie medzi advokátom a jeho klientom tam, kde obsah komunikácie zakladá domnienku, že sa advokát podieľal na trestnej činnosti, a za podmienky, že nie je dotknuté právo klienta na obhajobu.

V Rubrike **Z odbornej literatúry** sú obsiahnuté recenzie publikácií *Právní jednání a odpovědnost právnických osob po rekodifikaci českého soukromého práva* (K. Beran, P. Čech, B. Dvořák, D. Elischer, J. Hrádek, V. Janeček, Z. Kühn, L. Novotná Krtoušková, P. Ondřejek), *Smlouvy přípravného druhu* (V. Pilík, M. Sedláček, D. Nový, V. Nedělová, J. Maur, R. Kolář), *Autorské právo v architektuře* (P. Sýkorová), *Evropské soukromé právo v čase a prostoru, I. díl: Část teoretická, metodologická a systémová* (J. Hurdík a kol.), *Československé správní právo. Část všeobecná* (J. Hoetzel) a rubrika obsahuje aj informáciu o krste knihy *Kybernetická kriminalita*, ktorej autorom je prof. Ing. Vladimír Smejkal, CSc., LL.M., DrSc.

V časti **Z advokacie** sa JUDr. PhDr. Stanislav Balík vo svojom príspevku *Od říjnového diplomu k advokátnímu řádu z roku 1868* venuje právnej úprave výkonu advokácie, ktorá bola prijatá pred 150 rokmi a platila do roku 1948. Uverejnený je aj príspevok JUDr. Daniely Kovářovej, prezidentky Unie rodinných advokátů s názvom *Jak se dělá hojivá advokacie*.

Časť obsahuje aj rozhodnutie kárneho senátu kárnej komisie ČAK z 23. 4. 2018, sp. zn. K 13/2018, podľa ktorého je disciplinárnym previnením, ak advokát podá žalobu oneskorene, na otázky klienta odpovedá vyhýbavo a navyše neinformuje klienta o doručenej námietke premičania.

Príspevky z odbornej teórie a praxe sa venujú nasledovným problémom:

JUDr. Klára Hamuláková, Ph.D.

JUDr. Jana Petrov Křiváčková, Ph.D.

Kolektivní ochrana práv v nově navrhované úpravě

Príspevok informuje o návrhu vecného zámeru zákona o hromadných žalobách, ktorý ministerstvo spravodlivosti predložilo na rokovanie vlády ČR a v apríli 2018 bol schválený. Ministrom spravodlivosti bolo uložené do 31. 3. 2019 predložiť návrh zákona o hromadných žalobách a návrh zákona, ktorým sa menia niektoré zákony v súvislosti s prijatím zákona o hromadných žalobách. Autorky sa vo svojom príspevku venujú navrhovanej legislatíve a informujú o podrobnostiach plánovanej právnej úpravy hromadných žalôb.

doc. JUDr. Dana Ondřejová, Ph.D.

Примěřенé задосту́чинění в некалѣ сoутѣжѣ

I. Podstata, funkce a nepeněžitá podoba

прімěřенého задосту́чинění

Príspevok sa zaoberá podstatou inštitútu primeraného zadostučinenia, ktorý je jedným z nárokov aktívne legitimovaných osôb v nekaléj súťaži. Autorka hľadá odpovede na rôzne sporné otázky, najmä či je potrebné preukazovať vznik nemajetkovej ujmy na súde, či je možné požadovať primerané zadostučinenie v prípade, že je ťažko dokázateľný vznik majetkovej ujmy (jej výška) a či je potrebné preukazovať zavinenie narušiteľa. Zaoberá sa tiež otázkou koho ťaží dôkazné bremeno, ak je žalobcom spotrebiteľ, funkciami primeraného zadostučinenia, možnosťami súdu odchyliť sa od požadovaného textu ospravedlnenia, či plní kompenzačnú funkciu ospravedlnenie priznané súdom 7 rokov po jeho zverejnení alebo či možno nepenažnú podobu primeraného zadostučinenia považovať za určitý druh „penažnej“ sankcie.

Mgr. Markéta Šlejharová

Povaha řízení o zřízení práva nezbytné cesty, aneb jde skutečně o řízení sporné?

Autorka sa zaoberá povahou konania o zriadení práva nevyhnutnej cesty (právo prechodu cez pozemok). V príspevku sa s ohľadom na aplikačné ťažkosti vyplývajúce zo súčasnej právnej úpravy snaží nájsť odpoveď na otázku, či skutočne ide o konanie sporové, alebo či by nemalo byť toto konanie podriadené právnej úprave nesporného konania.

doc. JUDr. Eduard Bruna, Ph.D.

Problematické aspekty úplatkářských trestných činů

2. část – obecný zájem

Autor si kladie za cieľ rozobrať najdôležitejšie aspekty úplatkářských trestných činov a prispieť k správnej aplikácii súčasnej trestoprávnej úpravy, ale tiež ponúknuť možnosti *de lege ferenda* pre právnu úpravu, ktorá by bola naozaj účinným nástrojom v boji proti korupcii. V druhej časti trojdielneho

článku sa autor venuje pojmu *všeobecný záujem*, ktorý nie je nikde v právnom poriadku definovaný, jeho presné vymedzenie je však nevyhnutné, pretože ide o kľúčový pojem pri úplatkářských trestných činoch.

Mgr. Ivo Keisler

Výkladové problémy spojené s charakterem služebního poměru a řízení o něm z pohledu zák. č. 82/1998 Sb.

V praxi sa objavujú prípady nároku na náhradu ujmy podľa § 13 a 31 a zák. č. 82/1998 Sb. spôsobenej nesprávnym úradným postupom v podobe neprimeranej dĺžky konania (alebo nedodržania zákonných lehôt) v rámci správnych konaní. Článok sa venuje vnímaniu charakteru služobného pomeru a konaniu o ňom, ktoré sú značne rozporuplné a v praxi v konaní o služobnom pomere dochádza k mnohým výkladovým problémom, dokonca k rozporu medzi právnymi názormi Najvyššieho súdu ČR a Ústavného súdu ČR.

Mgr. David Jochman

Skutečně nemá „naprosto svobodná virtuální měna bitcoin“ místo v právním státě?

Autor reaguje a nadväzuje na článok uverejnený v *Bulletine advokacie* č. 5/2018 s názvom *Má naprosto svobodná virtuální měna bitcoin místo v právním státě?* Cieľom príspevku je predstavenie a zhrnutie aktuálnej právej úpravy kryptomien, zodpovedaním otázky miesta bitcoinu v právnom štáte a úvahami *de lege ferenda* – autor navrhuje vytvorenie jednej nadnárodnej bitcoin banky s pobočkami v každom štáte.

Mgr. Alexandra Donevová
kancelária SAK

Martina Gajdošová – Peter Kerecman

Prvé ženy v slovenskej advokácii

Pred stopäťdesiatimi rokmi bolo slovo *advokátka* neznáme. Na Slovensku sa stalo realitou až v období Československa. Advokácia bola mužskou doménou.

*Ako sa advokácia zmenila,
keď do súdnych siení vstúpili ženy?
Aké to bolo, keď sa prvý advokát v krajine
rozhodol zamestnať prvú ženu ako osnovníčku,
čo ho k tomu viedlo a koľko to vydržal?
Ako a prečo sa pridávali ďalší?*

Od zápisu prvej ženy – advokátskej osnovníčky do zoznamu osnovníkov advokátskej komory uplynie v roku 2015 práve 90 rokov. Dnes je v advokácii približne rovnako veľa mužov ako žien. Čo ženy do advokácie priviedlo, ako vykonávali osnovníčku a advokátsku prax, ako sa im darilo, ako a prečo sa postupne rozširovali a znižovali ich počty – práve o tom je táto kniha.

Cena: 9 eur Kontakt: PhDr. Ondrišová,
tel.: 0903 600 805, ondrisova@sak.sk

Z DISCIPLINÁRNYCH ROZHODNUTÍ ČAK

Povinnosť advokáta vyplatiť zloženú čiastku za podmienok dohodnutých v zmluve o úschove

Je disciplinárnym previnením advokáta, ak advokát poruší svoje povinnosti zo zmluvy o úschove tým, že po splnení podmienok na výplatu zloženej sumy vypláca sumu po častiach, a navyše po jej vymáhaní.

*Rozhodnutie disciplinárneho senátu disciplinárnej komisie
Českej advokátskej komory z 3. apríla 2018, sp. zn. K 155/2017¹*

Dotknuté ustanovenia:

- § 16 ods. 1, 2 a § 17 zákona č. 85/1996 Sb., o advokácii
- čl. 4 ods. 1, čl. 9 ods. 2, čl. 9a uznesenia predstavenstva Českej advokátskej komory č. 1/1997 Vestníka zo dňa 31. 10. 1996, ktorým sa stanovujú pravidlá profesionálnej etiky a pravidlá súťaže advokátov Českej republiky (etický kódex) v platnom znení (ďalej len „Pravidlá profesionálnej etiky“)
- uznesenie predstavenstva ČAK č. 7/2004 Vestníku
- **obdobné ustanovenia slovenských právnych predpisov:** § 18 ods. 1, 3 zákona č. 586/2003 Z. z. o advokácii v platnom znení, § 11 ods. 3 Advokátkeho poriadku SAK z 10. júna 2017

Disciplinárny senát uznal disciplinárne obvineného advokáta za vinného z disciplinárneho previnenia, ktorého sa dopustil

tým, že

potom, čo na základe zmluvy o úschove peňazí a listín zo dňa 5. 12. 2016, v znení dodatku z 15. 12. 2016, ktorú uzavrel ako uschovávateľ s manželmi A. ako zložiteľmi a s B. C. ako oprávnenou, prevzal do svojej úschovy od zložiteľa sumu 1 570 000 Kč ako časť kúpnej ceny za nehnuteľnosti, ktorú bol povinný vyplatiť oprávnenej po splnených dohodnutých podmienok, a potom, čo podmienky na výplatu zverenej sumy boli splnené a lehota na výplatu uplynula najneskôr 31. 1. 2017, úschovu B. C. v tejto lehote nevydal, pričom 21. 2. 2017 jej vyplatil iba časť úschovy vo výš-

ke 970 000 Kč, a hoci B. C. sľúbil, že zostávajúcu časť vo výške 600 000 Kč bezodkladne doplatí, svoj sľub nesplnil, a potom, čo 25. 4. 2017 dostal od B. C. prostredníctvom jej právneho zástupcu, advokáta, predžalobnú výzvu k výplate zvyšnej časti úschovy, a potom, čo sa zaviazal toto splniť do 15. 5. 2017, dňa 15. 5. 2017 vyplatil B. C. iba ďalšiu časť vo výške 120 000 Kč, a potom, čo rozsudkom pre uznanie okresného súdu z 31. 8. 2017 bolo vyhovené žalobe B. C. a bola mu ako žalovanému uložená povinnosť zaplatiť jej sumu 498 387,87 Kč s prísľ. a na náhrade trov konania sumu 57 600 Kč, a to všetko do troch dní od právoplatnosti rozsudku, a potom, čo rozsudok nadobudol právoplatnosť 20. 9. 2017 a stal sa vykonateľným 26. 9. 2017, svoju povinnosť uloženú mu súdnym rozhodnutím splnil až po výzve B. C. 20. 10. 2017,

teda

- nechránil oprávnené záujmy klienta a neriadil sa jeho pokynmi,
- pri výkone advokácie nekonal čestne a svedomito,
- pri výkone advokácie nepostupoval tak, aby neznižoval dôstojnosť advokátskeho stavu, keď za tým účelom nedodržiaval pravidlá profesionálnej etiky ukládajúce mu
 - povinnosť všeobecne poctivým, čestným a slušným správaním prispievať k dôstojnosti a vážnosti advokátskeho stavu,
 - povinnosť peniaze, ktoré prevzal na stanovený účel, opatrovať so starostlivosťou riadneho hospodára a nepoužiť ich inak než na stanovený účel,

- povinnosť pri vykonávaní úschov peňazí postupovať podľa príslušných právnych a stavovských predpisov, keď peniaze nevyplatil za podmienok odsúhlasených klientom,

čím porušil

§ 16 ods. 1, 2 a § 17 zákona o advokácii v spojení s čl. 4 ods. 1 a čl. 9 ods. 2 Pravidiel profesionálnej etiky a § 9a Pravidiel profesionálnej etiky v spojení s uznesením predstavenstva ČAK č. 7/2004 Vestníku,

za čo mu bolo uložené

podľa § 32 ods. 3 písm. c) zákona o advokácii disciplinárne opatrenie – **pokuta** vo výške **150 000 Kč**.

Z odôvodnenia:

Disciplinárna žaloba vinila disciplinárne obvineného zo skutkov uvedených vo výroku tohto rozhodnutia. Disciplinárny senát prerokoval disciplinárnu žalobu za účasti disciplinárneho žalobcu (riadne predvolaný disciplinárne obvinený sa nedostavil, pričom v deň pojednávania zaslal disciplinárnemu senátu prípis).

Disciplinárny žalobca predniesol disciplinárnu žalobu v súlade s jej písomným vyhotovením a trval na jej prerokovaní.

Disciplinárne obvinený sa k obsahu disciplinárnej žaloby vyjadril písomným podaním datovaným dňa 3. 4. 2017 (správne zjavne 3. 4. 2018). Disciplinárne obvinený sa ospravedlnil za svoje konanie s tým, že sa zaň veľmi hanbí a všetky skutočnosti a okolnosti uvedené v disciplinárnej žalobe činí nespornými a pravdivými. Potvrdil najmä skutočnosť, že sťažovateľke vyplatil finančnú čiastku tak, ako je uvedené v jej sťažnosti aj v disciplinárnej žalobe. Pre svoje konanie nemal žiadne relevantné ospravedlnenie. Jeho konanie je profesijným i morálnym zlyhaním a veľmi ho ľutuje. Je si vedomý závažnosti svojho konania a tiež toho, že zaň musí byť patrične potrestaný. Sťažovateľke sa niekoľkokrát ospravedlnil a poskytol jej finančné zadosťučinenie vo výške 156 645 Kč. Dňa 24. novembra podpísal so sťažovateľkou dohodu o náhrade nemajetkovej ujmy. Celá vec ho nesmierne trápi, pretože svojím konaním poprel nielen profesijné, ale aj základné etické zásady, a očakáva, že bude patrične potrestaný.

Disciplinárne obvinený sa vyjadril k svojim majetkovým pomerom podaním datovaným dňa 3. 4. 2017 (myslené bezpochyby 3. 4. 2018).

Disciplinárny senát pri zisťovaní skutkového stavu veci vychádzal z listinných dôkazov, ktoré boli v konaní vykonané a sú súčasťou disciplinárneho spisu.

Disciplinárny senát pri zisťovaní skutkového stavu veci vychádzal z uvedených dôkazov, z disciplinárnej žaloby, z ústneho vyjadrenia disciplinárneho žalobcu a z písomných pripomienok disciplinárne obvineného.

Skutková povaha veci bola podľa disciplinárneho senátu úplne bezpochyby dostatočne objasnená a nebolo nutné vykonávať ďalšie dôkazy.



OBJEDNÁVKA Bulletinu slovenskej advokácie na rok 2019

Odberateľ:

IČO:

DIČ:

IČ DPH:

Číslo účtu:

Adresa, na ktorú majú byť posielané výtlačky:

Závazne si objednáваме výtlačkov *Bulletinu slovenskej advokácie* v roku 2019 (vyjde 10 fyzických čísel). Súhlasíme s podmienkami odberu uvedenými na tejto objednávke.

Vybavuje:

Telefón:

E-mail:

Dátum:

Podpis:

Vyplnenú objednávku odošlite na adresu:
Slovenská advokátska komora, Kolárska 4, 813 42 Bratislava
alebo odmailujte na darina.stracinova@sak.sk

Podmienky odberu:

1. Ročné predplatné 50 eur + 20 % DPH **spolu 60 eur s DPH** (vrátane poštovného a balného) je za 10 fyzických čísel. (Vyjde 12 čísel, z toho dve budú dvojčísla.)
2. Objednávka sa nevzťahuje na čísla, ktoré už vyšli pred jej doručením. Predplatné sa v takomto prípade zodpovedajúco zníži.
3. Na základe tejto objednávky Slovenská advokátska komora (SAK) vystaví odberateľovi faktúru na predplatné.
4. Bulletin bude odberateľovi odoslaný až po uhradení predplatného vo fakturovanej výške.
5. Výtlačky budú odosielané na adresu uvedenú na objednávke. Jej zmenu musí odberateľ oznámiť písomne. Za zásielky nedoručené z dôvodu nepresnej adresy SAK neposkytuje náhradu.
6. Odber prípadných mimoriadnych čísel, ako aj čísel, ktoré vyšli do dátumu doručenia objednávky, **je možné dohodnúť individuálne**.

Objednávka sa nevzťahuje na advokátov zapísaných v zozname SAK, ktorým je Bulletin doručovaný bezplatne.

Disciplinárny žalobca po vykonanom dokazovaní predniesol záverečný návrh s tým, že odkázal na disciplinárnu žalobu a navrhol uloženie trestu vo forme pokuty.

Disciplinárny senát s odkazom na dôkazy vykonané v konaní urobil nasledujúce skutkové zistenia a právne posúdenie veci:

Pokiaľ ide o obvinenia obsiahnuté v disciplinárnej žalobe, podľa ktorej sa mal disciplinárne obvinený dopustiť skutku v disciplinárnej žalobe uvedeného, disciplinárny senát sa priklonil úplne k tvrdeniam disciplinárneho žalobcu, že sa disciplinárne obvinený dopustil disciplinárneho previnenia, a to s ohľadom na podanú sťažnosť, disciplinárnu žalobu, ústne pripomienky disciplinárneho žalobcu a tiež písomné vyjadrenie disciplinárne obvineného a s prihliadnutím na všetky označeným a v konaní vykonaným dôkazom, pričom disciplinárne obvinený toto sám plne uznal.

Na ťarchu disciplinárne obvineného disciplinárny senát pripísal to, že disciplinárne obvinený uhradil sťažovateľke najprv len časť finančných prostriedkov a navyše oneskorene, keď toto sa následne opakovalo. Disciplinárny senát ďalej negatívne hodnotil aj tú skutočnosť, že disciplinárne obvinený de facto sťažovateľku ignoroval a preto bola nútená sa obrátiť so žiadosťou o pomoc na ďalšieho advokáta a musela sa o predmetnú finančnú čiastku súdiť prostredníctvom civilného súdneho konania. Príťažujúcou okolnosťou je podľa disciplinárneho senátu aj skutočnosť, že disciplinárne obvinený nesplnil povinnosť stanovenú mu právoplatným rozsudkom súdu v lehote tam uvedenej.

V prospech disciplinárne obvineného potom svedčí skutočnosť (okrem faktu, že sťažovateľka od disciplinárne obvineného nakoniec po značnom úsilí dostala celú finančnú čiastku), že uzatvoril dňa 24. 11. 2017 (resp. 30. 11. 2017, kedy sa podpísala sťažovateľka ako poškodená) so sťažovateľkou dohodu o náhrade nemajetkovej ujmy, kedy sťažovateľka v tejto dohode ako poškodená vyhlásila, že nemajetková ujma spôsobená jej disciplinárne obvineným je týmto odčinená, a hoci konal v rozpore s právom, jeho následný prístup k celej veci a jeho snaha odčiniť následky porušovania mu slúži ku cti. Právny zástupca sťažovateľky potom potvrdil fakt, že disciplinárne obvinený dňa 30. 11. 2017 odčiniť nemajetkovú ujmu podľa uzatvorenej dohody o náhradu nemajetkovej ujmy. Disciplinárny senát kladne hodnotil aj pripís disciplinárne obvineného datovaný dňa 3. 4. 2017 (bezpochyby myslené 3. 4. 2018), z ktorého je zrejme uznanie pochybenia a jasné priznanie morálneho a profesionálneho zlyhania.

Disciplinárny senát je toho názoru, že došlo k úkonom, ku konaniu a ku skutku tak, ako je uvedené vyššie. Disciplinárny senát konštatoval, že si disciplinárne obvinený nepočínal v súlade s právnymi predpismi upravujúcimi výkon advokácie. Vyššie popísané skutočnosti boli preukázané tak s ohľadom na tvrdenie, ako vykonané dôkazy, pričom skutková povaha veci a všetky podstatné okolnosti prípadu boli dostatočne a bez pochybností objasnené.

Disciplinárny senát dospel k záveru, že disciplinárne obvinený svojím konaním porušil povinnosti pri nakladaní s pe-

niazmi klienta, ktoré by mali byť pre advokáta nedotknuteľné, a to okrem iného v čase, keď verejnosť vníma akékoľvek nesprávne nakladanie s finančnými prostriedkami klienta (či ich riadne a včasné nevyplácanie) advokátom veľmi citlivo a negatívne.

Disciplinárny senát mal za preukázané, že disciplinárne obvinený svojím konaním úplne zjavne pochybil. Disciplinárny senát opätovne zdôrazňuje, že skutočnosť, že si advokát neoprávnené ponechá finančnú čiastku, vníma tak klient, ako aj okolie klienta a taktiež aj široká verejnosť ako veľmi negatívne správanie, ktoré úplne popiera dôveryhodnosť vzťahu klienta a advokáta a prejavenu vieru klienta v seriózne počínanie svojho advokáta. Disciplinárny senát má za to, že takéto konanie skutočne všeobecne znižuje dôstojnosť a dôveryhodnosť advokátskeho stavu.

Disciplinárny senát starostlivo posudzoval aj konkrétne okolnosti prípadu vrátane stanoviska disciplinárne obvineného, keď tento sám svoje pochybenia uznal, ľutuje ich a hanbí sa za nich.

Disciplinárne senát dospel k záveru, že disciplinárne obvinený porušil svoje povinnosti a predpisy upravujúce výkon advokácie, pričom toto porušenie je v zmysle § 32 ods. 2 zák. č. 85/1996 Zb. o advokácii, v platnom znení, závažné, a je teda disciplinárnym previnením.

Disciplinárny senát vzal do úvahy aj doterajší spôsob výkonu advokácie disciplinárne obvineným, resp. jeho doterajšiu bezúhonnosť, a ďalej vzal na vedomie osobné a majetkové pomery disciplinárne obvineného.

Pri úvahe o uložení disciplinárneho opatrenia disciplinárny senát predovšetkým vylúčil možnosť upustenia od uloženia disciplinárneho opatrenia po prerokovaní veci, keďže v tomto prípade nejde o menej závažné porušenie povinností. Rovnako tak disciplinárny senát vylúčil možnosť uloženia disciplinárneho opatrenia vo forme napomenutia, keďže v tomto prípade sa mu toto opatrenie javilo ako úplne nedostatočné a okolnostiam daného prípadu plne nezodpovedajúce. Na druhej strane sa disciplinárny senát zaoberal možnosťou udelenia výrazne vyššej pokuty, než aká bola stanovená, ako aj možnosťou dočasného zákazu výkonu advokácie. Prísnejšie disciplinárne opatrenie, t. j. vyčiarknutie zo zoznamu advokátov, v tomto konkrétnom prípade, vzhľadom na okolnosti tohto prípadu disciplinárny senát nezvažoval. Po zrelej úvahe disciplinárny senát uložil hore uvedené disciplinárne opatrenie, a to s prihliadnutím na návrh disciplinárneho žalobcu.

Rozhodnutie je redakčne krátené, upravované a doplnené o odkazy na citované ustanovenia pod textom.

Poznámka

1 preložené a spracované: Z kárné praxe. In: Bulletin advokacie, č. 11/2018, s. 72 – 73.

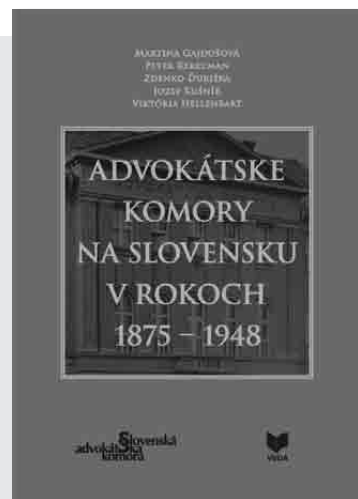
Právnu vetu a rozhodnutie preložila a spracovala
Mgr. Tatiana Frištková
advokátka

Advokátske komory na Slovensku v rokoch 1875 – 1948

Gajdošová, M. – Kerecman, P. – Ďuriška Z. – Kušnir J. – Hellenbart V.

Slovenská advokátska komora vydala vo vydavateľstve VEDA publikáciu o histórii advokácie. Monografia je prvým komplexným spracovaním dejín advokátskych komôr na slovenskom území.

Kniha má šesť kapitol a jej štruktúra prechádza vývojom advokátskeho práva na Slovensku v rokoch 1875 – 1948.



Pre advokátov a advokátskych konci-pientov je publikácia za zvýhodnenú cenu
24 eur s DPH
+ 3,70 poštovné
(27,70 eur s DPH)

Zúčajmcovia mimo radov SAK
zaplatia 30 eur s DPH
+ 3,70 poštovné
(33,70 eur s DPH)

Objednávku nájdete na www.sak.sk alebo priamo kontaktujte:
PhDr. Ondrišová
02 204 227 28
ondrisova@sak.sk
Darina Stračinová
02 204 227 26
darina.stracinova@sak.sk

84

ADVOKÁTSKE KOMORY NA SLOVENSKU V ROKOCH 1875 – 1948



Advokátske komory v Bratislave – budova na Hlavnom námestí v rokoch 1875 – 1948. Foto: J. Kušnir.

Advokátske komory v Bratislave – budova na Hlavnom námestí v rokoch 1875 – 1948. Foto: J. Kušnir.

Advokátske komory v Bratislave – budova na Hlavnom námestí v rokoch 1875 – 1948. Foto: J. Kušnir.

Advokátske komory v Bratislave – budova na Hlavnom námestí v rokoch 1875 – 1948. Foto: J. Kušnir.

Advokátske komory v Bratislave – budova na Hlavnom námestí v rokoch 1875 – 1948. Foto: J. Kušnir.

85

Advokátske komory v Bratislave – budova na Hlavnom námestí v rokoch 1875 – 1948. Foto: J. Kušnir.

Advokátske komory v Bratislave – budova na Hlavnom námestí v rokoch 1875 – 1948. Foto: J. Kušnir.

208

ADVOKÁTSKE KOMORY NA SLOVENSKU V ROKOCH 1875 – 1948



Advokátske komory v Bratislave – budova na Hlavnom námestí v rokoch 1875 – 1948. Foto: J. Kušnir.

Advokátske komory v Bratislave – budova na Hlavnom námestí v rokoch 1875 – 1948. Foto: J. Kušnir.

Advokátske komory v Bratislave – budova na Hlavnom námestí v rokoch 1875 – 1948. Foto: J. Kušnir.

Advokátske komory v Bratislave – budova na Hlavnom námestí v rokoch 1875 – 1948. Foto: J. Kušnir.

Advokátske komory v Bratislave – budova na Hlavnom námestí v rokoch 1875 – 1948. Foto: J. Kušnir.

Advokátske komory v Bratislave – budova na Hlavnom námestí v rokoch 1875 – 1948. Foto: J. Kušnir.

Advokátske komory v Bratislave – budova na Hlavnom námestí v rokoch 1875 – 1948. Foto: J. Kušnir.

Advokátske komory v Bratislave – budova na Hlavnom námestí v rokoch 1875 – 1948. Foto: J. Kušnir.

Advokátske komory v Bratislave – budova na Hlavnom námestí v rokoch 1875 – 1948. Foto: J. Kušnir.

Advokátske komory v Bratislave – budova na Hlavnom námestí v rokoch 1875 – 1948. Foto: J. Kušnir.

Advokátske komory v Bratislave – budova na Hlavnom námestí v rokoch 1875 – 1948. Foto: J. Kušnir.

209



Advokátske komory v Bratislave – budova na Hlavnom námestí v rokoch 1875 – 1948. Foto: J. Kušnir.

Advokátske komory v Bratislave – budova na Hlavnom námestí v rokoch 1875 – 1948. Foto: J. Kušnir.

Advokátske komory v Bratislave – budova na Hlavnom námestí v rokoch 1875 – 1948. Foto: J. Kušnir.

Advokátske komory v Bratislave – budova na Hlavnom námestí v rokoch 1875 – 1948. Foto: J. Kušnir.

Ivan Dérer – slovenský advokát, československý minister (3. časť)

„Advokáti mali veľkú účasť na bojoch nášho národa o právo a slobodu. Bez ich práce by boli bývali pozície slovenskej veci v rozhodujúcich chvíľach svetových dejín značne slabšie, snáď katastrofálne slabé, čím by sa utvorenie česko-slovenského štátu bolo stalo pochybným, alebo aspoň začiatkové nesnáze nového štátu boli by bývali značne väčšie, než s akými sme v skutočnosti zápasili museli.“
Týmito slovami otváral Ivan Dérer v roku 1935 Prvý zjazd advokátov zo Slovenska a Podkarpatskej Rusi. Svoj prejav nazval Význam advokácie československej. V tom čase bol ministrom spravodlivosti, no nezabudol dodať, že stále je aj „advokátom, ktorý má na mysli i záujmy svojho vlastného stavu“.

Po mníchovskej dohode – vojnové roky

Po demisii vlády a mníchovskej dohode sa Ivan Dérer vrátil na Slovensko. V rodných Malackách ani v otcovom rodisku v Slovenskom Pravne mu ale neuznali domovskú príslušnosť a stratil aj slovenské občianstvo. Prijala ho obec Roztoky nad Vltavou¹²² a vrátil sa do Čiech. Žil v Prahe¹²³ ako súkromná osoba.¹²⁴ V deň vyhlásenia Slovenského štátu 14. 3. 1939 podľa spomienok Déreho panovala v Prahe „zúfalá nálada“. U Déreho bol Ivan Markovič, prišiel i Vladimír Clementis: „Ťažko bolo uveriť, čo sa stalo v Bratislave. Nebolo to nič neočakávané a predsa to pôsobilo zdrcujúcim dojmom.“¹²⁵

Ivan Dérer bol ako advokát zapísaný v Advokátskej komore v Bratislave. Keď bola v marci 1939 stanovená ako podmienka výkonu advokácie domovská príslušnosť na Slovensku,¹²⁶ bolo zrejme, že Dérer bude zo zoznamu advokátov vymazaný. Advokácie sa vzdal sám a zo zoznamu bol vymazaný 14. 12. 1939.¹²⁷ Požiadal o zápis do Advokátskej komory

v Prahe, avšak táto jeho žiadosť nikdy nevybavila.¹²⁸ Ostal bez práce a bez príjmu, začal sa venovať právnej vede a písal dielo venované obyčajovému právu na Slovensku.¹²⁹ Dérovho syna Vladimíra, ktorý práve zmaturoval, odmietli prijať na právnickú fakultu. Nastúpil na techniku,¹³⁰ no zakrátko emigroval do Londýna.

Slovenský štát považoval Déreho pre jeho čechoslovakistické presvedčenie za nepriateľa, hrozilo mu zaistenie.¹³¹ Bol zaradený do zoznamu politických zbohatlíkov, ktorých majetok mal prepadnúť štátu.¹³² O prepadnutí rozhodovala Komisia pre veci politických zbohatlíkov, ktorej predsedal Alexander Mach. Postihnutých bolo viacero advokátov, napríklad Max Adler, Pavol Fábry,¹³³ ale aj Ivan Markovič.¹³⁴ Uznesením komisie z mája 1940 bola Dérerova vila prehlásená za prepadnutú štátu. Dérer dosiahol dva razy zrušenie zápisu straty vlastníctva Krajským súdom v Bratislave, nako-

Milan Hodža a Ivan Dérer na manifestácii v Bratislave na balkóne pred Slovenským národným divadlom, rok 1937 (SNK martin, Literárny archív, SH 15/79)



Ivan Dérer na manifestácii v Bratislave medzi stúpcami spoločného štátu, rok 1937 (Národný filmový archív, ZF 0343)



niec však v roku 1941 o vilu a celý majetok na Slovensku prišiel. Vlastnícke právo mu bolo vrátené až po vojne.¹³⁵

V Prahe sa zapojil spolu s Milanom Ivankom do protifašistického odboja v ilegálnej skupine Politické ústredí. V roku 1940 bol po prvý raz zatknutý.¹³⁶ Slováci boli podľa jeho spomienok v Čechách po rozbití republiky vnímaní ako tí, čo sa obrátili republike chrbtom: „Stalo sa, že ma neznámi ľudia na ulici atakovali poznámkou „To jste nám, bratři Slováci, krásnou věc provedli!“ Vtedy som si dal oholiť fúzy, aby ma ľudia nepoznali.“¹³⁷

Druhý raz bol Ivan Déřer zatknutý v auguste 1944, uväznený vo väznici Gestapa a nemeckého súdu¹³⁸ a zaradený i na nútené práce. V Terezíne, keď pri kopaní protitankových zákopov dozorca zistil, že Déřer nabera na lopatu primálo hliny, nariadil jeho palicovanie. Niektorí chceli Déřera zachrániť a povedali, že je bývalý československý minister spravodlivosti a myslel, že mu to pomôže. Ale dozorca povedal: „Keď minister, tak ešte raz!“¹³⁹

Déřer bol obžalovaný z prípravy velezrady a zo spolupráce s nepriateľom. Pojednávanie pred berlínskym Volksgerichtom bolo nariadené na 28. 5. 1945, rozsudok smrti bol takmer istý.¹⁴⁰ Vojna sa však blížila ku koncu, Déřer bol prevezený do internačného zariadenia Gestapa na zámok Jenerálka.¹⁴¹ Oslobodený bol 7. 5. 1945.¹⁴²

Ivan Markovič žil s manželkou a dcérami na Slovensku. Po neuznaní domovskej príslušnosti požiadal aj on o výmaz zo zoznamu advokátov.¹⁴³ Stratil slovenské občianstvo, aj jeho prijala obec Roztoky nad Vltavou.¹⁴⁴ Keď sa na ceste z Prahy do Bratislavy dozvedel o vzniku Slovenského štátu, cestu prerušil a vrátil sa do Prahy. S rodinou sa už nikdy nestretol.¹⁴⁵ V septembri 1939 bol v Prahe zatknutý Gestapom.¹⁴⁶ Aj jeho majetok na Slovensku skonfiškovali.¹⁴⁷ Väznili ho na Pankráci, v Dachau a Buchenwalde, kde 16. 2. 1944 zomrel. Jeho koncipient Ivan Horváth uverejnil pri príležitosti druhého výročia smrti Ivana Markoviča spomienku,¹⁴⁸ o rok neskôr aj Ivan Déřer. V *Právnom obzore*¹⁴⁹ o Markovičovi napísal: „V povolání advokáta bol presný, svedomitý a pracovitý. Bratia legionári a rôzni drobní ľudia bratislavského okolia by o tom vedeli mnoho rozprávať. Bol medzi nimi populárny, ačkoľvek ako priama povaha, povedal každému rovno do očí, čo si myslel, ale ľudia vedeli, že ich vec je v dobrých rukách, keď mu ju sverili.“¹⁵⁰

Ostatní spoločníci kancelárie – Jaroslav Dvořák a Vladimír Trslín – pôsobili cez vojnu ako advokáti na Slovensku. Okrem nich ostal v kancelárii Branislav Šimonovič. Na pojednávania chodieval najmä Trslín, Dvořák ako Čech prevzal kancelársku agendu.¹⁵¹

Po oslobodení sa **Jaroslav Dvořák** zapojil do budovania úradu vlády¹⁵² a v septembri 1945 požiadal o výmaz zo zoznamu advokátov.¹⁵³ Do Prahy za ním prišla aj manželka, syn Tomáš ostal v Bratislave, kde študoval právo.¹⁵⁴ Advokátom sa nestal, pracoval v bratislavskom Hydrostave.¹⁵⁵ Vilu na Mudroňovej dala rodina k dispozícii akadémii vied, aby o ňu neprišla.¹⁵⁶ Dvořák pôsobil vo funkcii prezidiálneho šéfa predsedníctva vlády, neskôr ako vedúci odboru ministerstva zahraničných vecí. Po odchode na dôchodok v roku 1954¹⁵⁷ sa venoval prekladateľstvu. Zomrel v roku 1963 na infarkt.¹⁵⁸



Recepcia na počesť sovietskych maršalov, Pražský hrad, rok 1945. Zľava: minister Majer, Milan Ivanka, minister Hála, Novák, Ivan Déřer, minister Pietor (ČTK Praha, SNK Martin, Literárny archív, Prír. č. 6357/1974)

Vladimír Trslín počas vojny spolupracoval s občianskym odbojom. Z funkcie predsedu Advokátskej komory v Bratislave bol odvolaný ešte v novembri 1938, znova bol vymenovaný v roku 1945 a zostal ním až do svojej smrti. Zomrel 23. 11. 1947 v Bratislave, kurátorom jeho kancelárie bol vymenovaný Branislav Šimonovič.¹⁵⁹

Profesor právnej sociológie

Po oslobodení Ivan Déřer predložil prácu *Obyčajové právo (Úvahy o povahe obyčajového práva v súkromnoprávnej oblasti)* bratislavskej právnickej fakulte. Bol vymenovaný (8. 2. 1946)¹⁶⁰ za riadneho profesora právnej sociológie.¹⁶¹ V roku 1946 vydal knižne práce *Slovenský vývoj a ľudská zrada* a „*Košický program a nová ústava*“, v ktorej formuloval návrh povojnového ústavného systému. Stavia sa proti federalizácii i dualistickej autonómii. Odporúča „nepreháňať čechoslovakizmus, ale ani nebagatelizovať silu československej myšlienky a jej národnej reality“. ¹⁶³ O rok neskôr uverejnil v Prahe prácu *Soudce a nová ústava*.¹⁶⁴ Riadnej profesúry sa po roku vzdal, medzičasom bol totiž vymenovaný za prvého prezidenta Najvyššieho súdu v Brne.¹⁶⁵

Prezident najvyššieho súdu (1946 – 1948) a člen okruhu expertov pre prípravu novej ústavy

O jeho inaugurácii v slávnostne vyzdobenej pojednávacej sieni Najvyššieho súdu v Brne referoval i *Právny obzor*.¹⁶⁶ Minister spravodlivosti Prokop Drtina zdôraznil, že hoci Déřer „nie je sudca, jeho výber za prvého sudcu v republike je sudcami vítaný – pretože okrem svojich význačných znalostí odborných je známy predovšetkým ako človek spravodlivý,



Inaugurácia Ivana Déreera do funkcie prvého prezidenta Najvyššieho súdu v Brne, rok 1946

(Týždeň vo filme č. 15/1946, Slovenský filmový ústav)

ako demokrat predchtnutý vierou v lepší sociálny poriadok, ako politik obdarený štátnickou múdrosťou¹⁶⁷. Ivan Dérer tu predniesol prednášku *Sudca a právo*,¹⁶⁸ v ktorej zdôraznil: „Nezávislosť sudcovskej moci musí byť zachovaná za každého režimu, ktorý chce zabezpečiť objektívne prislúchanie právom a spravodlivosťou a tým právnú bezpečnosť, ktorá je základom hospodárskeho rozkvetu a mravného povznesenia obyvateľstva.“¹⁶⁹ Dérer sa ďalej vedecky zaoberal postavením súdnictva.¹⁷⁰

V rokoch 1947 – 1948 bol i členom okruhu expertov pre prípravu novej ústavy (členmi bol i Jozef Ratica, Karol Kizlink, či Ivan Horváth.¹⁷¹ Ivan Dérer presadzoval vytvorenie ústavy západoeurópskeho typu, čo mu po februári 1948 nebolo zabudnuté.¹⁷²

V júli 1948 sa Dérer funkcie predsedu najvyššieho súdu vzdal a požiadal o penzionovanie. Podľa jeho slov nebol „vyakčnený“.¹⁷³ Dôvodom jeho rozhodnutia mohli byť zásahy ministra spravodlivosti Čepičku do rozhodovania najvyššieho súdu,¹⁷⁴ možno aj skutočnosť, že ani prezident Beneš si nežiadal jeho názor k viacerým otázkam – k omilosteniu Tisa, či k politickej kríze vo februári 1948.¹⁷⁵ Ako dôchodca žil v Prahe. Keď mu v roku 1953 znížili penziu, bol nútený zamestnať sa. Pracoval v slovníkovom oddelení Slovanského ústavu ČSAV, externe spolupracoval na maďarsko-českom právnickom slovníku.¹⁷⁶

Uväznenie a odsúdenie

Ivana Déreera, napriek tomu, že sa po vojne nezapájal do politického diania, 13. 5. 1954 zatkli s odôvodnením, že pracuje v ilegálnej skupine sociálnej demokracie, ktorá pripravuje zvrhnutie ľudovodemokratického zriadenia.¹⁷⁷ Dôkazom mal byť jeho list adresovaný Karolovi Křepelkovi, v ktorom mu po smrti Bohuslava Ečera¹⁷⁸ napísal, že „v priateľskom kru-



*Ivan Dérer pri prednáške *Sudca a právo*, pojednávacia sieň Najvyššieho súdu v Brne, rok 1946*

(Týždeň vo filme č. 15/1946, Slovenský filmový ústav)

hu v Prahe uvažovali o Ečerovi ako o možnom predsedovi vlády, netušiac, že bol v tej chvíli už mŕtvy“.¹⁷⁹ Dérer poprel, že by pripravoval prevrat a vysvetlil, že listom iba „chcel Křepelkovi prejaviť sústrasť nad stratou dobrého priateľa“.¹⁸⁰

Hlavné pojednávanie pred Najvyšším súdom v Prahe sa konalo 22. 2. 1955 a v rovnaký deň bol vyhlásený i odsudzujúci rozsudok.¹⁸¹ Dérer bol uznaný vinným, že „v polovici roku 1953 v Prahe sa z oznámenia JUDr. Miroslava Krčmáře¹⁸² hodnoverným spôsobom dozvedel, že sa chystá pokus o zničenie ľudovodemokratického štátneho zriadenia a spoločenského poriadku republiky, teda trestný čin velezrady a bez odkladu to neoznámil ani prokurátorovi ani orgánu národnej bezpečnosti“,¹⁸³ za čo bol odsúdený „k trestu odňatia slobody v trvaní tri a pol roka, trestu prepadnutie celého majetku a strate občianskych práv na päť rokov“.¹⁸⁴ Proti rozsudku odvolanie nebolo prípustné.

Dérer prežil vo väzení rok, prepustený bol 11. 5. 1955 na základe amnestie prezidenta Zápotockého. Štátu prepadla nielen polovica domu na Mudroňovej ulici (jeho manželka druhú polovicu predala), ale aj osobná knižnica (bola spálená) a ďalší majetok.¹⁸⁵ Problémy mal i s dôchodkom.¹⁸⁶

V roku 1968 požiadal¹⁸⁷ o rehabilitáciu, pretože v konaní boli porušené práva obhajoby. Mestský súd v Prahe¹⁸⁸ jeho žiadosti vyhovel, avšak Najvyšší súd ČSR¹⁸⁹ rozhodnutie zrušil a Dérerov návrh zamietol, pretože po zmenách v úprave rehabilitácie¹⁹⁰ táto sa už na jeho vec nevzťahovala.¹⁹¹ Rehabilitovaný bol až posmrtné v roku 1990.¹⁹²

Na sklonku života

Ivan Dérer na dôchodku pokračoval v písaní diela *Antifilinger*¹⁹³ – svojich pamätí. Politické zmeny v roku 1968 ho podnietili k aktivite, vystúpil v televízii, bol publikačne činný a verejne vyslovil svoj názor, že je naďalej za jediný a jednotný

československý štát. Proti návrhu ústavného zákona o československej federácii vypracoval memorandum.¹⁹⁴ Po vzniku federácie požiadal o české občianstvo.¹⁹⁵ V roku 1969 bol vyznamenaný Radom republiky za záslužnú prácu pri budovaní školstva.¹⁹⁶

Žil u dcéry v Prahe. Podľa spomienok jeho vnuka, každý deň chodieval na prechádzky spolu so svojimi vrstovníkmi. Obradne zdravieval susedov a okoloidúcich, ktorí skupinku starších mužov dobre poznali. Vykráčoval svižne a elegantne ne švihal vychádzkovou paličkou.¹⁹⁷

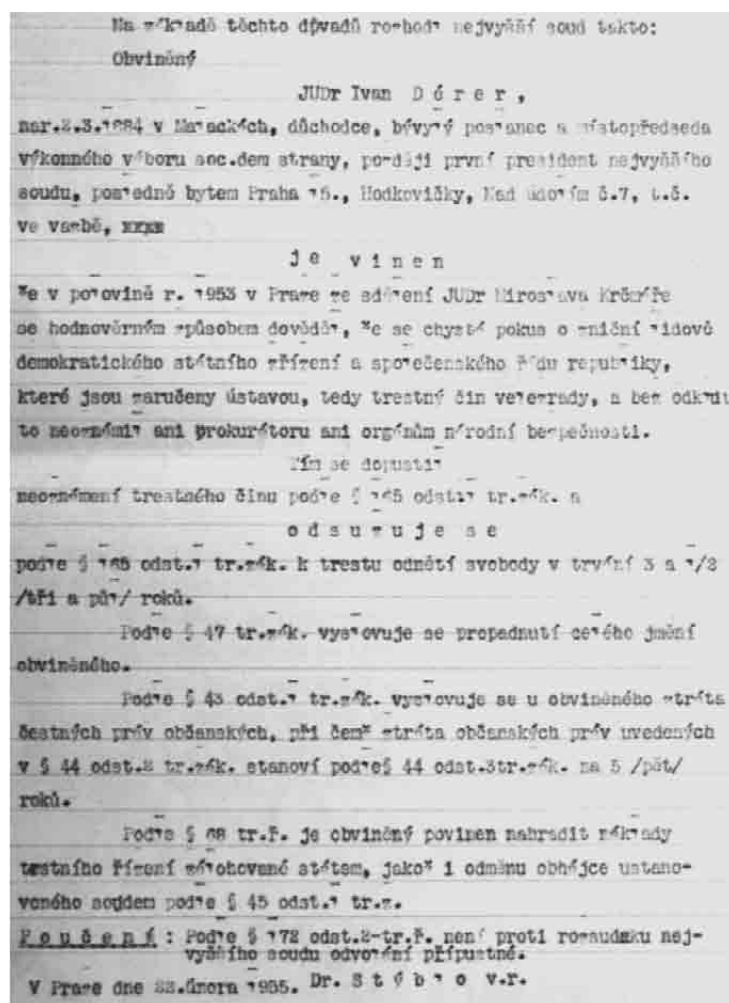
Ivan Dérer zomrel 10. marca 1973 v Prahe ako 89-ročný. Rozlúčka sa konala v malej kaplnke Olšanského cintorína. Na pohrebe bolo mnoho bývalých sociálnodemokratických politikov i ďalších osobností vrátane Prokopa Drtinu.¹⁹⁸ Manželka Jela ho prežila o tri roky.

Záver

Ivan Dérer ako významný verejný činiteľ a politik, ako poslanec i minister vždy presadzoval demokratické princípy, v spoločnosti mal prirodzený rešpekt, stál na strane demokracie a pokroku, zasadzoval sa o zlepšenie celkovej úrovne života ľudí a upevňovanie demokratických princípov.¹⁹⁹ Zasiahol niekoľkokrát významným spôsobom do československých ústavných dejín.²⁰⁰ Advokáciu vykonával viac než dvadsať rokov a jeho advokátske skúsenosti sa uplatnili nie len pri vzniku spoločného štátu, ale aj v jeho ministerských funkciách. Tak ako Ivan Dérer pri viacerých príležitostiach pripomínal zásluhy advokátskeho stavu pri vzniku spoločného štátu, ani advokátsky stav by nemal zabudnúť na Ivana Dérera.

Poznámky

- 122 OTTOVÁ, E.: Ivan Dérer. In.: Právnicki na Univerzite Komenského v Bratislave. Vydavateľské oddelenie Právnickej fakulty UK, Bratislava, 1996, s. 180 – 181.
- 123 Býval v dovtedajšom byte na Velvarskej, v priebehu roku 1939 sa presťahoval s manželkou k dcére Soni do Hodkovičiek.
- 124 ŠUCHOVÁ, X.: Dérer v protektoráte. In.: PEKŇÍK, M. a kol.: Dr. Ivan Dérer – politik, právnik a publicista. Veda, Bratislava, 2010, s. 499.
- 125 Dielo v poznámke 124, s. 500.
- 126 Nariadenie vlády č. 33/1939 Sl. zák. o prevádzaní advokátskej praxe doplnené vládnym nariadením č. 176/1939 Sl. zák.
- 127 Matrika advokátov zapísaných do advokátskej komory v Bratislave, zv. I., s. 71.
- 128 Dielo v poznámke 124, s. 503.
- 129 Dielo v poznámke 124, s. 504.
- 130 Dielo v poznámke 124, s. 505.
- 131 Podľa nariadenia vlády z marca 1939 č. 32/1939 Sl. zák. o zašľovacej väzbe nepriateľov Slovenského štátu.
- 132 Podľa vládneho nariadenia z 24. 4. 1939 č. 73/1939 Sl. zák. o politických zbohatlíkoch majetkom, ktorý mal prepadnúť štátu bol majetok osôb, ktoré ho získali politickou činnosťou do 6. októbra 1938. Politickým zbohatlíkom bola osoba, „kto-



Odsúdenie Ivana Dérera. Rozsudok Najvyššieho súdu v Prahe z 22. 2. 1955, sp. zn. 1 T 7/55

(Faximile výroku uverejnené napr. in.: JANČIGA, R. – JAHIELKA, T. (eds.): Ivan Dérer: K diskusi o českoslovakizme. Communio Minerva, 2015, s. 94)

rej dnešní stav majetku v pomere ku stavu původněmu vykazuje neprimeraný vzrast přivoděný najmä politickou činnosťou alebo politických osôb iných, alebo vlivom niektorej politickej strany starého režimu v bývalej Česko-Slovenskej republike“.

- 133 K tomu viac: DRAGÚŇ, S.: Vládné nariadenie o politických zbohatlíkoch a jeho realizácia v praxi. Prešov, Prešovská univerzita, Filozofická fakulta – UNIVERSUM 2007. In: Slovensko medzi 14. marcom 1939 a salzburskými rokovaniami. Slovenská republika 1939 – 1945 očami mladých historikov. Zv. 6. Prešov, Prešovská univerzita v Prešove, Filozofická fakulta – UNIVERSUM 2007 s. 38 – 54.
- 134 DÉRER, I.: Na tretie výročie smrti Dr. Ivana Markoviča. Právny obzor, 1947, s. 73.
- 135 OTTOVÁ, E.: Ivan Dérer. In.: Právnicki na Univerzite Komenského v Bratislave. Vydavateľské oddelenie Právnickej fakulty UK, Bratislava, 1996, s. 180 – 181.
- 136 Dielo v poznámke 124, s. 507.
- 137 DÉRER, I. Poznámky ku knihe Jelínkovej. ALU SNK, f. Dérer, I., sg. 85 c 45, cit podľa: VOZÁR, J.: Vladimír Fajnor. Veda, Bratislava, 2017, s. 180.
- 138 JANČIGA, R. – JAHIELKA, T. (eds.): Ivan Dérer: K diskusi o českoslovakizme. Communio Minerva, 2015, s. 93.



*Pohreb Ivana Dédera,
Praha, Olšany*

*(Družstvo fotografů závod 104
– Reportáž, Praha 1.
SNK Martin, Literárny archív,
Prír. č. 6306/1974).*

- 139 Dielo v poznámke 124, s. 516.
- 140 Tamtiež.
- 141 KRČMÁŘ, D.: „Pankrác je pravé sanatorium proti Tereziínu.“ Dr. Ivan Dérer ve spárech gestapa., 1944/45. In.: PEKNÍK, M. a kol.: Dr. Ivan Dérer – politik, právník a publicista. Veda, Bratislava, 2010, s. 525.
- 142 Dielo v poznámke 124, s. 518 – 519.
- 143 Markovič požiadal o výmaz k 14. 12. 1939. Advokátska komora v Bratislave, matrika advokátov, zv. I, s. 170.
- 144 Dielo v poznámke 124, s. 503.
- 145 Tamtiež.
- 146 Dielo v poznámke 124, s. 502.
- 147 Dielo v poznámke 134, s. 73. Rovnako ako Dérer, aj Markovičovi dosiahli dva razy zrušenie rozhodnutia Krajským súdom v Bratislave. Pozemok na Mudroňovej ulici po vrátení jeho deti spolu s deťmi Vladimíra Trslína predali profesorovi Jozefovi Čabelkovi, ktorý si tam v 50. rokoch nechal postaviť dom.
- 148 HORVÁTH, I.: Za Ivanom Markovičom. Pravda, 1946, č. 41)
- 149 Dielo v poznámke 134, s. 73.
- 150 Dielo v poznámke 134, s. 77.
- 151 ZGURIŠKA, Z.: Strmou cestou. Československý spisovatel, Praha, 1976, s. 191.
- 152 Dielo v poznámke 151, s. 223.
- 153 Predsedom Advokátskej komory v Bratislave bol vtedy znova Vladimír Trslín, tajomníkom Ján Poničan.
- 154 Keď sa z vily odsťahovala sesternica Jaroslava Dvořáka, vo vile bývala sestřenica Zuzky Zgurišky. Pretože v tých časoch bolo mnoho Bratislavčanov z domov vysťahovaných, dali Dvořákovci vilu k dispozícii Akadémii vied na ubytovanie jej úradníkov. Dielo v poznámke 151, s. 230, 239.
- 155 Dielo v poznámke 151, s. 245.
- 156 V 60. rokoch ju darovali Dvořákovci vnúčatám.
- 157 Rodina Dvořákovcov sa potom z vládnej budovy presťahovala na Havanskú ulicu medzi Královskou oborou a Letenskou pláň. Dielo v poznámke 151, s. 236.
- 158 Dielo v poznámke 151, s. 272.
- 159 Advokátska komora v Bratislave, matrika advokátov, zv. III., s. 82.
- 160 Podľa iného zdroja už v decembri 1945. BEŇA, J.: K právnickému pôsobeniu Ivana Dédera. In.: PEKNÍK, M. a kol.: Dr. Ivan Dérer – politik, právník a publicista. Veda, Bratislava, 2010, s. 226.
- 161 OTTOVÁ, E.: Ivan Dérer. In.: Právnicki na Univerzite Komenského v Bratislave. Vydavateľské oddelenie Právnickej fakulty UK, Bratislava, 1996, s. 180 – 181.
- 162 DÉRER, I.: Košický program a nová ústava. Praha, Dělnické nakladatelství, s. 48.
- 163 DÉRER, I.: Košický program a nová ústava. Praha, Dělnické nakladatelství, 1946, s. 5, 9, 24, 25. Cit podľa: BEŇA, J.: K právnickému pôsobeniu Ivana Dédera. In.: PEKNÍK, M. a kol.: Dr. Ivan Dérer – politik, právník a publicista. Veda, Bratislava, 2010, s. 251.
- 164 DÉRER, I.: Soudce a nová ústava, Praha, 1947.
- 165 Vzdal sa v septembri 1946. OTTOVÁ, E.: Ivan Dérer. In.: Právnicki na Univerzite Komenského v Bratislave. Vydavateľské oddelenie Právnickej fakulty UK, Bratislava, 1996, s. 180 – 181.
- 166 Bola uverejnené nie len Dérerova prednáška (DÉRER, I.: Sudca a právo. Prednáška prednesená pri slávnostnom uvedení do úradu prvého prezidenta Najvyššieho súdu. Právny obzor, 1946, č. 6, s. 149 – 161), ale i prejav Prokopa Drtinu (DRTINA, P.: Reč pri slávnostnej inštalácii prvého prezidenta Najv. súdu Dr. Ivana Dédera. Právny obzor, 1946, s. 145) a správa o priebehu inaugurácie (MOYS, A.: Slávnostná inštalácia prvého prezidenta Najvyššieho súdu Dr. Ivana Dédera. Právny obzor, 1946, č. 3 – 4, s. 92 – 94).
- 167 Po vystúpení ministra spravodlivosti privítal nového prvého prezidenta najvyššieho súdu povereník pravosúdia dr. Ivan Štefánik, potom prehovoril dr. Záturecký. Nasledovala prednáška dr. Ivana Dédera. Trvala viac než hodinu a bola prítomnými prijatá s nadšením a potleskom. Vtedajší minister spravodlivosti Prokop Drtina (1900 – 1980) bol vo funkcii od novembra 1945 do 25. 2. 1948. Vo funkcii ho vystriedal Alexej

- Čepička. Prítomní bol aj prvý prezident najvyššieho súdu vo výslužbe Vladimír Fajnor, generál justičnej služby a profesor medzinárodného práva (pôvodným povoláním advokát v Brne) dr. Bohuslav Ečer (1893 – 1954), predsedovia advokátskych komôr v Brne a Bratislave i dekaní právnických fakúlt.
- 168 DÉRER, I.: Sudca a právo. Právny obzor č. 6/1946, s. 149 – 161.
- 169 Dérér poukázal i na to, že podľa niektorých právnych teórií „pôvodom všetkej moci najstarších civilizovaných útvarov bola moc sudcovská. (...) Najprv boli rozsudky v konkrétnych prípadoch a len potom sa z nich vyvinulo právo“. Vyjadril presvedčenie, že práve zákrok sudcu „ako najobjektívnejšieho a najpovolanejšieho činiteľa“ je „rozhodovaním o tom, čo je právo a spravodlivosť“, pretože „sudca je najdôležitejším činiteľom pri procese, ktorým sa mŕtva litera zákona premení na živé právo“.
- 170 Témy sa prednášal v Brne (24. 3. 1947) a v Prahe (10. 4. 1947). Jeho prednášku vydala Matica moravská v Brne pod názvom *Soudce a nová ústava* (DÉRER, I.: Soudce a nová ústava, Vydala Právnická jednota Moravská v Brne nákladom Právnického knihkupectví a nakladatelství v Linhart, Praha 1947).
- 171 GONĚC, V.: Ivan Dérér v aktivitách za demokratickou ústavu (1946 – 1947). In.: PEKNÍK, M. a kol.: Dr. Ivan Dérér – politik, právnik a publicista. Veda, Bratislava, 2010, s. 545.
- 172 Podľa: GONĚC, V.: Ivan Dérér v aktivitách za demokratickou ústavu (1946 – 47). In.: PEKNÍK, M. a kol.: Dr. Ivan Dérér – politik, právnik a publicista. Veda, Bratislava, 2010, s. 562 – 565.
- 173 ABS, vyšetrovací zväzok č. 16956, archívne číslo V-2422MV, citované podľa KMEŤ, N.: Dérerov politický proces v roku 1954. In.: PEKNÍK, M. a kol.: Dr. Ivan Dérér – politik, právnik a publicista. Veda, Bratislava, 2010, s. 610 – 611.
- 174 ČELKO, V.: Ivan Dérér – posledná etapa. In.: PEKNÍK, M. a kol.: Dr. Ivan Dérér – politik, právnik a publicista. Veda, Bratislava, 2010, s. 621.
- 175 Tamtiež.
- 176 Dielo v poznámke 174, s. 622.
- 177 ABS, vyšetrovací zväzok č. 16956, archívne číslo V-2422MV, citované podľa KMEŤ, N.: Dérerov politický proces v roku 1954. In.: PEKNÍK, M. a kol.: Dr. Ivan Dérér – politik, právnik a publicista. Veda, Bratislava, 2010, s. 610 – 611.
- 178 Bohuslav Ečer (31. 7. 1893 – 14. 3. 1954), sociálnodemokratický politik, pôvodným povoláním advokát v Brne, po vojne predseda československej delegácie Medzinárodného tribunálu v Norimbergu, generál justičnej služby, profesor medzinárodného trestného práva na Právnickej fakulte Masarykovej univerzity v Brne; postavil sa na obranu Milady Horákové. Mal byť obžalovaný v pripravovanom procese proti tzv. brnenskej skupine, avšak zomrel na infarkt deň pred zatknutím.
- 179 ABS, vyšetrovací zväzok č. 16956, archívne číslo V-2422MV, citované podľa KMEŤ, N.: Dérerov politický proces v roku 1954. In.: PEKNÍK, M. a kol.: Dr. Ivan Dérér – politik, právnik a publicista. Veda, Bratislava, 2010, s. 610 – 611.
- 180 KMEŤ, N.: Dérerov politický proces v roku 1954. In.: PEKNÍK, M. a kol.: Dr. Ivan Dérér – politik, právnik a publicista. Veda, Bratislava, 2010, s. 612, 617.
- 181 Rozsudkom Najvyššieho súdu v Prahe z 22. februára 1955, sp. zn. 1 T 7/55.
- 182 Miroslav Krčmář (1910 – 1992), právnik, člen sociálnej demokracie, po roku 1948 obžalovaný, väznený, odsúdený na doživotie, po ôsmich rokoch na základe amnestie prezidenta Novotného prepustený. Miroslav Krčmář vypovedal i v reálnom konaní Ivana Dérera. Podľa Kmeťa Dérér s ním prišiel do styku, keď pracoval na maďarsko-českom právnickom slovníku. KMEŤ, N.: Dérerov politický proces v roku 1954. In.: PEKNÍK, M. a kol.: Dr. Ivan Dérér – politik, právnik a publicista. Veda, Bratislava, 2010, s. 615.
- 183 Podľa § 165 ods. 1 zák. č. 86/1950 Zb. Trestný zákon trestného činu Neoznámenia trestného činu sa dopustil ten, kto hodnoverným spôsobom dozvie, že niekto iný chystá alebo spáchal niektorý z trestných činov vymenovaných v tomto ustanovení, medzi nimi i trestný čin velezrady podľa § 78 tr. zák. a úmyselne taký trestný čin bez odkladu neoznámi prokurátorovi alebo orgánu bezpečnosti. Trestom bolo odňatie slobody až na päť rokov. Podľa § 165 ods. 2 tr. zák. kto spácha čin uvedený v odseku 1, nie je trestný, ak nemohol oznámenie urobiť bez nebezpečenstva pre seba alebo, ak nejde o velezradu (§ 78), záškodníctvo (§ 84), sabotáž (§ 85) alebo vyzvedačstvo (§§ 86 a 87), bez nebezpečenstva pre osobu jemu blízku. Podľa § 78 Tr. zák. trestného činu velezrady sa dopustí ten, kto sa pokúsi obzvlášť nebezpečným konaním zničiť samostatnosť republiky, zničiť alebo rozvrátiť jej ľudovodemokratické štátne zriadenie alebo spoločenský poriadok, zničiť vymoženosti pracujúceho ľudu dosiahnuté pri výstavbe socializmu, zničiť alebo rozvrátiť územnú celistvosť republiky alebo podlomí jej obranyschopnosť. Pri naplnení znakov kvalifikovanej skutkovej podstaty bolo možné uložiť i trest smrti.
- 184 Faximile výroku uverejnené napr. in.: JANČIGA, R. – JAHELKA, T. (eds.): Ivan Dérér: K diskusii o českoslovačizme. Communio Minerva, 2015, s. 94.
- 185 Podľa spomienok vnuka Ivana Dérera Víta Černého. JANČIGA, R. – JAHELKA, T. (eds.): Ivan Dérér: K diskusii o českoslovačizme. Communio Minerva, 2015, s. 102.
- 186 Dielo v poznámke 180, s. 618.
- 187 Podľa zák. č. 82/1968 Zb. o súdnej rehabilitácii.
- 188 Rozsudok Mestského súdu v Prahe z 13. decembra 1968, sp. zn. 166/68.
- 189 Rozsudok Najvyššieho súdu ČSR z 27. 4. 1974.
- 190 Zákon č. 70/1970 Zb., ktorým sa mení a dopĺňa zákon o súdnej rehabilitácii.
- 191 Dielo v poznámke 174, s. 629.
- 192 Rozsudok Mestského súdu v Prahe z 31. 10. 1990, KMEŤ, N.: Dérerov politický proces v roku 1954. In.: PEKNÍK, M. a kol.: Dr. Ivan Dérér – politik, právnik a publicista. Veda, Bratislava, 2010, s. 618.
- 193 Dokončil ho v roku 1961, je reakciou na Fierlingerov spis Zrada československej buržoázie a jej spojencov z roku 1951.
- 194 BEŇA, J.: K právnickému pôsobeniu Ivana Dérera. In.: PEKNÍK, M. a kol.: Dr. Ivan Dérér – politik, právnik a publicista. Veda, Bratislava, 2010, s. 226.
- 195 BARTLOVÁ, A.: Aj politik má svoje súkromie. In.: PEKNÍK, M. a kol.: Dr. Ivan Dérér – politik, právnik a publicista. Veda, Bratislava, 2010, s. 637.
- 196 Dielo v poznámke 174, s. 628.
- 197 Dielo v poznámke 185, s. 102.
- 198 Dielo v poznámke 174, s. 630.
- 199 Dielo v poznámke 174, s. 620.
- 200 PEŠKA, Z.: Dérerovi snahy o úpravu štátneho občianství. In.: Dérerovi k päťdesiatinám. Sborník. Zostavil Jozef Jirásek, Bratislava, 1934, s. 43.

DO VAŠEJ KNIŽNICE

**Zmluvné záväzky
v autorskom práve**

BAČÁROVÁ, R.: **Zmluvné záväzky v autorskom práve**. C. H. Beck, 2018, 256 s.
ISBN 978-80-89603-63-3

Odborná verejnosť je vďačná, ak sa do našej vedeckej spisby zaradi nové dielo, obzvlášť, ak ide o oblasť, v ktorej toho nie je veľa. V roku 2015 bol prijatý nový Autorský zákon, ktorý sa v nemalej miere dotkol aj autorských zmluvných vzťahov, a tak treba spracovanie tejto témy považovať za mimoriadne aktuálne a pre prax potrebné. Publikácia s obdobným zameraním bola naposledy vydaná pre Slovenskú republiku ešte v bývalom Československu pred viac ako 45 rokmi, autorom ktorej bol doc. Karel Knap. Z pohľadu českého autorského práva obdobnú publikáciu vydalo práve nakladateľstvo C. H. Beck v roku 2007.

Zo systematického hľadiska je práca vhodne štruktúrovaná a pre čitateľa poskytuje rýchly prehľad a jednoduchú orientáciu v problematike. Monografia je rozdelená do piatich kapitol.

Prvá kapitola poskytuje všeobecný výklad o autorskom práve, čím sa vytvára priestor na oboznámenie čitateľa so základnými vzťahmi a charakteristikou autorského práva. Poznanie týchto východiskových vzťahov je predpokladom na skúmanie a pochopenie výkladu v ďalších kapitolách.

Rozsahom nevelkou, no nemenej dôležitou, je **druhá kapitola** venovaná zmluvným záväzkom pri výkone autorského práva vrátane ozrejmnenia, aké zmluvné záväzky sa v diele analyzujú a prečo. Výklad je doplnený o procedúru uzatvárania zmlúv a formu právneho úkonu v autorskom práve.

V nasledujúcich dvoch kapitolách autorka rozoberá náležitosti bežne obsiahnuté v autorskoprávnych zmluvách a poskytuje podrobný výklad o subjektoch zmluvných záväzkov (**tretia kapitola**) a autorskom diele ako predmete zmluvných záväzkov v autorskom práve (**štvrtá kapitola**).

Za nosnú možno považovať **piatu kapitolu**, ktorá je venovaná licenčnej zmluve ako osobitnému zmluvnému typu v autorskom práve. Keďže jednou z možností legálneho používania diel je uzatvorenie licenčnej zmluvy, je tento prístup autorky logický a správny. Je vhodné, že autorka rozoberá aj zmluvné záväzky vznikajúce pri vytváraní niektorých druhov diel, a tiež záväzky typické pri určitých formách autorstva. Skutočnosť, že v práci je osobitná pozornosť venovaná aj súvisiacej judikatúre len podčiarkuje vedeckosť jej obsahu a dopĺňa výklad, ktorý je pre správnu aplikáciu autorskoprávnych noriem kľúčový.

Monografia splnila aj ďalší stanovený cieľ – hľadanie odpovedí na otázky autorského záväzkového práva v digitálnej

dobe. Treba oceniť aj prezentované návrhy *de lege ferenda* na zlepšenie existujúceho stavu v oblasti legálneho používania autorských diel a ochrany autorských práv v on-line prostredí, čo bude možné využiť aj v legislatívnej praxi.

Hoci ide o vedecké dielo, publikácia zrozumiteľnou formou približuje problematiku zmluvných záväzkov v autorskom práve. Z tohto dôvodu môže slúžiť ako zdroj informácií širokému okruhu nielen odborníkov z oblasti práva, ale aj záujemcom z radov laickej verejnosti. Kniha je určená nielen pre právnikov, sudcov, prokurátorov, advokátov, notárov, ale aj autorov diel (spisovateľov, skladateľov, architektov, režisér, fotograf, či tvorcov počítačových programov), tvorcov a zhotoviteľov databáz, vydavateľov, organizácie kolektívnej správy a v neposlednom rade aj samotných používateľov autorských diel.

prof. JUDr. Peter Vojčík, CSc.



Nekorunovaný kráľ Justičného paláca



Slovenská advokátska komora vydala o svojom členovi, nezabudnuteľnej postave slovenskej advokácie **JUDr. Jánovi Eugenovi Kováčovi** publikáciu, ktorá nadväzuje na doterajšiu edičnú činnosť zameranú na významné osobnosti advokátskeho života a práce na Slovensku v dávnejšej minulosti.

V prípade záujmu kontaktujte:

stracinova@sak.sk alebo ondrisova@sak.sk

Cena: 5 eur

Bulletin slovenskej advokácie

CENNÍK INZERCIE NA ROK 2019

Ceny a rozmery uvedené na schémach platia pre vnútorné strany čísla.

Druhá strana obálky

Vodorovná polovica strany 210 x 147 mm + 3 mm dookola na orez 800 eur

Celá strana 210 x 297 mm + 3 mm dookola na orez 1 600 eur

Pre 2. stranu obálky nie je rozhodujúca farebnosť inzerátu.

Celostranová inzercia má na 2. strane obálky prednosť pred polstranovou.

Tretia strana obálky – detto ako 2. strana obálky.

Štvrtá strana obálky

Výlučne **celá strana** 210 x 297 mm + 3 mm dookola na orez 2 400 eur

Pre 4. stranu obálky nie je rozhodujúca farebnosť inzerátu.

Zlavy pri opakovanom obsadení tej istej inzertnej plochy

Opakovaným obsadením sa rozumie **vopred** ohlásený počet, veľkosť, farebnosť a umiestnenie inzerátu. Samotný obsah sa pritom môže meniť, ak inzerent dodáva definitívne spracovaný tlačový podklad. Za opakovanie sa považuje **aj znovuoobjednanie toho istého inzerátu** do nasledujúceho čísla, aj keď bolo ohlásené dodatočne; zľava za prvé uverejnenie sa započíta.

2 uverejnenia 5 %

3 uverejnenia 10 %

4 a viac uverejnení 15 %

Vkladaná inzercia – 0,20 eura/ks

Ide o distribúciu **inzerentom dodaných tlačovín** spolu s bulletinom.

Maximálna veľkosť je formát A4.

Riadková inzercia sa neuverejňuje. Výnimkou sú žiadosti o zamestnanie advokátskych koncipientov a praktikantov, ktoré sú zverejňované v samostatnej kapitole čísla zadarmo.

Špeciálny inzerát výlučne pre advokátov, advokátske kancelárie a firmy, ktorého účelom **je ponuka práce pre koncipienta/koncipientku**, má jednotnú úpravu, rozmer štvrtiny strany (kvadrant), sa zverejňuje za režijnú cenu 17 eur.

Podklady

Podklady inzerátu sa prijímajú výlučne v elektronickej podobe, definitívne spracované pre tlač vo formátoch PS, EPS, PDF, JPG, TIF... Musia spĺňať technické parametre na požadovanú kvalitu tlače (nedegradované fotografie s rozlíšením cca 300 dpi, farebnosť v CMYKu, texty v krivkách a pod.). Pri osobitnej požiadavke na vernosť reprodukcie musí inzerent dodať nátláčok inzerátu v skutočnej veľkosti. Materiál na vkladanie inzerciu si zabezpečí inzerent sám a doručí ho priamo do firmy, ktorá finalizuje bulletin. Inzerent zodpovedá za obsah inzerátu i za kvalitu dodaných podkladov.

Ceny sú uvedené bez DPH 20 %.

Štvrtina strany
– kvadrant
83 x 123 mm
(š x v)

čb 170 eur
cmyk 300 eur

Štvrtina strany – vodorovný pás
174 x 60 mm (š x v)

čb 170 eur
cmyk 300 eur

Vodorovná
polovica strany
spadavka
210 x 145 mm
(š x v)
+3 mm dookola na orez

čb 370 eur
cmyk 660 eur

Vodorovná
polovica strany
zrkadlo
174 x 123 mm
(š x v)

čb 340 eur
cmyk 600 eur

Zvislá
polovica strany
zrkadlo
83 x 254 mm
(š x v)

čb 340 eur
cmyk 600 eur

Zvislá
polovica strany
spadavka
101 x 297 mm
(š x v)
+3 mm dookola na orez

čb 370 eur
cmyk 660 eur

Celá strana
zrkadlo
174 x 254 mm
(š x v)

čb 680 eur
cmyk 1 200 eur

Celá strana
spadavka
210 x 297 mm
(š x v)
+3 mm dookola na orez

čb 740 eur
cmyk 1 320 eur

bulletin slovenskej advokácie

Recenzovaný právnický časopis SAK

Vydáva Slovenská advokátska komora
Kolárska 4, 813 42 Bratislava
IČO: 30 795 141

Vychádza desať ráz do roka
(8 riadnych čísel a dve dvojčísla)
Náklad 5 000 ks

Redakčná rada:

JUDr. Jozef Brázdil (predseda)
JUDr. Peter Kerecman, PhD. (podpredseda)
doc. JUDr. Milan Ďurica, PhD.
prof. JUDr. Svetlana Ficová, CSc.
doc. JUDr. Martina Jánošíková, PhD.
doc. JUDr. Marek Kordík, LL.M., PhD.
JUDr. Ondrej Laciak, PhD.
prof. JUDr. Ján Mazák, PhD.
JUDr. Soňa Mesiarkinová
JUDr. Jana Mitterpachová, PhD.
JUDr. Ondrej Mularčík
prof. JUDr. Oľga Ovečková, DrSc.
JUDr. František Sedláčko, PhD., LL.M.
JUDr. Alexander Škrinár, CSc.
prof. JUDr. Marek Števec, PhD.
JUDr. Andrea Tomlainová, PhD., LL.M.
prof. JUDr. Peter Vojčík, CSc.

Výkonná redaktorka:

PhDr. Nadá Ondrišová, tel.: 02/204 227 28
ondrisova@sak.sk

Administrácia:

Darina Stračinová, tel.: 02/204 227 26
darina.stracinova@sak.sk

Vizuálna koncepcia:

Ing. Ladislav Blecha

Predtlačová príprava:

Helondia, s. r. o., Bratislava

Tlač:

Printhall, s. r. o., Bratislava

Objednávky bulletinu a inzercie:

Darina Stračinová, tel.: 02/204 227 26
darina.stracinova@sak.sk

reg. č. MK SR: 4161/10

ISSN 1335-1079

Uzávierka odbornej časti: 28. 1. 2019

Uzávierka redakčnej časti: 5. 2. 2019

Toto číslo vyšlo 22. 2. 2019

Pokyny pre autorov odborných článkov

1. Do redakcie treba poslať rukopis v elektronickej podobe (Microsoft Word), **ktorý doteraz nebol publikovaný. Odborný článok nesmie byť popisný a svojím obsahom musí byť prínosom k riešeniu aktuálnych problémov právnej praxe.**
2. Treba uviesť meno a priezvisko autora (autorov), vedecké a akademické hodnosti, povolanie, adresu pracoviska a trvalého bydliska, rodné číslo, kontakty (telefónne číslo, e-mailovú adresu).
3. Titulok príspevku má byť krátky, vecný, výstižný. Pred vlastný text treba pripojiť krátky úvod (**perex**) objasňujúci výber témy. Dlhý text je vhodné členiť medzititulkami.
4. V texte treba dôsledne dbať na presnú identifikáciu osôb a inštitúcií. U osôb nasleduje po akademických tituloch meno a priezvisko, v prípade potreby i vedecká hodnosť. Ak nie je známy slovenský prepis zahraničných hodností alebo ich uvedenie nie je podstatné vzhľadom na informačnú a protokolárnu potrebu, tak ich možno vynechať. Názvy zahraničných a medzinárodných inštitúcií sa uvádzajú v plnom pôvodnom názve (prípadne so skratkou v zátvorke). Ak existuje zaužívaný slovenský prepis, treba ho dôsledne používať, inak je potrebný čo najpresnejší preklad do slovenčiny.
5. Poznámky v texte treba označovať číslom bez zátvorky a bez bodky. Pri citovaní bibliografických údajov treba dodržať nasledovnú schému:
Priezvisko1, M. – Priezvisko2, M.: **Názov diela. Prípadný podtitul.** Miesto vydania : Vydavateľ, ROK, s. XY.
6. Autor pripojí krátku **anotáciu v rozsahu do 600 znakov vrátane medzier**, v ktorej zhrnie problematiku článku, svoje stanoviská a vývody. Redakcia zabezpečí preklad anotácie do angličtiny a nemčiny.
7. Autor tiež napíše **stručnú informáciu o svojom aktuálnom odbornom pôsobení** a prípadne o iných skutočnostiach, ktoré považuje za dôležité v súvislosti s obsahom článku. Pripojí tiež **fotografiu, 290 × 343 pixelov** (to zodpovedá rozmeru 25 × 29 mm pri rozlíšení 300 dpi), ktorá bude spolu s informáciou uverejnená na prvej strane príspevku v graficky odčlenenej ploške.
8. **Maximálny odporúčaný rozsah odborného článku je 34 000 znakov vrátane medzier**, čo zodpovedá cca 6 stranám v bulletine. **Maximálny odporúčaný rozsah recenzie, poznámky, správy z podujatia, úvahy na aktuálnu tému a pod. je 4 500 znakov vrátane medzier. K recenzii je potrebné dodať sken obálky knihy, pričom od jej vydania by mal uplynúť maximálne 1 rok.**
9. O zaradení príspevku do konkrétneho čísla a výške autorského honoráru rozhoduje redakčná rada Bulletinu slovenskej advokácie. Vyslovuje sa k obsahu a forme spracovania príspevku, prípadne konzultuje s autorom možné úpravy a doplnky. Môže požiadať autora o skrátenie príspevku alebo rozdeliť dlhý článok do viacerých čísiel. Vyhradzuje si tiež právo uverejniť svoj kolektívny názor k publikovanému príspevku.
10. Redakcia bulletinu si vyhradzuje právo upraviť názov príspevku, medzititulky, vykonať v rukopise potrebné štylistické, jazykové a technické úpravy.
11. Tesne pred publikovaním dostane autor svoj príspevok na odsúhlasenie redakčných zásahov a na prípadné doplnenie a aktualizáciu. Autorizovaný príspevok sa uverejní bez ďalších redakčných zásahov.
12. Príspevky sa uverejňujú na základe písomného súhlasu autorov na osobitnom redakčnom formulári. Nevyžiadané rukopisy redakcia nevracia.

